

Jaarstukken 2022

Inhoudsopgave

Aanbieding	5	
Inleiding	6	
Leeswijzer	10	
Hoofdstuk 1 Programmaverantwoording	15	
Programma 1: Wonen + leven		16
Programma 2: Werk + economie		35
Programma 3: Recreatie + toerisme		44
Programma 4: Sociaal domein		53
Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen		68
Programma 6: Overhead		84
Hoofdstuk 2 Paragrafen	87	
Paragraaf bedrijfsvoering		89
Paragraaf Wet Open Overheid (WOO)		95
Paragraaf informatiebeveiliging en privacy		96
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing		98
Paragraaf verbonden partijen		105
Paragraaf Financiering		117
Paragraaf Lokale Heffingen		122
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen		130
Paragraaf Grondbeleid		140
Paragraaf subsidies		147
Paragraaf Corona		151
Hoofdstuk 3 Jaarrekening 2022	153	
Staat van baten en lasten inclusief toelichting		154
Balans inclusief toelichting		177
Bijlagen	195	
Bijlage 1: Staat reserves en voorzieningen		196
Bijlage 2: Overzicht investeringen		221
Bijlage 3: Overzicht incidentele baten en lasten		223
Bijlage 4: SISA verantwoordingsinformatie		224
Bijlage 5: Overzicht over te hevelen budgetten 2022		235
Bijlage 6: Kerngegevens jaarrekening 2022		238
Bijlage 7: Baten en Lasten per taakveld		241
Bijlage 8 Monitor Sociaal Domein		243
Bijlage 9: Lijst met afkortingen		246

Aanbieding

Geachte raadsleden,

Voor u liggen de jaarstukken van de gemeente Cranendonck over het jaar 2022, het jaar waarin een bestuurswissel plaats vond. Inmiddels werken we aan het college uitvoeringsprogramma 2022 – 2026 waarin de koers op hoofdlijnen voor de komende vier jaar is uitgezet. De landelijke en mondiale ontwikkelingen bepaalden in 2022 voor een deel waar beleidskeuzes over zullen gaan en welke financiële ruimte er is. Onze gemeente functioneert daar namelijk niet los van.

Desondanks legt in het jaarverslag het college verantwoording af over de uitvoering van de begroting 2022 waarin wordt ingegaan op de vragen: ‘Wat hebben we bereikt?’, ‘Wat hebben we ervoor gedaan?’ en tenslotte ‘Wat heeft het gekost?’ In de jaarrekening en de bijlagen staan de financiële verantwoording inclusief de balans en het overzicht van baten en lasten. De jaarstukken 2022 vormen het sluitstuk van de P&C cyclus uit de vorige raadsperiode. Het is daarmee een verantwoording op de begroting die door de vorige raad in november 2021, is vastgesteld.

Net als bij de meeste Nederlandse gemeenten sluit ook Cranendonck 2022 af met een aanzienlijk positief financieel resultaat. Dit heeft vooral te maken met de extra ontvangen middelen uit het gemeentefonds via de september- en december circulaire van 2022. Deze middelen vallen weliswaar in het resultaat 2022 maar zijn gedeeltelijk voor in 2023 uit te voeren taken. Ook de krapte op de arbeidsmarkt werkt op verschillend fronten door. Zo konden niet alle project worden uitgevoerd wat ook weer tot gevolg had dat budgetten niet werden uitgegeven en de kapitaallasten lager uitvielen.

De accountant is momenteel de jaarrekeningcontrole aan het afronden. We verwachten het accountantsverslag en de verklaring 20 juni te ontvangen.

Cranendonck, mei 2023

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN CRANENDONCK

De secretaris,

De Burgemeester,

E. Jacobs

F.A.P. van Kessel

Inleiding

Op hoofdlijnen zijn de volgende punten in 2022 gerealiseerd:

Programma 1

- Het Rijk heeft weer de regie op de volkshuisvesting en woningbouw genomen. Dit heeft geresulteerd in het opstellen van regionale woondeals in 2022. Hierin maakt het Rijk met provincies, corporaties en gemeenten in de regio afspraken over de woningbouw.
- In 2022 zijn 210 vergunningen aangevraagd.
- De aandacht binnen ruimtelijke ordening lag in 2022 met name in de facilitering van het enorme aantal projecten en initiatieven. Door het grote aantal procedures zijn veel meer leges binnengekomen dan begroot. Dit geld is besteed aan de inhuur voor facilitering van de buitenkans initiatieven.
- De invoering van de Omgevingswet is, vanwege de vertraging van het landelijke digitaliseringsstelsel, wederom uitgesteld. De vastgestelde invoeringsdatum is nu 1 januari 2024.
- Het bestemmingsplan 'samen mee naar de A2' werd vastgesteld.
- In 2022 is de nieuwe nota Bodembeheer en de bodemkwaliteitskaart door de gemeenteraad vastgesteld.
- Het aanbestedingstraject om te komen tot een nieuwe afvalinzamelaar rondde we succesvol.
- De gemeenteraad stelde het Duurzaam Meerjaren Onderhouds Programma (DMOP) vast.

Programma 2

- Samen met het OCC en o.a. Brainport en Keyport is gewerkt aan een breed programma voor de ondernemersbijeenkomst 'Succesvol Ondernemen'.
- Samen met Onderwijs, Ondernemers en Overheid is de inhoud geleverd voor de Strategische Brainport Agenda om in gesprekken met de regering te komen tot afspraken over de ontwikkeling van de Brainportregio.
- Er is gewerkt aan een gezamenlijke ontwikkelstrategie voor ZuidOost Brabant.
- De aanvraag van het initiatief Cranendonck Werk! is afgestemd met ondernemers en van voorwaarden voorzien voor een start in 2023.
- OPZuid subsidieproject 'Bedrijfspannend Anno 2050', waarin wij partner zijn, is afgerond.
- In samenwerking met provincie en regio gewerkt aan beperkingen van mogelijkheden voor vestiging van grootschalige logistiek.
- Een marktpartij is gestart met de aanleg van een glasvezelnetwerk in de kleine kernen.

Programma 3

- De nieuwe Cultuurkoers 'Couleur locale, cultuur van en voor ons allemaal' is vastgesteld.
- In het najaar 2022 startte een zogenaamde Cultuurtafel.
- Het koersdocument 'Iedereen doet mee!' is vastgesteld.
- Er is een verbeterplan voor recreatieve fietsroutes opgesteld en uitgevoerd.
- De kermissen zijn weer op de gebruikelijke manier georganiseerd.

Programma 4

- Herstart koploperproject voor doorontwikkeling van de onafhankelijk cliëntondersteuner.
- De lokale werkgroep voor 'Eén tegen Eenzaamheid' heeft vanaf medio 2022 haar activiteiten geïntensiveerd en werkt aan een jaarplanning.
- Nieuwe contractering Jeugdzorg begin 2022 afgerond.
- Tweede helft 2022 is doorgepakt in de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling middels vernieuwde samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis, trainen van het Sociaal Team in het gebruik van de verplichte meldcode en trainen/certificeren van drie aandachtsfunctionarissen HGKM.
- Actualisering concept IHP.
- Uitvoering onderwijs nieuwkomers (waaronder vluchtelingen Oekraïne).
- Uitvoering Nationaal Programma Onderwijs.

Programma 5

- De producten uit de P&C cyclus zijn tijdig geleverd en er is een goedkeurende verklaring voor de jaarrekening 2021.
- Er zijn prioriteiten gesteld binnen de integrale veiligheid en regionaal zijn er ondermijningsprojecten uitgevoerd.
- De organisatie op de crisisbeheersing is versterkt met instrumenten en crisisbeheers- en rampenbestrijdingplannen. Er wordt bovendien geoefend.
- Er is een uitvoeringsnotitie mensenhandel en plannen van aanpak ondermijning en coffeeshopbeleid.
- De eerste opvang Oekraïners is gerealiseerd.
- Het toezicht is door extra BOA's versterkt.
- Er is een uitvoeringsprogramma Dienstverlening vastgesteld. In het kader van identiteit en veiligheid zijn regelmatig adrescontroles uitgevoerd. Er is een beter resultaat op de zelfevaluatie op de BRP behaald.
- De uitvoeringsorganisatie GRSA2 heeft de veranderopgave inzichtelijk gemaakt en hiervoor plannen van aanpak opgesteld.
- De noodzaak tot duidelijkheid en nabijheid in de organisatie heeft geresulteerd in vijf extra leidinggevende posities, een organisatievisie en een organisatieontwikkelplan. De eerste resultaten in de basis op orde zijn bereikt.

Financieel op hoofdlijnen

De jaarrekening laat een totale omzet zien van € 62 miljoen en sluit met een voordelig saldo van € 3.966.000. In de bijgestelde ramingen gingen we nog uit van een verwacht nadelig resultaat van € 261.000. Het definitieve resultaat is € 4.227.000 voordeliger dan verwacht. In tabel 1 "analyse resultaat" worden de belangrijkste verschillen ten opzichte van het verwachte resultaat van de bijgestelde begroting weergegeven. In tabel 2 geven wij inzicht in het incidentele en structurele resultaat.

Tabel 1 "analyse resultaat"

prog		bedrag	bedrag
	1. Voordeel P-budget		816.000
div	- salarissen en inhuur	343.000	
1	- niet-beïnvloedbare kosten bestuur en raad	51.000	
5	- secundaire arbeidsvoorwaarden (opleidingen, reiskosten etc.)	244.000	
5	- hogere doorberekening aan projecten, grexen, particuliere plannen en oekraïne	178.000	
5	2 Niet benutte loon-en prijscompensatie		706.000
	3. Hogere leges		605.000
1	- omgevingsvergunningen (netto voordeel)	432.000	
1	- verkeer en vervoer; kabels en leidingen	127.000	
1	- bestemmingsplannen (netto-voordeel)	20.000	
5	- secretarieleges	26.000	
	4. per saldo voordeel sociaal domein		394.000
4	- Werk en inkomen	212.000	
4	- WMO	271.000	
4	- Jeugd	-100.000	
4	- Onderwijs	11.000	
	5. Economie		266.000
2	- Economische ontwikkeling	138.000	
2	- Metalot	50.000	
2	- Kansen over Grenzen, Grootte Heide, MRE etc.	54.000	
2	- subsidie OP zuid	24.000	
1	6. per saldo voordeel afval		255.000
	7. Voordeel kapitaallasten		250.000
div	- lagere afschrijvingen	196.000	
div	- lagere rentekosten	54.000	
div	8. niet benutte gelden corona (zie paragraaf corona)		207.000
1	9. Afrekeningen SPUK sport		50.000
1	10. afrekeningen TVS regeling		170.000
	11. Algemene uitkering		231.000
5	- hogere algemene uitkering (basis decembercirculaire)	49.000	
5	- niet benutte geormerkte budgetten o.a. Wet Open Overheid, Dienstverlening toeslagenaffaire	182.000	
1	12. Onderhoud gemeenschapshuizen		150.000
1, 5	13. Niet benutte gelden masterplan verkeer, lbor en digitale agenda		166.000
1	14. Voordeel milieubeheer		90.000
5	15. extra werkbudget asielopvang niet benut		68.000
3	16. lagere exploitatielasten binnen en buitensport		66.000
5	17. Voorziening bovenwettelijk verlof		-98.000
5	18. Voorziening claim Attero		-309.000
div	19. Afwijkingen < € 40.000 (toelichting > € 20.000 toegelicht bij programma's)		144.000
	Totaal		4.227.000

Uit tabel 1 blijkt dat het resultaat wordt veroorzaakt door incidentele en onvoorziene mee- en tegenvallers. Eventuele structurele doorwerkingen vanuit de jaarrekening 2022 verwerken we in de Burap 2023. Voor een nadere toelichting op bovenstaande afwijkingen verwijzen we naar de verantwoording per programma.

Uit tabel 2 blijkt dat 2022 structureel in evenwicht is. Vanaf de begroting 2022 is het structurele evenwicht herstelt.

Tabel 2 "inzicht structureel en incidenteel resultaat"

	Structureel	Incidenteel	Resultaat
Verwacht resultaat 2022 (bijgestelde raming 2022)	1.499	-1.760	-261
Afwijkingen ten opzichte van het verwachte resultaat		4.227	4.227
Rekeningresultaat 2022	1.499	2.467	3.966

Leeswijzer

Deze leeswijzer geeft u inzicht in de opbouw van de programmarekening 2022 van de gemeente Cranendonck. De jaarstukken zijn opgebouwd uit drie hoofdcomponenten, namelijk het jaarverslag, de jaarrekening en de bijlagen. Hieronder wordt per component de inhoud kort toegelicht.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit 2 onderdelen, namelijk de programmaverantwoording en de paragrafen.

Programmaverantwoording

In dit onderdeel van de jaarstukken verantwoorden we het uitgevoerde beleid. De programma's zijn conform de programmabegroting 2022 opgenomen, namelijk:

- 1. Wonen + leven
- 2. Werk + economie
- 3. Recreatie + toerisme
- 4. Sociaal Domein
- 5. Bestuur + algemene dekkingsmiddelen
- 6. Overhead

We hebben per programma vervolgens de volgende informatie opgenomen:

- *De missie van het programma*
Hierin refereren we aan wat we willen bereiken per programma. Deze missies zijn overgenomen zoals vastgelegd in de programmabegroting 2022.
- *Wat hebben we bereikt?*
Hier laten we zien waar het gevoerde beleid zich in 2022 met name op gericht heeft en wat we daadwerkelijk bereikt hebben.
- *De producten*
Dit zijn de producten zoals vastgelegd in de Programmabegroting 2022. Per product is op hoofdlijnen toegelicht wat we bereikt hebben. Vervolgens geven we per product aan wat we willen bereiken en wat we hebben gedaan in 2022 om deze doelen te bereiken. Om snel inzicht te krijgen in de stand van zaken werken we met kleuren. De eerste kolom geeft de kleur aan hoe de stand van zaken was bij de Burap 2022. De tweede kolom geeft de kleur aan van de stand van zaken bij de jaarrekening. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Groen	Loopt volgens (bijgestelde) planning van 2022, of is reeds volledig gerealiseerd in 2022.
Oranje	Loopt achter op planning, maar realiseren we wel binnen de voorgenomen kaders van 2022.
Rood	Niet gerealiseerd in 2022. We geven aan welke maatregelen genomen moeten worden of lichten toe waarom het niet gerealiseerd kan worden
Blauw	Taken worden beïnvloed door corona of zijn nieuw als gevolg van corona

- *Effect- en prestatie-indicatoren*
De effect- en prestatie-indicatoren zijn geactualiseerd naar de huidige inzichten. In alle programma's benoemen we de effectindicatoren die betrekking hebben op het programma. De effectindicatoren ontleen we aan "Waar staat je gemeente".
- *Beleidsindicatoren*
Per programma benoemen we conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal nieuwe beleidsindicatoren.

- *Relatie met verbonden partijen*
Per programma benoemen we beknopt de verbonden partijen die een relatie hebben met het betreffende programma. Dit bevordert het integrale beeld (nieuwe BBV-richtlijn).
- *Overzicht baten en lasten*
Per programma is een totaaloverzicht van de kosten toegevoegd.
- *Verantwoording afwijkingen*
Per product is een analyse van de financiële afwijkingen toegevoegd. Aangezien de cijfers afgerond worden op duizendtallen, kan het voorkomen dat er kleine afwijkingen voorkomen tussen de tabellen en de analyse hierop.

Paragrafen

Conform de verslagleggingsregels voor het opstellen van de jaarstukken is een aantal paragrafen opgenomen:

- Paragraaf Bedrijfsvoering
- Paragraaf Wet Open Overheid
- Paragraaf informatiebeveiliging en privacy
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf Verbonden partijen
- Paragraaf Financiering
- Paragraaf Lokale heffingen
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragraaf Grondbeleid
- Paragraaf Subsidies
- Paragraaf Corona

De paragrafen Subsidies en Corona zijn niet verplicht.

Jaarrekening

Het tweede hoofdcomponent, de jaarrekening, bestaat uit 2 onderdelen, namelijk de staat van baten en lasten en de balans. Beide onderdelen zijn voorzien van een toelichting.

Bijlagen

In het derde en laatste hoofdcomponent is een aantal bijlagen ter toelichting opgenomen. Te weten:

- Staat van reserves en voorzieningen
- Overzicht investeringen
- Overzicht incidentele baten en lasten
- SISA-verantwoordingsinformatie
- Overzicht over te hevelen budgetten
- Overzicht kerngegevens
- Baten en lasten per taakveld
- Monitor Sociaal Domein
- Lijst met afkortingen

Jaarverslag 2022

Hoofdstuk 1 Programmaverantwoording

Programma 1: Wonen + leven

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck focust zich vooral op het behouden en versterken van de groene en rustieke, fijne leef- en woonomgeving. Het 'eigene' van elke kern behouden of versterken we. Budel en Maarheeze hebben een centrumfunctie en voorzieningen in de verschillende kernen blijven behouden.

Producten:

1. Wonen
2. Verkeer & vervoer
3. Leefbaarheid
4. Openbare ruimte
5. Duurzaamheid

Wat hebben we bereikt?

Product Wonen

Woonvisie

In de Woonvisie is vastgesteld dat er in de periode 2016 tot en met 2029 815 woningen toegevoegd moeten en mogen worden. In 2022 zijn er 45 woningen toegevoegd aan de woningvoorraad en dat brengt het totaal tot en met 2022 op 377 woningen. Resterend een opgave van 438 woningen. De afgelopen jaren is de woningmarkt sterk veranderd. De woningnood is hoog en het Rijk heeft weer de regie op de volkshuisvesting en woningbouw genomen. Dit heeft geresulteerd in het opstellen van regionale woondeals in 2022. Hierin maakt het Rijk met provincies, corporaties en gemeenten in de regio afspraken over de woningbouw. Ook is in 2022 gestart met het actualiseren van de woonvisie.

Met woCom is de afspraak gemaakt om 100 – 130 sociale huurwoningen toe te voegen in de periode 2019 – 2025. Sinds 2019 zijn er 15 sociale huurwoningen toegevoegd door woCom. In 2022 is gestart met de bouw van 6 sociale huurwoningen. Om meer sociale woningen te kunnen bouwen zijn we samen met woCom op zoek naar locaties. Bij een aantal initiatieven van particulieren voor grotere woningbouwlocaties is afgesproken dat minimaal 30% van de woningen in de sociale huursector gerealiseerd wordt samen met een woningcorporatie.

Overdracht woonwagens

De onderhandelingen over de overdracht van standplaatsen en woonwagens, die in eigendom van de gemeente zijn, hebben niet tot het gewenste resultaat geleid. Het blijkt (juridisch) te ingewikkeld om de locaties op korte termijn over te dragen. Inmiddels is een aantal wagens mogelijk aan vervanging toe of moeten ze gebracht worden naar een staat die voldoet aan de huidige kwaliteitseisen. Ook de onderhoudstoestand van de standplaatsen moet in beeld worden gebracht. Dit moet in 2023 nog plaatsvinden.

Vergunningen

In 2022 hebben we dezelfde trend gezien in het aantal vergunningaanvragen ten opzichte van de voorgaande jaren, namelijk dat er ieder jaar iets meer vergunningen worden aangevraagd. In 2022 zijn er 210 vergunningen aangevraagd. Ook zijn er enkele vergunningen behandeld voor grotere projecten zoals het aanleggen van zonneparken en het realiseren van bedrijfsgebouwen. Stikstof was wederom een onderwerp waar veel aandacht naar uit is gegaan omdat de regels blijven wijzigen. Vanwege de beperkte capaciteit bij vergunningverlening is er 91 keer een besluit verlengen beslistermijn genomen en is 5 keer de beslistermijn opgeschort.

Bestemmings- en structuurplannen

De aandacht binnen ruimtelijke ordening lag in 2022 met name in de facilitering van het enorme aantal projecten en initiatieven. In de grotere projecten lag de nadruk op uitvoering (Neerlanden, Jumbo) en de startfase zoals Rubenslaan, Boschakkers en Kleine Wereld (Jozef) in Budel, plannen aan de Dorpsstraat Soerendonk, Hogeweg (Mariaschool) en Stationsstraat 27 Maarheeze. Tevens was er veel te doen in de Baronie, op gebied van de zonneparken en de ontwikkeling van beleid en visievorming. Tevens is verder uitvoering gegeven aan de facilitering van verzoeken voortkomend uit project Buitenkans. Er zijn door het grote aantal procedures in 2022 veel meer leges binnengekomen dan begroot. Dit geld is besteed aan de inhuur voor facilitering van de buitenkans initiatieven.

Er was in 2022 100k beschikbaar voor extra RO personeel. Vanwege de krappe arbeidsmarkt is het niet gelukt om extra in te huren. Gezien de grote werkvoorraad is het wel wenselijk om dit bedrag nogmaals over te hevelen naar 2023 om extra RO personeel aan te kunnen trekken.

De gemeenteraad heeft in 2022 veertien bestemmingsplannen vastgesteld, zestien formele verzoeken behandeld en vier keer een verklaring van geen bedenking voor een omgevingsvergunning met uitgebreide procedure afgegeven.

Regiekamer

De regiekamer is een ambtelijk adviesorgaan voor (kleine) initiatieven. De regiekamer neemt geen besluiten. Plannen worden integraal besproken vanuit de diverse disciplines. Denk hierbij aan ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, stedenbouwkunde, water/groen, verkeer, milieu, duurzaamheid e.a. Vervolgens begeleidt een vaste regisseur/projectleider het verdere proces en is het aanspreekpunt voor de initiatiefnemer. Elke twee weken worden nieuwe initiatieven beoordeeld in de Regiekamer. In 2022 zijn 55 initiatieven voorzien van een advies door de Regiekamer.

Cultuurhistorie/cultureel erfgoed

In 2021 is gestart met het opstellen van de actualisering van het erfgoedbeleid. Dit is, mede gelet op de invoering van de Omgevingswet, een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast is er aandacht geweest voor panden die mogelijk in aanmerking komen voor een beschermde status. Dit betreft een grootschalig project dat nog niet is afgerond. De A2 Erfgoedcommissie is hierbij betrokken. Waar mogelijk nemen we panden met cultuurhistorische waarden op in bestemmingsplanactualisaties.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is, vanwege de vertraging van het landelijke digitaliseringsstelsel, wederom uitgesteld. De vastgestelde invoeringsdatum is nu 1 januari 2024. Eind 2022 is het proces van de Omgevingsvisie gestart, waarbij de gemeenteraad is meegenomen in de procesaanpak. Begin 2023 wordt het plan van aanpak en het communicatie/participatieplan vastgesteld.

Als voorbereiding op de invoering van de wet zijn in 2022 de 'Verordening nadeelcompensatie' en de 'Verordening op de A2 adviescommissie omgevingskwaliteit' vastgesteld. Daarnaast is het 'participatiebeleid Omgevingswet' vastgesteld. Tevens is het 'delegatiebesluit omgevingsplan' genomen. Daar waar mogelijk vond samenwerking in de regio Zuidoost Brabant plaats, bijvoorbeeld voor wat betreft het uitwerken van de inrichting van de omgevingstafel en het oefenen met de nieuwe vergunning-applicatie. Ook werkten we op onderdelen samen met Valkenswaard en Heeze-Leende, bijvoorbeeld aan bovengenoemde verordeningen en het maken van toepasbare regels, het voorbereiden van een nieuwe mandaatregeling en legesverordening.

Product Verkeer & vervoer

In 2022 gaf de gemeente uitvoering aan het Operationeel Uitvoeringsplan Wegen 2022 en het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2022.

De gemeente realiseerde in 2022 de laatste definitieve maatregelen tegen het sluipverkeer vanaf de A2. De in werking treding van de verzinkbare palen is echter vertraagd omdat we nog verkeersbesluiten moesten nemen voor de ontheffingsregeling.

In 2022 rondde we de fietsmaatregelen rondom de A2 eveneens af.

Op 8 maart 2022 stelde uw gemeenteraad het bestemmingsplan voor het project Samen mee naar de A2 vast. Tevens kochten we gronden aan voor dit project.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt verder ingegaan op de resultaten van 2022.

Product Leefbaarheid

De coronacrisis veroorzaakte vertraging in de toekomstige exploitatie van de Smeltkroes. Hierdoor liep ook het huisvestingsproces van de bibliotheek Maarheeze vertraging op. In 2022 kon de bibliotheek nog geen gebruik maken van de nieuw beoogde ruimte. Begin 2023 is de nieuwe ruimte opgeleverd en vond de heropening van de bibliotheek plaats.

Mbt de Borgh zijn we samen met het bestuur aan het zoeken naar een organisatiestructuur en werkwijze zodat er een financieel gezonde basis ontstaat. Het plan hiervoor zal in mei opgeleverd gaan worden.

Het plan om te komen tot een nieuwe Schaapskooi in de Cranehoeve in Gastel is in voorbereiding. De Cranehoeve is in december 2022 aangekocht en een businessplan wordt door de Stichting in juni 2023 aan de gemeente voorgelegd.

Product Openbare ruimte

De gemeente voerde in 2022 regulier onderhoud uit om de bereikbaarheid en kwaliteit van de verschillende woonkernen binnen de gemeente Cranendonck op orde te houden. Uit periodieke monitoring blijkt dat de gerealiseerde kwaliteit voldoet aan het streefniveau. De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen gaat hier nader op in.

Product Duurzaamheid

Warmte en energiebesparing stonden centraal in het jaar 2022. In Budel-Heesakker heeft in het kader van de warmtetransitie een wijkverkenning plaatsgevonden om draagvlak en technische mogelijkheden voor het aardgasloos verwarmen van de wijk te toetsen. Deze is positief afgerond, de gemeenteraad is hier in november 2022 nader over geïnformeerd.

Energiebesparing werd een steeds grotere uitdaging door de hoge energieprijzen. De gemeente verkreeg rijksmiddelen om energiearmoede aan te pakken, hier is in 2022 via een witgoedactie, een waardebon en energieadvies aan huis invulling aan gegeven. Daarnaast zijn er in samenwerking met het Regionaal Energieloket diverse collectieve inkoopacties georganiseerd. In 2022 namen aan de zonnepaneleninkoop 179 huishoudens deel, aan de isolatieactie 126.

De Regionale Energiestrategie (RES) is ook in een andere fase terechtgekomen. Na vaststelling in november 2021 is er gewerkt aan het opstellen van een uitvoeringsstructuur. Naast de diverse projectcoalities is er een Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma opgesteld om de doorontwikkeling en uitvoering van de duurzaamheidsambities in de regio vorm te geven.

Het zonnepanelenproject De Groene Zone kwam in 2022 tot een afronding. Ingegeven door de hoge energieprijzen maakte dit project nog een eindsprint door. Met extra krediet vanuit de gemeenteraad konden uiteindelijk 286 huishoudens in Cranendonck deelnemen.

Programmaverantwoording

	burap	Jrrek	Toelichting
1. Wonen			
<i>Wat wil de raad bereiken?</i>			
<p>Wonen in Cranendonck is voor alle inwoners, gezond, passend en goed. Net als in de rest van Nederland is ook in Cranendonck op dit moment de vraag naar woningen groter dan het aanbod. Er wordt gewerkt aan een grote hoeveelheid bouwplannen: grote projecten zoals Boschakkers en Neerlanden, maar ook tientallen initiatieven voor projecten met een omvang van 2 tot 20 woningen. Als gemeente sturen we vooral op de bouw van kleine woningen geschikt voor één- en twee persoons huishoudens in het betaalbare segment, waaronder sociale huur. Daarnaast is er aandacht voor nieuwe woonvormen, zoals flexwonen, seniorenzorgarrangementen en CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap).</p>			
<i>Toelichting bestaand beleid</i>			
Woonvisie			Tot 2030 resteert er een woningbouwopgave van ongeveer 450 woningen. Naast een aantal uitbreidingslocaties (Neerlanden II, Boschakkers II) zijn veel plannen voor inbreidingslocaties (Kleine Wereld, afronding Boschakkers I, Antoine en het Moaske Soerendonk, Stationsstraat 27 Maarheeze, etc). Daarnaast zijn er tientallen kleinere woningbouwplannen in voorbereiding of procedure. In 2022 is een regionale woondeal met het Rijk en de provincie opgesteld en is gestart met het actualiseren van de woonvisie.
Prestatieafspraken			Met WoCom en de huurdersorganisatie "de Pan" worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt. Ook in 2022 is ingezet op meer betaalbare woningen en sociale huurwoningen. Bij een aantal woningbouwprojecten is als voorwaarde gesteld dat sociale huur met een woningcorporatie wordt gerealiseerd.
Overdracht woonwagens			De onderhandelingen hebben niet tot het gewenste resultaat geleid. De overdracht van de woonwagens is juridisch ingewikkelder dan aanvankelijk verondersteld. Inmiddels is het dringend noodzakelijk dat de onderhoudstoestand van de standplaatsen en de woonwagens die in eigendom zijn van de gemeente onderzocht wordt. Verwacht wordt dat een aantal woonwagens aan vervanging toe is. We gaan dit onderzoek naar de onderhoudstoestand, in goede samenwerking met woCom, in 2023 nog oppakken.
Uitvoeringsparagraaf structuurvisie			De uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie dient als toetsingskader voor de projecten. Tevens wordt hierin aangegeven voor welke projecten een bijdrage uit het Fonds Ruimtelijke Kwaliteit aan de orde zou kunnen zijn wanneer dat voor de uitvoering van een project noodzakelijk blijkt. Bij de begroting voor 2022 is deze uitvoeringsparagraaf weer geactualiseerd.
Omgevingsvergunningen			De vergunningverleners zorgen ervoor dat aanvragen zorgvuldig en tijdig worden behandeld. Besluitvorming vindt plaats binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen. De doorlooptijd houden we zo kort mogelijk. In de Vergunningenkamer (in het verlengde van de Regiekamer) worden de aanvragen die niet binnen een bestaand bestemmingsplan passen, integraal besproken. De Omgevingswet treedt in januari 2024 in werking. Wij zijn bezig met de voorbereiding hierop, onder andere door het aanpassen van de werkprocessen. In 2022 is er volledig gewerkt met het nieuwe zaaksysteem, Powerbrowser. Door stikstof zijn er in heel Nederland onzekerheden over bouwplannen. Dit geldt ook voor Cranendonck.
Bestemmings- en structuurplannen			De focus voor ruimtelijke ordening ligt in 2022 op het faciliteren van het grote aantal aanvragen, zowel vanuit voormalig project buitenkans, de zonneparken, als in het stedelijk gebied. Daarbij staan er veel grotere plannen in de voorbereidingsfase. Door uitstel van de Omgevingswet kunnen die nog met een bestemmingsplanprocedure mogelijk worden gemaakt. De voorbereidingen van deze procedures die in 2023 gaan

			lopen zijn in 2022 gedaan. Voor de invoering van de Omgevingswet zijn geen grote actualisaties van bestemmingsplannen meer in voorbereiding.
Ruimtelijk plan COA – militair terrein Nassau Dietz			Naar aanleiding van het besluit van de raad op 8 maart 2022 is in januari 2023 een inwonersonderzoek gestart waarin we onderzoeken wat zij zien als toekomstige bestemming voor de voormalige legerplaats. De resultaten zijn eind april 2023 bekend waarna een voorstel aan de raad volgt. In de raadsvergadering van juni is de toekomst van het terrein geagendeerd.
Centrumplan Budel			Het ontwerp van de openbare ruimte in het kader van herinrichting centrum Budel is in 2022 technisch uitgewerkt en door het College vastgesteld. De herontwikkeling van de voormalige Rabobank/Tasko locatie verliep voorspoedig. De nieuwbouw is gestart maar nog niet afgerond in 2022. De Jumbo ontwikkeling is nog altijd in behandeling bij de Raad van State. Desondanks zet de ontwikkelaar de uitwerking voort. De bestaande bebouwing is in 2022 gesloopt en de nieuwbouw verder voorbereid.
Centrumvisie Maarheeze			Het viaduct in de Stationsstraat- Kerkstraat is opgewaarderd en officieel geopend in september 2022. In 2022 is tevens Sterkselseweg fase 3 voorbereid en technisch verder uitgewerkt. Deze fase wordt in 2023 aanbesteed en uitgevoerd. In 2022 is begonnen met het opstellen van de dorpsontwikkelvisie door Zeg 't Mares. De uitkomsten van deze visie zijn recent opgeleverd. Samen met de dorpsraad en werkgroep Zeg 't Mares wordt in 2023 bezien welke speerpunten uit de oorspronkelijke centrumvisie prioriteit hebben voor inwoners van Maarheeze.
Vergunningen bijzondere wetten en apv			In 2022 hebben weer veel evenementen plaatsgevonden. Dit in tegenstelling tot de jaren daarvoor. Hierdoor zijn de leges weer op het niveau van voor corona. Ook is de Apv geactualiseerd en is een start gemaakt met het actualiseren van het evenementenbeleid.
Nieuwe beleidsvoornemens			
De Omgevingswet			De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. De voorbereiding op de Omgevingswet is in volle gang, waarbij de bestuursopdracht (met minimale actielijst van de VNG) het uitgangspunt is. Het is, mede door onduidelijkheden m.b.t. bijvoorbeeld het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), onzeker of we op alle aspecten voldoende voorbereid zijn op de nieuwe wet. Het plan van aanpak en het communicatie/participatieplan zijn ter besluitvorming voorbereid.
Woonbeleid			In 2022 is gestart met het actualiseren van het woonbeleid. Met de raad wordt afgestemd wat de opgave is en welke instrumenten worden ingezet.
Cultuurhistorie/cultureel erfgoed			De actualisatie van het erfgoedbeleid loopt in A2-verband. Het college kijkt samen met de A2 erfgoedcommissie naar mogelijke uitbreiding van monumentale statussen en de consequenties daarvan. De voorbereiding en besluitvorming zal gefaseerd gebeuren en de eerste besluitvorming zal naar verwachting plaatsvinden in 2023. In 2020 heeft het college ingestemd met de garantstelling voor het restant restauratiebedrag NH kerk na toekenning van de maximale te verkrijgen subsidie. Subsidie was afgewezen door de provincie in 2020 omdat het subsidieplafond was bereikt. Najaar 2022 is opnieuw een aanvraag gedaan door de stichting beheer en behoud. Aan de gemeente is opnieuw gevraagd om garant te staan t.b.v. de financiële onderbouwing. Er zijn voor de gemeente geen financiële consequenties zolang de stichting geen aanspraak maakt op de garantstelling. Het bestuur van de stichting heeft tevens kenbaar gemaakt het wenselijk te vinden om te onderzoeken of

			het Protestants Kerkje een andere bestemming gegeven kan worden. Zij heeft een adviesbureau opdracht gegeven een herbestemmingsonderzoek uit te voeren en dit wordt afgestemd met de gemeente en op de omgeving.
Geo-informatie			In 2022 is er geen duidelijkheid gekomen over de implementatie van de SOR. Landelijk is er nog teveel discussie over het detailniveau van deze registratie, waardoor met name de financiering (landelijk) problemen oplevert. Wel is duidelijk geworden dat het bijhouden van de WOZ, BGT en BAG meer in samenhang moet plaatsvinden. Daarom zijn in 2022 procesafspraken gemaakt tussen de beheerders van de 3 genoemde registraties. Hiervoor zijn de gereserveerde middelen niet ingezet. In 2023 wordt de samenhang verder geïntensiveerd, waarbij het voor de SOR gereserveerde bedrag zal worden aangewend om aanpassingen in proces en ICT-ondersteuning te realiseren
2. Verkeer & vervoer			
Wat wil de raad bereiken?			
De gemeente Cranendonck beschikt over een doelmatig, veilig en duurzaam functionerend verkeers- en vervoerssysteem dat zorgt voor een goede bereikbaarheid. Hierbij staat de kwaliteit voor de individuele gebruiker in een goede verhouding tot de kwaliteit voor de samenleving als geheel. Dit doen wij samen met verschillende overheden, burgers en het bedrijfsleven. Er is bestendigheid in de maatschappelijke doelen, flexibiliteit in de planning en effectiviteit in de handhaving van normen en beleidsregels.			
Toelichting bestaand beleid			
A2 problematiek			De sluiptverkeermaatregelen en de fietsmaatregelen zijn gerealiseerd. De afsluitbare palen zijn echter nog niet in werking doordat een verkeersbesluit nodig was. Daarnaast moet de ontheffingsregeling voor belanghebbenden nog georganiseerd worden.
Ontwikkeling wegenstructuur			Het bestemmingsplan Samen mee naar de A2 is op 8 maart 2022 vastgesteld door de raad. Doordat er beroep is aangetekend loopt de uitvoering vertraging op.
Wegenbeheer			Het beheer van de wegen voerden we in 2022 uit op basis van het Beheerplan wegen 2021-2025.
Uitvoeringsprogramma wegen 2022			Het onderhoud van de wegen voerden we uit op basis van het uitvoeringsplan wegen 2022. *
Wegmeubilair, -bewijzing en openbare verlichting			Onderhoud aan verkeersborden, bebakening en straatnaamborden voerden we uit volgens planning. Schilderwerk van diverse utilitaire bewegwijzeringen ("ANWB"-palen) is uitgevoerd door de Nationale Bewegwijzeringdienst. Overig onderhoud en vervanging van deze bewegwijzering ligt momenteel achter op schema, maar dit pakken we in 2023 op.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer			Het onderhoud van de wegen in 2022 voerde we uit op basis van het Beheerplan wegen 2021-2025 en het uitvoeringsplan wegen 2022. *
Gladheidsbestrijding			De gladheidsbestrijding is in 2022 volgens de aangegeven routes van de gladheidsbestrijding uitgevoerd.
Vervangingen wegen uitvoering planjaar 2022			Met het plaatsen van een nieuwe brug begin 2022 is de vervanging van de houten brug in het Cranendonckse Bosch afgerond. Daarnaast is het volgende te melden. <ul style="list-style-type: none"> • Infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2021 in het voorjaar 2022 afgerond. • De infrastructuurverbeteringen smalle wegen 2022 voerden we in 2022 uit.
Straatmeubilair			Uitvoering volgens planning. *
Straatverlichting			Onderhoud openbare verlichting verliep volgens planning. Het vervangen van oudere lichtmasten loopt nog achter op schema. De aanbesteding voor het verleden van de lichtmasten ronden we in 2022 af. De achterstanden lopen we in 2023 in. *

			*Voor een toelichting verwijzen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen
Nieuwe beleidsvoornemens			
n.v.t.			
3. Leefbaarheid			
Wat wil de raad bereiken?			
<p>Het begrip leefbaarheid gaat over de aantrekkelijkheid van een gebied of gemeenschap om er te wonen, leven, sporten, elkaar te ontmoeten, te spelen, elkaar hulp te vragen en meer.</p> <p>De raad wil de leefbaarheid van de kernen van Cranendonck behouden en waar mogelijk vergroten. Basisvoorzieningen en de directe betrokkenheid van de inwoners zijn daarvoor belangrijke voorwaarden. De gemeente faciliteert gesprekken binnen de gemeenschap over deze vraag om te onderzoeken waar de behoeften liggen en of ze hiervoor mogelijk iets kan en moet toevoegen aan de gemeenschap.</p>			
Toelichting bestaand beleid			
Vitale gemeenschappen			<p>De notitie 'ontwikkeling in rollen en relatie' (in het kader van de doorontwikkeling burgerparticipatie) is eerder (26 mei 2020) door de raad vastgesteld.</p> <p>Dit gesprek over der rollen, de betekenis en de effecten voor de gemeenschap zijn vervolgens gestart, maar kennen een verschillend tempo en niveau in de gemeenschap, maar zeker in de organisatie.</p> <p>In 2022 is duidelijk geworden dat in de organisatie hier nog de nodige ontwikkeling op nodig is en zijn er grote stappen te zetten. De evaluatie van de eerste periode met het werken met de visie vitale gemeenschappen zou in 2022 afgerond zijn, maar is door het wegvallen van de procesregisseur vitale gemeenschappen naar 2023 moeten verschuiven.</p> <p>Inmiddels zijn inwoners steeds meer actief om te komen tot hun dorpsontwikkelplan.</p> <p>In lijn met de notitie 'ontwikkeling in rollen en relaties' zijn Gastel, Maarheeze en Budel-Dorplein gestart met het opstellen van een dorpsontwikkelplan en elk kent daarbij haar eigen ritme. Hierbij heeft de periode van Corona ook invloed gehad. Maarheeze was op een haar na in 2022 gereed en Budel-Dorplein later.</p> <p>De resultaten worden met de gemeente gedeeld.</p> <p>Een brede gebiedsaanpak Budel-Schoot is in 2022 opgestart.</p>
Gemeenschapshuizen			<p>Het plan om te komen tot een nieuwe Schaapskooi in de Cranehoeve in Gastel is in voorbereiding. De Cranehoeve is in december 2022 aangekocht en een businessplan wordt door de Stichting in juni 2023 aan de gemeente voorgelegd.</p> <p>In 2018 was duidelijk dat de exploitatie en de fiscale constructie van de Borgh risicovol is en lastig zou worden en dit is ook gebleken. In het rekenkameronderzoek zijn hier ook aanbevelingen gedaan.</p> <p>Een projectteam buigt zich met de Borgh over haar financiële situatie en de governance.</p>
Faciliteren initiatieven uit kernen			<p>In januari 2022 stelde het college de nadere regels Ontwikkeling gemeenschapsinitiatieven en huisvesting accommodaties vast.</p> <p>In Budel loopt een initiatief van jongeren uit Cranendonck om te komen tot een Calisthenics- park. Dit initiatief heeft door Corona vertraging opgelopen, maar wordt in 2023 gerealiseerd tijdens de aanleg van de nieuwe 'rioolsituatie' bij het Boudriepark.</p>
4. Openbare Ruimte			

Wat wil de raad bereiken?

Een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving is van belang: voor de eigen inwoners, voor bedrijven en natuurlijk ook voor toeristen en recreanten. De openbare ruimte speelt ook een belangrijke rol in de leefbaarheid op andere fronten. Openbare ruimte is bijvoorbeeld onmisbaar binnen een gemeente vanwege milieukwaliteit, waterberging en een gezonde leefomgeving. Openbare ruimte is toegankelijk, beschikbaar en bruikbaar voor iedereen. Als randvoorwaarde geldt dat de buitenruimte in eigendom en of beheer is bij de gemeente. Onze burgers wonen in een omgeving waarbij ze tevreden zijn over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

			Toelichting bestaand beleid
Riolering			De werkzaamheden in het kader van het strategische en operationele beheer verliepen volgens plan. De investeringen vanuit dit plan behandelen we bij overige resultaatafspraken. *
Groenvoorzieningen			De gemeentelijke groenvoorzieningen voldoen aan het streefniveau voor de beeldkwaliteit. Vanaf 2022 snoeien we de bomen weer structureel, wat het algehele beeld verder verbetert. Tevens werken we aan een nieuw groenbeleid ter vervanging van het oude bomenplan dat in 2024 afloopt. Dit verloopt volgens planning.
Onderhoud sloten			Het onderhoud van de gemeentelijke sloten verliep volgens planning. *
Afval			Het aanbestedingstraject om te komen tot een nieuwe afvalinzamelaar rondde we succesvol af in 2022. Met ingang van 1 januari 2023 start Remondis.
Speelplekken			Inspecties en onderhoud uitgevoerd.
Milieu - Vergunningverlening, toezicht en handhaving			De werkzaamheden die de ODZOB in 2022 voor de gemeente Cranendonck uitvoerden op het gebied van milieu zijn passend binnen het vastgestelde werkprogramma 2022. Er was geen overschrijding van de financiële middelen.
Beëindigingsregelingen voor de veehouderij			In 2022 rondde we het traject van de deelnemers aan de warme saneringsregeling veehouderij grotendeels af. Vanuit het Rijk hebben we per deelnemer een bedrag van € 25.000 ontvangen. Met drie deelnemers kwam het bedrag uit op € 75.000. De kosten voor de uitvoering van deze regeling waren een stuk lager. Het resterende bedrag is gereserveerd om gemeentelijke kosten bij nieuwe beëindigingsregelingen te dekken. Door het Rijk en de provincies zijn in 2022 verschillende uitkoopregelingen voorbereid en in uitvoering gebracht. Op dit moment is niet bekend of veehouderijen uit Cranendonck zijn aangemeld.
Bodembeleid			In 2022 is de nieuwe nota Bodembeheer en de bodemkwaliteitskaart door de gemeenteraad vastgesteld.
Overdracht provinciale bodemtaken			Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet verschuiven de provinciale bodemtaken naar de gemeenten. Deze taken vallen binnen het basistakenpakket en liggen verplicht bij de omgevingsdienst. Gezien de uitzonderlijke bodemsituatie in Cranendonck is dit takenpakket voor gemeente Cranendonck groot. Er wordt geraamd dat het uitvoeren van deze taken ongeveer € 93.000 per jaar kost. Door uitstel van de Omgevingswet zijn deze taken tot op heden niet overgedragen aan gemeenten.
Begraafplaats			De begraafplaats is kwalitatief op orde.
Straatmeubilair			Beheer en onderhoud verliep volgens planning. *
Realisatie overige resultaatafspraken			
Realiseren investeringen voor de riolering in 2022 voortvloeiend uit vGRP 2021-2025			In 2022 voerden we de volgende projecten uit: - Investeringen vanuit de Jaarschijf 2020: - retentievijver 't Stepke, afronding in Q1 2023 - Voorbereiding Centrumplan (uitvoering vanaf Q4 2023) en afkoppelproject Triolier (uitvoering zomer 2023).

			<p>Investerings vanuit de jaarschijf 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diverse kleine afkoppelprojecten in relatie tot klimaatadaptatie - Project Sterkselseweg voorbereid, start uitvoering Q2 2023. <p>Investerings vanuit de jaarschijf 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Vorbereidingen Boudriepark fase 1, start Q2 2023. -Vorbereidingen Gastelseweg fase 2, Start Q2 2023.
			*Voor een toelichting verwijzen we naar de paragraaf <i>onderhoud kapitaalgoederen</i>
5. Duurzaamheid			
Wat wil de raad bereiken?			
<p>Duurzaamheid is een van de speerpunten van het raadsprogramma 2018-2022 én de Metropoolregio (MRE). Ook in 2022 zetten we daarom vol in op duurzaamheid. Het thema laten we terugkomen in alle plannen, initiatieven en ontwikkelingen. Dit wordt gedaan door uitvoering van de Duurzaamheidsnota 2020-2024 conform het 'duurzame' ambitieniveau. Dit houdt in dat we focussen op de direct wettelijk verplichte taken, zoals de RES en de Transitievisie warmte.</p> <p>Naast het reguliere budget van € 100.000 dat bij vaststelling van de Nota Duurzaamheid is toegekend ontvangen wij het zogenaamde "enveloppengeld". Dit geormerkte geld zetten we in om de verplichtingen vanuit het klimaatakkoord te realiseren. Daarnaast worden daar waar mogelijkheden zijn subsidies aangevraagd om ons werkbudget te vergroten.</p>			
			Toelichting bestand beleid
Regionale Energiestrategie (RES)			De beleidscyclus rondom de RES 1.0 is eind 2021 afgerond met de vaststelling van de eerste Regionale Energiestrategie. 2022 stond in het teken van de start van de uitvoering. Hier zijn regionaal diverse samenwerkingscoalities en werkgroepen voor opgestart. De algehele structuur komt samen in het door de colleges vastgestelde Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma.
Warmtetransitie			In Budel-Heesakker heeft in het kader van de warmtetransitie een wijkverkenning plaatsgevonden om draagvlak en technische mogelijkheden voor het aardgasloos verwarmen van de wijk te toetsen. Deze is positief afgerond en we informeerden hier de gemeenteraad in november nader over.
Uitvoering Nota Zonneparken			In 2022 vond het juridische traject voor diverse zonneparken plaats. Tegen alle vier de projecten is bezwaar aangetekend tegen de vergunning. Voor de eerste twee projecten (de Raak en D'Aasdonken, beide in Maarheeze) werd de vergunning onherroepelijk. De overige twee zonneparken zijn in afwachting van uitspraak c.q. een zitting bij de rechtbank.
Aanpak Energiearmoede			De stijgende energieprijzen brachten kwetsbare huishoudens in de problemen. Via het Rijk ontvingen we hier een subsidie uitkering voor. Met de middelen (ca. 320.000 euro) voerden we diverse acties uit. De energiecoaches van Winst Uit Je Woning voerden 431 gesprekken aan huis. Met de waardebon die hierbij zat inbegrepen werd voor 21.900 euro aan energiebesparende producten gekocht. Een lokale witgoedactie verving bij 186 huishoudens kosteloos een verouderde koelkast of vriezer. Tot slot voerde de Coöperatie Cranendonck 113 bespaargesprekken met inwoners.
Energieloket			In samenwerking met het Regionaal Energieloket organiseerden we diverse collectieve inkoopacties. Aan de zonnepaneleninkoop namen 179 huishoudens deel, aan de isolatieactie 126. Daarnaast bereidden we een zakelijke versie van het energieloket voor. Dit loket dient ter voorlichting en ondersteuning van ondernemers en hun verduurzaming. Net voor de kerst 2022 kwam dit loket online.
Groene Zone			Het inschrijven voor de Groene Zone was mogelijk tot maart 2022. Binnen Cranendonck namen 286 huishoudens deel aan het zonnepanelenproject. Als vervolg op de Groene Zone 1.0 komt in het najaar van 2023 De Groene

			Zone 2.0, welke zich richt op het isoleren van woningen. Daarnaast worden de mogelijkheden voor een hernieuwde Groene Zone zonnepanelen geïnventariseerd.
Natura 2000			Vanaf 2022 is het nieuwe pachtbeleid in werking getreden. Dit pachtbeleid betreft een nieuw duurzaam beleid voor de geliberaliseerde pacht. De inschrijver/agrariër kan bij inschrijving aangeven welke duurzame maatregelen (van te voren vastgesteld door de gemeente) hij uitvoert op het pachtperceel. De pachtperiode loopt af op 31 december 2024.
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen			De raad stelde het Duurzaam Meerjaren Onderhouds Programma (DMOP) vast. Komende jaren voeren we het onderhoud op natuurlijke momenten uit.
Duurzaam bouwen			Het opstellen van Duurzaam bouwen beleid is een wens genoemd in het raadsprogramma. Naar aanleiding daarvan is het ondernemen van acties ten behoeve van duurzaam bouwen opgenomen in de nota Duurzaamheid verwerkt in het ambitie scenario. Met de vaststelling van de nota duurzaamheid door de raad (dec 2019) is gekozen voor het duurzaam scenario, bestaande uit voornamelijk wettelijke taken. Er is daarmee niet gekozen voor acties of beleid op gebied van duurzaam bouwen. Wettelijk gezien worden er steeds strengere eisen gesteld aan de energieprestaties van nieuwe gebouwen. Zo is gasloos bouwen voor nieuwbouw verplicht geworden per 1 juli 2018. Sinds 1 januari 2021 geldt ook de BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) norm, waarbij strengere eisen zijn gesteld om energiegebruik te beperken. Het effect van duurzaam bouwen beleid ten aanzien van energie is daarmee verminderd.
Klimaatbestending Cranendonck			Het borgen van groen en klimaat is in het VGRP 2021--2025 geborgd. Hierin is o.a. opgenomen dat bij vervangingen in het rioelstelsel 10% minder verharding terugkomt ten opzicht van de oude situatie. Deze eis is uitgevoerd in de Stationsstraat in Maarheeze en pasten we ook toe in het nieuwe centrumplan Budel. Projecten die zijn uitgevoerd en bijdragen aan een klimaatbestendigere openbare ruimte zijn Bourdriepark Budel (hemelwateropvang/infiltratie), Retentievijver 't Stepke (uitbreiding aanwezige vijver), Gastelseweg (capaciteitsvergroting), Kijkakkers Maarheeze (infiltratie ondergronds). Ook startte in 2022 de afkoppelsubsidie voor regenwater. Hier zijn gedurende het jaar 15 aanvragen voor toegekend.

Effectindicatoren

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden/ Gerealiseerd*			
			2022		2022*	
% aantal woningen gereed / totaal regionaal woningbouwprogramma 2017-2020	65%	BAG / MRE	80%		95%	We voegden 49 woningen toe. De gemiddelde opgave is 62 per jaar.
Tevredenheid burger openbaar vervoer in gemeente	6,7	WSJG	6,7		6,0	
Tevredenheid burger over welzijnsvoorzieningen	6,4	WSJG	6,4		6,5	
Woonomgeving	54	WSJG	54		66	

Naam effectindicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Aantal woningen met zonnepanelen	%	CBS / Klimaatmonitor	2021	26,3	18,8

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	2019	4,6%	13,7%
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	2018	9%	11%
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2021	62,8	164
Hernieuwbare energie	%	RWS/ WSJG	2014	1,2%	5,4%
Nieuwgebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2022	2,1	9,3

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen wordt in elk programma beknopte informatie gegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is terug te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant

Doel: De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voert namens de provincie Brabant en 21 gemeenten taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezichthouden en handhaving.

Financiële informatie:		2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Basistaken	225	159	158	220
	Overdracht prov. bodemtaken	0	0	0	0
	Verzoektaken	106	103	164	107
	Collectieve taken	43	44	45	64
	Gemeentelijke bijdrage milieu	374	326	367	391

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Wonen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
P budget Voor een toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	48			48
Woonwagens Vanwege de moeizame onderhandelingen is dit geld nog niet uitgegeven maar is dringend nodig om de onderhoudstoestand in 2023 in beeld te krijgen. Voorgesteld wordt daarom om dit bedrag via de resultaatbestemming over te hevelen.	I	40			40
Ruimtelijke ordening: Extra RO Personeel: Vanwege de krappe arbeidsmarkt is het niet gelukt extra RO personeel aan te trekken. Vanwege de grote werkvoorraad kan het aantrekken van extra personeel wel zorgen voor het wegwerken van deze werkvoorraad. Voorgesteld wordt om dit bedrag via de resultaatbestemming 2022 over te hevelen.	I	100			100
Bestemmingplannen Er zijn hogere kosten voor de inhuur van personeel. Door de hogere inhuur zijn meer leges bestemmingsplannen gerealiseerd.	I	-73	93		20
Bijdrageregelingen Er ontstaat een voordeel door het grote aantal behandelde initiatieven in 2022. De hogere inkomsten worden toegevoegd aan de reserve ruimtelijke kwaliteit en de reserve landschapsversterking	I		53	-53	0
Leges omgevingsvergunningen Er zijn meer omgevingsvergunningen behandeld ten opzichte van de verwachting. Bovendien zijn er twee zonneparken vergund waarvoor zeer veel leges binnen zijn gekomen wat vooraf niet inschat was.	I		476		476

Kosten omgevingsvergunningen Er zijn dit jaar meer kosten gemaakt voor inhuur van personeel (50k) en advieskosten (15k). Hierdoor was het mogelijk meer vergunningaanvragen te behandelen.	I	-65			-65
Overige afwijkingen	I	72	12		84
					0
Totaal		122	634	-53	703
Verkeer & Vervoer	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Ingeleend personeel overige: Gereserveerd budget voor inhuur externe advisering opstellen nieuw Masterplan Verkeer. Uitvoering project doorgeschoven naar 2023. Projectoverheveling is aangevraagd.	I	86			86
Legesopbrengsten: Het betreft vergoedingen van Nutsbedrijven voor werkzaamheden aan kabels en leidingen. De nutsbedrijven voerden in 2022 meerdere saneringswerkzaamheden uit aan de water en gasleidingen. Ook werden de werkzaamheden voor de glasvezelkabels in de woonkernen uitgevoerd. Voorafgaand aan een jaar zijn de projecten die de Nutsbedrijven gaan uitvoeren niet allemaal bij de gemeente bekend.	I		127		127
Onderhoud asfaltwegen: Meerkosten diverse klein onderhoud beheer wegen. Redenen hiervoor waren aanvullend onderhoud verhardingen door wortelopdruk, prijsindexaties en brandstofvergoedingen.	I	-38			-38
Glasvezel buitengebied: Begeleiding glasvezeltraject woonkernen. Uitgaven externe begeleiding Glasvezelproject worden gecompenseerd via de legesopbrengsten Zie hierboven..	I	-22			-22

Schadevergoedingen: Vergoedingen schade aan gemeentelijke eigendommen. Ontvangen schadevergoedingen voor schadeherstel brugleuning en bomen openbaar groen en openbare verlichting					76	76
Diverse kleine posten beheer wegen. Totaal positief resultaat diverse kleine beheerposten.	I	21				21
Kapitaallasten. Lagere kapitaallasten dan begroot door het achterblijven van investeringen in 2021 (restant kredieten 2021, het betreft onder meer woonstraten kern Budel, uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer en verbetering smalle wegen).	I	130				130
Overige afwijkingen	I	30	4			34
Totaal		207	207	0		414
Leefbaarheid	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves		Saldo afwijking
Gemeenschapshuis De Smeltkroes is teruggenomen door gemeente, hierdoor hogere onderhouds- en beheerkosten	I	-40				-40
Kapitaallasten gemeenschapshuizen Lagere kapitaallasten omdat de gemeenschapshuizen Schakel en Schaapskooi niet zijn gerealiseerd	I	104				104
Onderhoudskosten gemeenschapshuizen Het in 2021 overgehevelde budget voor onderhoud is in 2022 niet benut.	I	150				150
Huuropbrengsten Lagere huren i.v.m. kwijtschelding huur in coronaperiode de Borgh en lagere huur Schakel omdat nog niet is gerealiseerd.				-40		-40
Overige afwijkingen	I	32	-15			17
						0
Totaal		246	-55	0		191
Openbare Ruimte	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves		Saldo afwijking

Openbaar groen. Vanuit de stelpost prijscompensatie is in 2022 een indexatie van 4,1% toegekend. Dit bedrag was niet nodig aangezien er in 2022 is gewerkt met vaste prijsafspraken.	I	31			31
Speelvoorzieningen inspecteren en onderhouden we volgens wettelijke regelgeving.	I	13			13
Overige afwijkingen	I	-5			-5
<u>Riolering vGRP</u>					
Salarissen riool-afval-Duurzaamheid. Vacatureruimte is eind 2022 ingevuld waardoor budget niet volledig is besteed.	I	76			76
Vrijvervalriolering: het verschil wordt veroorzaakt doordat er tijdelijk minder kosten zijn gemaakt voor rioolinspectie en bijbehorend preventief klein onderhoud.	I	155			155
Mechanische riolering Door inzet eigen personeel is beperkt gebruik gemaakt van inhuur.	I	29			29
Riolering algemeen: de voorbereidende werkzaamheden onderhoud sloten vraagt i.v.m. milieukundige begeleiding meer tijd.	I	74			74
Onderzoekskosten Eind 2022 startten we met opstellen van structuurplan Stedelijk water. (SSW) Hierdoor is het budget nog niet besteed.	I	96			96
Als gevolg van voornoemde lagere lasten is er ook een lagere dekking voor derving BTW noodzakelijk.	I	70			70
Rioolheffing: de baten van de rioolheffing waren hoger dan begroot. De baten zijn op voorhand niet exact in te schatten omdat deze mede afhangen van het drinkwaterverbruik.	I		74		74
Overige posten riolering	I	-6	-10		-16

Voorziening riolering Het resultaat op het product riolering is in werkelijkheid 618k voordeliger dan begroot. Er vindt daarom geen onttrekking, maar een storting aan de voorziening plaats. Het totale saldo van riool komt hiermee op nul (gesloten financiering).	I	-229	-388		-617
<u>Afval</u>					
Afval, verwerkings- en inzamelkosten. Lager aanbod van afval zowel op de huishoudelijke routes als op de milieustraat. Dit is een landelijke trend, waarschijnlijk doordat mensen weer op kantoor zijn gaan werken en minder thuis zaten dan gedurende de coronaperiode.	I	126			126
Afval, facilitaire dienstverlening. Kosten voor externe inhuur van advies zijn lager uitgevallen.	I	22			22
Afval, inkomsten milieustraat. Lagere inkomsten op de milieustraat.	I		-26		-26
Afval, teruggave tariefzakken. Er zijn minder tariefzakken teruggebracht dan verwacht.	I	22			22
In december 2021 heeft de raad besloten om de tarieven afvalstoffenheffing voor 2022 niet 100% kostendekkend te maken. Uit de analyse van de jaarrekening blijkt dat door de lagere kosten een kostendekkendheidspercentage van meer dan 100% wordt bereikt. De verwachte onttrekking aan de algemene reserve is in 2022 niet noodzakelijk.	I	66	46		112
Milieu, salarissen. Een medewerker is doorbelast naar het product duurzaamheid.	I	48			48

Milieu, Odzob. In 2022 is een onderschrijding op het totale milieubudget. We verwachten in 2023 een overschrijding op dit budget, dit door recente financiële ontwikkelingen bij de ODZOB. Vandaar dat is verzocht om dit bedrag over te hevelen naar 2023.	I	36			36
Overige geringe afwijkingen	I	144	-152		-8
					0
					0
Totaal		768	-456	0	312
Duurzaamheid	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Structureel budget Duurzaamheid. Voor beleidsontwikkeling Water Natuur Klimaat was 50.000 euro gereserveerd. Deze functie is de tweede helft van het jaar vacant geweest waardoor er maar zeer beperkt invulling is gegeven aan het ontwikkelen van beleid. De functie is reeds ingevuld waardoor dit in 2023 wél kan plaatsvinden, hiervoor is een budgetoverheveling aangevraagd.	I	50			50
Overschrijding regulier budget Duurzaamheid. Per november 2021 is voorzien in verdere ondersteuning door de werving van een Projectondersteuner Duurzaamheid en communicatie. Deze ontwikkeling is niet meegenomen in begroting 2022 maar uiteraard wel gerapporteerd in Burap 2022. Vanaf 2023 is er, conform de begroting, budget vrijgemaakt om personeelskosten Duurzaamheid structureel te dekken.	I	-29			-29
Totaal		21	0	0	21
Overige afwijkingen			-1	-3	-4
Totaal structureel					
Totaal incidenteel		1364	329	-56	1637
Totaal programma		1.364	329	-56	1.637

Totale programmakosten Wonen + leven

PROGRAMMA 1 - Wonen en Leven	Rekening 2021	Primitief 2022	Wijziging 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Afwijking 2022
Lasten						
BELEIDSVELD 1.1 Wonen	-1.348.595	-1.738.453	-150.537	-1.888.990	-1.767.148	121.842
BELEIDSVELD 1.2 Verkeer en vervoer	-2.980.039	-3.195.469	-171.398	-3.366.867	-3.159.252	207.615
BELEIDSVELD 1.3 Leefbaarheid	-998.712	-1.042.562	-223.203	-1.265.765	-1.019.627	246.138
BELEIDSVELD 1.4 Openbare ruimte	-5.950.398	-6.334.287	-835.244	-7.169.531	-6.401.148	768.383
BELEIDSVELD 1.5 Duurzaamheid	-476.104	-302.000	-449.000	-751.000	-730.230	20.770
Totaal Lasten	-11.753.848	-12.612.771	-1.829.382	-14.442.153	-13.077.406	1.364.747
Baten						
BELEIDSVELD 1.1 Wonen	1.268.707	820.437	-100.000	720.437	1.354.858	634.421
BELEIDSVELD 1.2 Verkeer en vervoer	165.540	27.098	95.000	122.098	328.745	206.647
BELEIDSVELD 1.3 Leefbaarheid	50.666	189.231	-60.000	129.231	73.882	-55.349
BELEIDSVELD 1.4 Openbare ruimte	4.786.139	5.042.923	640.367	5.683.290	5.226.565	-456.725
BELEIDSVELD 1.5 Duurzaamheid	143.156	-	-	-	-	-
Totaal Baten	6.414.209	6.079.689	575.367	6.655.056	6.984.051	328.995
Saldo voor resultaatbestemming	-5.339.639	-6.533.082	-1.254.015	-7.787.097	-6.093.355	1.693.742
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-349.077	-80.000	-787.000	-867.000	-919.716	-52.716
Onttrekkingen reserves	85.417	272.608	291.692	564.300	560.489	-3.811
Bestemming per saldo	-263.660	192.608	-495.308	-302.700	-359.227	-56.527
Saldo na resultaatbestemming	-5.603.299	-6.340.474	-1.749.323	-8.089.797	-6.452.582	1.637.215

Programma 2: Werk + economie

Missie van het programma:

In samenwerking met ondernemers bouwen we aan een toekomstbestendig en duurzaam 'Economisch Cranendonck' en versterken we het vestigingsklimaat en de positie van het Cranendonckse bedrijfsleven.

Producten:

1. Economie
2. Ondernemen

1. Economie

Samenwerking

Op de bedrijventerreinen is tussen ondernemers nog geen structurele samenwerking gerealiseerd. We blijven dit vanuit de gemeente wel stimuleren, maar de verantwoordelijkheid om te komen tot samenwerking ligt bij de ondernemers. De rol van de gemeente verandert naar een meer faciliterende rol op verzoek van ondernemers en als netwerkpartner. Het centrummanagement beschikt over te weinig mankracht om ambities waar te maken en hebben in 2022 in overleg met leden afgesproken de werkzaamheden te temperen en de gemeente te vragen in 2023 geen reclamebelasting te heffen. Samen met het OCC is gewerkt aan het programma voor de ondernemersbijeenkomst 'Succesvol Ondernemen'.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Vanuit de leden van OCC is de behoefte uitgesproken om Cranendonck Werkt! verder uit te bouwen naar een jaarrond programma en/of platform. Dit als katalysator voor de lokale arbeidsmarkt om jongeren in Cranendonck te vinden en te binden aan lokale bedrijven. Het initiatief is van belang voor ondernemers in Cranendonck en heeft een sterke relatie met programma 4: Sociaal domein. In 2022 is de aanvraag hiervoor door ondernemers uitgewerkt, afgestemd en ingediend, de start is voorzien in 2023.

Bedrijventerreinen

De bouw van het 'Bedrijfspannend Anno 2050' op het bedrijventerrein Airpark is in 2022 afgerond. Voor dit project is subsidie in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het rijk in het kader van OPZuid toegekend. Deze subsidie werd door een samenwerking van lokale ondernemers, onderwijs en overheid in 2019 aangevraagd. Door het toepassen van innovatieve en duurzame technologieën wordt gebouwd volgens de normen van 2050. Een van de voornaamste doelen van het project is het delen van de opgedane kennis over duurzaam bouwen met de markt en andere ondernemers. De uitgekeerde subsidie wordt ingezet voor nieuwe initiatieven ter bevordering van duurzaamheid bij ondernemers.

In 2022 is de revitalisering van het gemeentelijk groen op de bedrijventerreinen Rondven en Meemortel verder gegaan vanuit de onderhoudsprogramma's voor deze terreinen en gestart met het ontwerp en afstemming over de revitalisering van het eerste deel van de bermen van Airpark.

Bedrijventerreinontwikkeling

Voor de ontwikkeling van bedrijventerrein Airpark 2b zijn er gesprekken gevoerd met grondeigenaren over de verwerving van deze gronden.

In samenwerking met regio en provincie is gewerkt aan het beperken van mogelijkheden voor vestiging van grootschalige logistiek op de bestaande bedrijventerreinen.

Samen met de provincie is de behoefte voor uitbreiding van bedrijventerreinen (naar 2030 en 2040) voor de Metropoolregio Eindhoven onderzocht.

Bereikbaarheid

In 2022 maakten we de ondernemers bekend met de zogenaamde Werkgeversaankpak vanuit de MRE op het gebied van mobiliteit. Dit houdt in dat bedrijven zelf ook veranderingen aan kunnen brengen in de mobiliteit van hun werknemers. In 2023 pakken we dit verder op met de ondernemers.

Tevens startten we in 2022 met een onderzoek naar verbeteringen op de route 611. Dit is de verbinding vanaf afslag Budel op de A2, via Airpark naar Nyrstar. In het 2e kwartaal van 2023 ronden we dit onderzoek af. De ondernemers betrekken we in het 1e en 2e kwartaal verder bij dit onderzoek. Waarborgen van de bereikbaarheid van industrieterrein maakt onderdeel uit van het product verkeer en vervoer in programma 1 van de begroting.

Digitale bereikbaarheid

Er is gestart met de aanleg van glasvezel in de overige kernen en wijken van Cranendonck. Naast glasvezel is er gestart met procedures voor verbetering van bereikbaarheid voor mobiele telefonie op Airpark. De ondernemers hebben hierdoor binnen het digitale netwerk redundantie gerealiseerd.

2. Ondernemen

Programmaverantwoording

	burap	Jaar-rekening	Toelichting
1. Economie			
Wat wil de raad bereiken?			
In de Raadsagenda Cranendonck 2022 – 2026 stelt de gemeenteraad binnen het thema Economie de navolgende kaders waarbinnen het college aan de slag moet:			
<ul style="list-style-type: none"> • Planmatige uitbreiding van industrieterreinen waarbij de voorkeur gegeven wordt aan lokale ondernemers en is er geen ruimte voor grootschalige en/of vervuilende industrie; • Bestaande industrieterreinen worden gerevitaliseerd en toekomstbestendig gemaakt. • Ondernemers worden door de gemeente ondersteund bij vraagstukken over stikstof, verduurzaming en energietransitie. 			
Visie 'Economisch Cranendonck' en Investeringsprogramma 'Economisch Cranendonck'			Samen met het OndernemersContact Cranendonck, Brainport, Keyport, Bizob en Werk.kom is er gewerkt aan het brede programma voor ondernemers tijdens de ondernemersbijeenkomst. Ondernemers zijn gestart met een pilot voor het bereikbaar maken van bedrijventerrein Airpark via gesloten groepsvervoer. Het ondernemersinitiatief Cranendonck Werkt! is uitgebreid met nieuwe activiteiten ten behoeve van de verbetering van de lokale arbeidsmarkt en gereed voor de start in 2023.
Centrummanagement Budel			Reclamebelasting is opgelegd zoals vastgelegd in het convenant.
Subsidie Ondernemerskracht			Er zijn diverse ondernemersinitiatieven besproken in het kader van de nadere regels ondernemerskracht twee aanvragen hebben tot de toekenning van de subsidie geleidt. Andere zijn doorgeleid naar andere mogelijkheden voor hulp of cofinanciering bij het initiatief of zijn gaandeweg niet verder uitgewerkt en/of ingediend.
Keyport			Er is een raadsbijeenkomst over Keyport geweest waarbij de raadsleden zijn bijgepraat. Naast dat de inwonersbijdrage gelijk is gebleven aan het ingestelde plafond is de toevoeging van Cranendonckse leden aan het kernteam succesvol gebleven. Ondernemers zijn bekend met Keyport waardoor de ontbijtsessie voor ondernemers in Cranendonck en symposium Keyport voor ondernemers en overheid goed bezocht zijn.
Bestuurlijke ontwikkelingen Metropoolregio			Er is gewerkt aan een nieuw samenwerkingsakkoord voor de Metropoolregio

			Eindhoven. Ook is er gewerkt aan een gezamenlijke ontwikkelstrategie voor ZuidOost Brabant. Brainport heeft samen met Onderwijs, Ondernemers en Overheid gewerkt aan een Strategische Brainport Agenda om in gesprekken met de regering te komen tot afspraken over de ontwikkeling van de Brainportregio.
Metalot			In het Metalot Future Energy Lab werken onderzoekers en commerciële partijen aan de ontwikkeling van testopstellingen die de laboratoriumfase ontgroeid zijn op het gebied van metaalbrandstoftechnologie. Ook richt Metalot zich op batterijtechnologie en waterstof. Metalot heeft een agenda opgesteld die moet leiden tot commerciële toepassingen in 2030. Daartoe is in 2022 IRON+ opgericht; een joint venture tussen Metalot en twee commerciële partijen. IRON+ gaat de eerste commerciële installatie bouwen en verkopen.
Snel internet			De vraagbundeling van marktpartij Delta Fiber Netwerk is positief afgerond en er is gestart met de aanleg van het glasvezelnetwerk kleine kernen.
Weekmarkten			De marktcommissie heeft in 2022 een aantal promotieactiviteiten georganiseerd ter bevordering van de continuïteit van de weekmarkt in Budel.
Baronie van Cranendonck			Belangrijkste ontwikkelingen: Plan voor Horeca + Verblijf door ondernemer zijn goed ontvangen en worden opgenomen in bestemmingsplan. Voor de eigenaren van het kinderdagverblijf is de weg vrij voor realisatie. Bij het GOB is een subsidieaanvraag ingediend voor het initiatief duurzame landbouw. Voor het initiatief kleinschalig natuurverblijf wordt de haalbaarheid van een alternatieve locatie onderzocht. Bij het onderdeel natuur- en cultuurpoort is de vernieuwing van de wandelroutes en de uitbreiding boomgaard gerealiseerd. De haalbaarheid van vestiging verbindingstuin Den Hoof wordt onderzocht.
			Bestemmingsplan: voorontwerp in november ter inzage gelegd en informatiebijeenkomst belegd. Inspraakreacties worden verwerkt tot ontwerpbestemmingsplan (2023).
Samenwerking Grensgebied De Kempen (Kansen over Grenzen)			De einddatum van de samenwerkingsovereenkomst was 31 december 2022. De overeenkomst is niet verlengd. De provincies stapten eind 2022 uit de samenwerking. De gemeenten verkennen samen of en hoe de samenwerking - in een andere vorm - gecontinueerd kan worden. Belangrijkste voorwaarde hiervoor is 'meerwaarde'. In de eerste helft van 2022 lag de nadruk vooral op het geven van een impuls aan de regio. Hiervoor werden projecten opgestart. Deze financierde de samenwerking uit het restant werkbudget. De gemeenten Weert en Cranendonck onderzochten mogelijkheden om de brugverbinding met alternatieve middelen te realiseren. Een voorlopig ontwerp is opgesteld en afgerond.
Nieuwe beleidsvoornemens			
n.v.t.			

2. Ondernemen		
Wat wil de raad bereiken?		
De economie wordt ook gestimuleerd door ruimtelijke ontwikkelingen. Deze zijn vaak de dragers van economische activiteiten. Hierdoor is het van belang om dergelijke ontwikkelingen (grondexploitaties, pacht, enzovoort) te stimuleren. Dit beleidsveld bevat producten die daarin voorzien.		
Pacht		De implementatie van het pachtbeleid is succesvol verlopen en sinds 1 februari 2022 zijn de geliberaliseerde gronden verpacht onder het nieuwe duurzame pachtbeleid.
Verkoop kavels		In de gebiedsontwikkeling De Baronie heeft de gemeente het overgrote deel van het vastgoed (gebouwen en gronden) in eigendom. Vooruitlopend op definitieve afspraken over ingebruikname door derde partijen (verkoop, (erf)pacht of verhuur) zijn over percelen en gebouwen afspraken gemaakt. De afspraken zijn toegelicht op pagina 24 (Baronie van Cranendonck)
Nota Grondbeleid		Voornemen was om in 2022 te starten. Wegens prioritering in de werkzaamheden wordt dit 2023.
Nieuwe beleidsvoornemens		
n.v.t.		

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Functiemenging *	%	WSJG	2021	49,6%	53,3%
Vestigingen (van bedrijven) **	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	WSJG	2021	181,1	165,1

* De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

** Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-75 jaar.

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen wordt in elk programma beknopte informatie gegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de paragraaf.

Het is belangrijk dat Cranendonckse ondernemers optimaal gebruik kunnen maken van de projecten én voordelen van onze samenwerkingsverbanden Keyport en Metropoolregio Eindhoven - Brainport. Vanuit de visie 'Economisch Cranendonck' zetten we vooral in op de ontwikkeling van talent, kennis en het vestigingsklimaat.

Keyport

Doel: Stichting Keyport is de samenwerking tussen de gemeenten Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert en Cranendonck, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen. De stichting wil een substantiële bijdrage leveren aan het versterken van de sociaal-economische structuur en het creëren van een stimulerend vestigingsklimaat van de regio Keyport zoals nader is uitgewerkt in het Routeplan Keyport Next Level 2021-2024.

In 2020 is deelname aan Keyport heroverwogen en besloten de samenwerking met Keyport voort te zetten onder voorwaarde dat:

- er geen verhoging van de inwonersbijdrage plaatsvindt;
- er een tussentijdse evaluatie plaatsvindt;
- Cranendonck een rol inneemt binnen het kernteam.

Eind 2020 is door Keyport ingestemd met het bevroren van de bijdrage per inwoner voor de jaren 2021-2022 op het huidige niveau, zijnde €2,47. De voortgang van het Routeplan Keyport Next Level en bijbehorende financiering is in 2022 geëvalueerd en in een raadinformatieavond in Cranendonck besproken. Daarnaast zijn er leden uit Cranendonck benoemd als lid van het Kernteam van Keyport.

Naast de bijdrage voor deelname aan Keyport is het van belang om werkbudget te hebben om activiteiten bij ondernemers onder de aandacht te brengen, dit werkbudget is onderdeel van de visie 'Economisch Cranendonck'.

Financiële informatie:		2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	52	52	52	52	52

Metropoolregio Eindhoven - Brainport

Doel: Samenwerken zit in het DNA van de Metropoolregio Eindhoven. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid maken zich samen hard voor een sterke regio.

De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Het doel van de samenwerking is het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio, om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren. De 21 gemeenten werken samen aan de gemeentegrensoverschrijdende thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Mobiliteit (incl. GGA), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Archivering. In het samenwerkingsakkoord 2019-2022 staat wat de gemeenten doen aan deze thema's. Om effectief te zijn, zijn slagkracht, eigenaarschap en focus nodig. De Metropoolregio sluit daarvoor aan op de Brainport Nationale Actie Agenda.

Brainport

Brainport heeft een meerjarenplan gepresenteerd: Brainport Next Generation, verder uitgewerkt in de Brainport Agenda. Deze agenda gaat in op gesignaleerde knelpunten, maar ook op de kansen die er liggen om vanuit de regio bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken (gericht op talent, vestigingsklimaat, kennis/innovatie & ondernemen, digitalisering en maatschappelijke innovaties).

Financiële informatie:		2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	286	286	286	297	299

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Economie	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Economisch stimuleringsbeleid					
Metalot: De samenwerking in Metalot heeft niet geleid tot extra investeringen, projecten, initiatieven of aanvragen voor andere kosten vanuit het werkbudget (50k) voor Metalot.	I	50	0	0	50
Salarissen: Beleidsmedewerker economie is medio 2022 uit dienst getreden en in 2022 niet vervangen.	I	53	0	0	53
Economische ontwikkeling en Economische visie Cranendonck: In 2022 ontstaat er een voordeel doordat er activiteiten voor de uitvoering van de Economische Visie uitgesteld zijn. Oorzaken voor uitstel zijn bijvoorbeeld de coronacrisis, verkiezingen en het achterblijven van initiatieven die bijdragen aan het bereiken van de doelen o.a. vanuit samenwerking tussen ondernemers.	I	138	0	0	138
Kansen over Grenzen: De samenwerkingspartners hebben besloten geen bijdrage te doen voor 2022.	I	25			25
Subsidie deelname OPZuid deelname in als partner in project OPZuid bedrijfsgeboeuen en subsidie inkomsten te besteden ten gunste van verduurzaming van bedrijfsgebouwen in Cranendonck	I		24		24
Overige geringe afwijkingen:	I	29	-5	0	24
Totaal		295	19	0	314
Ondernemen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Zakelijke rechten en gronden					
De meeropbrengsten worden voornamelijk veroorzaakt door de inhaalslag in de rechten van opstal.	I		41		41

Overige geringe afwijkingen:	1	2	9		11
					0
Grondexploitaties					0
Voor een uitgebreide toelichting op de grondexploitaties verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.	1	935	-956	-8	-29
Totaal		937	-906	-8	23
Totaal structureel		0	0	0	0
Totaal incidenteel		1.232	-887	-8	337
Totaal programma		1.232	-887	-8	337

Totale programmakosten Economie + Ondernemen

PROGRAMMA 2 - Werk en economie	Werkelijk 2021	Primitief 2022	Wijziging 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Afwijking 2022
Lasten						
BELEIDSVELD 2.1 Economie	-668.090	-834.359	-68.056	-902.415	-606.584	295.831
BELEIDSVELD 2.2 Ondernemen	-1.628.020	-2.817.099	-34.371	-2.851.470	-1.914.922	936.548
Totaal Lasten	-2.296.110	-3.651.458	-102.427	-3.753.885	-2.521.506	1.232.379
Baten						
BELEIDSVELD 2.1 Economie	9.105	19.727	-	19.727	38.257	18.530
BELEIDSVELD 2.2 Ondernemen	2.161.683	2.927.350	20.000	2.947.350	2.041.675	-905.675
Totaal Baten	2.170.788	2.947.077	20.000	2.967.077	2.079.932	-887.145
Saldo voor resultaatbestemming	-125.322	-704.381	-82.427	-786.808	-441.573	345.235
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-341.810	-	-31.475	-31.475	-31.475	-
Onttrekkingen reserves	232.453	30.000	113.265	143.265	135.160	-8.105
Bestemming per saldo	-109.357	30.000	81.790	111.790	103.685	-8.105
Saldo na resultaatbestemming	-234.679	-674.381	-637	-675.018	-337.888	337.130

Programma 3: Recreatie + toerisme

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck wil voor haar inwoners en derden een gemeente zijn waar het prettig recreëren en verblijven is.

Producten:

1. Sport
2. Cultuur
3. Toerisme en evenementen

Product Sport

In 2022 hebben veel gesprekken plaatsgevonden tussen de verenigingen en de gemeente. Daarnaast werden er twee bijeenkomsten gehouden in MFA De Borgh waarbij de verenigingen in de gelegenheid werden gesteld om te reageren op de inhoud van de concept koers. De reacties, schriftelijk en mondeling, zijn verwerkt in de nieuwe koers die januari 2023 door uw raad is vastgesteld. Ook werd er in 2022 extra onderhoud gepleegd aan de sportinfrastructuur.

Product Cultuur

Binnen de cultuursector heeft corona gezorgd voor veel impact. In de loop van het jaar 2022 normaliseerde de situatie enigszins. Langzaam maar zeker keerde het publiek weer terug.

Begin maart 2022 werd de nieuwe Cultuurkoers 'Couleur locale, cultuur van en voor ons allemaal' vastgesteld. Uitgangspunt is dat de gemeente zoveel mogelijk cultuurmiddelen wil inzetten in samenwerking met lokale aanbieders.

Speerpunten zijn;

- Een brede regeling muziek/amateurkunst;
- Het budget voor de Cranendonckse cultuurpodia is verhoogd met 20.000,-.
- 3 iconprojecten;

-Smokkelhistorie

-Culturele hotspot De Baronie

-Cite-dorp Budel-Dorplein.

Najaar 2022 is de gemeente gestart met een zogenaamde Cultuurtafel waaraan de podia deelnemen.

Doelstellingen van de Cultuurtafel zijn;

- Afstemming van programmering;
- Bevorderen van de samenwerking (inhoud, activiteit, promotie);
- Programmering 'culturele hotspot' De Baronie;
- Creëren van nieuwe gezamenlijke initiatieven;
- Uitwisseling kennis gemeente-cultuursector.

Product Recreatie & Toerisme en evenementen

- Zowel de VVV als het smokkelmuseum heeft in 2022 niet meer te maken gehad met (verplichte) sluiting vanwege corona. Wel blijft het moeilijk om het vrijwilligersbestand voor de VVV en het museum op peil te houden. Eind maart 2022 lanceerde de VVV haar project 'gedichtentafels'. Het VVV-bestuur

heeft vorig jaar het gesprek opgestart met de nieuwe exploitant van het Schepenhuis over de onderhuur. Ook is een inrichtingsplan gemaakt voor het nieuwe VVV-informatiepunt in het Schepenhuis. Het is de bedoeling dat de VVV begin 2023 haar intrek neemt in het Schepenhuis.

- Eind 2022 vond de ontvlechting plaats tussen de VVV en het smokkelmuseum. Onder de nieuwe naam ‘Smokkel- en Grensmuseum Cranendonck’ is een aparte stichting opgericht en een nieuw bestuur gevormd. De conservator van het museum heeft in 2022 een toekomstvisie opgesteld. Hier wil het museumbestuur in overleg met de gemeente komende jaren uitvoering aan geven.
- De gemeente heeft in 2022 een verbeterplan opgesteld en uitgevoerd voor de recreatieve fietsroutes in Cranendonck. Daarnaast is een begin gemaakt met een verbeterplan voor de wandelroutes. Verder heeft de gemeente opdracht gegeven voor een inventarisatie naar de breedte en kwaliteit van de fietspaden in Cranendonck. Aan de hand hiervan kunnen de (recreatieve) fietspaden komende jaren worden opgewaardeerd.
- Natuurgrenspark De Groote Heide voerde haar vastgestelde jaarplan in 2022 voor het grootste deel uit. Voor het gebied is vorig jaar ook een nieuwe huisstijl en positionering ontwikkeld (‘Vindingrijk van nature’).
- De Groote Heide diende in 2022 een subsidieaanvraag in voor de Regiodeal. Daarnaast is vorig jaar een subsidieaanvraag voorbereid in het kader van Interreg VI. Hiervoor wordt begin 2023 een pre-aanvraag ingediend.
- Grenspark Kempen-Broek bereidde in 2022 de UNESCO-aanvraag voor met als doel de erkenning ‘Vlaams Landschapspark’. Het indienen hiervan is echter met een jaar vertraagd door externe ontwikkelingen (vooral in de landbouwsector). Extra overleg tussen betrokken partijen was noodzakelijk.
- De gemeente heeft in 2022 weer op de gebruikelijke manier de kermissen kunnen organiseren, zonder beperkingen en aanpassingen vanwege coronarichtlijnen. Het kost wel steeds meer moeite om exploitanten te interesseren om op de kleine kermissen te komen staan.

Programmaverantwoording

	Burap	Jaarr eken ing	Toelichting
1 Sport			
Wat wil de raad bereiken? De gemeente Cranendonck biedt haar inwoners de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegactiviteiten. Hierbij besteedt de gemeente speciale aandacht aan jeugd, ouderen en mensen met een (lichamelijk, geestelijk, financieel sociaal) beperking. De gemeente stimuleert verenigingen om nieuwe vormen van samenwerken te ontwikkelen en toekomstplannen te maken waarbij de faciliteiten van sportparken op orde zijn. Dit doet zij tegen het licht van Vitale Gemeenschappen.			
Verenigingen, stichtingen en vrijwilligers zijn onmisbaar voor het in stand houden van de leefbaarheid van de kernen. Door middel van het verlenen van gemeentelijke subsidie ondersteunt de gemeente de verenigingen daarbij.			
Actualiseren/opstellen (sport) accommodatiebeleid			Het traject richting de sportvisie is niet geheel rimpelloos verlopen. Op de allereerste plaats was het team Sport pas in april 2022 op volle sterkte. Op de tweede plaats wilden we de sportvisie breder trekken dan alleen een visie voor de buitensport. We willen alle verenigingen betrekken. Hierdoor liep het traject enige vertraging op.

			<p>Het was dan ook pas in januari 2023 dat Uw raad het koersdocument 'Iedereen doet mee!' kon vaststellen. Het koersdocument kwam tot stand op basis van regelmatig terugkerend overleg met verenigingen (gezamenlijk en afzonderlijk). Het koersdocument heeft 4 pijlers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Vitale en toekomstbestendige sport- en beweegaanbieders; 2.Sporten en bewegen in een gezonde leefomgeving; 3.Allemaal meedoen; 4.Duurzame sportinfrastructuur. <p>In 2023 werken we deze pijlers en bijbehorende activiteiten verder uit.</p>
Ontwikkelen sporthubs			<p>Na consultering van de verenigingen en de raadsbehandeling begin 2023 van het koersdocument Sport en Bewegen 'Koers op Sport' heeft de raad besloten om op basis van de diverse bijeenkomsten met de verenigingen om geen beleid op 'sporthubs' te ontwikkelen. We stimuleren wel de samenwerking tussen de verenigingen maar laten aan de verenigingen de keuze welke organisatievorm daar het best bij past.</p>
Regionaal loket aangepast sporten			<p>Advisering rondom bewegen pakten de bewegcoaches weer op na corona-versoepelingen (binnen Uniek Sporten). Zij pakken goede initiatieven op en voeren deze uit.</p>
Combinatiefunctionarissen			<p>De landelijke Brede Regeling Combinatiefuncties liep af in 2022. In 2022 werden de combinatiefunctionarissen ingezet voor de volgende activiteiten; Bewegingsonderwijs/ sport na school, bewegingsactiviteiten voor ouderen, senioren met een beperking, ondersteuning van de interne cultuurcoördinatoren van scholen, coördinatie van cultuuractiviteiten en het bevorderen van de sportparticipatie van jongeren.</p> <p>Vanaf 2023 is deze regeling ondergebracht in de brede specifieke uitkering (SPUK GALA) gericht op gezondheid, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis. Als onderdeel van de brede SPUK GALA kunnen gemeenten in 2023 een budget aanvragen voor sport-, beweeg en cultuurstimulering.</p>
Zuiderpoort			<p>De huurovereenkomst Horeca Zuiderpoort B.V. stelden we in april vast. De energiekosten van de Zuiderpoort zijn dit jaar met 300% gestegen in verband met de huidige energiecrisis. Hierdoor zijn er verschillende gesprekken gevoerd met de Zuiderpoort en de betrokken verenigingen om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om te mitigeren.</p> <p>Er is besloten een maatschappelijke lening te verstrekken aan de Zuiderpoort, om een dekking te geven voor het jaar 2022.</p> <p>Ook is de exploitant zelf aan de slag gegaan met het onderzoeken of zonnepanelen een oplossing kunnen bieden. In 2023 wordt vervolgd gegeven aan het onderzoeken van de mogelijkheden om te mitigeren. Hiervoor hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met de Zuiderpoort en de betrokken verenigingen.</p>
Nieuwe beleidsvoornemens			
n.v.t.			
De sportaccommodaties voldoen aan de veiligheidsnormen			<p>We hebben extra middelen en capaciteit ingezet om opgelopen achterstanden in het onderhoud 2022, weg te werken. Uit de keuringen is gebleken dat aan alle accommodaties is voldaan aan de veiligheidsnormen</p>
Minimaal 95% van de subsidieaanvragen wordt binnen wettelijke termijn afgehandeld			<p>Sport-, - en accommodatiesubsidies hebben vertraging opgelopen aan het einde van 2022 in verband met de sterk gestegen indexeringen en tarieven door de inflatie. We maakten een afweging of de prijsstijging door berekend zou worden aan de verenigingen.</p>

			Overige aanvragen zijn tijdig afgehandeld.
100% van de hulpvragen van de sportorganisaties wordt afgehandeld			Alle hulpvragen zijn opgepakt en afgehandeld.
Tegemoetkoming Verhuurders Sport (TVS)			Voor de periode 1 november 2021 t/m 31 januari 2022 is een aanvraag voor tegemoetkoming verhuurders sport gehonoreerd.
2 Cultuur			
Wat wil de raad bereiken?			
Inwoners van Cranendonck de mogelijkheid bieden kennis te maken met en deel te nemen aan (lokale) kunst- en culturele activiteiten. Samen met het onderwijs en Cultuurcraan stimuleert en faciliteert de gemeente een structureel aanbod van culturele evenementen en kunst, ook voor de jeugd.			
Verenigingen, stichtingen en vrijwilligers zijn onmisbaar voor het in standhouden van de leefbaarheid van de kernen. Door middel van het verlenen van gemeentelijke subsidie ondersteunt de gemeente de verenigingen daarbij.			
Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK), inzet cultuurcoach			We namen in 2022 ook deel aan Cultuureducatie met Kwaliteit. In het programma Cultuureducatie met Kwaliteit werken scholen en culturele instellingen samen om kunst en cultuur een vast onderdeel van het lesprogramma te maken.
Cultuurplatform/Cultuurcraan			Door diverse omstandigheden – coronapandemie, te weinig vrijwilligers - heeft het cultuurplatform minder activiteiten kunnen verrichten dan gewenst. Het platform werkt met ClubCraan (verenigingsplatform) aan het vergroten van de zichtbaarheid. 31 mei 2022 organiseerden zij het pop-up Sport/ Cultuurcafé Cranendonck Cafés. Hierbij houden zij rekening met inclusiviteit en vitale gemeenschappen. Eind 2022 zijn we gestart met gesprekken over de toekomst van CultuurCraan en hoe we Cultuurcraan verder kunnen ondersteunen.
Koersdocument Cultuur			Het koersdocument werd door uw raad vastgesteld in maart 2022. De uitwerking en de uitvoering is lopende.
Subsidie systematiek (sport/cultuur)			De subsidie systematiek voor zowel sport als voor cultuur werken we verder uit op basis van het koersdocument cultuur en de sportvisie.
Cultuurtafel			In 2022 maakten we een start met een 'cultuurtafel'. Op initiatief van de gemeente komen enkele vertegenwoordigers van instellingen bijeen om te praten over afstemming van het programma, mogelijke samenwerking met culturele en andere partners en verbreding en verdieping van het culturele aanbod. Afhankelijk van het onderwerp worden andere instellingen uitgenodigd.
'Stoelendans'			Het Schepenhuis (VVV), Smokkelmuseum en het Kerkje (heemkunde) vormen een interessant sociaal-maatschappelijk, cultuurhistorisch en recreatief cluster van (publieks)voorzieningen in het centrum van Budel. Dit biedt kansen op meerdere vlakken op de korte en zeker ook op langere termijn. Dit cluster van functies, partijen en gebouwen versterkt elkaar én het centrum van Budel. Dit alles wordt nog verder versterkt door het centrumplan Budel. In 2022 vond diverse keren overleg plaats om te zorgen voor een goede onderlinge afstemming. Ook diende 't Kerkje een subsidieaanvraag in bij de Provincie voor de restauratie.
Nieuwe beleidsvoornemens			

n.v.t.		
Recreatie & Toerisme en evenementen		
Wat wil de raad bereiken?		
De gemeente Cranendonck wil een aantrekkelijke en gastvrije gemeente zijn voor recreanten en toeristen en maakt onderdeel uit van twee grote grensoverschrijdende natuurgebieden: Natuurgrenspark De Grootte Heide en Grenspark Kempen-Broek. Ook zijn twee toeristische 'parels' benoemd: de Baronie van Cranendonck en Budel-Dorplein. De recreatieve mogelijkheden die onder meer hier uit voortvloeien gaan we actiever promoten. Hiervoor wordt samengewerkt met onder andere VVV's en ondernemers.		
Samenwerkingsverbanden De Grootte Heide en Kempen ~ Broek		<p>We nemen ambtelijk en bestuurlijk actief deel aan beide samenwerkingsverbanden.</p> <p>Binnen De Grootte Heide zijn de belangrijkste behaalde resultaten: het voortzetten van het programma 'Gastheerschap' voor ondernemers en VVV's, het ontwikkelen en implementeren van een nieuwe huisstijl en positionering (onder andere website, magazine en routekaarten) en het indienen van een subsidieaanvraag in het kader van de Regiodeal. Daarnaast startte de Grootte Heide in 2022 met het ontwikkelen van een belevingsfietsroute rondom het smokkel-thema en het voorbereiden van een aanvraag voor Interreg-subsidie. Beiden worden in 2023 afgerond.</p> <p>Grenspark Kempen ~ Broek werkte de UNESCO-aanvraag voor Vlaams Landschapspark uit en bereidde ook een aanvraag voor om Interreg-subsidie te ontvangen. Daarnaast voerde zij reguliere werkzaamheden uit in het kader van gebiedspromotie (onder andere website, foldermateriaal, routekaarten).</p>
Toeristenbelasting		In 2022 bleef het tarief van de toeristenbelasting gelijk: € 1,50 per persoon/per nacht. Het totaal aantal overnachtingen over 2022 is pas medio 2023 bekend. Het effect van corona op de overnachtingen was vorig jaar in ieder geval niet of nauwelijks meer aanwezig. Waarschijnlijk komt het aantal overnachtingen over 2022 dus weer op het 'normale peil' uit. De definitieve aanslag over 2022 leggen we in 2023 op.
VVV (incl smokkelmuseum)		<p>De VVV heeft in 2022 haar winkel weer kunnen openen zonder coronabeperkingen. Daarnaast heeft de VVV het project 'gedichtentafels' gelanceerd en een verbeterlag doorgevoerd in de toeristische website van Cranendonck. In de tweede helft 2022 startte de VVV het gesprek op met de nieuwe exploitant van het Schepenhuis over de invulling van een VVV-informatiepunt.</p> <p>Voorjaar 2022 rondde het smokkelmuseum een toekomstvisie af. Eind 2022 is het smokkelmuseum losgekoppeld van de VVV. Er is een aparte stichting opgericht en een bestuur gevormd. Het nieuwe bestuur geeft komende jaren in overleg met de gemeente uitvoering aan de toekomstvisie. Hierbij kijkt zij ook naar mogelijke alternatieve (grotere) locaties voor het museum. De huurovereenkomst voor de huidige locatie loopt tenminste door tot en met eind 2023.</p>
Schepenhuis		<p>Eind eerste kwartaal 2022 tekende de gemeente een huurovereenkomst met een nieuwe exploitant voor het Schepenhuis. Deze opende medio 2022 zijn bedrijf in het Schepenhuis. Het pand kreeg een maatschappelijke invulling met horeca, een snoepwinkel en dagbesteding. Daarnaast krijgt ook het VVV-informatiepunt (in 2023) een plek in het Schepenhuis.</p> <p>De gemeente spreekt met de Heemkundekring, die al langere tijd gebruik maakt van ruimten boven in het Schepenhuis,</p>

			over de beperkingen in het monumentale pand. Hierbij wordt ook gekeken naar een mogelijke alternatieve locatie voor de heemkunde.
Opwaarderen recreatieve fiets- en wandelpaden			In de begroting 2022 was incidenteel budget beschikbaar voor het aanpassen van de bewegwijzering. Een deel van dit budget zetten wij in voor het verbeteren van de knooppunt-fietsroutes. De gemeente stelde in 2022 in samenwerking met Visitbrabant Routebureau een verbeterplan op en voerde dit uit voor de recreatieve fietsroutes in Cranendonck. Een verbeterplan voor de knooppunt-wandelroutes stellen we in 2023 op. Omdat de uitvoering hiervan in 2023 plaatsvindt, stellen we voor het restant van dit budget via de resultaatbestemming 2022 over te hevelen. Daarnaast gaf de gemeente medio 2022 opdracht voor een inventarisatie en analyse naar de breedte en kwaliteit van de fietspaden in Cranendonck. Aan de hand van deze inventarisatie en kostenraming (begin 2023 gereed) kunnen de (recreatieve) fietspaden komende jaren worden opgewaardeerd.
Kermissen			De kermissen organiseerden we vorig jaar weer op de gebruikelijke manier (zonder coronabeperkingen). Wel namen de kosten voor de kermis - door de gestegen energiekosten - fors toe. Daarnaast blijft de continuïteit van de kleine dorpskermissen onder druk staan. Concreet is vorig jaar al één exploitant afgehaakt. Zoals gebruikelijk evalueerden wij het kermisseizoen met de betrokken partijen. Daarnaast sprak de gemeente eind 2022 met de lokaal betrokken partijen ook specifiek over de toekomst van de kermis in de kleine kernen. Dit proces loopt door in 2023/2024.

Effectindicatoren

Nr.	Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden Gerealiseerd	
				2022	2022
1.1	Tevredenheid burgers over sportvoorzieningen	7,6	WSJG	7,6	7,9
2.1	Tevredenheid burgers over cultuur	6,4	WSJG	6,5	6,5

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Niet sporters	%	WSJG	2020	47,3	49,3

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Sport	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Subsidie sportverenigingen/TVS Vanwege corona is gebruik gemaakt van de compensatieregeling Tegemoetkoming Sportaccommodaties (TVS-regeling). De hogere baten zijn veroorzaakt door de ontvangst van de Rijksbijdrage van de regeling. De middelen TVS-regling zijn doorbetaald aan de huurders van de sportaccommodaties voor kwijtschelding van de huren. Deze kwijtschelding van de huren heeft vervolgens geleid lagere accommodaties, wat een voordeel opleverde.	I	49	145		194
Spuk-IJz De ontvangen Rijksmiddelen van de SPUK IJz (coronagerelateerd) zijn in 2022 doorbetaald aan Zuiderpoort zwembad.	I	-54	54		0
Subsidie SPUK Sport: In het kader van de subsidie SPUK Sport (BTW compensatie) is voor 2022 een toekenning ontvangen van € 145k (begroot was € 67k). Naar aanleiding van de definitieve SISA-verantwoording 2022 wordt aanvullend € 93k aangevraagd. Terug te ontvangen BTW die niet is toe te rekenen aan specifieke activiteiten (denk aan mengpercentage BTW) wordt hier als (niet begrote) bate verantwoord.	I	0	50	0	50
Subsidie SPUK Sportakkoord In het kader van de subsidie sportakkoord is in 2022 een (niet begroot) bedrag van 38k ontvangen. De totale uitgaven binnen product bedragen 4k. De overige bestedingen van 34k inzake subsidieverlening vrijwilligerscentrale 2022 zijn verantwoord binnen programma 4 WMO	I	4	38		42

Subsidies cluster sport Vanwege de kwijtschelding door de TVS regeling zijn er lagere accomodatiesubsidies vastgesteld.	I	42				42
Huren binnen- en buitensport- accommodaties: door Corona en diverse lopende pilots minder huurinkomsten	I			-66		-66
Exploitatielasten binnen en buitensport De totale exploitatielasten van de binnen- en buitensport zijn lager dan geraamd.	I	66				66
Overige sportaccommodaties	I	-13	6			-7
Totaal		94	227	0		321
Cultuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves		Saldo afwijking
						0
Totaal		0	0	0		0
Toerisme en evenementen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves		Saldo afwijking
Recreatieve routestructuren vormen een belangrijke basisvoorziening. In de begroting 2022 was incidenteel budget beschikbaar voor het verbeteren van de recreatieve routes. De bewegwijzering van de fietsknooppunten is in 2022 aangepast. Hiervoor is een deel van dit budget ingezet. Een verbeterplan voor de wandelroutes wordt echter pas in 2023 opgesteld, waarbij de input van inwoners en betrokken partijen wordt meegenomen. De uitvoerende werkzaamheden vinden najaar 2023 plaats (na het recreatief seizoen). Voorgesteld wordt daarom om het resterende budget via de resultaatbestemming 2022 over te hevelen.	I	26				26
Overige geringe afwijkingen	I	12	-4	4		12
Totaal		38	-4	4		38
Totaal structureel		0	0	0		0
Totaal incidenteel		132	223	4		359
Totaal programma		132	223	4		359

Totale programmakosten Recreatie + Toerisme

PROGRAMMA 3 - Recreatie en toerisme	Werkelijk 2021	Primitief 2022	Wijziging 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Afwijking 2022
Lasten						
BELEIDSVELD 3.1 Sport	-1.807.349	-1.664.500	-307.329	-1.971.829	-1.877.379	94.450
BELEIDSVELD 3.2 Cultuur	-439.648	-345.396	-27.183	-372.579	-372.671	-92
BELEIDSVELD 3.3 Toerisme en evenementen	-261.567	-323.698	-11.957	-335.655	-298.340	37.315
Totaal Lasten	-2.508.564	-2.333.594	-346.469	-2.680.063	-2.548.390	131.673
Baten						
BELEIDSVELD 3.1 Sport	927.179	625.766	67.193	692.959	920.149	227.190
BELEIDSVELD 3.2 Cultuur	27.448	-	16.000	16.000	16.148	148
BELEIDSVELD 3.3 Toerisme en evenementen	14.560	53.469	-	53.469	49.727	-3.742
Totaal Baten	969.187	679.235	83.193	762.428	986.023	223.595
Saldo voor resultaatbestemming	-1.539.377	-1.654.359	-263.276	-1.917.635	-1.562.367	355.268
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-	-	-250.000	-250.000	-250.000	-
Onttrekkingen reserves	35.052	13.719	230.583	244.302	248.052	3.750
Bestemming per saldo	35.052	13.719	-19.417	-5.698	-1.948	3.750
Saldo na resultaatbestemming	-1.504.325	-1.640.640	-282.693	-1.923.333	-1.564.315	359.018

Programma 4: Sociaal domein

Missie van het programma:

De gezondheid en zelfstandigheid van inwoners bevorderen, zodat iedereen zich optimaal kan ontwikkelen.

Producten

1. Werk en inkomen
2. Maatschappelijke ondersteuning
3. Jeugd
4. Onderwijs

Wat hebben we bereikt?

Product Werk en inkomen

Voor Werk en Inkomen was 2022 een bewogen jaar vol uitdagingen. Naast de afbouw van de diverse ondersteuningsmaatregelen in het kader van de Coronacrisis waren er diverse nieuwe ontwikkelingen waar we invulling aan gaven. De uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering werd uitgesteld en trad per 1 januari 2022 in werking. Daarnaast zijn als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de daaraan gelieerde sociaal-economische gevolgen diverse maatregelen getroffen. Zo zijn er Oekraïense vluchtelingen opgevangen en hebben zij leefgeld ontvangen. Als gevolg van de economische inflatie en de gestegen energiekosten zijn ondersteuningsmaatregelen getroffen om de pijn te verzachten. Zo is er uitvoering gegeven aan de energietoeslag om inwoners met een laag inkomen te ondersteunen bij het betalen van de energienota. Tot slot heeft de gemeente zich ook ingespannen om slachtoffers in de kinderopvangtoeslagaffaire bij de Belastingdienst te ondersteunen en zijn er extra taken bijgekomen t.b.v. vroegsignalering.

Het uitkeringenbestand nam in 2021 af. De arbeidsmarkt herstelde en werkgelegenheid is behouden. Het aantal re-integratietrajecten dat kon worden opgestart is gestegen en weer op peil gebracht.

De nieuwe Wet inburgering is van kracht geworden. De voorbereidingen hiervoor hebben vertraging opgelopen door inhoudelijke en personele ontwikkelingen. Dit heeft te maken met ziekte en beperkte capaciteit. Ook speelt de inflatie en de veelheid aan noodregelingen hierbij een rol. Inmiddels zijn alle activiteiten opgestart en lopen we de achterstand in.

Product maatschappelijke ondersteuning

Eenzaamheid

Cranendonck doet mee aan het landelijke programma Eén tegen eenzaamheid. Er is een lokale werkgroep actief waarin naast gemeente ook de GGD, sociaal makelaars, Lumens, Cordaad en GGZ vertegenwoordigd zijn. Movisie ondersteunt de werkgroep op verzoek vanuit haar rol als landelijk coördinator. De werkgroep aanpak eenzaamheid heeft medio 2022 haar activiteiten weer actief opgepakt. Er is aandacht besteed aan eenzaamheid tijdens de week tegen eenzaamheid eind september en de kerst- en nieuwjaarsperiode. Er is gestart met het maken van een jaarprogramma op basis van de vijf pijlers van het landelijke programma: Bestuurlijk commitment, creëer een sterk netwerk, betrek mensen - eenzamen zelf, werk aan een duurzame aanpak en monitoring & evaluatie. Dit jaarprogramma wordt in de eerste helft van 2023 afgerond.

Hulp bij het huishouden

De krapte op de arbeidsmarkt heeft een negatieve invloed op het vinden van voldoende werknemers voor de hulp bij het huishouden. Dit leidt tot vertraging voor de inzet van hulp bij het huishouden en wachtlijstvorming. Dit gaat met pieken en dalen. Zodra het een aanbieder lukt een nieuwe hulp aan te trekken zien we de wachtlijst (nagenoeg) oplossen. We ontvingen vanaf medio 2022 via Bizob per 2 weken een update van de zorgaanbieders over het aantal mensen op hun wachtlijst en de te verwachten gemiddelde wachttijd. Er zijn gesprekken gevoerd met zorgaanbieders en bij oplopende wachttijden is contact opgenomen voor afstemming. Ook zijn afspraken gemaakt met zorgaanbieders over het onderling overdragen van cliënten op de wachtlijst als een andere aanbieder ruimte heeft. Op voorwaarde dat de

cliënt instemt. Grote structurele achterstanden zijn door de gezamenlijke inspanningen tot nu toe voorkomen, maar de arbeidsmarktkrapte blijft een punt van zorg en aandacht.

Begeleiding 18+

Het aanbestedingstraject op het maatwerkproduct begeleiding (groep en individueel) heeft in 2022 vertraging opgelopen doordat het lang duurde voordat er op A2-niveau consensus was over de inkoopstrategie. Dit heeft geen verdere financiële impact gehad.

Collectief vervoer

Zowel in 2020, 2021 als ook in het eerste deel van 2022 zijn staffeltarieven gehanteerd om te compenseren voor de gevolgen van corona en de daarbij behorende lagere vervoersvolumes. Per 1 juli 2022 wordt het reguliere gecontracteerde tarief weer gehanteerd. De stakingen en chauffeurstekorten hebben geen invloed gehad op gemeente Cranendonck.

Woningaanpassingen

Het verloop van woningaanpassingen is zeer grillig over de tijd heen. De krapte op de woningmarkt in combinatie met de dubbele vergrijzing heeft hier impact op. De woningen die beschikbaar zijn, zijn betaalbaar maar niet persé geschikt voor de bewoner. Om ze vervolgens geschikt te maken wordt er een woningaanpassing gevraagd.

Product Jeugd

Individuele voorzieningen

Ook in 2022 waren de hulpvragen binnen Jeugd complex. Deze zwaardere casuïstiek is deels te verklaren doordat inwoners langer moesten wachten op zorg of ondersteuning door wachtlijsten bij de zorgaanbieders. Deze wachtlijsten zijn onder andere ontstaan door krapte op de arbeidsmarkt.

Preventie

Na Corona zijn de reguliere preventieactiviteiten zoals de Rots & Water trainingen (weerbaarheid) en KIES trainingen (kinderen in echtscheidingsituaties) weer succesvol opgepakt. Ook het Kind en scheidingsloket is weer fysiek voortgezet.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

De vernieuwde samenwerkingsafspraken tussen gemeenten, lokale teams en Veilig Thuis zijn vastgesteld en geborgd. Het Sociaal Team Cranendonck is (grotendeels) getraind in het gebruik van de verplichte meldcode en drie aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kinder- en ouderenmishandeling zijn gecertificeerd. Verdere training, implementatie en borging van de meldcode en inzet van de aandachtsfunctionarissen wordt voortgezet in 2023.

Product Onderwijs

Technisch onderwijs

Ondernemers hebben samen met het BRAVO! College een innovatieve vakopleiding in het leven geroepen waarbij de vraag vanuit en de samenwerking met het bedrijfsleven centraal staan: BIVAK, BIVAK is een afkorting van Bijzonder Innovatief Vakonderwijs. Bij BIVAK ligt de focus op technisch onderwijs dat innovatief is en past bij de huidige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Door leerlingen lokaal op te leiden en bij afstuderen een baangarantie af te geven, wordt de kans groter dat zij in de regio gaan werken en blijven wonen. Tevens worden technische vacatures sneller ingevuld en kunnen bedrijven blijven ontwikkelen en doorgroeien. In 2022 ontwikkelde BIVAK zich verder. Hierdoor ontstond de behoefte aan uitbreiding. Het BRAVO! heeft met ondersteuning van de gemeente het gebouw aangepast zodat deze weer passend is voor het BIVAK onderwijs.

IHP / visie onderwijs

In 2021 is de gemeente samen met het onderwijs en kinderopvang gestart met het opstellen van een integraal huisvestingsplan (IHP). Vanwege de verkiezingen, is het IHP vervolgens doorgeschoven naar de nieuwe (huidige) collegeperiode. Met het IHP bekijkt de gemeente verschillende ontwikkelingen in samenhang met elkaar. Samen staan we voor de opgaven schoolgebouwen te verduurzamen, in te spelen op de gewenste flexibiliteit in voorzieningen en verbinding te maken met maatschappelijke vraagstukken

binnen het sociaal domein. Het IHP geeft beeld van de organisatie- en financieringsopgave van de onderwijshuisvesting naar de toekomst. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen in het basis- en voortgezet onderwijs. Schoolgebouwen moeten aan huisvestingseisen voldoen. In 2022 actualiseerde de gemeente het IHP (leerlingprognoses en bouwkosten). Vaststelling van het IHP volgt in het tweede kwartaal 2023.

Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC) / trajectbegeleiding

Scholen en gemeenten proberen te voorkomen dat leerlingen zonder startkwalificatie van school gaan (voortijdige schoolverlaters). Uitvallers proberen we alsnog aan een startkwalificatie te helpen. Scholen en gemeenten leggen in een regionaal plan vast welke maatregelen ze inzetten om voortijdig schooluitval tegen te gaan. Hier zetten we onder andere trajectbegeleiding voor in. In 2022 voerden we dit regionaal plan uit.

Programmaverantwoording

	burap	Toelichting
Sociaal domein algemeen		
<i>Wat wil de raad bereiken?</i>		
1. Samenredzaamheid: inwoners hebben en houden regie over eigen leven 2. Leefbaarheid: inwoners voelen zich prettig in hun woonomgeving 3. Participatie: inwoners doen mee en dragen bij (naar vermogen) 4. Talentontwikkeling: inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen		
Realisatie bestaand beleid		
Relaties met het veld		<ul style="list-style-type: none"> In juni 2022 is de doorontwikkeling van onafhankelijke cliëntondersteuning weer opgepakt. Na maximaal 2 jaar moet een nieuwe, bij de vraag van inwoners passende, cliëntondersteuning gerealiseerd en geborgd zijn. Het indicentele budget hiervoor wordt daarom overgeheveld naar 2023. Met een aantal partners zijn meerjarenafspraken gemaakt. Met anderen wordt omwille van flexibiliteit in afspraken vooralsnog gewerkt met jaarlijkse (subsidie)afspraken.
Samenhang en integraliteit		<ul style="list-style-type: none"> Het preventieakkoord is niet afgerond in 2022. De projectleider voor dit project is uitgevallen. De onderdelen van het preventieakkoord (Roken, alcoholgebruik en overgewicht) zijn landelijke ondergebracht in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) voor de periode 2023-2026. In 2023 maken we een lokaal plan van aanpak voor het GALA. Daarin borgen we alsnog de onderdelen uit het preventieakkoord. De doorontwikkeling van de rol en positionering van de sociaal makelaars is vertraagd door het uitvallen van een deel van de sociaal makelaars door ziekte en het wegvallen van de ambtelijke medewerker die hiervoor verantwoordelijk was. Er zijn tijdelijke vervangers ingezet voor de sociaal makelaars om de werkzaamheden richting inwoners voort te kunnen zetten. In 2023 wordt het doorontwikkelen van de rol en positie van de sociaal makelaars weer opgepakt.
Kwaliteit		<ul style="list-style-type: none"> Cliëntervaringsonderzoek (CEO): Gezien de beperkte capaciteit voor implementatie van het burgerportaal, zijn we eind 2022 eerst begonnen met het inrichten van de mogelijkheid om vragenlijsten online uit te zetten. Na Q1 2023 kunnen cliënten de vragenlijsten dan schriftelijk of digitaal invullen. Ook toetsen we dan de haalbaarheid van verdere implementatie van het burgerportaal op A2 niveau. Het toevoegen van Werk en Inkomen aan het CEO hangt daarbij af van de beschikbare capaciteit en de mogelijkheid om data van Werk en Inkomen binnen het datawarehouse op te nemen.

			<ul style="list-style-type: none"> • De inzet van de kwartiermaker ggz is uitgebreid. • Ervaringsdeskundigen vanuit de GGZ worden lokaal nog weinig ingezet. Op regionale schaal maken we wel gebruik van ervaringsdeskundigheid. Bijvoorbeeld bij de voorbereidingen op de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis (decentralisatie).
Meten en weten			<ul style="list-style-type: none"> • Datagedreven werken: In 2022 legden we, in nauwe samenwerking met de A2-gemeenten, de basis voor een situatie waarin real-time management- en stuurinformatie op elk moment beschikbaar is. We hebben een aantal veelvoorkomende, standaard rapportages opgesteld, die vanaf Q1 2023, op elke moment, door beleidsmedewerkers online geraadpleegd kunnen worden. Om echt datagedreven te kunnen werken, moeten we blijven investeren in het structurele onderhoud en beheer van het datawarehouse, maar vooral ook het uitbreiden daarvan. • Effectmeting: De resultaten van de monitor sociaal domein, toegestuurd aan de raad in 2022, bieden input voor het nieuwe beleidskader sociaal domein voor de periode 2023-2026.
1. Werk & inkomen			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i>			
De gemeente Cranendonck bevordert de (arbeids-) participatie, bestaanszekerheid en (financiële) zelfstandigheid van haar inwoners en voorziet in (tijdelijke) inkomensondersteunende voorzieningen en bijbehorende dienstverlening. Integraliteit met de andere beleidsvelden binnen het programma 'Sociaal Domein' is daarbij de insteek			
Realisatie bestaand beleid			
Inkomen			Het aantal uitkeringen is in het eerste kwartaal 2022 licht gestegen ten opzichte van eind 2021 (230 ten opzichte van 226).
Armoede en schuldhulpverlening			<ul style="list-style-type: none"> • We hebben een actieplan bestaanszekerheid in gang gezet, waarbij focus lag op extra inzet/ondersteuning eind 2022/begin 2023 in aanloop naar de inkomensondersteunende maatregelen van het Rijk • Door inzet op directe acties op bestaanszekerheid, is er in de tweede helft 2022 minder inzet geweest op aanjagen open platform 'minimale armoede, maximaal meedoen'. • De VoorzieningenWijzer is geïmplementeerd. • We ondersteunen ondernemers met schulden. Hier wordt nog niet veel gebruik van gemaakt. • De preventiemedewerker benadert actief inwoners met achterstanden in vaste lasten. In 2023 wordt de vroegsignalering geëvalueerd. • De energietoeslag 2022 is verstrekt. We hebben een bereik van 94% van alle huishoudens met een inkomen tot 120%. Dit is ongekend voor een minimaregeling. • De betreffende huishoudens hebben ook € 500 vooruitbetaling energietoeslag 2023 ontvangen.
Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz)			Eind 2021 beëindigden we de Coronasteunmaatregelen. Dit heeft geleid tot een kleine stijging van het aantal aanvragen Bbz-light, deze regeling is per 31 maart 2022 beëindigd.
Re-integratie			Per 1 maart 2022 hebben twee partijen gunning gekregen voor re-integratie buiten de Risse groep. Daarnaast is één partner gevonden voor sociale activeringstrajecten. Omdat we met de Risse groep een inbestedingsrelatie hebben, blijven zij voor onze gemeente preferred supplier. Voor de dekking van de aanbesteding zetten we bestaande middelen re-integratie in.
De Risse groep			De Risse groep heeft de nieuwe toekomstvisie 'Samen maken we werk van talent' opgesteld. Daarnaast sluiten wij regionaal aan bij initiatieven binnen de arbeidsmarktregio Midden-Limburg. Sociaal domein en afdeling economie werken hierin samen.

Wet Inburgering			De Wet Inburgering is per 1 januari 2022 ingevoerd. In de nieuwe Wet Inburgering ligt de regie bij de gemeente en start de inburgering zo vroeg mogelijk. Daarnaast is de inburgering ingebed in het brede sociale domein. De aanpak is dual waarbij werken en leren gecombineerd wordt. Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld omdat de bekostiging van de onderwijsroute niet afdoende bleek. Hierdoor heeft de inkoop van de onderwijsroute vertraging opgelopen. De verwachting is dat deze inkoop per augustus afgerond is. We gaan ervan uit dat de middelen toereikend zijn om de extra kosten te dekken. Door diverse omstandigheden heeft de implementatie van de nieuwe Wet inburgering vertraging opgelopen. Zo speelden er, naast de aanbesteding van de leerroutes, o.a. de landelijke aanpassing van de leefbaarheidstoets en de AVG-vereisten. Ook de nieuwe taken op het gebied van W&I en capaciteitsdruk door langdurig ziekteverzuim c.q. vertrek van medewerkers hebben ertoe geleid dat niet alle taken rondom de Wet Inburgering tijdig zijn geïmplementeerd. De implementatie wordt uitgewerkt in het Uitvoeringsplan nieuwe Wet inburgering 2023.
Instream Oekraïense vluchtelingen			Sinds de oorlog in Oekraïne ontvangt de gemeente ontheemden uit Oekraïne op. Werk en Inkomen heeft hoge urgentie gegeven aan het opstellen en uitvoeren van een leefgeldregeling voor deze doelgroep. Deze is momenteel in werking en leefgeld wordt uitbetaald. De gemeente ontvangt hiervoor extra Rijksmiddelen. Samen met Werk.kom bieden we ondersteuning aan ontheemden uit Oekraïne die werk zoeken en aan bedrijven in de regio die Oekraïners werk willen bieden.
2. Maatschappelijke ondersteuning			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i>			
Inwoners van de gemeente Cranendonck van alle leeftijden nemen op een volwaardige en aanvaardbare wijze deel aan de samenleving. Het gaat om zowel de financiële als de maatschappelijke zelfstandigheid en de eigen verantwoordelijkheid hierin. De gemeente ondersteunt inwoners in dit proces voor zover er zich problemen voordoen, die in redelijkheid niet door deze inwoners en hun sociale omgeving opgelost kunnen worden. Het kan daarbij gaan om materiële dan wel immateriële ondersteuning op het gebied van financiën en gezondheid. Ook stimuleert de gemeente de onderlinge ondersteuning van inwoners en ligt het accent op de inzet van het sociale netwerk en informele zorg. Lokale inbedding van de zorg is een belangrijk uitgangspunt, evenals de zorg zo dichtbij mogelijk te organiseren.			
Realisatie bestaand beleid			
Beschermd wonen/maatschappelijke opvang (BW/MO)			De invoering van Beschermd Wonen is uitgesteld naar 1 januari 2024. In regionaal verband zijn de voorbereidingen hierop onverminderd doorgegaan, zodat we regionaal én lokaal op 1 januari de basisondersteuning op orde hebben.
Begeleiding 18+			De acties die nodig waren om tot een kwalitatief goede inkoopstrategie te komen, gedragen door de gehele A2, zijn in 2022 afgerond, weliswaar met vertraging. De aanbesteding wordt in 2023 gedaan met als doel om per 1 januari 2024 een nieuw contract met de zorgaanbieders te hebben.
Sociaal Medische Advisering (SMA)			Het contract voor Sociaal Medische Advisering is ingegaan per 1 januari 2022. De start van deze samenwerking verliep soms stroef en daarom is er nu deskundigheidsbevordering ingezet. Hierbij worden individuele casussen gezamenlijk behandeld om er zo van te leren.
3. Jeugd			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i>			
We scheppen voorwaarden voor persoonlijke groei en welbevinden voor alle jeugdigen in de gemeente Cranendonck. Daarnaast werken we samen met zorgaanbieders aan een aantal systeemdoorbraken in het jeugdzorgstelsel. Hulp en ondersteuning aan jeugdigen en hun gezinnen moet voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn. Door het scheppen van voorwaarden voor persoonlijke groei en het verbeteren van de hulpverlening en goede lokale basisvoorzieningen willen we bereiken dat meer kinderen opgroeien in een kansrijk en veilig thuis tot zelfstandige inwoners die actief deelnemen aan de samenleving en zowel			

sociaal als economisch zelfredzaam zijn. Hierbij gaan we eerst uit van de mogelijkheden die jeugdigen, ouders en hun leefomgeving zelf hebben. Als dit niet voldoende is, is professionele hulpverlening mogelijk.

Realisatie bestaand beleid

Nieuwe contractering jeugdzorg			De inkoop en het contractmanagement van jeugdhulp in Cranendonck is samen met negen andere gemeenten ondergebracht in de regio Samen voor Jeugd. De contractering is begin 2022 afgerond door de organisatie Inkoop, Subsidie en Contractmanagement (ISCM). Per 1 januari 2022 is ook de zogeheten B-financiering beëindigd, al stond dit jaar nog in het teken van de afhechting hiervan. Vanaf 2023 hebben alle aanbieders een gelijke bekostigingsvorm (PxQ). Sinds juli 2022 is het mogelijk om voor een specifieke doelgroep de Multi-aanpak in te zetten.
Nieuwe dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) Samen voor Jeugd en de inkoop regio 21			<p>Samenwerkingsovereenkomst Samen voor Jeugd (SOK SvJ) De Samenwerkingsovereenkomst Samen voor Jeugd (SOK SvJ) die past bij de cultuur en ambities van de regio is eind mei door het college vastgesteld en met ingang van 1 juni 2022 in werking getreden. In 2022 is de samenwerking tussen de tien gemeenten verbeterd en als positief ervaren. Deze SOK heeft een duur voor onbepaalde tijd.</p> <p>Geactualiseerde Dienstverleningsovereenkomst 21 Jeugd tot en met 2023 (DVO21) De vorige Dienstverlenings- en Samenwerkingsovereenkomst (DVO) 'Regionale Inkoop Jeugdhulp' Zuidoost – Brabant' (verder: DVO21) liep per 1 januari 2022 af. Het betreft hier uitsluitend vormen van dienstverlening die gerelateerd zijn aan het stelsel van jeugdbescherming, jeugdreclassering en aan de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en waarvan de (Jeugd)wet stelt dat die op de schaal van jeugdzorgregio's georganiseerd worden. In dit geval op de schaal van 21 gemeenten. Besloten de vorige DVO in geactualiseerde vorm tot en met 2023 voort te zetten.</p>
Jeugdbescherming/Jeugdreclassering (JB/JR)			Vanwege de complexiteit en samenhang van de ontwikkelingen op het gebied van JB/JR informeerden wij de raad in maart en oktober 2022 over de gebeurtenissen en stand van zaken. Ontwikkelingen zijn nog volop in beweging, voornamelijk het doorontwikkelplan JBB. Dit houdt deels een andere bekostigingssystematiek van JBB in. Dit voorstel verwachten we in het 1e kwartaal 2023 waar dan gemeentelijke besluitvorming over moet plaatsvinden. De VNG is daarnaast al akkoord gegaan met de extra investering van 10 miljoen (eenmalig) in 2023 vanuit de gemeenten voor de doorontwikkeling van de GI's. Dit wordt via het gemeentefonds verrekend. We blijven de raad actief op de hoogte stellen van de voortgang.
Nieuwe verordening			Naar aanleiding van de nieuwe inkoop actualiseren we ook de verordening Jeugdhulp 2017 e.v. De nieuwe verordening Jeugdhulp 2022 e.v. is sinds 1 januari 2022 van kracht. Vanaf dat moment zijn de pgb-tarieven gekoppeld aan de zorg in natura (ZIN) tarieven.

4. Onderwijs

Wat wil de Raad bereiken?

De gemeente Cranendonck ondersteunt en faciliteert onderwijsinstellingen om hun taak adequaat uit te kunnen voeren. Daarnaast draagt de gemeente bij aan de ontwikkeling van kinderen, onder andere via de scholen en via voor- en vroegschoolse educatie.

Realisatie bestaand beleid

IHP/visie onderwijs			Het IHP geeft beeld van de organisatie- en financieringsopgave van de onderwijshuisvesting naar de toekomst. Uitvoering van het IHP vraagt de nodige investeringen op kortere en langere termijn.
---------------------	--	--	---

			Besluitvorming over het IHP heeft niet plaatsgevonden in 2022. In het tweede kwartaal van 2023 gaat dit gebeuren.
Bivak			Het BRAVO! College heeft op verzoek van lokale ondernemers en in nauw overleg met gemeente Cranendonck de vakopleiding BIVAK ontwikkeld. BIVAK kiest ervoor haar leerlingen binnen het bestaande gebouw van het BRAVO! College op te leiden. Hiervoor heeft zij 2 lokalen aangepast en ingericht. De gemeente heeft een bijdrage van € 75.000 gedaan.

Effectindicatoren

Binnen het sociaal domein is het handelen gericht op het herstellen, behouden en/ of vergroten van de gezondheid en zelfstandigheid van onze inwoners. We zetten diverse instrumenten in om de resultaten van dit handelen te meten en te rapporteren aan de raad.

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Absoluut verzuim *)	Aantal per 1.000 leerplichtigen van 5 - 18 jaar	DUO/ Ingrado	2021	46,6	2,7
Relatief verzuim **)	Aantal per 1.000 leerplichtigen van 5 - 18 jaar	DUO/ Ingrado	2021	7	20
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs (12-21 jaar)	DUO	2021	1,9%	1,9%
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 74 jaar	CBS/LIS A	2021	561,6	685,7
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	2020	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	2021	3%	6%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2022	70,9%	72,2%
Achterstandsleerlingen ***)	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2012	8,6%	11,6%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2021	2%	2%

Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners 18 jr eo	CBS	2021	213	431
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 74 jaar	CBS	2022	75	130
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2022	9,7%	10,7%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2022	0,7%	1,1%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2022	Onbekend	0,3%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2022	550	640
Demografische druk #)	%	CBS	2022	78,0%	70,3%

* Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.

** Er is sprake van relatief verzuim als een leer- of kwalificatieplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd (ongeoorloofd) de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.

***Deze indicator is vervallen.

De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen geven we in elk programma beknopte informatie over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de paragraaf.

GGD

Doel: De GGD Brabant Zuidoost is een regionaal samenwerkingsverband met de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Doel van deze regeling is de behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet publieke gezondheid.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2018	2019	2020	2021	2022
	Gemeentelijke bijdrage	335	348	379	690	716

Regionaal Bestuur Openbaar Onderwijs de Kempen

Doel: Samen met negen andere gemeenten houdt de gemeente Cranendonck het openbaar basisonderwijs in stand via een gemeenschappelijke regeling. De school bestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn overgedragen aan de Stichting de Kempen, regionaal bestuur voor openbaar en algemeen basisonderwijs.

Financiële informatie:		2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0

Werkvoorzieningsschap De Risse

Doel: Werkvoorzieningsschap de Risse zorgt voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. De Risse richt zich van oudsher op het vinden van aangepast werk voor mensen met een Sw-indicatie. Met de komst van de Participatiewet ontwikkelt de Risse zich naar een mens-ontwikkelbedrijf. Het onderdeel Werk.kom richt zich in dat kader voornamelijk op het detacheren van mensen bij externe partners, al dan niet met gebruik van loonkostensubsidie en/of jobcoaching. Doel is in de toekomst zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt extern aan het werk te helpen.

Financiële informatie:		2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage (gelijk aan budget ten behoeve van Wsw in participatie-budget)	2.055	1.882	2.014	1.968	1.968
	Extra gem. bijdrage 2021				48	32
	Extra gem. bijdrage o.b.v. primaire begroting 2022					126
	Extra bijdrage weerstandsvermogen				204	

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

+ = voordeel en - = nadeel

Werk & Inkomen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
<p>Uitkeringsgerechtigden</p> <p>De bruto uitgaven op de BUIG uitkeringen valt positief uit, enerzijds door een geringe afname van het totale klantenbestand, waaronder een gestage daling van het aantal IOAW klanten ivm het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. En anderzijds door de hogere positieve herberekening van de loonheffing van bijstandsklanten (-60), Daarnaast zijn de baten dit jaar incidenteel hoger dan geraamd door 2 hoge terugvorderingen aan bijstand (+63).</p>	I	48	42		90
<p>Inburgering:</p> <p>De ontvangen middelen vanuit het Rijk voor de Wet Inburgering 2021 worden overgeheveld naar 2023 omdat de middelen bestemd voor uitvoering en regie op het inburgeringsproces van nieuwkomers, het inzetten van participatie en leerroutes, nog volop ingezet worden in 2023.</p>	I	-41	33		-8
<p>Bijzondere Bijstand</p> <p>De kosten voor bijzondere bijstand op een aantal kostensoorten is toegenomen. Dit betreft o.a. bewindvoering, kinderopvang en inrichtingskosten statushouders. Deze laatste is een lening, die (gedeeltelijk) bij debiteurenbaten terugkomt. Het negatieve resultaat wordt veroorzaakt door de energietoeslag 2022.</p> <p>Doordat de beschikbare Rijksmiddelen niet volledig zijn meegenomen in de begroting (-€ 30.000) en vanwege groot bereik en daarbij behorende kosten (overschrijding van € 67.000) is er een tekort ontstaan van € 97.000 .</p>	I	-125	52		-73

TONK Voor een toelichting verwijzen we naar de paragraaf corona.	I	81			81
TOZO Dit betreffen de aflossingen op de verstrekte TOZO bedrijfskapitalen welke verplicht is gestart op 1-7-2022.	I		23		23
Leefgeld Oekrainers Het betaalde leefgeld aan de Oekraïense vluchtelingen ontvangen we terug via het Rijk.	I	-129	129		0
Participatiebudget Het budget voor reïntegratiemaatwerktrajecten is overgeboekt naar post incidentele bijdrage Sociale Werkvoorziening De Risse. Verder zijn er minder individuele reïntegratietrajecten ingekocht. De focus ligt op inzet Loonkostensubsidie en bijbehorende begeleiding door Werk.Kom	I	128	18		146
Schuldhelpverlening: De verwachte toename van schuldhelpverleningstrajecten heeft niet plaatsgevonden. Mogelijke oorzaak zijn inkomensondersteunende rijksmaatregelen en inzet vroegsignalering.	I	48			48
Overige geringe afwijkingen	I	31	8		39
Totaal		41	305	0	346
Maatschappelijke ondersteuning	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
P-budget Het structurele inhuurbudget voor het sociaal domein was niet toereikend (-43k). Deze overschrijding wordt opgevangen door het niet gebruiken van het incidentele inhuurbudget (zie jeugd). Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel P-budget.	I	-15			-15

subsidies en bijdragen (incl mantelzorg) Uitgaven t.b.v. Lumens vallen lager uit dan begroot. Daarnaast is niet volledige bedrag aan mantelzorg uitgegeven.	I	67			67
Algemene/overige bijdragen Door uitstel invoering beschermd wonen en regionale uitrol aanpak Dak- en thuisloosheid zijn de middelen nog niet uitgegeven.	I	70			70
Cliëntondersteuning Het incidentele deel van het budget (voor koplopersproject doorontwikkeling OCO) is in 2022 voor een klein gedeelte benut omdat dit project doorloopt tot in 2024	I	169			169
Vitale gemeenschappen					
Het voordeel wordt met name veroorzaakt doordat minder is ingehuurd dan verwacht.	I	31			31
Woningaanpassingen er is een grillig verloop van jaarlijkse gerealiseerde kosten op deze post. Dit jaar is er bijvoorbeeld één woningaanpassing geweest met kosten > € 100.000	I	-59			-59
Huishoudelijke hulp Groei in uitgaven op basis van historische gegevens is hoger dan geraamd. vanaf begroting 2023 reeds meerjarig bijgesteld.	I	-38			-38
Overige geringe afwijkingen	I	31	-16		15
Totaal		256	-16	0	240
Jeugd	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
P-budget Mede door de krapte op de arbeidsmarkt is incidentele extra budget voor personeel (meicirulaire 2022) niet benut (€ 200.000). Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel P-budget.	I	234			234
Aanpak huiselijk geweld	I	47			47

In Q4 2022 is de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling opgepakt door trainingen sociaal team en opleiden/certificeren aandachtfunctionarissen. Dit wordt in 2023 verder uitgerold. De daarvoor ontvangen DUVO gelden zijn in 2022 daarom gedeeltelijk besteed.					
Uitvoeringskosten Jeugd Het voordeel ontstaat enerzijds doordat niet alle projecten binnen de regio (samen voor jeugd) zijn opgepakt. Anderzijds is de subsidie van de Combinatie Jeugdzorg niet volledig benut.	I	67			67
Individuele voorzieningen jeugd laat een tekort zien waardoor het uiteindelijke resultaat op Jeugd een vertekend beeld geeft. Dit is te verklaren door een stijgende lijn in de inzet van Spoed Eisende Zorg.	I	-212			-212
Overige geringe afwijkingen		-1	14		13
Totaal		135	14	0	149
Onderwijs	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Leerlingenvervoer hogere kosten openbaar vervoervergoedingen en eigen vervoervergoedingen (kilometervergoeding auto) (16k). meerkosten van het aangepast vervoer (taxivervoer). (19k)	I	-41	6		-35
Gymonderwijs basisonderwijs Vanuit 2021 hebben de scholen minder gedeclareerd dan verwacht. Dit is veroorzaakt door de in 2021 geldende coronamaatregelen. Daarnaast geven scholen voor 2022 aan dat ze gebruik hebben gemaakt van andere (niet-gemeentelijke) ruimtes omdat er te weinig ruimte is. Deze kosten hebben ze niet gedeclareerd.	I	32			32

NPO onderwijs Omdat het om een doeluitkering met een terugbetaalverplichting reserveren we het niet bestede deel van deze middelen.	I	119	-119		0
Inrichting school Oekraïne De kosten voor de inrichting van de school zijn gedeclareerd bij het Rijk	I	-42	42		0
Lokaal onderwijsbeleid Omdat het om een doeluitkering met een terugbetaalverplichting reserveren we het niet bestede deel van deze middelen.	I	186	-186		0
Overige afwijkingen	I	22	-5	18	35
					0
Totaal		276	-262	18	32
Totaal structureel		0	0	0	0
Totaal incidenteel		708	41	18	767
Totaal programma		708	41	18	767

Totale Programmakosten Sociaal Domein

PROGRAMMA 4 - Sociaal domein	Werkelijk 2021	Primitief 2022	Wijziging 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Afwijking 2022
Lasten						
BELEIDSVELD 4.1 Werk en inkomen	-9.232.711	-8.469.822	-1.131.406	-9.601.228	-9.559.653	41.575
BELEIDSVELD 4.2 Maatschappelijke ondersteuning	-6.672.985	-6.620.902	-819.079	-7.439.981	-7.184.353	255.628
BELEIDSVELD 4.3 Jeugd	-5.285.980	-5.739.122	-217.062	-5.956.184	-5.821.982	134.202
BELEIDSVELD 4.4 Onderwijs	-1.717.167	-1.686.312	-662.426	-2.348.738	-2.070.371	278.367
Totaal Lasten	-22.908.842	-22.516.158	-2.829.973	-25.346.131	-24.636.360	709.771
Baten						
BELEIDSVELD 4.1 Werk en inkomen	4.754.929	3.741.000	-186.000	3.555.000	3.859.070	304.070
BELEIDSVELD 4.2 Maatschappelijke ondersteuning	115.722	105.189	21.240	126.429	110.416	-16.013
BELEIDSVELD 4.3 Jeugd	56.991	-	-	-	14.455	14.455
BELEIDSVELD 4.4 Onderwijs	179.417	9.476	574.000	583.476	320.504	-262.972
Totaal Baten	5.107.059	3.855.665	409.240	4.264.905	4.304.445	39.540
Saldo voor resultaatbestemming	-17.801.783	-18.660.493	-2.420.733	-21.081.226	-20.331.915	749.311
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-183.777	-	-	-	-	-
Onttrekkingen reserves	297.451	245.375	487.126	732.501	750.309	17.808
Bestemming per saldo	113.674	245.375	487.126	732.501	750.309	17.808
Saldo na resultaatbestemming	-17.688.109	-18.415.118	-1.933.607	-20.348.725	-19.581.607	767.118

Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck is een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke organisatie. Op basis van een verantwoorde inzet van de beschikbare middelen draagt zij zorg voor handhaving en naleving van de geldende wet- en regelgeving. De gemeente staat ten dienste van alle burgers en overige partijen.

Producten:

1. Algemeen bestuur
2. Dagelijks bestuur
3. Openbare orde
4. Burgerdiensten/dienstverlening
5. Algemene dekking
6. Bedrijfsvoering

Wat hebben we bereikt?

Product algemeen en dagelijks bestuur

De producten van de P&C-cyclus zijn op tijd aangeleverd en van goede kwaliteit. De jaarrekening 2021 is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Verder verwijzen wij naar het jaarverslag van de griffie.

Product openbare orde

In het kader van openbare orde zijn de speerpunten zoals opgenomen in de Kadernota Integrale Veiligheid 2020-2022 verder uitgewerkt. Hierin zijn de aanpak ondermijnende criminaliteit, het versterken van de verbinding tussen zorg en veiligheid en het verbeteren van een veilige woon- en leefomgeving prioriteit. Door het aanstellen van een programmaleider Ondernijning Dommelstroom, wordt er in regionaal verband ingezet op diverse ondernijningsprojecten.

Product burgerdiensten/dienstverlening

De producten en diensten aan de burger zijn tijdig en goed geleverd. De transitie burgerzaken is een continu proces met steeds nieuwe ontwikkelingen, ook de wet BRP is in ontwikkeling en wordt steeds complexer. De gemeente krijgt meer en meer te maken met internationaal privaatrecht, controles op identiteit en adres en het verstrekken van persoonsgegevens. Om de kwaliteit van de BRP en adressen te waarborgen, vinden er regelmatig adrescontroles plaats. De samenhang met andere vakgebieden zoals (inkomens)voorzieningen, huisvesting en toeristenbelasting wordt hierop onderzocht.

Voor de dienstverlening in brede zin (hele organisatie) is in samenwerking met de raad een Dienstverleningsconcept met uitvoeringsprogramma opgesteld en vormt een onderdeel van de organisatieontwikkeling.

Product bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering wordt uitgevoerd door de GRSA2. Via de producten van de cyclus van de GRSA2 wordt hierover gerapporteerd. Veel externe factoren hebben een grote invloed op de bedrijfsvoering voor zowel GRSA2 als gemeente Cranendonck. Voorbeelden zijn: de enorme krapte op de arbeidsmarkt en parallel daaraan de grote behoefte aan meer woningen voor alle woningzoekenden (tijdelijk, opvang, vast of anders); de opgaven en maatregelen op duurzaamheid; de groeiende en grotere noodzaak van verbinding tussen inwoners en overheid etc.

Programmaverantwoording

	burap	Toelichting
6. Algemeen Bestuur		
Wat wil de raad bereiken?		
Het zijn van een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke raad die vanuit zijn kaderstellende en controlerende rol beslissingen neemt over de hoofdlijnen van het beleid en het geld die voor de hele gemeente van belang zijn.		
Realisatie bestaand beleid		
Realisatie overige resultaatafspraken		
De raad vervult zijn kaderstellende en controlerende rol aan de hand van de volgende P&C-producten c.q. beleidsnotities die wij in 2022 ter besluitvorming aanbieden:		De P&C documenten worden conform planning aangeleverd bij de raad.
<ul style="list-style-type: none"> 5. Kadernota 6. Programmabegroting (meerjarige structureel sluitend) 7. Jaarstukken 8. Burap 		
Over de jaarstukken geeft de controlerende externe accountant een (goedkeurende) controle-verklaring af voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Bovendien is sprake van instemming door de toezichthouder Provincie Noord-Brabant van de programmabegroting.		Op basis van de begroting 2022 heeft de provincie Noord-Brabant repressief toezicht afgegeven. Er is een goedkeurende verklaring ontvangen over de jaarrekening 2021.
1. Dagelijks Bestuur		
Wat wil de raad bereiken?		
Om de doelstellingen van de raad te realiseren, voert het college het collegeuitvoeringsprogramma (CUP) uit dat bij aanvang van de raadsperiode wordt opgesteld. Hierbij zorgt het college ervoor dat zij ten dienste staat van alle burgers en overige partijen en haar rol vervult conform de Gemeentewet. De voortgang van het afhandelen van het collegeprogramma is door middel van de Lange Termijn Agenda (LTA) inzichtelijk gemaakt voor de raad. Planningen, mijlpalen worden in de LTA bijgehouden.		
Realisatie bestaand beleid		
Realisatie overige resultaatafspraken		
Alle, op basis van wet- en regelgeving, noodzakelijke besluiten zijn genomen.		Alle wettelijke besluitvorming heeft plaatsgevonden.

De raad beschikt over een – door de griffier aangeleverde – digitale Lange Termijn Agenda (LTA)		Er is een LTA die maandelijks wordt geactualiseerd, besproken en indien nodig aangepast.
De actieve informatieplicht aan de raad is vervuld door o.a. het opleveren van raadsinformatiebrieven en het organiseren van raadsinformatieavonden.		De raad wordt regelmatig geïnformeerd via raadsinformatiebrieven.
○ Openbare Orde		
<p>Wat wil de raad bereiken?</p> <p>In de gemeente Cranendonck leven de mensen samen in een veilige en leefbare woonomgeving. De gemeente heeft de regierol met betrekking tot de integrale veiligheid. De gemeente gaat de toezicht- en handhavingscapaciteit op alle beleidsterreinen breder inzetten.</p>		
Realisatie bestaand beleid/ nieuwe beleidsvoornemens		
<p>Kadernota Integrale Veiligheid 2020-2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ondermijnende criminaliteit, - versterken verbinding tussen Zorg en Veiligheid, - versterken veilige woonomgeving. 		<p>In de Kadernota Integrale Veiligheid zijn drie prioriteiten benoemd.</p> <p>- Ondermijnende criminaliteit; september 2022 is de evaluatie van het Dommelstroom Interventie team in de Driehoek vastgesteld en besloten om door te gaan met deze samenwerking.</p> <p>Verder is de Basisteam programmaleider Ondernijning Dommelstroom als aanjager van het product ondernijning verdergegaan met het ondersteunen van gemeenten in de gezamenlijke strijd tegen ondernijning.</p> <p>- Versterken verbinding Zorg en Veiligheid. In november 2022 is de beleidsnotitie Mensenhandel vastgesteld. Met deze notitie heeft de gemeente betere richtlijnen om mensenhandel tegen te gaan.</p> <p>- Versterken veilige woon- en leefomgeving: De start van 2022 heeft voor de problematiek van het AZC veel onrust gebracht. Door meerdere steekpartijen op het AZC heeft de gemeente een noodbevel afgekondigd en later een Veiligheidsrisicogebied ingesteld. Deze zijn in februari 2022 afgelopen. De rest van het jaar zijn diverse voorbereidingen geweest voor bezoek van hoogwaardigheidsbekleders en potentiële demonstraties. Daarnaast is de overlast in het openbaar vervoer toegenomen waardoor veel inzet is gepleegd in overleggen met ketenpartners om de overlast te verminderen.</p>
Integrale Veiligheidsplan 2023-2026		Er is in district Dommelstroom begonnen met de nieuwe nota Integrale Veiligheid 2023-2026. Er is besloten om in plaats van een eigen nota de punten vanuit het district als hoofdstuk op te nemen in de lokale nota. Dit hoofdstuk is op 21 november door de driehoek vastgesteld. Het lokale Integrale Veiligheidsplan 2023-2026 heeft vorm gekregen in 2022. Op 27 september 2022 heeft de raad, door middel van een thema-avond Veiligheid, de door de raad gewenste

			prioriteiten in aan kunnen geven. Begin 2023 is de besluitvorming geweest.
Uitvoeringsnotitie Mensenhandel			Vanuit het Interbestuurlijk Programma van de Rijksoverheid is besloten dat elke gemeenten eind 2022 een duidelijk beleid moet hebben om mensenhandel tegen te gaan. In november 2022 heeft het college de uitvoeringsnotitie mensenhandel 2022 vastgesteld en gepubliceerd.
Plan van aanpak Ondernijning 2023/2024			Vaststellen van het plan van aanpak Ondernijning is onderdeel van het Integraal Veiligheidsplan. Het doel is om inzicht te geven in welke acties de komende tijd nodig zijn in de aanpak van ondernijning. Bij het oppakken van de acties in dit plan van aanpak voldoet de gemeente Cranendonck aan de eisen die worden gesteld in de Brabantse norm Weerbaarheid. Eind 2024 moet elke gemeente in Brabant aan deze norm voldoen. Het plan van aanpak ondernijning is opgesteld in 2022 en begin januari 2023 door het college vastgesteld.
Coffeeshopbeleid			Dit beleid bestaat uit een evenwichtige benadering van het softdrugsprobleem, vanuit de vraag- en aanbodkant, de gezondheidszorg en de invalshoek van de openbare orde. Indien de gemeente de vestiging van coffeeshops effectief willen reguleren, dan dient hiervoor beleid vastgesteld te zijn door de regionale driehoek. Dit beleid is voorgelegd en akkoord bevonden. Daarna middels burgemeestersbesluit vastgesteld op 21 december 2022.
Crisisbeheersing			De staat van de organisatie van de crisisbeheersing was door Covid-19 verzwakt. In 2022 zijn grote stappen gezet om de staat van de crisisbeheersing te verbeteren. De alarmeringslijst is up-to-date gebracht en eenieder die hierin is opgenomen is hiervoor persoonlijk benaderd. Daarnaast zijn diverse crisisbeheersingsplannen en rampenbestrijdingsplannen nauwkeuring onder de loep genomen en waar nodig aangepast. Verder is in 2022 weer een start gemaakt met oefeningen. Zo heeft de oefening Kempen Airport plaatsgevonden en is er een GBT- oefening geweest voor het beleidsteam van Cranendonck.
Prostitutiebeleid			Als onderdeel van ondernijning en mensenhandel wordt gewerkt aan een prostitutiebeleid.
Actualisatie beleidsregel voor de toepassing Wet Bibob			In 2022 zijn een aantal wijzigingen in werking getreden voor de Wet Bibob. Om deze op een goede manier te waarborgen moet de huidige beleidsregel geactualiseerd worden.
Digitaal Opkoopregister en Digitaal Opkooploket			Om diefstal en criminaliteit binnen Cranendonck minder lucratief te maken, wordt gewerkt aan de invoering van het DOR en het DOL. Dit moet voorkomen dat Cranendonck een uitvalbasis

		wordt voor criminelen om gestolen goederen te verpanden.
Toezicht en handhaving		In 2019 is het "Uitvoeringsbeleid VTH 2020-2023" vastgesteld. Dit beleid bevat de prioriteiten met betrekking tot toezicht en handhaving voor 2020-2023. Het plan bevat het beleidsmatig kader voor de invulling van de gemeentelijke taken op het gebied van VTH. De invulling van toezicht en handhaving heeft een integraal karakter. De prioritering uit het Uitvoeringsplan is het uitgangspunt bij het oppakken van toezicht- en handhavingstaken. Verzoeken om handhaving worden altijd opgepakt. Afhankelijk van de capaciteit die door handhavingsverzoeken wordt gevraagd blijft de overige capaciteit over voor de overige prioriteiten.
Toezicht op strijdigheid Detailhandelsvisie A2-gemeenten en de Regionale Detailhandelsvisie		Het detailhandelsbeleid ziet toe op de versterking van de centra van Budel en Maarheeze en daarmee op het behoud van het voorzieningenniveau naar de toekomst. Gezien de beschikbare capaciteit kan er in bepaalde mate toezicht worden uitgevoerd op overtredingen als detailhandel op het industrieterrein en illegale bewoning.
Controle op verleende omgevingsvergunningen		In het uitvoeringsprogramma is het gewenste aantal controles op verleende omgevingsvergunningen en op strijdig gebruik door particulieren opgenomen, daarnaast zijn er gewenste aantallen opgenomen voor bijvoorbeeld controle op ontheffingen en toezicht op vergunningsvrij bouwen en bouwen zonder vergunning. Gezien de beschikbare capaciteit kan het toezicht op bouw en ruimtelijke ordening naar behoren worden opgepakt. In 2022 zijn er 468 controles uitgevoerd inzake toezicht op verleende omgevingsvergunningen voor de activiteit bouwen, inclusief start- en gereed meldingen.
Toezicht door boa's		Door in dienst nemen van extra boa's kan toezicht op de APV uitgevoerd worden conform het uitvoeringsprogramma. Daarnaast werken we met een toezichthouder op het vlak van de APV. De boa's hebben zich daarnaast gespecialiseerd in de aanpak van overlast i.v.m. het AZC.
4. Burgerdiensten/dienstverlening		
Wat wil de raad bereiken?		
Een dienstverlening die voldoet aan de behoefte en logica van onze klanten. De gemeente heeft haar dienstverlening vraaggericht, efficiënt en proactief ingericht en levert kwalitatief hoogwaardig werk.		
Toelichting bestaand beleid		
Contract leverancier website loopt af.		Nieuwe website is opgeleverd en 19 mei live gegaan. De beheernotitie is klaar, maar nog niet vastgesteld. Voor 'Digitoegankelijkheid' is een A2-brede projectopdracht vastgesteld en een projectleider ingehuurd.
Wet elektronisch publicaties (per 1 juli 2021).		Wet wordt gefaseerd ingevoerd. In 2022 gestart: <ul style="list-style-type: none"> • Consolidatie van alle geldende beleidsregels. Dit is afgerond. • Digitale terinzagelegging is uitgesteld naar 1-7-2023. Noodzakelijke software voor

			anonimisering wordt in A2-verband aangeschaft.
Oplevering Dienstverleningsconcept			Het Dienstverleningsconcept ('22-'26) en bijbehorend uitvoeringsprogramma zijn opgeleverd en door de raad vastgesteld.
Realisatie overige resultaatafspraken			
De gemeente voldoet aan de wettelijke verplichtingen rondom de basisregistratie personen (BRP). Dit betekent dat zij bij de uitvoering van haar publieke taken gebruik maakt van deze registraties. De BAG en BRP zijn actueel en bevatten authentieke gegevens. Dit wordt jaarlijks getoetst door de zelfevaluatie (audit), waaruit voor de gemeente een slagingspercentage van minimaal 95% voortvloeit.			Elk jaar vindt er een zelfevaluatie plaats om te toetsen of de BRP actueel is en of de werkprocessen worden nageleefd. De uitvoering start vanaf juli, de resultaten zijn in december bekend. De evaluatie over 2022 is veel beter ten opzichte van 2021. De medewerkers zijn zich bewust van de actualiteit op het gebied van identiteitsfraude. Ze zijn bijgeschoold op de complexiteit van het vakgebied en de veranderingen hiervan. De verbinding tussen Gegevensbeheer en Burgerdiensten is hersteld, waardoor de processen continu geoptimaliseerd worden. Dit betekent dat de BRP actueel en kwalitatief is.
<ul style="list-style-type: none"> • Algemene dekking 			
Wat wil de raad bereiken?			
De gemeente voert een gezond financieel beleid. Door een solide financieel beleid is het gelukt om met ingang van de jaarschijf 2022 een structureel sluitende begroting aan te bieden.			
Er is nog steeds sprake van een goede vermogenspositie waardoor we onze verplichtingen nakomen en de gewenste investeringen voor onze inwoners en bedrijven doen. Voor deze investeringen kunnen – na zorgvuldige overweging – (bestemmings)reserves ingezet worden.			
Toelichting bestaand beleid			
Loon- en prijscompensatie 2022-2025			Vanaf de begroting 2018 wordt in de meerjarenraming prijscompensatie toegepast. In de begroting 2022 is gerekend met een prijscompensatie van 100%.
Opvang vluchtelingen Oekraïne			Wegens de oorlog die op 24 februari 2022 uitbrak in de Oekraïne heeft de gemeente Cranendonck vluchtelingen opgevangen in de opvang aan de Rubenslaan en in gastgezinnen. Het Kernteam Oekraïne en het team op locatie draagt zorg voor de vluchtelingen. De kinderen gaan naar de nieuwkomersschool in Maarheeze toe, de zorg rondom hen is geregeld en er worden diverse activiteiten georganiseerd. Denk hierbij aan activiteiten voor kinderen door Unicef of taallessen voor de volwassenen door Cordaad. Bijna wekelijks wordt het college op de hoogte gehouden van de stand van zaken. De gemeenteraad wordt via het presidium en raadsinformatiebrieven regelmatig op de hoogte gehouden van de voortgang.
Uitkering Gemeentefonds			De in de bijgestelde begroting opgenomen berekening is gebaseerd op de septembercirculaire 2022. In de jaarrekening 2022 is de decembercirculaire 2022 verwerkt.
Realisatie overige resultaatafspraken			
De structurele lasten zijn gedekt door structurele baten in de jaarschijven 2022, 2023, 2024 en 2025			Vanaf 2022 is het structurele evenwicht bereikt.
De woonlasten voor burgers en bedrijven zijn niet verhoogd met uitzondering van inflatie. Mocht een verhoging toch nodig blijken, dan laten we zien dat de lasten en voordelen voor de inwoners met elkaar in evenwicht zijn.			In 2022 is de OZB met het inflatiepercentage verhoogd.

Op twee momenten per jaar beoordelen we de hoogte van de reserves & voorzieningen.			De hoogte van de reserves en voorzieningen wordt jaarlijks bij de begroting en jaarrekening beoordeeld.
De tarieven van rechten, heffingen en belastingen zijn tijdig vastgesteld net als de bijbehorende verordeningen.			Alle verordeningen zijn tijdig vastgesteld.
Producten P&C-cyclus: kadernota, begroting, jaarrekening, bestuursrapportage.			De P&C documenten zijn tijdig aan de raad aangeboden ter besluitvorming.
3. Bedrijfsvoering			
Wat wil de raad bereiken?			
<p>De samenleving verandert en de organisatie verandert mee. Cranendonck is een enthousiaste en stimulerende partner die samenwerkt in de breedste zin van het woord om maatschappelijke doelen te realiseren. Hierbij wordt altijd de positieve benadering gehanteerd: "Wat kan er wel" en "Hoe kun je bijdragen" is bij elk vraagstuk de insteek. De ambtelijke organisatie is extern gericht en zorgt daarmee voor een optimale ondersteuning van het bestuur bij het uitvoeren van haar taken.</p> <p>Door de overheveling van de bedrijfsvoeringstaken naar de GRSA2 wordt de ondersteuning vanuit dit samenwerkingsverband geleverd. Een groot deel van dit product is daarom opgenomen in de paragraaf Verbonden Partijen en paragraaf bedrijfsvoering.</p>			
Toelichting bestaand beleid /nieuwe beleidsvoornemens			
Visie op de organisatie			<p>In het eerste kwartaal van 2022 is een objectieve analyse uitgevoerd m.b.t. de organisatie. Naar aanleiding van deze analyse zijn een aantal stappen gezet. Qua structuur is de organisatie opnieuw ingericht om tegemoet te komen aan de behoefte aan 'duidelijkheid' en 'nabijheid', de twee belangrijkste pijlers die objectief gesteld zijn en ook door de organisatie benoemd en bevestigd. Hierbij is gezocht naar een passende structuur voor de fase waarin de organisatie op dit moment zit, nl. herstel van de basis op orde en het bouwen naar een meer robuuste én vitale organisatie. Met de introductie van vier extra leidinggevende posities, is de organisatie zoveel als mogelijk ingedeeld langs de beleids- c.q. werkprocessen. Er is afscheid genomen van de zelfsturende teams, de verdeling van collega's uit zelfde vakdisciplines over de verschillende teams (destijds ingebracht t.b.v. integraliteit) en de specifieke teamrollen binnen de teams. Deze laatste bestonden met name uit bedrijfsvoeringsrollen (zoals bijvoorbeeld HR). Deze bedrijfsvoeringsrollen zijn gedeeltelijk binnen de GRSA2 opgenomen om o.a. de kwaliteit, kansen en expertise te verhogen en de kwetsbaarheid te verkleinen. De werving voor de extra leidinggevenden is intern en extern in 2022 opgestart.</p> <p>In 2022 is de organisatievisie herijkt.</p> <p>In 2022 is bovendien een start gemaakt met het weer op orde krijgen van de basis op orde. Dit betreft verdere structuur, cultuur, sturing, systemen en processen en samenwerking.</p> <p>Via een organisatieontwikkelplan en een organisatieuitvoeringsplan wordt samen met een programmteam gewerkt aan de inzet van middelen en capaciteit op de zeven ontwikkellijnen.</p>

P-budget			Voor een toelichting verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel P-budget
Waar staat je gemeente; alternatieven voor burgerpeiling van WSJG.			In het uitvoeringsplan Dienstverlening voor 2023 is een dienstverlenings-rapportage opgenomen op basis van informatie uit de bestaande systemen. Het gaat om zowel kwantitatieve als kwalitatieve resultaten. De raad wordt hierin meegenomen. Er is in die zin nog geen volledig alternatief voor WSJG.
Rechtmatigheidsverklaring			We zijn voorbereid op de nieuwe wet m.b.t. rechtmatigheid. Vanuit de GRSA2 worden voorbereidende werkzaamheden getroffen inzake de invoering van de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording. De huidige (V)IC inclusief bijbehorende risicoanalyses worden hierbij gebruikt als basis. Het is tot op heden nog niet gelukt om de extra functie in te vullen
Aanbesteding accountant			Er is een nieuwe accountant benoemd, zij gaan ingaande boekjaar 2022 starten. In 2022 heeft de accountant de interim controle afgerond
Gemeentelijk vastgoed en scholen; inspectieronde voor het actueel houden van de verzekeringen.			Dit proces wordt in 2022 volgens planning afgerond.
Realisatie overige resultaatafspraken			
De ondersteunende taken worden in A2 verband uitgevoerd op minimaal het niveau dat nu van toepassing is.			Het kwaliteitsniveau is vastgesteld in de begroting van GRSA2. In 2022 richtte de GRSA2 zich op de herijking van de fijnstructuur. De raad is tijdens de twee informatieavonden op bijgepraat.
Jaarlijks bijpraten van de raad over organisatieontwikkeling			De raad is in het eerste kwartaal 2022 en voor de begroting 2023 bijgepraat over de actuele organisatieontwikkelingen. Er is bovendien met de raad gesproken over het dienstverleningsconcept. Hierbij is een relatie gelegd tussen de organisatieontwikkeling en het dienstverleningsconcept waarbij de raad nauw betrokken is. De vorderingen op het uitvoeringsprogramma en zo nodig aanpassingen worden de komende jaren gedeeld met de raad.

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeenten te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2022	4,9	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2022	4,2	*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2022	€ 340	*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2022	21%	*
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2022	14,52%	*
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	2021	6	8
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	2,4	2,3
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	7	4,6
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	1,2	1,4
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	6,3	6
Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS	2022	€ 328	€ 317
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2022	€ 916	€ 823
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2022	€ 1003	€ 905

*Betreft nieuwe gegevens, waardoor er nog geen vergelijkingscijfers van Nederland beschikbaar zijn.

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen is in elk programma beknopte informatie weergegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de betreffende paragraaf.

A2-samenwerking

Doel: De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard zijn de onderlinge samenwerking aangegaan vanuit de overtuiging dat dit de individuele bestuurskracht en identiteit van de afzonderlijke gemeenten versterkt. Het behoud van kwaliteit, het borgen van de continuïteit, het verbeteren van de dienstverlening, het verminderen van de kwetsbaarheid en (op termijn) efficiencyvoordelen zijn voor alle gemeenten belangrijke motieven om een nieuwe stap in de samenwerking te zetten.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2018	2019	2020	2021	2022
	Gemeentelijke bijdrage	4.583	4.796	5.183	5.751	5.967

Veiligheidsregio Brabant Zuidoost

Doel: Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden.

VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2018	2019	2020	2021	2022
	Gemeentelijke bijdrage	1.087	1.119	1.177	1.205	1.232

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Algemeen bestuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Overige geringe afwijkingen	I	5			5
Totaal		5	0	0	5
Dagelijks bestuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	118	-15		103
De vergader- en representatiekosten zijn hoger dan de raming	I	-21			-21
Overige geringe afwijkingen (cursussen, congressen, studie)	I	-9			-9
Totaal		88	-15	0	73
Openbare orde	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	97			97
Opvang vluchtelingen Oekraïne De kosten voor de opvang Oekraïense vluchtelingen (O.a. realisatie opvanglocatie, beveiliging en tolk) zijn binnen dit ondedeel verantwoord. Deze kosten worden via een Rijksbijdrage terugontvangen.	I	-672	672		0
Naleving corona toegansbewijzen	I	-54	54		0
Overige afwijkingen	I	2	12		14
Totaal		-627	738	0	111
Burgerdiensten/ dienstverlening	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Secretarieleges: Deze baten zijn hoger, omdat er meer gezondheidsverklaringen zijn aangevraagd wat resulteert in meer rijbewijsaanvragen. Daarnaast is de paspoort dip in 2023/2024 voorbij. Burgers willen wachttijden voorkomen en vervangen tijdig hun reisdocument.	I	-7	33		26

Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	-30			-30
Verkiezingen De lagere kosten voor verkiezingen worden hoofdzakelijk veroorzaakt doordat een extra bijdrage i.v.m. het organiseren van verkiezingen in coronatijd niet geheel benut is.	I	29			29
Overige afwijkingen	I	19	10		29
Totaal		11	43	0	54
Algemene dekking	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Niet benutte loon- en prijscompensatie De onderschrijving kan als volgt worden verklaard: - Cranendonck heeft nog een vast energiecontract tot 1-1-2024; - prijsafspraken met leveranciers en zorgaanbieders hebben in 2022 over het algemeen niet geleid tot extra verhogingen - verbonden partijen vingen het merendeel van hun prijsstijgingen op binnen hun exploitatie/reserves. De in de Burap 2022 extra ontvangen bijdrage voor inflatie is daarom in 2022 niet nodig.	I	707			707

<p>Algemene uitkering De algemene uitkering is 49k hoger dan de raming o.b.v. de septembercirculaire 2022. Dit is lager dan de verwachte stijging 529k zoals opgenomen in de raadsinformatiebrief van de decembercirculaire 2022. Dit wordt veroorzaakt doordat de waarde van de maatstaf WOZ waarden naar boven is bijgesteld. Voor 2021 en 2022 heeft dit een nadelig effect op de algemene uitkering. Op het mogelijke meerjarige nadelige effect komen we terug in de raadsinformatiebrief van meicirculaire 2023 .</p> <p>Verder ontstaat er voordeel doordat voor diverse beleidsvelden (o.a. Wet Open overheid, versterking antidiscriminatievoorziening, toeslagenaffaire) gelden zijn geormerkt die in 2022 niet zijn benut.</p>	I	182	49	231
Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	-128		-128
Corona Voorhet definitieve overzicht van de uitgaven en inkomsten van corona 2022 verwijzen wij naar de paragraaf corona.	I	228		228
Onroerende zaakbelasting De opbrengst van de ozb is ten opzichte van de bijgestelde raming hoger	I		32	32
Bespaarde rente Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting onder bedrijfsvoering kapitaallasten	I	287	-238	49
Hogere doorrekening aan projecten, grexen en particuliere plannen en Oekraïne	I		178	178
Opvang asielzoekers Het voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat het extra werkbudget van 2022 niet is benut.	I	-132	223	91

Voorziening bovenwettelijk verlof Volgens de regelgeving zijn we vanaf 2022 verplicht om een voorziening te treffen voor het niet opgenomen wettelijke verlof	I	-98			-98
Voorziening claim Attero. Op 17 maart 2023 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan in de zaak over de minderlevering van restafval in de jaren 2015 tot en met januari 2017. Door de uitspraak zijn de Brabantse gemeenten en gewesten gehouden de naheffing, vermeerderd met BTW en wettelijke rente te betalen. Vooruitlopend hierop is een voorziening getroffen voor het voorlopige bedrag wat betrekking heeft op onze gemeente.	I	-309			-309
Overige afwijkingen	I	-91	9	55	-27
					0
Totaal		646	253	55	954
Bedrijfsvoering	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Kapitaallasten Dit nadeel wordt veroorzaakt door:					
1. hogere toerekening rente aan reserves (-49k) 2. lagere toerekening rente aan producten (-126k) 3. lagere externe rentekosten doordat een gedeelte van de geplande investeringen later zijn uitgevoerd (o.a. schaapskooi, Schakel, centruplan Budel) (54k)	I	-121			-121
Overige afwijkingen	I	-4	8		4
Totaal		-125	8	0	-117
Overhead	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget en programma 6 overhead	I	-351	103		-248

Ondernemingsraad Dit voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat minder adviezen zijn gevraagd dan in de raming is opgenomen	I	26			26
Communicatie De overschrijding wordt veroorzaakt doordat meer is ingehuurd vanwege: 1. corona (17k) 2. doorontwikkeling website, etc.	I	- 60			-60
Dienstverlening Op dit product zijn diverse aspecten van dienstverlening verzameld.	I	52	18		70
Gemeentehuis Advieskosten zijn gebruikt voor het kaart brengen van de kosten van het MJIP.	I	- 73	2	74	3
					0
Overige afwijkingen	I	- 8	2	1	-5
Totaal		- 414	125	75	- 214
Totaal		- 416	1.152	130	- 866
Totaal strcutureel					
Totaal incidenteel		- 416	1.152	130	- 866

Totale programmakosten Bestuur + algemene dekkingsmiddelen

PROGRAMMA 5 - Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2021	Primitief 2022	Wijziging 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Afwijking 2022
Lasten						
BELEIDSVELD 5.1 Algemeen bestuur	-525.913	-756.437	220.003	-536.434	-531.787	4.647
BELEIDSVELD 5.2 Dagelijks bestuur	-805.893	-869.027	-33.988	-903.015	-815.604	87.411
BELEIDSVELD 5.3 Openbare orde	-1.918.346	-1.947.451	-62.002	-2.009.453	-2.635.875	-626.422
BELEIDSVELD 5.4 Burgerdiensten/dienstverlening	-1.412.629	-1.511.980	-84.869	-1.596.849	-1.585.601	11.248
BELEIDSVELD 5.5 Algemene dekking	-1.141.482	-2.160.343	-71.956	-2.232.299	-1.324.451	907.848
BELEIDSVELD 5.6 Bedrijfsvoering	-202.074	-73.168	-4.072	-77.240	-202.085	-124.845
BELEIDSVELD 5.7 Overhead	-7.837.901	-7.038.712	-1.552.916	-8.591.628	-9.006.397	-414.769
Totaal Lasten	-13.844.239	-14.357.118	-1.589.800	-15.946.918	-16.101.801	-154.883
Baten						
BELEIDSVELD 5.1 Algemeen bestuur	-	-	-	-	-	-
BELEIDSVELD 5.2 Dagelijks bestuur	-	14.521	-	14.521	-	-14.521
BELEIDSVELD 5.3 Openbare orde	139.670	82.000	-	82.000	819.879	737.879
BELEIDSVELD 5.4 Burgerdiensten/dienstverlening	278.503	218.098	-	218.098	261.601	43.503
BELEIDSVELD 5.5 Algemene dekking	41.370.891	41.100.535	5.106.000	46.206.535	46.459.397	252.862
BELEIDSVELD 5.6 Bedrijfsvoering	12.312	-	-	-	8.176	8.176
BELEIDSVELD 5.7 Overhead	343.988	-20.477	-	-20.477	103.952	124.429
Totaal Baten	42.145.364	41.394.677	5.106.000	46.500.677	47.653.005	1.152.328
Saldo voor resultaatbestemming	28.301.125	27.037.559	3.516.200	30.553.759	31.551.204	997.445
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-369.082	-	-250.000	-250.000	-250.000	-
Onttrekkingen reserves	309.614	155.969	315.620	471.589	601.492	129.903
Bestemming per saldo	-59.468	155.969	65.620	221.589	351.492	129.903
Saldo na resultaatbestemming	28.241.657	27.193.528	3.581.820	30.775.348	31.902.696	1.127.348

Programma 6: Overhead

Inleiding

Door de herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is dit programma vanaf de begroting 2017 opgenomen. Door deze herziening worden de overheadkosten vanaf 2017 verantwoord op een taakveld "Overhead". Hierdoor wordt direct zichtbaar wat de overheadskosten van de gemeente zijn. De kenmerken van dit programma zijn anders dan in de andere programma's; om die reden wijkt de indeling ook af.

Doelstelling van het programma Overhead is om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead van de gehele organisatie en de raad ook meer zeggenschap over die kosten te geven. Om dit te kunnen vaststellen, wordt een definitie van het begrip overhead geïntroduceerd, waarbij we gebruik maken van de definities uit 'vensters voor bedrijfsvoering'.

Om inzicht te krijgen in alle elementen van de bedrijfsvoering zijn we in 2017 gestart met 'vensters voor bedrijfsvoering', een benchmarkstelsel om inzicht te krijgen in alle elementen van de bedrijfsvoering. Vanaf de begroting 2018 worden de cijfers van de overhead conform de nieuwe methode toegelicht.

De definitie van overhead luidt: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces*. De definitie maakt het mogelijk een aantal kosten rechtstreeks toe te rekenen. Hieronder een samenvatting van wat onder overhead valt:

1. Leidinggevenden primaire proces
2. Financiën, toezicht en controle op eigen organisatie
3. Personeel en organisatie
4. Inkoop
5. Communicatie
6. Juridische zaken
7. Bestuursondersteuning
8. Informatie en automatisering
9. Facilitaire zaken en huisvesting
10. DIV (Documentatie en Informatie Voorziening)
11. Managementondersteuning primaire proces

De Cranendonckse vertaling van de overhead

In de begroting 2017 zetten we een eerste stap met betrekking tot de nieuwe richtlijn. In de begroting 2018 is een verdere stap gezet door de overhead verder uit te werken.

Voor 2019 verbeterden we de systematiek van de urenrekening. De gegevens zijn afgestemd op de nieuwe organisatie. De verbeterde systematiek van urenrekening is verwerkt in 2022. Op programmaniveau verandert daardoor dus het een en ander.

Vanaf 2018 corrigeren we de doorberekeningen voor de overhead. Deze moeten immers op een apart taakveld worden verantwoord. Dit betekent dat de doorberekende uren vanaf 2018 worden toegerekend exclusief overhead. Het taakveld overhead wordt apart zichtbaar gemaakt en niet meer verdeeld over de verschillende programma's. Door het centraal begroten van kosten van overhead gebeurt het berekenen van de "tarieven" extracomptabel.

De overhead bedraagt voor 2022 circa € 9,0 miljoen. Als percentage van de totale lasten van de begroting komt Cranendonck in 2022 tot een overheadpercentage van 14,52% (2021:13,19%).

Ten opzichte van de primaire begroting 2022 is de overhead circa € 2,0 miljoen hoger. Dit wordt veroorzaakt doordat:

- Een gedeelte van de inhuur is niet specifiek toegerekend aan de producten. Het gedeelte van de inhuur dat daardoor niet wordt doorbelast aan de producten (en daardoor als overhead wordt aangemerkt) is daardoor hoger dan geraamd.
- De bijdrage in de bedrijfsvoering aan de GRSA2 is hoger is (als gevolg van het nadelig resultaat 2022 van de GRSA2).

In onderstaande tabel is de overhead gespecificeerd.

Omschrijving	Bedrag x 1.000
Directie/leidinggevende en overig niet toe te rekenen aan producten in het primair proces (incl. OR en inhuur niet toegerekend)	2.597
Communicatie	214
Personeel & organisatie/HRM	189
Gemeentewerf/tractie	242
Huisvesting	773
Ondersteuning	255
A2 samenwerking (exclusief W&I)	4.494
Visie op de organisatie	240
Totaal overhead	9.004

Hoofdstuk 2 Paragrafen

Paragraaf bedrijfsvoering

1. De Gemeentelijk Schappelijke Regeling Samenwerking A2 (GRSA2)

Algemeen

De bedrijfsvoeringstaakgebieden van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 gemeenten (GRSA2) van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard. De dienstverlening van de GRSA2 heeft tot doel om de deelnemende gemeenten optimaal te faciliteren bij het realiseren van hun ambities. Dit door de uitvoering van de ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatie-management, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en management ondersteuning. Daarnaast verzorgt de GRSA2 de uitvoerende werkzaamheden op het gebied van werk en inkomen voor de deelnemende gemeenten.

De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken in de periode 2017-2022, uitgaande van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2 en de omstandigheden bij de start.

Wat heeft de GRSA2 gedaan in 2022?

In 2022 hebben we als samenleving de beperkingen door corona grotendeels kunnen afbouwen, de voorgaande jaren was de impact van corona op de werkzaamheden van de GRSA2 een enorme uitdaging door de meer digitale manier van werken. In de praktijk zien we dat de hybride manier van werken is blijven bestaan, waardoor blijvende aandacht nodig is voor maatregelen met betrekking tot informatieveiligheid en mobile device management.

De samenleving werd in 2022 geconfronteerd met de opvang van Oekraïners en de gevolgen van de energiecrisis. De afdeling Werk&Inkomen heeft in nauwe samenwerking met de gemeenten een groot aandeel gehad in het opvangen van de hiermee gepaard gaande werkzaamheden.

Wat is er gerealiseerd in 2022?

Project fijnstructuur/organisatie-ontwikkeling.

We zien dat de behoeften van onze inwoners veranderen. Maatschappelijke, demografische en technologische ontwikkelingen hebben een grote invloed op onze gemeenten en op de

bedrijfsvoering op zich. Het herijken op de nieuwe en toekomstige situatie, zodat we in gezamenlijkheid weer hetzelfde beeld hebben op de doelstellingen, uitgangspunten, structuur en formatie, is de basis voor het project fijnstructuur dat met de vier organisaties is gestart in 2020. In 2021 is het rapport van onderzoeksbureau &VandeLaar opgeleverd en heeft besluitvorming over de op te volgen aanbevelingen plaatsgevonden. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart zodat in 2023 daadwerkelijk gestart kan worden met de doorontwikkeling zoals bedoeld in het rapport fijnstructuur. Vijf jaar na de start van de GRSA2 is een herijking van de taken die door de GRSA2 worden uitgevoerd legitiem, dit gaat vorm krijgen in het zogenaamde PDC-project (producten en diensten catalogus). Naast de voorbereiding op het PDC-project is er door de organisatie veel tijd en energie gestoken in de zogenaamde IST-SOLL analyse; een organisatie brede beschrijving van de huidige werkwijze en de gewenste werkwijze van de GRSA2. Kortom, de contouren van de toekomstige GRSA2 liggen klaar om uitgerold te gaan worden.

Harmonisatie

Door de raden van de gemeenten Heeze-Leende en Cranendonck zijn moties aangenomen die oproepen om meer inzicht te geven in de harmonisatie uitdagingen voor de GRSA2. De raden willen door middel van de motie meer grip krijgen op de kostenontwikkeling van de GRSA2. Naar aanleiding van deze moties is er een uitgebreide inventarisatie gedaan. De conclusie was dat er in de afgelopen jaren een aantal harmonisatie trajecten succesvol zijn uitgevoerd maar dat er nog diverse gemeente specifieke inrichtingen gewenst zijn in de onderliggende processen en systemen waardoor het verwachte voordeel maar beperkt gerealiseerd wordt. De raden zijn eind 2022 geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek. Bovengenoemde PDC aanpak voorziet ook in de verdere mogelijkheden van harmonisatie m.n. op het gebied van de operational excellence.

Onderzoek financiële beheersing GRSA2

Naar aanleiding van diverse signalen is medio 2022 gestart met een onderzoek naar de financiële beheersing binnen de GRSA2. Het onderzoek is uitgevoerd door BMC. De onderzoeksopdracht is in nauw overleg met de gemeenten tot stand gekomen. Om de financiële sturing en control goed vorm te geven was er de nadrukkelijke wens om te onderzoeken of er risico's in de beheersing zijn bij de GRSA2 en in welke mate. Het eindrapport is eind 2022 door BMC opgeleverd, de belangrijkste conclusie is dat de financiële functie binnen de GRSA2 onvoldoende is ingericht. De aanbevelingen worden meegenomen in de uitwerking van de IST-SOLL-analyse.

Aanbesteding nieuwe accountant

Ingaande boekjaar 2022 starten we met een nieuwe accountant. Uit de doorlopen aanbesteding kwam de combinatie Astrium/KSG als nieuwe partner naar voren. Astrium is kort na de ondertekening van het contract onderdeel geworden van Flynth accountants, waardoor Flynth de nieuwe accountant is ingaande 2022 voor de 4 organisaties. KSG heeft geen rol meer in deze nieuwe constructie. In het najaar van 2021 zijn de interim-controles uitgevoerd en de managementletters opgeleverd. Een nieuwe accountant vraagt altijd extra inspanning van de organisaties, de onderlinge werkwijzen moeten op elkaar afgestemd worden.

Taxeren op oppervlakte

Al onze belastingadministraties voldeden op 01 januari 2022 aan de vereiste uitgangspunten van Taxeren op oppervlakte. De benodigde nazorg is medio q1 2022 afgerond. Kort hierop heeft de Waarderingskamer goedkeuring afgegeven voor het mogen opleggen van de aanslagen OZB, wat vervolgens ook succesvol is uitgevoerd. De werkzaamheden t.a.v. het project Taxeren op oppervlakte zijn hiermee dan ook succesvol afgerond.

Implementeren BAG/WOZ-koppeling in het kader van de “Common Ground” gedachte werkt de Rijksoverheid samen met overheids-organisaties aan een hervorming van de informatievoorziening.

Een belangrijk uitgangspunt in deze gedachte is het loskoppelen van data t.o.v. werkprocessen en applicaties. Data dient te worden bevraagd bij de (centrale) bron, in plaats van deze veelvuldig te kopiëren en op te slaan. Dit geldt dan ook voor de data van de Basisregistraties BAG en WOZ. Deze dienen in dit kader te worden gekoppeld en gesynchroniseerd. De koppeling is reeds operationeel en de verschillen tussen beide administraties zijn in beeld gebracht. Een aanzienlijk aandeel van deze verschillen is reeds verwerkt, het resterende gedeelte volgt op korte termijn. Naast het verwerken van de verschillen worden er nog procesafspraken gemaakt voor het terugmelden en verwerken van mutaties.

Omgevingswet/implementatie DSO

In het kader van de omgevingswet dient er te worden aangesloten op het digitale stelsel (dso). Er zijn 5 projecten benoemd in de I&A visie mbt de omgevingswet: Implementatie VTH applicatie, implementatie plansoftware, toepasbare regels, architectuur en de bijbehorende koppelingen. Implementatie nieuwe VTH-applicatie is afgerond, idem voor plansoftware en toepasbare regels. De start van de omgevingswet is ondertussen doorgeschoven naar 2024. Voor de definitieve aansluiting op DSO moeten nog verschillende

zaken in de systemen ingericht worden; duidelijk is geworden dat de omvang hiervan aanzienlijk is. Uitvoering staat gepland voor 2023.

Verplichtingenadministratie en prestatieverklaring

Het voeren van een verplichtingenadministratie draagt bij aan de kwaliteit, snelheid en efficiëntie van de financiële processen binnen een organisatie. Om deze reden is in de Management Letter 2021 van zowel de A2 organisatie als de gemeenten geadviseerd om het gebruik van een Verplichtingenadministratie te implementeren in de financiële applicatie en de bijbehorende administratieve processen. Door het gebruik van prestatieverklaringen is er in de administratie een bewijsstuk aanwezig voor de levering van een prestatie die aan een ontvangen factuur ten grondslag ligt. Door voorafgaand aan het goedkeuren van een factuur aan de hand van een prestatieverklaring vast te stellen dat de gefactureerde prestatie ook daadwerkelijk geleverd is, wordt voorkomen dat facturen worden betaald zonder dat een prestatie is geleverd. De voorbereidende werkzaamheden zijn afgerond, de module zijn geïnstalleerd, implementatie staat gepland voor 2023.

Verzenden E-nota's

Een elektronische nota (E-nota) is een gestructureerd, digitaal bestand (maar geen pdf) waarbij alle gegevens altijd op een vaste plek in het bestand staan en hun eigen betekenis hebben. Een e-factuur kan vanuit het ene geautomatiseerde systeem elektronisch worden verwerkt in het andere systeem. Hiermee wordt het betaalgemak voor de klant vergroot en biedt de gehanteerde standaard (Peppol) een nauwkeurige, veilige en toekomstbestendige methode voor betalen. Het kunnen ontvangen en verwerken van E-facturen is al enkele jaren geleden geïmplementeerd binnen de administratie(s) van de A2 organisatie en gemeenten. Dit initiatief betreft het zelf kunnen verzenden van E-nota's. Het verzenden van de e-nota's vraagt om zeer specifieke systeeminstellingen die, indien niet correct worden toegepast, een risico kunnen vormen t.a.v. informatieveiligheid. Dit laatste aspect wordt nog getoetst voor de definitieve uitrol.

Pilot (pre) mediation

Het doel van de pilot is om via mediation bezwaarmakers te benaderen ten einde formeel dan wel informeel het bezwaar tot een goed einde te brengen. Zowel in 2020 als in 2021 is (pre) mediation toegepast en heeft dit positieve resultaten opgeleverd. Echter door personeelwisselingen en onder invloed van corona is er nog onvoldoende getoetst hoe dit in de praktijk uitpakt. Om die reden heeft de pilot doorgelopen in 2022 om de juiste conclusies te kunnen trekken en daarop het advies te kunnen baseren. Het advies is in concept klaar en wordt in 2023 opgeleverd.

Veilig e-mailen

Veilige methodiek om e-mails te versturen incl. de mogelijkheid om grote bestandsbijlagen aan de mail toe te voegen is dit jaar geïmplementeerd. Deze functionaliteit is een onderdeel van Informatiebeveiliging 2022 en noodzakelijk omdat ook verschillende ketenpartners (Politie, Veilig Thuis, Huisartsen e.a.) geen 'onbeveiligde' mails meer accepteren.

Er zijn afspraken met een grote pilotgroep gemaakt om deze functionaliteit in 1^e kwartaal 2023 operationeel in gebruik te gaan nemen voor alle 4 de organisaties.

Wet elektronische publicaties (WEP)

Op 1 juli 2021 is de WEP in werking getreden. De WEP is een belangrijke wijziging in de Bekendmakingswet, de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet. De wet heeft als doelstelling om burgers volledig digitaal te informeren over besluiten die impact hebben op de leefomgeving. Het project om deze nieuwe wet en de uitvoering goed te borgen in de organisaties is uitgevoerd en afgerond.

Digitaal (samen)werken en zaakgericht werken

De implementatie en uitrol voor 4 organisaties van het zaakstelsel Excellence is in 2022 afgerond. Veel primaire processen zijn aangesloten waardoor we "digitaler" kunnen werken en ook burgers en bedrijven beter via de digitale kanalen de dienstverlening vanuit de gemeenten kunnen afnemen.

Naast de koppeling met de applicatie Zorgned, iBurgerzaken en Key2Subsidies, zijn o.a. ook de processen voor grondexploitatie en bezwaar & beroep sociaal domein, subsidies, kinderopvang, gastouderschap en leerlingbegeleiding en terugbelnotities ingevoerd.

Het Document Management Systeem (DMS) is vervangen, waardoor we ook hier een slag hebben gemaakt in het gebruiksvriendelijker en efficiënter werken. Het nieuwe DMS Alfresco is gekoppeld aan het zaakstelsel Excellence. Met een directe koppeling aan het zaakstelsel worden zaken daardoor niet alleen uniformer vastgelegd, maar zijn ook processen beter ingericht en geborgd.

Basis Dienstverlening HRM op orde

Tal van zaken zijn inmiddels gerealiseerd, zoals: de aanbesteding arbodienst, aanbestedingen WGA-ERD voor de GRSA2 en de gemeente Cranendonck, evaluatie payroll dienstverlening, de afhandeling van de gemeenteraadsverkiezingen en de uitvoering van het Medewerkers Onderzoek.

Voor het introductieprogramma staat er een basis, wordt verder vormgegeven in 2023. De arbeidsvoorwaarden staan op het jaarplan 2023.

Nieuwe salarisadministrateur

Eind 2022 verliep het contract met de samenwerkingspartner voor de salarisadministratie. Vooruitlopend op een aanbesteding voor een nieuwe applicatie en een nieuwe dienstverlener per 2025 is er voor 2 jaar een overbruggingsperiode met een tijdelijke dienstverlening. In 2022 zijn de nodige stappen gezet om deze overbruggingsperiode voor te bereiden.

2. Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Cranendonck is zich bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. De afdeling Auditing & Control van de GRSA2 heeft in 2022, voor de gemeente Cranendonck, een risicoanalyse opgesteld om de risicogebieden te identificeren en bewustwording te creëren. Deze risicoanalyse wordt uitgebreid met het fraude-aspect, om mogelijke fraude, sneller te signaleren en hierop te acteren. Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) ten aanzien van de geïdentificeerde risicogebieden en tevens worden de relevante geldstromen/processen betrokken in de interne controles die gedurende het jaar worden uitgevoerd.

Stakeholders van de gemeente moeten er op kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van de gemeente Cranendonck legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast beschikt de gemeente Cranendonck over vastgestelde regeling en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn. De gemeente Cranendonck beschikt daarnaast over een regeling melden vermoeden misstanden en in de organisatie is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamd hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen er toe bij dat onregelmatigheden worden gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, waaronder ransomware, en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid en controleerbaarheid heeft een hoge prioriteit. Het risico van fraude, zowel via een interne als externe kwaadwillende, is hierbij relevant om in beschouwing te nemen.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer, maar ook een externe IT-auditor in het kader van ENSIA op een risico gebaseerde wijze de effectiviteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor de verdere doorontwikkeling van informatiebeveiliging.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze aandacht krijgen.

3. De organisatieontwikkeling

In het eerste kwartaal van 2022 is een objectieve analyse uitgevoerd m.b.t. de organisatie. Naar aanleiding van deze analyse zijn een aantal stappen gezet.

Qua structuur is de organisatie opnieuw ingericht om tegemoet te komen aan de behoefte aan 'duidelijkheid' en 'nabijheid', de twee belangrijkste pijlers die objectief gesteld zijn en ook door de organisatie benoemd en bevestigd. Hierbij is gezocht naar een passende structuur voor de fase waarin de organisatie op dit moment zit, nl. herstel van de basis op orde en het bouwen naar een meer robuuste én vitale organisatie. Met de introductie van vier extra leidinggevende posities, is de organisatie zoveel als mogelijk ingedeeld langs de beleids- c.q. werkprocessen. Er is afscheid genomen van de zelfsturende teams, de verdeling van collega's uit zelfde vakdisciplines over de verschillende teams (destijds ingebracht t.b.v. integraliteit) en de specifieke teamrollen binnen de teams. Deze laatste bestonden met name uit bedrijfsvoeringsrollen (zoals bijvoorbeeld HR). Deze bedrijfsvoeringsrollen zijn gedeeltelijk binnen de GRSA2 opgenomen om o.a. de kwaliteit, kansen en expertise te verhogen en de kwetsbaarheid te verkleinen. De werving voor de extra leidinggevendenden is intern en extern in 2022 opgestart.

In 2022 is de organisatievisie herijkt. In 2022 is bovendien een start gemaakt met het weer op orde krijgen van de basis op orde. Dit betreft verdere structuur, cultuur, sturing, systemen en processen en samenwerking. Via een organisatieontwikkelplan en een organisatieuitvoeringsplan wordt samen met een programmteam gewerkt aan de inzet van middelen en capaciteit op de zeven ontwikkellijnen.

4. Het P-budget 2022

Bij de Burap 2022 hebben we op basis van de werkelijke uitgaven P-budget tot en met mei 2022 een realistische doorrekening gemaakt voor heel 2022. Dit resulteerde in een tekort van circa € 600.000.

Er waren op dat moment veel vacatures die niet ingevuld kunnen worden, daarnaast zijn er een aantal langdurig zieken waarop tijdelijke vervanging wordt ingezet. Het aantal externe inhuurkrachten is hierdoor hoger dan gebruikelijk. In de huidige arbeidsmarkt zien we ook een stijging van de tarieven van externen.

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe het P-budget voor 2022 is opgebouwd.

Ontwikkeling P-budget	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 na vaststelling ¹⁾	Burap 2022	Her-rubricering ²⁾	Def. begroting 2022	Realisatie 2022	Afwijking
Niet-beïnvloedbare kosten (bestuur en raad)	1.169.000	1.168.569			1.168.569	980.587	-51.335
Organisatieontwikkeling		63.700	166.298		229.998	239.715	9.717
Opleiding en secundaire arbeidsvoorwaarden	329.000	265.722			265.722	69.885	-195.837
Administratieve kosten	259.000	259.307			259.307	211.673	-47.634
Salariskosten en inhuur	7.182.000	7.367.461	600.000	331.717	8.299.178	8.068.025	-94.506
P-budget oorspronkelijk	8.939.000	9.124.759	766.298	331.717	10.222.774	9.569.885	-379.595
Overige budgetten inhuur	0	878.717	200.000	-331.717	747.000	488.609	-258.391
Totaal P-budget	8.939.000	10.003.476	966.298	-	10.969.774	10.058.493	-637.987

¹⁾ betreft vacature rechtmatigheid € 85.000, extra budget inhuur € 70.000 en raadsbesluit griffie € 30.000

²⁾ Betreft budget LPC 2022 en budget éénmalige uitkering CAO inzake 2021

Het positief verschil van € 380.000 op het oorspronkelijk P-budget kan op hoofdlijnen als volgt verklaard worden:

+	€ 82.000	Lagere uitkering pensioenen oud-wethouders en salariskosten wethouders
+	€ 244.000	Lagere opleidingskosten, reiskosten en kosten WKR (mede als gevolg van corona)
+	€ 54.000	Lagere salariskosten doordat kosten kosten binnen andere budgetten zijn opgevangen (denk bijvoorbeeld aan inzet voor omgevingswet)
+	€ 380.000	Totaal

De positieve afwijking van € 258.000 op de overige budgetten voor inhuur is als volgt opgebouwd:

Overige budgetten inhuur betreft:	Def. begroting 2022	Realisatie 2022	Afwijking
Frictiebudget sociaal domein	347.000	390.295	-43.295
Extra budget jeugdzorg (meicirculaire)	200.000	-	200.000
Budget inhuur bestemmingsplannen	200.000	98.314	101.686
Totaal overige budgetten	747.000	488.609	258.391

Daarnaast zijn er in 2022 meer uren doorbelast aan grondexploitaties, projecten en particuliere plannen. Omdat de kosten van deze uren niet ten laste van de exploitatie komen ontstaat een voordeel van € 119.000. De kosten van de uren die worden doorbelast aan de grondexploitaties en particuliere plannen worden via de grondverkoop en de afspraken die in de anterieure overeenkomsten worden gemaakt terugontvangen. De uren die aan projecten worden toegerekend komen via de kapitaallasten in de exploitatie.

Verder zijn in 2022 ambtelijke uren ingezet voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. De kosten van deze werkzaamheden ontvangen we terug via het normbedrag per vluchteling terug. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 59.000.

Paragraaf Wet Open Overheid (WOO)

Actuele ontwikkelingen

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Dit is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur. De Woo heeft tot doel om overheden en semioverheden transparanter te maken. De wet geeft regels over het actief openbaar en toegankelijk maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat deze informatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Ten eerste verplicht de wet overheidsorganisaties documenten in de verschillende categorieën (zoals wet- en regelgeving, raadsstukken, convenanten en beschikkingen) actief openbaar te maken. Ten tweede verplicht de Woo gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen en te houden.

Het afgelopen jaar zijn er al verschillende acties uitgevoerd om de Woo binnen de organisatie in te voeren. Zo zijn medewerkers via intranet geïnformeerd, zijn standaard-brieven aangepast en is er informatie over de Woo op de gemeentelijke website geplaatst. Ook zijn de verplichte Woo-contactpersonen aangewezen en heeft het college het ambitieniveau bepaald.

Paragraaf informatiebeveiliging en privacy

Extern onderzoek informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging betekent voor ons goed risicomanagement. We willen zicht en grip op de risico's. Het is daarom van belang om eerst een beeld te hebben van deze risico's. Hierdoor kunnen we weten of we in control zijn, en zo nee op welke onderwerpen niet of niet volledig.

Het onderzoek

Er is een opdrachtformulering geschreven voor een extern onderzoek naar informatiebeveiliging en privacy. Het onderzoek richt zich naast de technische kant ook op de organisatorische kant van informatiebeveiliging.

De behoefte naar het onderzoek is ook ontstaan omdat het Rekenkameronderzoek ondertussen weer enkele jaren oud is, en hiermee achterhaald. Informatiebeveiliging is geen eenmalige actie maar vraagt om een PDCA-cyclus. Hiernaast had het Rekenkameronderzoek een beperkte scope. Het onderzoek is gestart in het 4de kwartaal van 2022 en loopt door tot en met het 1ste kwartaal van 2023.

Het onderzoek bestaat in grote lijnen uit:

- GAP-analyse Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)
- Risicoanalyses op diverse kritieke processen
- Technisch assessment
- Nulmeting privacy
- Schouw van de gebouwen
- Workshops op het gebied:
 - o Audit en toezicht
 - o Governance
 - o Verdieping techniek
 - o Implementatiestrategie

Stakeholdergroep

Er is een stakeholdergroep opgezet met daarin een afvaardiging van verschillende personen uit verschillende organisaties van de GRSA2. Hierdoor wordt informatiebeveiliging en privacy integraal aangepakt en worden de uitkomsten, tussentijds en op het einde, goed omarmd. De wens is om deze stakeholdergroep ook na het onderzoek in stand te houden.

Opvolging onderzoek

De uitkomsten en adviezen voortvloeiend uit het onderzoek worden op een risicogebaseerde wijze gepresenteerd in een onderzoeksrapport. Door deze aanpak wordt het direct duidelijk welke risico's als eerste moeten worden aangepakt. Dit wordt vertaald naar een meerjaren informatiebeveiligingsplan en een afzonderlijk privacyplan.

ENSIA 2022

Ook dit jaar zijn de vragenlijsten voor de verplichte zelfevaluatie tijdig ingediend. Het eerste kwartaal van 2023 wordt gebruikt om de diverse verantwoordingsrapportages die voortvloeien uit ENSIA 2022 op te stellen en te laten vaststellen.

BAG, BGT en BRO

Uit de verantwoordingsrapportage BAG, BGT en BRO blijkt dat er een terugval te zien is voor de BAG. Dit heeft grotendeels te maken met een capaciteitstekort. Dit tekort was er ook in 2021. Dit is des te meer reden om dit structureel aandacht te geven. De BGT en BRO scores beiden voldoende.

IT-audit

Naast de vragenlijsten bestaat ENSIA uit een IT-audit op DigiD en Suwinet. De definitieve uitkomsten zijn nog niet volledig bekend, we weten wel al dat er voor Suwinet enkele tekortkomingen zijn die allemaal te maken hebben met beperkte capaciteit om de taken rondom informatiebeveiliging goed en tijdig op te pakken. Onze gemeenteraad wordt in 2023 geïnformeerd over de resultaten van ENSIA 2022.

ENSIA-coördinator

In 2022 is de rol van ENSIA-coördinator weggehaald bij de CISO en bij een andere medewerker binnen de A2 belegd. Vanwege de ruimte die hierdoor ontstaat wordt de CISO beter gepositioneerd in zijn primaire rol.

Bewustzijn

Communicatieplan

Er is voor 2022 een communicatieplan ontwikkeld met als doel om thematisch en planmatig over informatiebeveiliging en privacy te communiceren richting de medewerkers. De uitvoering hiervan is in het eerste halfjaar prima verlopen. De uitvoering heeft sinds het vertrek van de FG per juli 2022 stil gelegen. Dit is omdat de CISO voor de rest van het jaar ook deels de FG taken heeft overgenomen en hierdoor minder capaciteit had.

Phishing test

Er is in 2022 een phishing simulatie uitgevoerd onder de medewerkers. Het doel was om de medewerkers makkelijker phishing berichten te laten herkennen, maar ook te wijzen op de gevaren van phishing.

Periodieke overleggen

Er hebben elke 3 maanden gesprekken plaatsgevonden met de portefeuillehouder en gemeentesecretaris van de gemeente. Op deze manier wordt de portefeuillehouder geïnformeerd en beter gepositioneerd. Hiernaast zijn er structurele gesprekken met collega's van informatiemanagement om vanuit hier de verbinding te maken met nieuwe projecten en initiatieven.

Personele ontwikkelingen

Uit de personele ontwikkelingen blijkt dat het van belang is om een structurele oplossing te vinden voor de zogenaamde krapteberoepen zoals FG en CISO. Vertrek van een van deze functies leidt direct tot bijvoorbeeld verlies van kennis en continuïteitsgevaar.

Nieuwe FG

Onze organisatie heeft de tweede helft van het jaar zonder FG gezeten. Dit heeft zich geuit in opstapeling van werkzaamheden en vertraagde reacties. Na meerdere wervingsrondes is gebleken dat het moeilijk is om een adequate FG te vinden. Sinds januari 2023 is er een FG via inhuur gestart.

Nieuwe CISO

Begin 2022 is er via inhuur een nieuwe CISO gestart. Medio het jaar is geprobeerd om via werving een CISO binnen te halen. Net zoals bij de FG is gebleken dat het moeilijk is om een adequate CISO te vinden. De CISO via inhuur is nog steeds werkzaam.

Personeel ICT

Binnen ICT was er ook uitstroom op functies die zich o.a. bezig hielden met werkzaamheden rondom informatiebeveiliging. Hierdoor kon niet altijd al het werk worden opgepakt. Ook hier is via inhuur tijdelijke capaciteit gevonden.

Datalekken

Daar waar over 2021 twee datalekken zijn gemeld, zijn in 2022 zes datalekken gemeld. Geen van deze datalekken is bij de AP gemeld. Er komen verschillende signalen uit de organisatie dat de datalekprocedure niet helder genoeg staat beschreven op het Knooppunt. Dit wordt in 2023 opgepakt.

Register van verwerkingen

Het register van verwerkingen is gedurende de tweede helft van 2022 niet meer bijgehouden. In 202

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de robuustheid van de gemeentelijke begroting en de gemeentelijke financiële positie. In deze paragraaf beschrijven wij hoe sterk de gemeente is om onvoorziene, financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat het beleid daarvoor veranderd hoeft te worden. Om dit te kunnen beoordelen, moeten we inzicht hebben in de omvang en achtergronden van de aanwezige weerstandscapaciteit en de risico's die voor onze gemeente aanwezig zijn. In de afgelopen jaren hebben we ons risicomanagement verder doorontwikkeld. Een onverwachte gebeurtenis zoals de coronacrisis met allerlei financiële effecten onderstreept nog maar eens het belang van een toereikend weerstandsvermogen en van (voor zover mogelijk) een adequate risicobeheersing.

Actuele ontwikkelingen

We zijn als maatschappij in 2022 geconfronteerd met het gevolgen van de oorlog in Oekraïne. Dit heeft een enorme impact op de economie. Met name de gevolgen van de hoge inflatie zijn voelbaar. Bij de jaarlijkse actualisatie van deze paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is nooit rekening gehouden met een integraal risico van deze omvang. Verder is de stijgende rente een belangrijk risico geworden. Het benadrukt nogmaals het belang van een solide financiële positie om onverwachte tegenvallers te kunnen opvangen. Naast het risico als gevolg van pandemie is ook een bedrag meegenomen voor het risico op cyberbedreigingen; een thema waar steeds meer organisaties mee geconfronteerd worden en waarvan de impact groot kan zijn.

Drie soorten risico's

Bij het inventariseren van risico's is het van belang om een onderscheid te maken tussen jaarlijks terugkerende risico's en risico's die specifiek zijn voor een bepaald jaar. Er zijn risico's, zoals onzekerheden ten aanzien van de hoogte van de algemene uitkering, die van invloed zijn op het beleid van de gemeente, die elk jaar voorkomen en daarmee structureel van aard zijn. Dit betekent echter niet dat de kans op het risico en het financieel gevolg bij het voorkomen van het risico elk jaar hetzelfde is. Deze risico's worden elk jaar opnieuw gekwantificeerd.

Daarnaast zijn er risico's die specifiek zijn voor een bepaald jaar, omdat er in dat jaar bijvoorbeeld een project loopt dat risico's met zich meebrengt. Dit soort risico's, zoals vertraging van een project door externe omstandigheden, moet elk jaar opnieuw in beeld worden gebracht. Bepaalde ontwikkelingen, spelen niet elk jaar en zijn daardoor enkel in bepaalde jaren een risico.

Het risicoprofiel verschilt hierdoor van jaar tot jaar. Niet alleen de risico's verschillen qua kans en impact, maar ook de benodigde weerstandscapaciteit verschilt per jaar.

Naast jaarlijkse, structurele risico's en specifieke risico's per jaar zijn er ook nog risico's die niet te kwantificeren zijn. Hierbij gaat het om risico's die niet uit te drukken zijn in financiële middelen, maar waar we wel rekening mee moeten houden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het aantal eenmansfuncties dat er binnen de gemeente aanwezig is. Bij het uitvallen van een medewerker die op eenmansfunctie zit, kan bijvoorbeeld de uitvoering van taken stagneren. Het is echter lastig in te schatten wat de financiële gevolgen hiervan zijn, maar het is wel degelijk een risico dat we als organisatie lopen.

Wat is weerstandscapaciteit?

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de uitvoering van taken op het huidige niveau. Structurele weerstandscapaciteit omvat de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's. Hoe groot de totaal beschikbare weerstandscapaciteit moet zijn, is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt.

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- De algemene reserve voor enerzijds het opvangen van risico's waarvoor geen voorziening is getroffen zonder dat de uitvoering van het reguliere beleid van de gemeente wordt verstoord (= ondergrens) en anderzijds een vrij aanwendbaar deel.
- De algemene reserve grondexploitatie (ARG) is het onderdeel van de weerstandscapaciteit dat gereserveerd is voor het opvangen van risico's met betrekking tot de grondexploitatie. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.
- Vanuit het BBV is de gemeente verplicht om een post 'onvoorziene uitgaven' op te nemen in de begroting. Deze post is bedoeld voor het opvangen van onvoorzienbare, niet uitstelbare en onontkoombare uitgaven.
- De vrij aanwendbare bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeente een bepaalde bestemming heeft gegeven. Er is echter voor gekozen om de vrij aanwendbare bestemmingsreserves niet mee te nemen in de beschikbare weerstandscapaciteit. Aanwending van deze reserves kan namelijk negatieve gevolgen hebben voor bestaande voorzieningen.
- Stille reserves bestaan uit het verkoopresultaat (verkoopopbrengst minus lagere boekwaarde) van bijvoorbeeld groenstroken, gronden, gebouwen en aandelen, voor zover de verkoop binnen één jaar te realiseren is, de verkoop niet leidt tot een gat in de begroting en de verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast. Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit is echter besloten om dit niet mee te nemen.

Naast de incidentele weerstandscapaciteit, heeft de gemeente nog de mogelijkheid om de structurele weerstandscapaciteit te verhogen. Er is namelijk een deel onbenutte belastingcapaciteit: bij het heffen van de OZB zitten we op dit moment nog niet aan de maximaal te heffen belasting. Hier zit nog ruimte voor de gemeente, waardoor het deel uit maakt van de beschikbare weerstandscapaciteit. Indien het nodig is, kan de OZB verhoogd worden, zodat risico's opgevangen kunnen worden.

In de onderstaande tabel staat aangegeven op welke manier de beschikbare weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Beschikbare weerstandscapaciteit * € 1.000,-	31-12-2021	31-12-2022
Algemene Reserve	12.779	14.799
Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG)	577	524
Onvoorziene uitgaven	10	10
Stille Reserves	pm	pm
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	13.366	15.333
Eigenaar woning	1.440	1.778
Eigenaar niet-woning	0	0
Gebruiker niet-woning	0	0
Totaal structurele weerstandscapaciteit	1.440	1.778
Totaal weerstandsvermogen	14.806	17.111

Hoe is bepaald hoeveel weerstandscapaciteit we nodig hebben?

Om te bepalen of het weerstandsvermogen voldoende is, is naast de beschikbare weerstandscapaciteit ook inzicht nodig in de benodigde weerstandscapaciteit. Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen, zijn de risico's die onze gemeente loopt organisatie-breed in kaart gebracht. Bij elk risico dat is genoemd in de inventarisatie, is aangegeven wat het risico inhoudt, wat de gevolgen zijn mocht het risico zich voordoen, welke beheersmaatregelen er eventueel genomen zijn en wat de maximale financiële gevolgen zijn (de impact). Op basis van deze analyse is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald.

Onze top 10 aan risico's

In de onderstaande tabel presenteren we de top 10 van de risico's. In totaal zijn er ca. 100 risico's in beeld gebracht. In deze top 10 bevinden zich risico's die enerzijds een grote kans hebben om voor te komen en anderzijds als ze voorkomen, substantiële financiële gevolgen hebben.

	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans x impact / financiële gevolgen
1	Oplopende inflatie	Hogere kosten (o.a. door stijgende energieprijzen door forse inflatie)	Stelpost loon- en prijscompensatie is extra verhoogd. Verduurzaming gemeentelijke gebouwen versnellen.	€ 700.000
2	Door externe omstandigheden stagneert de verkoop van (gemeentelijke) gronden e.d.	Er ontstaan tekorten op de grondexploitatie.	Voor een verdere onderbouwing verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.	€ 614.000
3	Hogere kosten en lagere baten als gevolg van een pandemie	Door pandemie kan een economische recessie ontstaan. De inkomsten van het Rijk en andere inkomsten worden lager. Verder stijgen de kosten (o.a. bijstandsuitkeringen, beroep op zorg etc.).	In de begroting kan een bedrag worden opgenomen. Zorgen dat de organisatie wendbaar is om hier mee om te gaan.	€ 550.000
4	De noodzaak tot indiceren van specialistische jeugdzorg is groter dan het beschikbare budget	Overschrijding van het beschikbare budget	De indicaties worden getoetst voordat ze worden afgegeven door de consultant. Daarnaast worden de budgetplafonds maandelijks gemonitord, zodat dreigende overschrijding tijdig gesignaleerd wordt en bijsturing mogelijk is.	€ 500.000
5	Toename van cyberdreigingen	De afgelopen periode laat een toename van incidenten en cyberdreigingen zien. Gevolg is het platleggen van infrastructuur ICT en kosten voor het opbouwen infrastructuur ICT, herstellen van data etc.	Cranendonck conformeert zich aan de beveiligingsmaatregelen zoals genoemd in BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Via auditverplichting ENSIA legt gemeente hierover verantwoording af	€ 300.000
6	Ontbreken risicoreserve GRSA2	GRSA2 is onvoldoende in staat om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen	Bijsturen via afvaardiging in bestuur GRSA2	€ 276.000
7	De competenties van het personeel blijven achter en we kunnen onvoldoende gekwalificeerd personeel werven, terwijl de omgeving blijft veranderen.	Het verandervermogen van de eigen organisatie is niet voldoende, wat leidt tot tijdsverlies en overvraging van personeel. Het gevolg is dat men fouten maakt en personeel uitvalt.	Met de nieuwe visie op de organisatie en het implementatieplan wordt er gewerkt om dit risico te verkleinen / op te vangen. Ook is de afgelopen jaren al ingezet op verbetering van de competenties van het personeel.	€ 270.000

	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans x impact / financiële gevolgen
8	Plannen of bezuinigingen van hogere overheden leiden tot extra verplichte, maar niet begrote kosten voor de gemeente	Door extra verplichte uitgaven (o.a. omgevingswet, duurzaamheid) of minder inkomsten door verlaging van uitkeringen of subsidies, wordt het budget dat de gemeente zelf kan beïnvloeden en inzetten lager.		€ 250.000
9	Bezuiniging-operaties De raad besluit om bezuinigingen door te voeren, bijvoorbeeld door het hanteren van een nullijn op het P-budget.	Door bezuinigingen kan de dienstverlening voor de externe en interne klant onder druk komen te staan. Als met bezuinigingen niet ook een efficiëncyslag gemaakt wordt, zal de kwaliteit van de dienstverlening verlagen. De controle op en de dienstverlening aan interne klanten komt onder druk te staan en doorlooptijden zullen mogelijk oplopen.		€ 200.000
10	De begroting van de GR-en is niet toereikend, waardoor de gemeente bij moet betalen en meer moet betalen aan de gemeenschappelijke regeling dan begroot	Het gevolg is dat de gemeente meer uitgaven krijgt.	De raad kan via het zienswijze traject op de begrotingen invloed uitoefenen op de bedrijfsvoering van de GR-en.	€ 200.000

Totaalbedrag top-10 risico's 2021 en 2022

In 2022 bedroeg het totaalbedrag voor de top-10 risico's € 3.910.000. In 2021 is dit een bedrag van € 3.043.000. Dit verschil kan enerzijds worden verklaard doordat we de risico's van met name de grondexploitatie hoger inschatten dan in 2021. Anderzijds hebben wij voor 2022 een risico opgenomen voor de gevolgen die voortvloeien uit de inflatie.

De schadeclaim die voortvloeit uit de weigering van de aanvraag omgevingsvergunning supermarkt Budel is niet in de risicobeheermatrix opgenomen. In het verleden heeft de initiatiefnemer reeds een schadeclaim voor het niet tijdig kunnen exploiteren van een supermarkt neergelegd bij de gemeente van circa 2,2 miljoen euro. Recentelijk heeft de initiatiefnemer deze claim aangepast naar circa 5,1 miljoen euro. Deze niet nader onderbouwde claim bestaat uit schade ten gevolge van onrechtmatig handelen en planschade. Wij merken hierbij op dat dit schadebedrag géén vaststaand gegeven is en dat het de vraag is of de rechter dit schadebedrag zal toekennen. Voor meer informatie verwijzen we naar de toelichting op de balans (onderdeel niet uit de balans blijvende verplichtingen).

Risico's met of zonder beheersmaatregel

Op het moment dat de risico's in beeld zijn, ontstaat natuurlijk de vraag hoe we die risico's beheersen. In bovenstaande tabel is nog niet voor elk risico een beheersmaatregel opgenomen. Maatregelen om het risico te verminderen kunnen oorzaakgericht of gevolggericht zijn. De eerste zorgen ervoor dat de kans dat de gebeurtenis optreedt, kleiner wordt. De gevolggerichte maatregelen zorgen ervoor dat de schade minimaal is wanneer de gebeurtenis toch plaatsvindt. In bovenstaande tabel is nog niet bij elk risico een beheersmaatregel benoemd. Dit is een vervolgstap die de organisatie nog moet zetten. Belangrijk om in het achterhoofd te hebben, is dat niet elk risico af te dekken valt met een beheersmaatregel. Een beheersmaatregel kan zo complex en/of duur van aard zijn, dat deze niet opweegt tegen het risico dat gelopen wordt.

Cranendonck kent een goede risicospreiding

Cranendonck kent een goede risicospreiding over de verschillende categorieën. De risico's die geïnventariseerd zijn, zijn verspreid over een groot aantal beleidsvelden en ook over verschillende categorieën. Daarnaast is ook het aantal risico's dat een groot financieel gevolg heeft, in combinatie met een hoge kans van voorkomen, in evenwicht met de minder waarschijnlijke risico's.

Focus aanbrengen ten aanzien van sturing op risico's

Als we kijken naar de sturing op de risico's heeft het weinig zin om flink te sturen op risico's met een kleine impact en een kleine kans. Om gestructureerd om te gaan met risico's en te focussen op risicobeheersing richten we ons op de risico's boven de € 250.000 en die een kans van 70% of meer hebben dat ze voor komen.

Het weerstandsvermogen wordt berekend aan de hand van de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 17.111.000. Hier staat een benodigde weerstandscapaciteit tegenover van € 7.355.000. Dit is de optelsom van alle risico's die zijn geïnventariseerd (en dus niet alleen de eerder gepresenteerde top 10). In vergelijking met vorig jaar is de benodigde weerstandscapaciteit gestegen. Dit is deels verklaarbaar uit het feit dat risicomanagement breder is uitgezet en er kritisch wordt gekeken naar mogelijke risico's (o.a. toename cyberdreigingen, inflatie, stijgende rente). Verder zijn de risico's van grondexploitatie hoger. Dit houdt echter niet in dat de kans dat alle risico's zich voordoen groter is geworden; er is enkel kritischer gekeken naar mogelijke risico's en de bewustwording is daarmee ook vergroot.

Conclusie: Op basis van de door ons uitgevoerde risico-analyse, het feit dat we met de beschikbare weerstandscapaciteit alle risico's ruim 2 keer kunnen opvangen en het beeld van onze meerjarenraming is het college van mening dat de normale bedrijfsvoering kan financieel worden voortgezet.

Zoals eerder vermeld is in 2015 gestart met een brede risico-inventarisatie. In de aankomende jaren vindt een verdere kwaliteitsverbetering plaats ten aanzien van de beoordeling en inschatting van de risico's en wordt ook bepaald hoe Cranendonck om moet gaan met de situatie waarin verschillende risico's tegelijk voordoen. Wat betreft de betekenis hiervan voor de ondergrens van de Algemene reserve zal bij een eerstvolgende doorontwikkeling van deze paragraaf een voorstel worden gedaan.

Financiële kengetallen

Het is verplicht om in deze paragraaf vijf financiële kengetallen op te nemen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar vergelijkbaar te maken.

Het opnemen van deze kengetallen past in het streven naar meer transparantie. Daarnaast stelt het de raad in staat om op een eenvoudigere manier inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Deze kengetallen drukken namelijk de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting. Daarnaast maken de getallen inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Hiermee geven ze inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeentelijke begroting.

Wat betekenen deze financiële kengetallen?

1. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer, ten opzichte van de eigen middelen. Ook geeft het een indicatie van de druk op de rentelasten en de aflossingen op de exploitaties. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

Een hoge netto schuldquote hoeft niet per definitie een probleem te zijn: deze kan veroorzaakt zijn door afgesloten leningen die worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen		art BBV	Rek.	Rek.	Begr.
Per 1 januari van het jaar:		2021		2022	2022
A	Vaste schulden	46	28.386	26.217	32.221
B	Netto vlottende schuld	48	4.100	5.661	8.201
C	Overlopende passiva (excl. Grexen)	49	3.926	3.278	1.617
D	Financiële activa	36	-1.883	-2.063	-1.588
E	Uitzettingen < 1 jaar	39	-8.873	-7.444	-5.416
F	Liquide middelen	40	-598	-2	-200
G	Overlopende activa	40a	-3.846	-5.910	-1.950
	Totaal A t/m G		21.212	19.737	32.885
H	Totale baten	17	56.807	62.008	54.956
Netto schuldquote ongecorrigeerd ed. (A + B + C-E-F-G)/H x 100%			40,7	35,2	62,7
Netto schuldquote gecorrigeerd ed. (A + B + C-D-E-F-G)/H x 100%			37,3	31,8	59,8

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Solvabiliteitsratio	art BBV	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2022
A Eigen vermogen	43	26.119	29.242	20.765
B Balanstotaal		71.435	68.389	70.390
Solvabiliteitsratio		36,6	42,8	29,5

3. Grondexploitatie

De grondexploitatie kan een grote impact hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienen betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

Grondexploitatie	art BBV	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2022
A Bouwgronden (niet) in exploitatie		-1.036	-238	-459
B Totale baten	17	56.807	62.008	54.956
Grondexploitaties A/B * 100%		-1,8	-0,4	-0,8

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Hiervoor gebruiken we het kengetal structurele exploitatieruimte. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat er wordt gekeken naar de structurele baten en lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Structurele exploitatieruimte		Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2022
	Jaar:			
A	Totale structurele lasten	55.917	56.877	54.438
B	Totale structurele baten	55.901	61.548	54.956
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	80	72	80
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	118	120	129
E	Totale baten	56.807	62.007	54.956
	Structurele exploitatieruimte (B-A) + (D-C)/(E) x 100%	0,0%	7,6%	1,03%

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar opgevangen kan worden en of er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven is een ijkpunt nodig. Er is gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven, ook omdat er behoefte is om inzicht te hebben in de lokale tarieven van omliggende gemeenten. De belastingcapaciteit wordt gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Daarnaast wordt er ook gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing. Bij de beoordeling van dit kengetal kan daarnaast worden vermeld welke ruimte er is ten opzichte van het te heffen tarief.

Woonlasten meerpersoonshuishouden	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2022
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	348	355	355
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	202	206	206
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	274	274	274
D Eventuele heffingskorting voor een gezin	0	0	0
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	824	835	835
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1 (Coelo)	773	811	811
G Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde (E/F) * 100%	107	103	103

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

De gemeente Cranendonck heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, te verdelen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en samenwerkingsverbanden.

Als een gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft in een andere organisatie, spreken we van een verbonden partij. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel heeft in het bestuur of dat de gemeente stemrecht heeft. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

- GRSA2 samenwerking
- GGD
- Keyport
- Metropoolregio Eindhoven
- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
- Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen
- Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
- Werkvoorzieningsschap de Risse

Deelnemingen

- Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Brabant Water

Samenwerkingsverbanden

- Stichting Bureau Inkoop en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB)
- Regionaal Informatie- en Expertise centrum (RIEC)
- Veiligheidshuis

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

A2 samenwerking					
Vestigingsplaats	Heeze- Leende				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel				
Zitting in dagelijks bestuur	Ja, college van B&W				
Belang op basis van stemverhouding	33.3%				
Relatie met programma	Programma 5: bestuur en algemene dekkingsmiddelen				
Doel	De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard zijn de onderlinge samenwerking aangegaan vanuit de overtuiging dat dit de individuele bestuurskracht en identiteit van de afzonderlijke gemeenten versterkt. Het behoud van kwaliteit, het borgen van de continuïteit, het verbeteren van de dienstverlening en het verminderen van de kwetsbaarheid en (op termijn) efficiencyvoordelen zijn voor alle gemeenten belangrijke motieven om een nieuwe stap in de samenwerking te zetten.				
Bestuurlijke ontwikkelingen	Voor een toelichting op de ontwikkelingen in 2022 verwijzen we naar de toelichting in paragraaf Bedrijfsvoering, onderdeel 1 De Gemeentelijkshappelijke Regeling Samenwerking A2 (GRSA2).				
Risico	In de begroting van de GRSA2 is een risicoparaagraaf opgenomen. In de Financiële regeling is opgenomen dat als onderdeel van het weerstandsvermogen de deelnemende gemeenten een risicoreserve aanhouden in hun eigen begroting. Hierin is aangegeven dat de inventarisatie van de risico's leidt tot een benodigde risicodekking in 2022 van € 1.091.500. Het aandeel van Cranendonck is € 338.365.				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2022	Eigen vermogen per 31-12-2021	Eigen vermogen per 31-12-2022	Vreemd vermogen per 31-12-2021	Vreemd vermogen per 31-12-2022
	0	-€ 723	121	€ 7.115	€ 7.771
Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000) Regulier	2021		2022		
	€ 5.751		€ 5.967		
Totaal bijdrage (inclusief specials, Tonk etc.)	€ 6.512		€ 6.298		

GGD	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	H. Driessen
Zitting in dagelijks bestuur	Ja, portefeuille Financiën
Belang op basis van bijdrage	2,8%
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein
Doel	De GGD Brabant Zuidoost is een regionaal samenwerkingsverband met de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de

	<p>Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Doel van deze regeling is de behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet publieke gezondheid. Per 1 januari 2021 wordt ook de jeugdgezondheidszorg 0-4 verzorgd door de GGD Brabant Zuidoost.</p> <p>De dienstverlening van de GGD betreft gezondheid, preventie en snelle interventie. Taken die hieronder vallen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infectieziektebestrijding (incl. TBC bestrijding, SOA-bestrijding, reizigerszorg en hygiënezorg) • Medische milieukunde • Toezichthoudende taken (o.a. kinderopvang, WMO) • Jeugdgezondheidszorg 0–18 jaar • Onderzoek en beleidsadvisering • Gezondheidsbevordering • Ambulancezorg 				
Ontwikkelingen	<p>Organisatieontwikkeling In 2022 heeft de organisatie een belangrijke vervolgstap gemaakt in het kader van de Wendbare GGD. Zelforganisatie en continu verbeteren (Lean) zijn kernelementen van onze sturingsfilosofie omdat we erin geloven dat dit meer ruimte voor de professionals en betere zorg voor de inwoners oplevert. Zo maken we meer maatschappelijke impact. De aangepaste managementstructuur heeft verder vorm gekregen doordat de functies van de managers vanuit deze nieuwe structuur opnieuw beschreven zijn. De (overwegend interne) wervingsprocedure voor deze functies is afgerond. Ook is een nieuwe teamindeling ingevoerd waarbij teams zoveel mogelijk geografisch geclusterd zijn. Teams hebben verdere stappen gezet om te groeien naar zelforganiserende teams. Het gedachtegoed van continu verbeteren is verder verspreid. Er is structuur aangebracht om verbeteringen en resultaat te boeken waarbij we gedrag stimuleren om de onderliggende oorzaken in kaart te brengen en op te lossen in plaats van ‘het blussen van brandjes’. En er zijn diverse procesoptimalisaties en verbetertrajecten uitgevoerd. (zie ook paragraaf 4.4.8)</p> <p>Uitbreiding contracttaken Om de financiële armslag van de GGD te vergroten is een aantal inhoudelijke contracttaken uitgebreid. Voorbeelden van nieuwe taken die succesvol zijn geïmplementeerd zijn de Wijk GGD'er (in 2021 voor 3 gemeenten, in 2022 uitbreiding in Eindhoven en vanaf 2023 in Geldrop-Mierlo), de Wvvgz-taken (in 2021 voor 8 gemeenten en vanaf 2022 voor 13 gemeenten) en Vroeghulp (basistaak GGD vanaf 2022). Ook zijn er nieuwe projecten gestart zoals Kansrijke Start (in diverse gemeenten), Nu Niet Zwanger (in Helmond en in 2022 een uitrolplan gemaakt voor de hele regio) en de JOGG-regisseur (Eindhoven). De omzet bij Reizigerszorg die in de eerste twee Covid-19jaren een flinke daling liet zien, heeft zich hersteld maar is nog niet op het niveau van 2019.</p>				
Risico	Uit een analyse per verbonden partij komt geen specifieke te duiden risico voort.				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2022	Eigen vermogen per 31-12-2021	Eigen vermogen per 31-12-2022	Vreemd vermogen per 31-12-2021	Vreemd vermogen per 31-12-2022
	€ 412	€ 4.707	€ 5.465	€ 33.896	€ 35.243
Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)	2021		2022		
	€ 690		€ 716		

Stichting Keyport	
Vestigingsplaats	Weert
Rechtsvorm	Stichting
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen
Zitting in dagelijks bestuur	M.Lemmen heeft zitting in het algemeen bestuur
Belang op basis van stemverhouding	Het bestuur van de Stichting Keyport bestaat uit: Bestuurders A namens de helix partner overheid (één per gemeente) Bestuurders B namens de helix partner bedrijfsleven (maximaal vier bestuurders)

	Bestuurders C namens de helix partner onderwijs- en kennisinstellingen (maximaal vier bestuurders) De stemverhouding tussen de bestuurders A, B of C moet te allen tijde in gelijke verhouding zijn en onafhankelijk van het aantal bestuurders namens het bedrijfsleven, het onderwijs of de overheid.				
Relatie met programma	Programma 2: Economie + Ondernemen				
Doel	Stichting Keyport is de samenwerking tussen de gemeenten Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert en Cranendonck, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen. De stichting wil een substantiële bijdrage leveren aan het versterken van de sociaaleconomische structuur en het creëren van een stimulerend vestigingsklimaat van de regio Keyport zoals nader is uitgewerkt in het Routeplan Keyport Next Level 2021-2024.				
Bestuurlijke ontwikkelingen	De gemeente is in 2015 toetreden tot Keyport, waarmee de connectie met de grensprovincie en de daarin gelegen gemeenten versterkt wordt. In 2020 is deelname aan Keyport heroverwogen en besloten de samenwerking met Keyport voort te zetten onder voorwaarde dat: <ul style="list-style-type: none"> • er geen verhoging van de inwonersbijdrage plaatsvindt; • er een tussentijdse evaluatie plaatsvindt; • Cranendonck een rol inneemt binnen het kernteam. Eind 2020 is door Keyport ingestemd met het bevroren van de bijdrage per inwoner voor de jaren 2021-2022 op het huidige niveau, zijnde €2,47. De voortgang van het Routeplan Keyport Next Level en bijbehorende financiering is in 2022 geëvalueerd en in een raadinformatieavond in Cranendonck besproken. Daarnaast zijn er leden uit Cranendonck benoemd als lid van het Kernteam van Keyport. Naast de bijdrage voor deelname aan Keyport is het van belang om werkbudget te hebben om activiteiten bij ondernemers onder de aandacht te brengen, dit werkbudget is onderdeel van de visie 'Economisch Cranendonck'.				
Risico	Het bevroren van de inwonersbijdrage kan impact hebben op de realisatie van de ambitie zoals verwoord in het Routeplan Next Level. Het Routeplan Keyport Next Level en de meerjarenbegroting 2021-2024 is in 2022 geëvalueerd. Indien de begroting van Keyport de door de gemeenteraad vastgestelde jaarlijkse bijdrage overschrijdt, dan zal eerst budget worden gevraagd aan de gemeenteraad.				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	<i>Resultaat 2021/2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 95/€ 16	€ 95	€ 16	€ 1.303	€ 1.259
Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)	2021		2022		
	€ 52		€ 52		

Metropoolregio Eindhoven	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van stemverhouding	De gemeente Cranendonck heeft 1 vertegenwoordiging in het AB met 2 stemmen (gelijk aan de andere twintig gemeenten m.u.v. Eindhoven, Helmond en Laarbeek).
Relatie met programma	Programma 2: Economie + Ondernemen

Doel	<p>Samenwerken zit in het DNA van de Metropoolregio Eindhoven. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid maken zich samen hard voor een sterke regio. De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</p> <p>Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken 4 en verder van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehoudersoverleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in een onderliggend statuut.</p> <p>Het doel van de samenwerking is het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio, om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren. De 21 gemeenten werken samen aan de gemeentegrensoverschrijdende thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Mobiliteit (incl. GGA), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Archivering. In het samenwerkingsakkoord 2019-2022 staat wat de gemeenten doen aan deze thema's. Om effectief te zijn, zijn slagkracht, eigenaarschap en focus nodig. De Metropoolregio sluit daarvoor aan op de Brainport Nationale Actie Agenda.</p> <p><i>Brainport</i> Brainport heeft een meerjarenplan gepresenteerd: Brainport Next Generation, verder uitgewerkt in de Brainport Agenda. Deze agenda gaat in op gesignaleerde knelpunten, maar ook op de kansen die er liggen om vanuit de regio bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken (gericht op talent, vestigingsklimaat, kennis/innovatie & ondernemen, digitalisering en maatschappelijke innovaties).</p>
Bestuurlijke ontwikkelingen	<p><i>Algemeen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ In de cassatieprocedure tussen de Brabantse gewesten en Attero over de minderlevering van restafval 2015-januari 2017 is inmiddels het advies van de procureur-generaal van de Hoge Raad aan partijen toegestuurd, de zogeheten Conclusie. De procureur-generaal adviseert om het arrest van het Hof Den Haag te vernietigen en de vernietigingsprocedure verder (opnieuw) te laten behandelen door een van de andere gerechtshoven in Nederland. De Hoge Raad heeft uitspraak in deze zaak gedaan. N.a.v. deze uitspraak is in de jaarrekening 2022 voor Cranendonck een voorziening van € 309.000 gevormd. <p><i>Dienst Metropoolregio Eindhoven</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het Werkprogramma 2022 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning. ▪ Het nieuwe concept-samenwerkingsakkoord 2023-2026 opgesteld waarbij brede welvaart is toegepast als leidend perspectief. Vrijgave voor zienswijze in november 2022. ▪ Gezamenlijke kennisdeling regionale samenwerking en schaa sprong-mobiliteit en schaa sprong Brainport. ▪ Nieuwe samenstelling Dagelijks en Algemeen Bestuur n.a.v. nieuwe burgemeester gemeente Eindhoven en gemeenteraadsverkiezingen. <p><i>Dienst Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het Programma 2022 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning. ▪ Nieuwe samenstelling Bestuurscommissie n.a.v. gemeenteraadsverkiezingen. ▪ Nagegaan is of het wenselijk is om RHCE en MRE te ontvlechten. Een bestuurlijk advies hierover wordt in het eerste kwartaal 2023 verwacht. <p><i>Gulbergen</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied zijn in kaart gebracht en vertaald in een aantal ontwikkelrichtingen. Het Dagelijks Bestuur heeft begin 2022 kennis genomen van deze Ruimtelijke Verkenning. ▪ Volgend hierop heeft een breed communicatie- en burgerparticipatieproces plaatsgevonden wat is afgesloten met een participatieverslag. ▪ Het Dagelijks Bestuur heeft het projectteam de opdracht gegeven om te komen tot een budgettair neutrale invulling van het gebied. ▪ Naar verwachting zal er begin 2023 een voorkeursscenario kunnen worden bepaald. 				
Risico	<p>Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld.</p> <p>De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.</p>				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 01-01-2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 01-01-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	Voorlopig resultaat 2022 voor accountantscontrole bedraagt € 469.458 (MRE € 260.577, RHCe € 208.881). Dit is inclusief vrijval van de voorziening Reorganisatie SRE en mutatie in de bestemmingsreserves personele kosten.	€ 14.325	€ 14.449	€ 14.427 waarvan voorzieningen € 6.661	€ 13.786 waarvan voorzieningen € 6.707
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021		2022		
	€ 299		€ 299		

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	K. Boonen
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van stemverhouding	Ieder lid van het algemeen bestuur heeft één stem. Cranendonck heeft dus 1/22 van de stemmen. Besluiten worden genomen met een meerderheid van stemmen van de aanwezige leden. Besluiten betreffende vaststelling van de begroting, begrotingswijzigingen en jaarrekening worden genomen met een meerderheid van stemmen, met dien verstande dat de meerderheid van stemmen eveneens tenminste de helft van de omzet vertegenwoordigt welke de uitvoeringsdienst in het voorafgaande jaar heeft gegenereerd op basis van de basistaken en verzoektaken.
Relatie met programma	Programma 1: Wonen en leven Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doel	De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voert namens de provincie Brabant en de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezichthouden en handhaving. Het zwaartepunt ligt hierbij op de wettelijk verplichte basistaken milieu. Daarnaast voert de ODZOB diverse verzoektaken uit op het gebied van milieu, bouwen en ruimtelijke ordening.
Bestuurlijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> • De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (wederom) verschoven. Nu naar 1 januari 2024. Het ODZOB-programma ter voorbereiding op de Omgevingswet is grotendeels gereed. In het najaar 2022 is binnen de ODZOB een stresstest Omgevingswet uitgevoerd om te bepalen welke resterende opgaves en belemmerende factoren er nog aanwezig zijn. De resultaten hiervan worden verwerkt in het programmaplan voor- en nazorg Omgevingswet waarmee in januari 2023 een start wordt gemaakt. • De succesvolle implementatie van het nieuwe zaak- en VTH-systeem (gekoppeld aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet) is een kans om kwaliteit (nog) beter in de werkprocessen te verankeren. De basis-werkprocessen zijn Omgevingswetproof. De nieuwe werkprocessen moeten nog worden geoptimaliseerd. • De gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) werd in 2022 van kracht. De gevolgen hiervan voor de P&C-cyclus werden in het najaar gepresenteerd. Medio 2024 dient de tekst van de GR-ODZOB, met instemming van alle betrokken gemeenteraden en provinciale staten, aangepast te zijn. • Het stikstofdossier kende ook in 2022 vele uitdagingen met nieuwe voornemens en regelgeving vanuit Rijk en provincie. Er zijn zeer veel onduidelijkheden en rechtbanken in Nederland deden uitspraken in veel zaken die rechtstreeks de Wnb-vergunningverlening raakt. Indirect is er in veel gevallen ook impact op de Wabo-vergunningverlening en toezicht en handhavingstaken. De nieuwe jurisprudentie zorgt voor veel onzekerheid in de uitvoeringspraktijk. Samen met de andere Brabantse Omgevingsdiensten is door ODZOB een proces opgestart om te komen tot een nader uitvoeringskader voor de agrarische Wabo-vergunningverlening. Dit zal in 2023 verder vervolgd krijgen
Risico	Ten behoeve van Ontwerpbegroting 2024 en jaarrekening 2022 zijn de risico's opnieuw geïnventariseerd. Uit deze inventarisatie blijkt dat de verwachtingswaarde van de risico's met de grootste potentiële impact € 1.295.000 bedraagt. De algemene reserve van de ODZOB bedraagt per ultimo 2022 € 530.744. Dat zou betekenen dat de ODZOB-deelnemers het niet afgedekte deel van € 764.256 in hun eigen financiële buffers zouden moeten afdekken. In de loop van 2023 wordt aan het algemeen bestuur een voorstel gedaan om de algemene reserve te versterken tot € 1,2 miljoen (conform de regionale richtlijnen die hierover zijn opgesteld).

<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 1-1-2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 1-1-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 0	€ 3.265	€ 1.012	€ 8.620 waarvan voorzieningen: € 0	€ 6.636 waarvan voorzieningen: € 88
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021		2022		
<i>Milieu</i>	€ 367		€ 391		
<i>Totaal</i>	€ 681		€ 653		

Regionaal Bestuur Openbaar Onderwijs de Kempen		
Vestigingsplaats	Veldhoven	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen	
Zitting in dagelijks bestuur	Nee	
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein	
Doel	Samen met negen andere gemeenten (Bladel, Eersel, Heeze-Leende, Nederweert, Oirschot, Reusel-De Mierden, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre) houdt de gemeente Cranendonck het openbaar basisonderwijs in stand via een gemeenschappelijke regeling. De schoolbestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn overgedragen aan de Stichting de Kempen, regionaal bestuur voor openbaar en algemeen basisonderwijs.	
Bestuurlijke ontwikkelingen	De gemeente heeft in principe geen enkele inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid en bevoegdheid ten opzichte van Stichting de Kempen. Ook niet waar het gaat om de begroting van het schoolbestuur. Alleen als het schoolbestuur failliet zou gaan, wordt de gemeente weer verantwoordelijk voor de binnen de gemeentegrenzen aanwezige openbare basisscholen. De 10 aangesloten gemeenten vormen tezamen het Regionaal Samenwerkingsverband Openbaar Basisonderwijs De Kempen.	
Risico	Er zijn op dit moment geen risico's benoemd.	
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021 € 0	2022 € 0

Veiligheidsregio Brabant Zuidoost	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van stemverhouding	Bij het vaststellen van de jaarrekening, begroting en begrotingswijzigingen brengen de leden die een gemeente vertegenwoordigen tot 20.000 inwoners één stem uit, de leden die een gemeente vertegenwoordigen met 20.000 of meer inwoners brengen twee stemmen uit, vermeerderd met een stem per volledig veelvoud van 15.000 inwoners, waarmee het aantal van 20.000 inwoners door die gemeente wordt overschreden. In dit geval heeft de gemeente Cranendonck twee stemmen.

	Bij de overige besluitvorming door het algemeen bestuur vindt stemming plaats op basis van de gewone stemwaardering (één stem per gemeente).				
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen				
Doel	<p>Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden.</p> <p>VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.</p>				
Bestuurlijke ontwikkelingen	<p>Het jaar 2022 stond voor Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) in het teken van de 'ongekende' crisis. Kort nadat de meeste coronamaatregelen werden opgeheven, brak de oorlog in Oekraïne uit. De veiligheidsregio's werden gevraagd om de eerste opvang van vluchtelingen te coördineren. Daarvoor is een zogenaamde regionale hub-locatie in Eindhoven ingericht. Vanuit deze locatie worden Oekraïense vluchtelingen over de regio verspreid. Hierbij werken we nauw samen met gemeenten om opvangplekken te vinden.</p> <p>Richting de zomer werd de druk op de asielketen groot. Om te voorkomen dat mensen buiten moesten slapen, kreeg elke veiligheidsregio de vraag om 225 tot 450 mensen op te vangen in locaties voor noodopvang. In onze regio stelden diverse gemeenten locaties beschikbaar om voor enkele weken vluchtelingen op te vangen. Tijdens de opvangperiode organiseert en faciliteert de veiligheidsregio de dagelijkse gang van zaken. Dat betekent: zorgen voor een veilige leefomgeving; zorgen voor eten en drinken; organiseren van medische noodzorg en schoonmaak en zorgen voor een nuttige dagbesteding om verveling tegen te gaan.</p> <p>Ook op het gebied van brandweertzorg was 2022 een druk jaar. Na het vervallen van de coronamaatregelen steeg het aantal evenementen in de regio weer richting het niveau van voor corona. Dat zorgde voor meer adviesaanvragen en controles bij (grote) evenementen. Verder had de brandweer in 2022 meer dan 5.600 uitrukken voor de bestrijding van incidenten, ruim 15% meer dan in 2021. Belangrijkste oorzaak van de stijging is het aantal natuurbranden in de regio. Door het droge en warme weer waren er meer natuurbranden, waarbij de inzet bij de brand in de Mariapeel het meest in het oog sprong.</p> <p>Al deze ontwikkelingen zorgen voor een grote (werk)druk op de organisatie. De extra taken voor crisishulpverlening zorgen voor druk op medewerkers. Daarbij is de hoge werkdruk van de coronacrisis nog niet verwerkt. De stijging van het aantal en de toenemende complexiteit van incidenten zorgt voor druk op brandweerpersoneel, zowel bij beroepskrachten als bij vrijwilligers. Aanbestedingstrajecten bij de brandweer verlopen op het scherpst van de snede door de hoge inflatie. Binnen bedrijfsvoering vragen de ondersteuning op deze ontwikkelingen en nieuwe wetgeving (zoals BIO, HR-vraagstukken en andere wet- en regelgeving) veel extra capaciteit.</p>				
Risico	<p>In de paragraaf Risicobeheersing en weerstandsvermogen van de Begroting 2022 zijn de risico's en de bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd. In de jaarstukken 2022 is deze paragraaf geactualiseerd.</p> <p>Het niet-gedekte financiële risico voor gemeente Cranendonck bedraagt € 0,-.</p>				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2020</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>
	€ 390	€ 2.145	€ 2.168	€ 40.392	€ 40.267
Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)	2021		2022		
	€ 1.205		€ 1.232		

Werkvoorzieningsschap de Risse					
Vestigingsplaats	Weert				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen				
Zitting in dagelijks bestuur	Ja, M. Lemmen				
Belang	De gemeente Cranendonck is, evenals de andere deelnemende gemeenten, met twee leden in het algemeen bestuur vertegenwoordigd. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie afgevaardigden van het algemeen bestuur. Naast een algemeen bestuur heeft de Risse Holding bv een Raad van Commissarissen, bestaande uit drie externe leden die op basis van hun specifieke deskundigheid zijn aangetrokken.				
Relatie met programma	Programma 4: Zorg Uitvoering vanuit GR A2 samenwerking				
Doel	Werkvoorzieningsschap de Risse zorgt voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. De Risse richt zich van oudsher op het vinden van aangepast werk voor mensen met een Sw-indicatie. Met de komst van de Participatiewet ontwikkelt de Risse zich naar een mens-ontwikkelbedrijf. Het onderdeel Werk.kom richt zich in dat kader voornamelijk op het detacheren van mensen bij externe partners, al dan niet met gebruik van loonkostensubsidie en/of jobcoaching. Doel is in de toekomst zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt extern aan het werk te helpen.				
Bestuurlijke ontwikkelingen	In 2021 heeft de Risse een toekomstvisie ontwikkeld. Hierin wordt uiteengezet hoe de omslag van werkbedrijf naar ontwikkelbedrijf wordt gemaakt door talenten van mensen te ontwikkelen zodat zij volwaardig meedoen in de maatschappij. De uitgezette koers sluit hiermee aan op de uitgangspunten van het gemeentelijke – en regionale beleid. De mens en diens hulpvraag staat hierbij centraal waarbij wordt ingezet op een integrale aanpak. In 2022 is verder vormgegeven aan deze toekomstvisie. Er is onderzoek verricht door een externe partner naar de vereisten om de organisatie na jaren van vershraling intern op orde te brengen en toekomstbestendig te maken, met name binnen de afdelingen P&O en ICT. De aanbevelingen hieruit worden begin 2023 verwacht.				
Risico	De begroting 2022 is een reële begroting, er is voorzichtig geraamd. Mogelijke financiële voordelen die volgen uit de implementatie van de toekomstvisie zijn hierin nog niet meegenomen. Daarnaast hebben de uitkomsten van bovengenoemde onderzoeken naar het toekomstfit maken van de organisatie mogelijk ook gevolgen voor de gemeentelijke bijdrage. Verder is als gevolg van de economische inflatie (en de daarbij horende stijging van energiekosten, cao-lonen voor (SW-)medewerkers en overige kosten) waarschijnlijk een stijging van de gemeentelijke bijdrage te verwachten. De exacte omvang hiervan zal spoedig duidelijk worden.				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2021/2022	Eigen vermogen per 31-12-2021	Eigen vermogen per 31-12-2022	Vreemd vermogen per 31-12- 2021	Vreemd vermogen per 31-12-2022
	2021 -/ € 662 2022 € 234 voorlopig	€ 616	€ 849	€ 3.182	€ 2.931
Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)	2021		2022		
	€ 2.220		€ 2.126		

Deelnemingen

Bank Nederlandse Gemeenten					
Vestigingsplaats	's-Gravenhage				
Bestuurlijk verantwoordelijk:	De burgemeester vertegenwoordigt, als wettelijke vertegenwoordiger, de gemeente in de algemene aandeelhoudersvergaderingen.				
Aantal aandelen	5.000				
Belang	0,009% (de BNG heeft in totaal 55.690.720 aandelen). De gemeente heeft zeggenschap in de BNG in het stemrecht op de aandelen (1 stem per aandeel)				
Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang, Met gespecialiseerde dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.				
Financiële informatie (x €1.000)				2021	2022
	Resultaat			236 miljoen	300 miljoen
	Eigen vermogen		31-12	5.062 miljoen	4.615 miljoen
	Vreemd vermogen		31-12	143.995 miljoen	107.459 miljoen
	Dividend per aandeel (in €)			1,81	2,28
	Totaal dividend Cranendonck (in € 5.000 aandelen)			9.050	11.400

NV Brabant Water					
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch				
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel				
Aantal aandelen	19.976				
Belang	0,2% (Brabant Water heeft 10 miljoen aandelen geplaatst)				
Doel	Taak van Brabant Water NV is het winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater en industriewater van hoge kwaliteit. De aandelen van Brabant water zijn in handen van de provincie (31,6%) 57 Brabantse gemeenten alsmede de gemeente Tholen.				
Financiële informatie (x €1.000)				2021	2022
	Resultaat			10.493	n.n.b.
	Eigen vermogen			684.676	n.n.b.
	Vreemd vermogen			534.399	n.n.b.
	Dividend per aandeel (in €)			0	

Samenwerkingsverbanden

Stichting Bureau Inkoop en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB)				
Vestigingsplaats	Oirschot			
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen			
Belang	5,6%			
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen			
Doel	De stichting Bizob is een samenwerking door achttien gemeenten in Zuidoost Brabant op inkoopgebied, waarbij een drietal doelstellingen worden nagestreefd: financieel (betere condities en prijzen, lagere inkoopkosten), kwaliteit (verbeterde specificaties, verkorte levertijden enz.) en procesmatig (transparant inkoopproces, integriteit inkoopprocessen, betrouwbaarheid enzovoort).			
Financiële informatie			2021	2022
(x €1.000,-)	Resultaat		1.003	614
	Eigen vermogen		1.405	977
	Vreemd vermogen		1.140	1.210
	Gemeentelijke bijdrage		141	126

Taskforce – RIEC Brabant Zeeland	
Portefeuillehouder	R. van Kessel
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doelstelling	Georganiseerde misdaad komt in allerlei vormen voor. Denk aan hennepsteelt, witwassen en vermogenscriminaliteit. Taskforce – RIEC is een bondgenootschap van gemeentelijke en provinciale overheden tegen ondermijning in Brabant en Zeeland. Zij ondersteunt met haar producten en diensten gemeenten en veiligheidspartners in de herkenning en aanpak van criminele activiteiten. Zo helpen ze onder meer bij de versterking van bestuurlijke weerbaarheid en een geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit. Taskforce RIEC Brabant-Zeeland positioneert zich als partner, die intelligence, expertise, innovatie en uitvoering (actie) met elkaar verbindt. Zij bundelen krachten door samen te werken met bestuurders, overheidsdiensten, ondernemers en inwoners in Brabant en Zeeland om samen ondermijnende criminaliteit te bestrijden en te voorkomen.
Financiële informatie (x €1.000,-)	€ 16

Zorg- en Veiligheidshuis	
Vestigingsplaats	Helmond
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doelstelling	Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost zorgt voor een succesvolle aanpak van complexe casuïstiek binnen de thema's (risico)jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, relationeel geweld, overlast en verslaving is een gezamenlijke inspanning van gemeenten en ketenpartners een voorwaarde. Het gaat om het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijk uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg.
Financiële bijdrage (x €1.000,-)	€ 5

Paragraaf Financiering

Algemeen

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) verplicht tot het opstellen van een paragraaf financiering. Het doel van deze paragraaf is het verstrekken van informatie over en het inzichtelijk maken van het treasurybeleid, het beheersen van de financiële risico's en het zorgen voor zo voordelig mogelijke renteresultaten. Het beleid voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het Treasurystatuut en maakt onderdeel uit van de "financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet".

De financieringsparagraaf gaat achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen:

1. Ontwikkelingen
2. Kaderstelling
3. Rentevisie
4. Rentesystematiek
5. Financieringspositie
6. Leningenportefeuille
7. Kasgeldlimiet
8. Renterisiconorm
9. Schuldquote
10. Ontwikkelingen 2020
11. EMU-saldo

Ontwikkelingen

Met de invoering van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) kregen het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsverplichting opgelegd om hun begrotingen binnen de EMU-norm te houden. Dit laatste houdt in dat er meer gestuurd dient te worden op liquiditeiten en de ruimte voor investeringen mede bepaald wordt door het EMU saldo.

De gemeente Cranendonck maakt op basis van de informatie uit de organisatie een integrale liquiditeitsplanning. Bij het aangaan van transacties op de geld- en kapitaalmarkt wordt rekening gehouden met die liquiditeitsplanning en de kapitaalmarktrente.

Vanaf de begroting 2018 passen wij een nieuwe systematiek voor de rentetoerekening toe. Deze nieuwe systematiek is gebaseerd op wijzigingen in de bepalingen ten aanzien van de rente in het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In de begroting 2022 rekenen wij met een rente omslagpercentage van 1,1%. Dit percentage is gelijk aan 2021. Het omslagpercentage wordt onder andere gehanteerd om binnen de gemeente kosten te verrekenen van het door de gemeente geleende geld.

Kaderstelling

Ten aanzien van het treasurybeleid zijn de volgende kaders van belang:

- a. Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
- b. Wet Financiering decentrale overheden (Fido).
- c. Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).
- d. Treasurystatuut gemeente Cranendonck.
- e. Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof).

Ad a. De "Nota Rente" (2016) is uitgangspunt voor het gemeentelijk rentebeleid en de wijze van verantwoording. In onderdeel 4 "Rentesystematiek" staat aangegeven op welke wijze vorm is gegeven aan de "Nota Rente". Tevens is daarbij gekeken naar de toekomstige ontwikkelingen.

Ad b: De uitvoering van treasury vindt haar wettelijke basis voornamelijk in de Wet Fido. Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en plaats vindt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Ook het schatkistbankieren is geregeld en geeft aan hoe omgegaan dient te worden met eventuele tegoeden.

Ad c: De Ruddy geeft onder andere voorschriften over beleggingen (minimale ratings) en derivaten-constructies.

Ad d: In het Treasurystatuut van de gemeente Cranendonck is de "beleidsmatige infrastructuur" van de treasuryfunctie van onze gemeente vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen, limieten en verantwoordelijkheden.

Ad e: De Wet Hof zorgt ervoor dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt blijft tot maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Momenteel heeft deze wet nog geen invloed op het beleid van onze gemeente.

Rentevisie

Een visie omtrent de renteontwikkeling van de korte- en de lange termijn rente is een voorwaarde om de treasuryfunctie adequaat uit te oefenen. Door de huidige economische en politieke ontwikkelingen is het maken van een goede visie op de renteontwikkeling niet eenvoudig. De geld en kapitaalmarkt zijn op niveaus beland die gelet op het verleden niet eerder voorgekomen zijn. Voor een rentevisie vertrouwt de gemeente op de publicaties en verwachtingen van de Europese Centrale Bank (ECB).

Als gesproken wordt over de rente van de ECB gaat het meestal om de zogenaamde refirente. De refirente is de rente die banken moeten betalen aan de ECB wanneer zij geld bij de ECB opnemen (de zogenaamde herfinancieringsrente). Deze rente is per 15 maart 2023 verhoogd naar 3,5%. In september 2022 was deze verhoogd van 0,5% naar 1,250%. Dit was de grootste renteverhoging sinds de invoering van de euro. Sindsdien is deze steeds verder gestegen. Door de rente zo fors te verhogen hoopt de ECB ervoor te zorgen dat de economie wat vertraagt en dat de extreem hoge inflatie af zal zwakken.

De situatie op de rentemarkt kan worden gezien op de lange en korte termijn.

Als referentierente voor de korte markt (geldmarkt) wordt gewoonlijk de 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate) gebruikt. Voor de lange markt ofwel kapitaalmarkt fungeert het tarief van de 10-jaars staatslening als referentie.

De standen van de genoemde renteniveaus zijn op het moment van het opstellen van de paragraaf financiering:

*3-maands Euribor: **3,126%**(bron: 12 april 2023)*

De 3-maands Euribor is het afgelopen jaar conform verwachting aanzienlijk gestegen.

*10-jaars staatsobligatie: **2,737%** (bron: IEX 13 april 2023)*

Ook deze rente is de afgelopen maanden gestegen. De praktijk leert echter dat gemeenten veelal geldleningen aantrekken voor een wat langere periode, met daaraan een langere rentevaste periode. Veelal valt de keuze op 20 of 25 jaar.

Rentesystematiek

De Commissie BBV doet in de "Nota Rente" (2016) een aantal stellige uitspraken (mag worden gezien als wetgeving) omtrent de wijze hoe omgegaan moet worden met de rentesystematiek. Essentie is dat op een juiste wijze de kosten toegerekend worden om daarmee ook de uniformiteit te bevorderen. Het betreft:

1. Het aantrekken en verstrekken van een lening betreft een treasury activiteit. De met deze activiteit gepaarde rentelasten en rentebaten behoren op het (nieuwe) taakveld "Treasury".
2. Indien een lening specifiek is aangetrokken voor een project of (door)verstrekking (één op één doorlening), is er sprake van projectfinanciering. In 2018 is voor de financiering van het project zonnepanelen gekozen voor projectfinanciering.
3. Als wel een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.
4. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in Euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de

individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.

5. Het toerekenen van rente aan de taakvelden vindt plaats via het taakveld "Treasury". Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld "Treasury" geboekt. Dit geldt ook voor de rentelasten en –baten van projectfinanciering.

Daarnaast adviseert de Commissie BBV het renteschema uit deze nota in de paragraaf financiering van de programmabegroting en jaarstukken op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Voor 2022 zijn in de begroting de navolgende uitgangspunten gehanteerd:

- a. Rente omslag percentage: **1,1%**
- b. Rente eigen financieringsmiddelen: **1,1%**

Het renteschema voor 2022 ziet er als volgt uit:

Verzameling rentelasten en -baten	2022
a. Externe rentelasten over korte en lange financiering	354
b. Externe rentebaten (-/-)	17
Totaal door te rekenen externe rente	336,909
c1. Rente die aan grondexploitatie wordt toegerekend (-/-)	-9
c2. Rente van projectfinanciering (-/-)	11
c2. Rentebaat van doorverstrekte leningen (projectfinanciering)	11
Totaal door te rekenen externe rente	346
d. (1) Rente over eigen vermogen*	287
(2) Rente over voorzieningen (gewaardeerd tegen contante waarde)	
De aan taakvelden toe te rekenen rente	633
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	599
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	34

* Deze rente wordt verantwoord als bespaarde rente op taakveld Treasury.

Financieringspositie

Bij de aanvang van het begrotingsjaar 2022 werd een theoretisch financieringstekort van afgerond € 12,3 miljoen verwacht. Het werkelijke financieringsoverschot is afgerond € 6,8 miljoen, ruim € 19,1 miljoen minder dan verwacht door een positief jaarrekeningresultaat in 2021 en het doorschuiven van investeringen (onder andere veroorzaakt door corona).

Het beeld van de financieringspositie ziet er voor het komende jaar als volgt uit:

Financiering meerjarig (x € 1.000,-)	1-1-2022	1-1-2023
Vaste activa	54.667	56.067
Voorraad grond grexen	-3.451	-1.034
Reserves en voorzieningen	-29.595	-32.986
Langlopende schulden	-28.376	-26.206
Financieringstekort	-6.755	-4.160

Vorenstaand overzicht vormt de basis voor de op te stellen liquiditeiten- en kapitaalsbehoefte voor de komende perioden zoals aangegeven bij onderdeel 3. Alle onderdelen worden beoordeeld op basis van bovenstaand overzicht voor de bepaling van de behoefte aan middelen.

Leningenportefeuille

De leningenportefeuille kan voor 2022 als volgt worden weergegeven:

Leningenportefeuille (x € 1.000,-)	
Stand per 1-1-2022	28.376
Nieuwe leningen	0
Aflossingen	-2.170
Stand per 31-12-2022	26.206

Kasgeldlimiet

Het doel van de kasgeldlimiet is conform de Wet Fido het beperken van de renterisico's rond de kortlopende schulden. Dit betekent dat de kortlopende schulden maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen bedragen zodat het risico van het op enig moment om moeten zetten naar langlopende financiering is beperkt. Voor 2022 is het beeld van de kasgeldlimiet als volgt:

Kasgeldlimiet 2022 (x € 1.000,-)	1 ^e kw	2 ^e kw	3 ^e kw	4 ^e kw
Totaal programmabegroting (lasten)	55.471	55.471	55.471	55.471
Percentage norm kasgeldlimiet	8,5	8,5	8,5	8,5
Kasgeldlimiet	4.715	4.715	4.715	4.715
Gemiddelde netto vlottende schuld (-) / Gemiddeld overschot vlottende middelen	-2.925	-4.187	-6.701	-5.712
Ruimte (+) / overschrijding (-)	7.640	8.902	11.416	10.427

Conform de Wet Fido mag de kasgeldlimiet gedurende maximaal drie achtereenvolgende kwartalen worden overschreden.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is conform de Wet Fido het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. De jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hiermee wordt voorkomen dat op eenzelfde moment herfinanciering van leningen plaats dient te vinden tegen een op dat moment ongunstige rente waardoor de rentelasten snel zouden oplopen.

Voor 2022 is het beeld van de renterisiconorm als volgt:

Renterisiconorm (x € 1.000,-)	2022
1. Renteherzieningen	0
2. Aflossingen	2.170
3. Renterisico (1 + 2)	2.170
4a. Begrotingstotaal (lasten)	55.471
4b. Percentage regeling	20%
4. Renterisiconorm (4a x 4b)	11.094
5. Ruimte (+) / overschrijding (-)	8.924

Dit betekent dat de gemeente in 2022 voldoet aan de renterisiconorm.

Ontwikkelingen 2022

In 2022 is het niet noodzakelijk gebleken aanvullende externe financiering aan te trekken. Op basis van een meerjarige liquiditeitenplanning beschikken we over inzicht in de geldstromen. Met het inzicht in de financieringsbehoefte kunnen we potentiële financiële risico's beperken c.q. ondervangen.

EMU-saldo

Binnen de Europese Unie is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product) mag zijn. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Om inzicht te geven in het verwachte EMU-saldo van de lokale overheid is weergave van het saldo voor het nieuwe en eerstvolgende begrotingsjaar een verplicht onderdeel in de programmabegroting.

De ontwikkeling van het EMU-saldo van de gemeente Cranendonck vertoont het volgende beeld:

			2021	2022
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging c.q. onttrekking uit reserves	N	3.495	3.122
2	Afschrijving ten laste van de exploitatie	P	2.106	2.166
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	P	1.500	1.708
4	Investerings in (im)materiele vaste activa die op de balans wordt geactiveerd	N	-2.429	-4.397
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de EU en overigen	P	1.059	1.016
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiele vaste activa			
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw, woonrijp maken e.d.			
8	Buiten bouwgrondexploitatie, voor zover niet op de exploitatie verantwoord			
9	Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze met derden betreffen			
10	Lasten i.v.m. transacties met derden			
11	Verwachte boekwinst bij verkoop van effecten			
	Berekend EMU-saldo		5.731	3.615
	Emu referentie waarde gemeente Cranendonck (Emu-norm)		-1.598	-2.492
	Negatief bedrag is overschrijding – en positief is onderschrijding van de Emu-norm		7.329	6.107

Op basis van bovenstaande gegevens voldoen wij in 2022 aan de EMU-norm.

Paragraaf Lokale Heffingen

Wettelijk kader

Op grond van het besluit “Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)” dient in de paragraaf “Lokale heffingen” in ieder geval de volgende onderdelen te worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van:
De geraamde inkomsten	art. 10, letter a BBV
Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen	art. 10, letter b BBV
Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, inclusief Onderbouwing berekening maximaal kostendekkende tarieven	art. 10, letter c BBV
Een aanduiding van de lokale lastendruk	art. 10, letter d BBV
Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid	art. 10, letter e BBV

Wat willen we bereiken?

De lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken waarbij de lastendruk voor de inwoners in een goede verhouding staat tot het niveau van de voorzieningen. Bovendien vindt door middel van de lokale heffingen sturing plaats op bepaalde doelstellingen, zoals het scheiden van afval.

Algemeen

De gemeente is autonoom in het bepalen van de hoogte van de gemeentelijke heffingen. Het bedrag van een gemeentelijke heffing mag niet afhankelijk worden gesteld van inkomen, winst of vermogen. Dit wil zeggen dat het voor gemeenten niet is toegestaan om door middel van belastingverordeningen inkomenspolitiek uit te voeren.

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke heffingen de gemeente aan haar inwoners en bedrijven mag opleggen. In de gemeente Cranendonck zijn de volgende verordeningen van toepassing:

Verordening op de heffing en invordering van:
Afvalstoffenheffing
Leges
Lijkbezorgingrechten
Marktgeden
Onroerende Zaakbelastingen
Reclamebelasting
Rechten en precariobelastingen
Rechten voor het innemen van standplaatsen
Rioolheffing
Toeristenbelasting

Bovenstaande verordeningen zijn te raadplegen op de website van de gemeente www.cranendonck.nl onder het tabblad wonen en leven bij het onderdeel “belastingen”. De gemeente Cranendonck heft geen hondenbelasting, forensenbelasting en parkeerbelasting. Bij de redactie van de belastingverordeningen gelden zoveel als mogelijk de modelverordeningen van de VNG als leidraad.

In deze paragraaf zijn de bestaande beleidsuitgangspunten en –voornemens betreffende belastingen opgenomen, toegelicht en vervolgens op hun uitkomsten geanalyseerd. Hierbij zijn voor de woonlasten en de toeristenbelasting de tarieven vermeld. Voor de hoogte van de belastingen, rechten en tarieven gelden de volgende uitgangspunten:

- Binnen de wettelijke kaders de leges berekenen met toepassing van het profijtbeginsel en streven naar zo veel als mogelijk kostendekkende tarieven. Het profijtbeginsel houdt in dat hoe meer iemand profijt heeft van de door de overheid geleverde prestaties, hoe meer belasting/rechten daarvoor betaald dient te worden.
- Daar waar mogelijk binnen de wettelijke kaders specificeren van de producten en diensten in de legesverordening.

Vergelijking tarieven 2022 met gemeenten van A2-samenwerking volgens Coelo:

Coelo 2022	Cranendonck	Valkenswaard	Heeze-Leende
1-persoonshuishouden	916	879	918
meerpersoonshuishouden	1.003	870	1.077
Rangnummer**	278	245	312
OZB:			
Tarief woningen ***	0,1165	0,1141	0,1006
Tarief niet-woningen	0,5097	0,4602	0,3493
Afvalstoffenheffing:			
Tarief 1-persoonshuishouden***	287	228	210
Tarief meerpersoonshuishouden***	373	319	288
Rioolheffing:			
Tarief 1 persoons huishouden***	206	205	245
Tarief meerpersoonshuishouden***	206	205	326

**Voor het rangnummer geldt dat nummer 1 de laagste woonlasten heeft. Coelo gaat uit van 355 gemeenten.

***In Cranendonck is het vastrecht voor 1-persoons of meerpersoonshuishoudens gelijk. Het Coelo gaat bij afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens uit van een hoger aantal containerledigingen en een gemiddelde hogere WOZ-waarde.

Ontwikkelingen

Lokaal belastinggebied

Al vele jaren bepleit de VNG, maar ook andere instellingen zoals Raad voor de financiële verhoudingen en de Raad van State, voor een lokaal belastinggebied dat qua omvang beter past bij de steeds grotere hoeveelheid taken en verantwoordelijkheden van gemeenten. De VNG pleit voor een uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. Deze uitbreiding houdt in dat gemeenten meer inkomsten uit de eigen belastingheffing krijgen en tegelijkertijd minder uitkeringen van het Rijk ontvangen. Het gevolg hiervan zal zijn dat er meer verschillen tussen gemeenten ontstaan doordat de verschillende gemeenteraden lokaal andere afwegingen maken tussen inkomsten en uitgaven.

Per saldo hoeft een uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied niet tot stijging van de belastingdruk te leiden. Door de vermindering van de uitkeringen van het Rijk aan gemeenten heeft het Rijk minder uitgaven en kunnen de rijksbelastingen omlaag. De uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied zal wel leiden tot verschuiving van belastingdruk tussen individuele burgers en bedrijven. Gemeenten heffen de belastingen immers naar andere maatstaven dan het Rijk doet en de tarieven zullen per gemeente verschillen.

In het meest recente regeerakkoord (december 2021) lijkt het nieuwe kabinet voorlopig vast te houden aan de bestaande financieringssystematiek. Een uitbreiding van het lokaal belastinggebied lijkt er dan in ieder geval tot 2025 niet te komen. Om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, wordt in de komende jaren wel een nieuwe financieringssystematiek voor de periode na 2025 uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Hierbij worden in ieder geval ook alternatieven voor de onroerendezaakbelasting onderzocht.

Handreiking kostenonderbouwing VNG

Voorgeschreven is om de mate van kostendekking van de lokale heffingen toe te lichten. Hiervoor heeft de VNG een handreiking opgesteld. In deze handreiking wordt onder andere ingegaan hoe om te gaan met:

- De directe lasten;
- De indirecte lasten;
- Baten en kruissubsidiëring;
- Beleidsuitgangspunten en toelichting.

Deze aspecten richten zich voornamelijk op de bestemmingsheffingen (afval, riool, leges). Bij deze heffingen wordt hierop ingegaan.

Aansluiting landelijke voorziening WOZ

Vanaf 1 oktober 2016 dienen gemeenten/samenwerkingsverbanden de WOZ waarden van woningen openbaar te maken. Dit openbaar maken geschiedt landelijk door een WOZ-viewer (LV WOZ), waarmee de WOZ-waarden van woningen bekeken kunnen worden. Van gemeenten die op dat moment nog niet zijn aangesloten op de LV WOZ zijn de WOZ-waarden niet zichtbaar. De gemeente Cranendonck is sinds december 2016 aangesloten op de LV WOZ.

Ontwikkeling lastendruk gemeente Cranendonck 2020-2022 meerpersoonshuishouden

De berekening van de lastendruk is gebaseerd op de gemiddelde lastendruk per meerpersoonshuishouden.

	2020	2021	2022
OZB	332	348	355
Afvalstoffenheffing	236	274	274
Rioolheffing	198	202	206
Totaal	766	824	835

LET OP: bovenstaande aantallen wijken af van de gehanteerde aantallen door Coelo. De afwijking van de lastendruk zoals berekend door Coelo wordt veroorzaakt door de afvalstoffenheffing en de gemiddelde ozb waarde.

Belastingopbrengsten

In onderstaande tabel zijn de begrote en werkelijke opbrengsten van het jaar 2022 opgenomen. Ter vergelijking zijn de werkelijke opbrengsten 2021 vermeld.

De onderstaande vermelde bedragen vermenigvuldigen met € 1.000.

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Onroerende zaakbelastingen	5.696	5.806	5.837
Afvalstoffenheffing	2.160	2.418	2.486
Rioolheffing (vGRP)	2.103	2.112	2.165
Toeristenbelasting	192	230	252
Lijkbezorgingrechten	58	53	42
Leges omgevingsvergunningen	723	422	899
Marktgeden	9	20	15
Precariobelasting/leges bijz.wetten	22	35	27
Leges verkeer	110	95	221
Leges bestemmingsplannen	183	86	179
Leges secretarie	269	217	246
Reclamebelasting	26	33	24
Totaal	11.551	11.527	12.393

Uit vorenstaande tabel blijkt, dat de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor het overgrote deel van de belastingopbrengsten zorgen. Voormelde heffingen en belastingen bepalen dan ook de lokale belastingdruk.

Toelichting per belastingsoort

Onroerende zaakbelastingen(OZB)

Onder de naam “onroerende zaakbelastingen” worden van onroerende zaken die binnen de gemeentegrenzen liggen de volgende belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar onroerende zaken gebruiken. Dit geldt alleen voor niet-woningen.
- Een eigenarenbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar eigenaar zijn van onroerende zaken. Dit geldt voor woningen en niet-woningen.

Het tarief van de onroerende zaakbelastingen wordt weergegeven als een percentage van de waarde van een onroerende zaak. Daalt de gemiddelde waarde van de objecten, dan stijgen de tarieven OZB meer. Stijgt echter de waarde, dan dalen de tarieven. Door het hanteren van deze systematiek betaalt de belastingplichtige van een gemiddeld gewaardeerd object het voor dat jaar van toepassing zijnde indexatiepercentage meer dan in het voorgaande jaar.

De heffingsgrondslag voor 2022 is de waarde van de onroerende zaak naar peildatum 1 januari 2021. Hierbij is rekening gehouden met de waarde ontwikkelingen tussen de vorige waarde-peildatum 1 januari 2020 en de geldende waarde-peildatum 1 januari 2021.

Tarieven	2020	2021	2022
Woningen			
Eigenaren	0,1252 %	0,1242 %	0,1165%
Niet-woningen			
Eigenaren	0,2625 %	0,2733 %	0,2842%
Gebruikers	0,2084 %	0,2169 %	0,2255%

De opbrengsten voor 2022 zijn gebaseerd op het totaal van de opgelegde kohieren inclusief de areaaluitbreiding in 2021 op basis van de vastgestelde tarieven. In incidentele gevallen is de opbrengst aangepast.

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Eigenaren woningen	€ 3.244.033	€ 3.370.338	€ 3.397.441
Eigenaren niet-won.	€ 1.453.558	€ 1.451.224	€ 1.448.647
Gebruikers niet-won.	€ 999.071	€ 984.116	€ 991.715

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degenen die in de gemeente gebruik maken van een perceel waarvoor een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval geldt.

De afvalstoffenheffing in de gemeente Cranendonck bestaat uit een vast en een variabel gedeelte. Elk huishouden is het vaste gedeelte verschuldigd. Het variabele gedeelte bestaat uit het aantal ledigingen, waarbij de bestemming (container voor gft-afval of restafval) en de grootte van de container van invloed zijn op het tarief.

In de raadsvergadering van 12 december 2021 heeft uw raad ingestemd met het afschaffen van de tariefzak als inzamelmiddel. De inzamelfrequentie van de grijze container is op eens per acht weken vastgesteld. In 2022 is er gekozen om ter lastenverlichting een bedrag uit de algemene middelen vrij te maken. Hiermee is de afvalstoffenheffing niet volledig doorbelast.

Ontwikkeling tarieven afvalstoffenheffing gemeente Cranendonck:

	2020	2021	2022
Vastrecht per jaar	€ 134,40	€ 179,40	€200,51
Ledigen container gft-afval			
140 liter *	€ 1,75	€ 1,75	€2,75
240 liter *	€ 2,75	€ 2,75	€3,75
Ledigen container restafval			
140 liter	€ 11,00/14,00**	€ 14,00	€14
240 liter	€ 16,00/24,00**	€ 24,00	€24
Tariefzak	€ 2,50	€ 2,50	n.v.t.

* Laatste week oktober en geheel november en december gratis

** tot 1 okt en vanaf 1 okt

Afvalstoffenheffing 2022	Bijgestelde raming 2022	Jaarrekening 2022
Kosten van afvalverwijdering en verwerking (inclusief BTW)	2.762.140	2.568.934
Opbrengsten afvalstoffenheffing	2.479.700	2.486.608
Overige opbrengsten	170.000	166.440
Exploitatietekort 2021/exploitatie overschot 2022	-112.440	84.114

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel, waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Met ingang van 2018 is er nieuw systeem van heffen van toepassing. Om meer tegemoet te komen aan het principe "de vervuiler betaalt" is vanaf 2018 de rioolheffing gebaseerd op het geloosde water op het riool op basis van de waterverbruik gegevens van Brabant Water. Dat deze wijze van heffen een verschuiving te zien geeft is evident. De rioolheffing voor bedrijven en niet-woningen zal afhankelijk van hun gebruik toenemen of afnemen.

De heffingssystematiek leidt tot de hieronder vermelde tarieven waarbij rekening is gehouden met indexatie.

De belasting als bedoeld in artikel 3, lid 1 onder a bedraagt per jaar:

- a. Van 0 m3 tot en met 250 m3 € 205,80
- b. Van 251 m3 tot en met 500 m3: € 332,40
Bedrag onder a. + € 126,60,-
- c. Van 501 m3 tot en met 750 m3:
Bedrag onder b. + € 126,60,- € 459,00
- d. Van 751 m3 tot en met 1.000 m3:
Bedrag onder c. + € 126,60,- € 585,60
- e. Van 1.001 m3 tot en met 1.250 m3:
Bedrag onder d. + € 126,60,- € 712,20

f. Van 1.251 m³ tot en met 1.500 m³:
 Bedrag onder e. + € 126,60,- € 838,80

Indien in een belastingtijdvak meer dan 1.500 m³ wordt verbruikt, is boven het ingevolge het onder f verschuldigde bedrag een recht verschuldigd van € 126,60 per jaar van het belastingtijdvak, voor elke hoeveelheid van 250 m³ of gedeelte daarvan waarmee de hoeveelheid van 1.500 m³ wordt overschreden.

De belasting als bedoeld in artikel 3, lid 1 onder a en b bedraagt per jaar:

- g. Tot 15.000 m³ is de opbouw van de belasting gelijk aan het vermelde onder artikel 3, lid 1 onder a;
- h. Boven de 15.000 m³ maar minder dan 30.000 m³ € 10.385,00
- i. Boven de 30.000 m³ maar minder dan 100.000 m³ € 20.771,00
- j. Boven de 100.001 m³ € 31.156,00

Ontwikkeling tarief rioolheffing:

Tarief per jaar	2020	2021	2022
Gebruiker	€198,00	€ 201,60	€ 205,80

Rioolheffing 2022	Raming 2022	Werkelijk 2022
Kosten van rioolheffing (inclusief BTW)	2.508.418	1.936.842
Opbrengsten	2.112.024	2.165.534
Het exploitatieoverschot in 2022 bedraagt	-396.394	228.692
en komt ten gunste van de voorziening riolering		

Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene zijn opgenomen in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente.

In 2019 is door een extern bureau onderzoek gedaan naar de heffing en innig van de toeristenbelasting. Op basis van dit onderzoek is het aantal overnachtingen verhoogd van 100.000 naar 150.000 en is het tarief van de toeristenbelasting in overeenstemming gebracht met de gemeenten in de regio. Het tarief is verhoogd van € 1,10 naar € 1,50.

Ontwikkeling tarief toeristenbelasting

Tarief per overnachting	2020	2021	2022
Bedrag	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50

Tarief per seizoen/jaar	2020	2021	2022
Bedrag	315,00	€ 315,00	€ 315,00

In afwijking van het tarief per overnachting bedraagt met ingang van 2020 het tarief 315 euro voor het verblijf in verhuurde kampeermiddelen op een vaste standplaats of woningen op een recreatieterrein, die voor een seizoen of jaar worden verhuurd.

De (geraamde) opbrengst van de toeristenbelasting bedraagt voor:

Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Raming 2022	werkelijk 2022
€ 241.566	€ 191.778	€ 230.452	251.694

De hogere opbrengst toeristenbelasting wordt veroorzaakt doordat het aantal overnachtingen in 2022 en 2021 hoger is dan wij bij de jaarrekening 2021 en begroting 2022 van zijn uitgegaan.

Lijkbezorgingrechten

Onder de naam "lijkbezorgingrechten" worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

De tarieven voor 2021 zijn gebaseerd op de tarieven 2020 aangepast met de inflatiecorrectie. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van de tarieven op 5 eurocent.

In de laatste jaren neemt het percentage begraven ten opzichte van cremeren af. Hierdoor nemen de inkomsten verder af. De geraamde opbrengst voor begraafrechten zijn vanaf 2021 met € 30.000 naar beneden bijgesteld.

Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Raming 2022	Werkelijk 2022
€ 60.244	€ 58.090	€ 53.300	42.043

Leges

Onder naam "leges" wordt een aantal verschillende rechten geheven voor verstrekte diensten. De tarieventabel kent dan ook een diversiteit aan tarieven.

De tarieven voor 2022 zijn gebaseerd op de tarieven 2021 aangepast met de inflatiecorrectie. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van de tarieven op 5 eurocent.

Bij het opstellen van de begroting 2021-2024 hebben we bij de legestarieven rekening gehouden met de kaders van uw raad. Geconcludeerd is dat het bereiken van 100% (vanaf 2020) kostendekkendheid van tarieven complex is. Dit is complex omdat we rekening moeten houden met regionale afspraken, kaders van de raad, maatschappelijke doelstellingen en wettelijk vastgestelde tarieven.

Opbrengst leges	Werkelijk 2021	Primitieve Raming 2022	Bijgestelde raming 2022	Werkelijk 2022
Leges omgevingsvergunningen	€ 723.220	€ 522.283	422.283	898.859
Precariobelasting/leges bijzondere wetten	€ 22.456	€ 35.152	35.152	27.327
Leges verkeer	109.770	19.524	94.524	221.371
Leges bestemmingsplannen	€ 182.755	€ 86.278	86.278	179.074
Leges secretarie	€ 269.132	€ 216.384	216.384	245.510
Totaal	€ 1.307.333	€ 879.621	854.621	1.572.141

De hogere leges worden voornamelijk veroorzaakt door de hogere leges omgevingsvergunningen en hogere leges bestemmingsplannen. In het laatste maanden van 2022 zijn er meer en grotere projecten (o.a. zonneparken) vergund dan vooraf was voorzien. Verder behandelde de gemeente in 2022 veel aanvragen tot bestemmingsplanwijzigingen.

Marktgelden

Onder de naam "marktgeld" wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats op markten, daaronder begrepen de diensten welke in verband met een en ander, door of vanwege de gemeente worden verleend. De tarieven voor 2022 zijn gebaseerd op de tarieven 2021 aangepast met de inflatiecorrectie van 2%. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van tarieven op 5 eurocent.

Naast het marktgeld wordt bij iedere marktkoopman die standplaats inneemt op de markt tevens servicekosten in rekening gebracht op basis van het solidariteitsprincipe. Onder deze servicekosten vallen de kosten voor de stroomvoorziening en de bijdrage in de kosten voor het organiseren van centrumactiviteiten.

Opbrengst marktgeldden inclusief bijdrage in servicekosten/promotie:

Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Raming 2022	Werkelijk 2022
€ 12.000	€ 9.105	€ 19.727	14.727

Reclamebelasting

Sinds 1 januari 2014 wordt in het centrum van Budel onder de naam reclamebelasting een belasting geheven voor een openbare aankondiging die zichtbaar is vanaf de openbare weg. De opbrengst van de heffing, na aftrek van de heffingskosten, komt ten goede aan de ondernemersvereniging Budel-Centrum ten behoeve van het algemene ondernemersklimaat van het centrum van Budel.

Opbrengst reclamebelasting:

Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Raming 2022	Werkelijk 2022
€ 27.204	€ 25.620	€ 32.577	23.637

Kwijtscheldingsbeleid

De minima komen in aanmerking voor bijzondere bijstand, woonkostentoeslag, zorgtoeslag, huurtoeslag, minimaregelingen enzovoorts. Kwijtschelding van gemeentelijke heffingen komen daar nog bovenop. Door uw raad is op 29 januari 2019 de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen vastgesteld.

In onderstaande tabel staat weergegeven het werkelijk beroep dat op de regeling gedaan is in de periode 2020 tot en met 2022.

Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022
€ 33.534	€ 33.520	32.556

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente investeert een groot vermogen in onze kapitaalgoederen zoals de wegen, het openbaar groen en de gebouwen. De kapitaalgoederen zijn van groot belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van onze gemeente, onder meer op het gebied van de leefbaarheid, veiligheid, recreatie, verkeer en vervoer. Onderhoud en beheer is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Deze paragraaf geeft inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten daarvan.

Algemeen kaderstellend zijn:

- Notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025 vastgesteld in september 2020. Hierin is afgesproken dat het garantieniveau van de kapitaalgoederen niveau C is. Hierbij wordt gestreefd naar het onderhoudsniveau C-plus voor de belangrijkste openbare ruimte en infrastructuur. De kwaliteit van de openbare ruimte wordt ieder jaar gemonitord.

Monitoring

- In 2022 is de kwaliteit van de openbare opnieuw gemonitord. De resultaten toonden aan dat de totale prestatie voldoet aan het gewenste garantieniveau C-Plus.

Openbaar groen

Met de aanleg, het beheer en onderhoud van het gemeentelijke groen versterken we het groene en rustieke karakter van Cranendonck. Groen speelt een belangrijke rol in het behouden van en versterken van de eigen uitstraling van elke kern. Daarnaast draagt een robuuste groenstructuur bij aan het behalen van onze duurzaamheids- en klimaatdoelstellingen, onder meer door het verminderen van hittestress en het bufferen van regenwater. Zo kunnen wij Cranendonck ook in de toekomst leefbaar houden voor alle inwoners. Product Openbaar groen maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed "groen" is het volgende kaderstellend:

- Notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025, vastgesteld door de Raad in september 2020 Hierin staat het gewenste kwaliteitsniveau beschreven.
- Flora- en faunawet (zorgplicht ten aanzien van beschermde planten en dieren)
- Nationaal en provinciaal natuurbeleid
- Zorgplicht bomen (VTA-controle en beheer)
- Bomenbeleid Cranendonck, december 2015
- Groenontwikkelplannen, december 2015

Financiële resultaten 2022

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Groenvoorziening	813.558	799.031	14.527	2022
Kredieten				
Landschappelijk herinrichting Blake Beemd	94.478	0	94.478	2023-
Aanplant bomen Cranendoncklaan/ Gr. Hornelaan	46.138	36.058	10.080	2019-2023

Voorziening	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening onderhoud groen	47.283	47.283	58.288	36.278

Reserve	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Reserve Landschapsversterking	386.557	60.394	15.000	431.951

Onderhoud groen 2022

Na een aantal jaar ad hoc onderhoud te hebben gepleegd, staan vanaf 2022 weer structurele snoeironden en “visual tree assessment VTA-controles ingepland voor alle gemeentelijke bomen. Dit is mogelijk dankzij extra budget vanuit de IBOR gelden. We zijn in 2022 begonnen met Maarheeze en omgeving. De komende jaren zullen we alle kernen langsgaan en hierna een vaste roulatie aanhouden. Door de bestaande snoeiachterstanden zullen de eerste jaren de kosten van het snoeien hoger uitvallen.

In 2022 is de herontwikkeling van het groen op de bedrijventerreinen de Meemortel en het Rondven voltooid, in samenspraak met de lokale ondernemers. De nieuwe aanplant is van Miscanthus-mengsel voorzien, wat de klimaatbestendigheid van de beplanting ten goede komt.

Onderhoudsachterstanden

In 2022 bestaan er nog onderhoudsachterstanden aan een groot deel van de gemeentelijke bomen, maar volgens onze planning is deze binnen drie jaar volledig weggewerkt.

Gemiddeld over 2022 heeft de beeldkwaliteit het openbaar groen kwaliteitsniveau B behaald. Dit is gelijk aan ons streefniveau.

Ontwikkelingen

Dit jaar zijn we begonnen met het opstellen van een nieuw groenbeleid, een nieuwe klimaatnorm voor nieuwbouw en herontwikkelingen, en een subsidie voor particuliere vergroening. Deze zullen we uitwerken en vaststellen in de loop van 2023.

De uitvoering van de landschappelijke herinrichting Blake Beemd liep door corona vertraging op. In overleg met het projectteam voor de Baronie van Cranendonck kijken we of we dit in 2023 vorm kunnen geven. De uitvoering van de werkzaamheden aan de Cranendoncklaan/Graafschap Hornelaan liep vertraging op door het aantreffen van vervuilde grond. Hier voeren we nog nader onderzoek uit naar wat hiermee gedaan kan worden.

Wegen

Inleiding

De gemeente Cranendonck heeft het onderhoud aan de wegen in 2022 laten uitvoeren op basis van het Beheerplan wegen 2021 - 2025 en het uitvoeringsplan wegen 2022. In het uitvoeringsplan worden naast de verharde wegen ook de onverharde wegen, bermen, wegmarkeringen en civiele kunstwerken meegenomen. Na de winterperiode stelden we het uitvoeringsplan op, hoe om te gaan met de verouderingen van de verhardingen, winterse invloeden, zware transporten en kabel- en leidingwerk. Deze bijstelling van het uitvoeringsplan voerden we uit aan de hand van periodieke weginspecties en schouwgegevens. Daarnaast stemden we het uitvoeringsplan integraal af met reconstructies, rioleringsprojecten en verkeersmaatregelen.

Het uitvoeringsplan van 2022 stemden we af op de kwaliteitsambities van de notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025. Deze notitie is in september 2020 vastgesteld. Hierin is afgesproken dat het garantieniveau van de kapitaalgoederen niveau C is. Hierbij streven we naar het onderhoudsniveau C-plus voor de belangrijkere openbare ruimte en infrastructuur. Op basis van aanvullende onderhoudsadviezen is in 2022 een werkkrediet Beheer Openbare Werken beschikbaar gesteld voor het Uitvoeringsprogramma wegen 2022.

In 2022 realiseerden we de projecten voor de infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2021 en 2022. Bij deze projecten werden grasbetontegels aangebracht langs de Horriken, Ontginningsweg, Chijnsgoed, 't Hool, Kouwbergen, Vennenweg, Bergbosweg, Berg, Driebokstraat, Burgskensstraat en Boschdijk, gedeelte vanaf de Boschdijkdwarsstraat tot de Randweg - Oost. Het project voor de nieuwe voetgangersbrug in het Cranendonckse Bosch rondde we begin 2022 af nabij het Kasteeltje Cranendonck. Ook rondde we in het voorjaar af de verbreding van het fietspad Den Engelsman – Philipsweg langs de spoorlijn in Maarheeze.

Financiële resultaten 2022

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Regulier onderhoud	653.938	690.376	-36.438	2022
Kredieten				
Reconstructie Koenraadweg - Hugten	86.593	0	86.593	2021-2023
Infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2021	442.003	445.181	-3.178	2021-2022
Vervangen houten brug Cranendonckse Bosch	21.452	20.167	1.285	2021-2022
Uitvoeringsprogramma wegen 2022 Beheer Openbare Ruimte	995.000	651.462	343.538	2022-2025

Voorziening	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening onderhoud wegen	699.984	765.085	960.033	505.136

Onderhoud wegen 2022

Naast het klein en regulier onderhoud voerde de gemeente in 2022 ook enkele grotere projecten uit. Dit was het groot onderhoud van de rijbanen Rembrandtlaan, Burgskensstraat, Vennenweg, Horriken, Ontginningsweg, Chijnsgoed en Koenraadweg. Ook verrichte we onderhoud aan de Dammerstraat, vrijliggende voetpaden nabij de Kijkakkers en de vrijliggende fietspaden langs de Meemortel.

Verder voerden we in 2022 de verkeersmaatregelen uit op de Randweg – Oost nabij de snelweg A2 voor het verbeteren van de verkeersveiligheid nabij de haakse bochten en de fietsoversteekplaats.

Ook trof de gemeente naar aanleiding van klachten en meldingen een aantal kleinschalige verkeersmaatregelen.

De resterende middelen in de voorziening onderhoud wegen sluiten aan op de uitvoering van het beheerplan wegen voor de onderhoudsperiode 2021 - 2025. De jaarlijkse uitvoeringsplannen zijn voor deze periode afgestemd op de beschikbare budgetten. De benodigde middelen voor de vervangingsinvesteringen vragen we jaarlijks aan in de begroting.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden. In de meerjarenplanning stemmen we het onderhoud integraal af op de geplande reconstructies, verkeersmaatregelen en rioleringsprojecten. Ook houdt de gemeente in de planning rekening met kabel- en leidingwerkzaamheden van de nutsbedrijven. Bij gepland groot onderhoud en reconstructies onderhouden we de wegen, pleinen en trottoirs op basis van de ondergrens kwaliteit C.

Ontwikkelingen

Het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) vastgesteld in 2017 vormt de basis voor het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVV). In de begroting 2022 was een krediet van 305.000,- opgenomen voor het UVV 2022. De studie herinrichting Randweg Zuid – Fabrieksstraat startten we in 2022 en loopt in 2023 door evenals het project verbreden fietspad Koenraadweg – Hugten.

Openbare verlichting (elektrische installaties)

Openbare verlichting verbetert de leefbaarheid, de sociale- en verkeersveiligheid. Belangrijke aandachtspunten zijn ook duurzaamheid en energiebesparing, maar ook lichthinder voor flora en fauna. Product Openbare verlichting maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'elektrische installaties' is het volgende kaderstellend:

- Notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025, vastgesteld door de Raad in 2020. Hierin staat het gewenste kwaliteitsniveau beschreven.
- Beheerplan Openbare Verlichting 2020 t/m 2022.
- Richtlijn NPR 13201-2017 (Nederlandse Praktijk Richtlijn voor de kwaliteitscriteria van openbare verlichting).
- Politiekeurmerk Veilig Wonen en nieuwe ontwikkelingen in de woonkernen.
- Nationaal energie-/klimaatakkoord.

Financiële resultaten 2022

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Onderhoud en beheer	169.470	161.041	8.428	2022
Onderhoud algemeen	47.611	53.584	-5.973	2022
Inkomsten				
Ontvangen schadevergoedingen	5.000	50.252	-45.252	2022
Doorbelaste kosten aan derden	0	3.136	-3.136	2022

Kredieten				
Geen kredieten				

Voorziening	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening straatverlichting	211.976	27.941	27.962	211.955

Kosten onderhoud 2022

Binnen de vastgestelde beheerkaders onderhouden we de openbare verlichting. In reactie op eigen waarneming of meldingen van anderen repareerden we defecten. De huidige onderhoudsbudgetten waren toereikend voor dagelijks onderhoud.

In 2022 zijn 452 lichtmasten in de dorpskern Soerendonk geschilderd.

Om tot de 50% energiebesparing (2013-2030) van het energieakkoord te komen, moet nog 78% van de armaturen vervangen worden door LED-armaturen. De beschikbare middelen in de voorziening gaan we hiervoor herzien. Het restantbedrag van 2022 zetten we in voor de vervangingen in de toekomst.

Vanwege stijgende staalprijzen en verontreinigde grond in de openbare ruimte stijgen de vervangingskosten van lichtmasten (de palen). De afgelopen jaren hebben we nog geen grootschalige vervangingen van masten gedaan, maar we dienen vanaf 2023 hier wel rekening mee te houden. Deze vervangingen worden zo veel mogelijk gecombineerd met regulier onderhoud en de proactieve verduurzaming (verLEDding) van de openbare verlichting.

Onderhoudsachterstanden

Bij de openbare verlichting zijn er onderhoudsachterstanden, welke de komende jaren worden weggewerkt. Zo zijn diverse lichtmasten aan vervanging toe en dienen diverse verlichte bewegwijzeringen vervangen, dan wel hersteld te worden.

Speelvoorzieningen

Spelen is voor kinderen van groot belang voor hun lichamelijke en geestelijke ontwikkeling. Daarnaast nodigt een veilige openbare speelruimte uit tot actief bewegen. Product Speelvoorzieningen maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'speelvoorzieningen' is het volgende kaderstellend:

- Veiligheid van de speeltoestellen wordt getoetst aan de hand van wettelijke richtlijnen.

Financiële resultaten 2022

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Algemeen onderhoud	81.018	67.981	13.037	2022
Kredieten				
Geen kredieten in 2022				

Kosten onderhoud 2022

De jaarlijkse inspecties en de daaruit voortvloeiende onderhoudswerkzaamheden betaalden we binnen het onderhoudsbudget. Volgens de vastgestelde besluitvorming is er geen ruimte voor vervangingsinvesteringen op krimplocaties.

Onderhoudsachterstanden:

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Uitvoering projecten ter verbetering van kapitaalgoederen:

Conform eerder genomen besluiten bouwen we de locaties met speeltoestellen af van 58 naar 15 locaties. De natuurlijke levensduur van de toestellen is leidend voor de afbouw. Wanneer alle speeltoestellen zijn verwijderd aan de hand van de natuurlijke levensduur, blijven de locaties wel bestaan als speelveld. Op dit moment onderhouden we nog 57 locaties.

Ontwikkelingen:

Volgens besluitvorming bouwen we het aantal locaties met speeltoestellen in de gemeente Cranendonck af. Uitgangspunt hierbij is de levensduur van de toestellen.

Steeds vaker komen er verzoeken of vragen van inwoners met betrekking tot speelplekken: een crossbaan, een calisthenicspark of het verzoek om een speelplaats te verplaatsen van locatie. We juichen ideeën en verzoeken van inwoners toe en dagen ze uit om met de buurt in gesprek te gaan over hun ideeën om het draagvlak te vergroten. Hierbij neemt het aantal klassieke speelplekken (schommel, glijbaan, wip-kip) af en ontstaan meer natuurlijke en groene speelplekken waar kinderen en volwassenen kunnen klimmen, klauteren en recreëren. Doordat het initiatief van bewoners komt, is de kans groter dat de nieuwe vormen van deze speelplekken intensiever gebruikt worden. Als gemeente stimuleren we, denken we proactief mee en kijken we naar de (on)mogelijkheden binnen de (financiële) kaders.

Riolering & water

Inleiding

De gemeente heeft de wettelijke zorgtaken rondom afval-, hemel- en grondwater omschreven in het **verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan 2021-2025 (vGRP)**. Dit vGRP is een beleidsplan op lange termijn. De raad stelde dit vast in 2020. In het plan staat een berekening van de kostendekkendheid om de ontwikkeling van de rioolheffing inzichtelijk te maken. In kostendekkingsberekeningen maken we een analyse van de hoogte van het tarief van de rioolheffing in relatie tot de lasten en baten. De rioolheffing is een bestemmingsbelasting. Dit is een belasting waarvan de opbrengsten bestemd zijn voor een bepaald doel, in dit geval de gemeentelijke watertaken. De lasten bestaan enerzijds uit de exploitatielasten (jaarlijks terugkerende lasten) en anderzijds uit investeringen die over een lange termijn afgeschreven worden. Het beleid van het vGRP vertalen we jaarlijks naar operationele plannen. Ook eventuele verschuivingen in het uitvoeringsprogramma onderbouwen we hierin.

Alle inwoners en bedrijven in de gemeente Cranendonck hebben baat bij een goed en functioneel rioolstelsel uit oogpunt van volksgezondheid en milieubescherming. Daarnaast draagt doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater bij tot een aangenaam woonklimaat met een groen karakter. “Riolering & Water” maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen ‘riolering & water’ is het volgende kaderstellend:

- De Wet milieubeheer (afvalwaterzorgplicht);
- Waterwet (hemelwater- en grondwaterzorgplicht).
- VGRP 2021 - 2025

Financiële resultaten 2022

De exploitatieposten zijn verantwoord bij programma 1 wonen en leven.

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Aanleg en beheer (riolering algemeen)	546.759	845.792	-299.033	2022
Doorbelasting uren	336.807	265.606	71.201	2022
Vrijvalriolering	267.500	85.748	181.752	2022
Mechanische riolering en meetapparatuur	290.000	253.312	36.688	2022
Onderzoek planvorming en contracten	176.000	53.080	122.920	2022
Rioolheffing opbrengsten	2.112.024	2.165.534	53.510	2022
Kredieten				
V-GRP jaarschijf 2020	2.208.937	494.761	1.714.176	2022
V-GRP jaarschijf 2021	914.787	192.071	722.716	2022
V-GRP jaarschijf 2022	1.207.000	124.247	1.082.753	2022

	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening				
Voorziening riolering	1.482.418	228.692	0	1.711.110

Het gedeelte van jaarschijf 2020 dat in 2022 is uitgevoerd betreft de gedeeltelijke aanleg van de retentievoorziening aan 't Stepke welke in 2023 zal worden afgerond. In 2022 is het afkoppelproject Triolier voorbereid, dit project wordt in de zomer van 2023 uitgevoerd. Het grootste deel van de resterende investering van de jaarschijf 2020 is bestemd voor het centrumplan (Capucijnerplein en Dr. A. Mathijssenstraat riolvervanging en blauwe ader). De verwachting is dat dit project in het vierde kwartaal van 2023 in uitvoering gaat, het project zal nog doorlopen in 2024.

Het gedeelte van de jaarschijf 2021 dat in 2022 is uitgevoerd betreft vooral de voorbereiding van het project Sterkselseweg en een aantal kleine afkoppelprojecten. Het resterende gedeelte van de jaarschijf 2021 is gereserveerd voor de herinrichting van de Sterkselseweg. De voorbereidingen van dit project zijn gereed, de start en afronding is in 2023.

Het gedeelte van de jaarschijf 2022 dat in 2022 is uitgevoerd betreft de voorbereiding van de projecten Boudriepark en Gastelseweg en enkele andere projecten. Het resterende gedeelte van de jaarschijf 2022 is gereserveerd voor de uitvoering van deze projecten Boudriepark (aanleg infiltratievoorziening en herinrichten vijver in relatie tot toekomstige afkoppelprojecten) en Gastelseweg (blauwe ader fase 2). Deze rioleringsprojecten zijn voorbereid en worden uitgevoerd in 2023.

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente verzorgt het beheer en onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. De gemeentelijke gebouwen zijn onderdeel van programma 1: Wonen + Leven en programma 2 :Economie + Ondernemen.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'gebouwen' is het volgende kaderstellend:

- Nota gemeentelijke gebouwen, vastgesteld september 2016.
- Gebouwen dienen te voldoen aan de wettelijke eisen.
- De Raad heeft op 29 september 2020 het MJOP 2020 -2034 behandeld. Bij vaststelling door de raad is het MJOP mede kaderstellend.

Financiële resultaten 2022

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Klein onderhoud	248.907	234.603	14.304	2022
Incidenteel budget onderhoud gemeenschapshuizen	150.000	0	150.000	2022
Kredieten				
Verplaatsen fietsenstalling	19.663	0	19.663	
Vervanging zonnepanelen gemeentehuis 2021	16.455	0	16.455	

Voorziening	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening onderhoud gebouwen	657.802	282.730	186.256	754.276

Kosten onderhoud 2022

De middelen voor dagelijks onderhoud bekostigen we uit de exploitatie. De middelen voor duurzaam meerjaren onderhoud (DMOP) onttrokken we uit de voorziening gebouwen. Op basis van het vastgesteld Meerjarig Onderhoudsplan 2020-2034 stelden we eveneens de meerjarenplanning van de voorziening bij.

Ontwikkelingen

Om te komen tot een toekomstgericht gemeentelijk vastgoedbeleid was het noodzakelijk om meerjaren onderhoudsplan (MJOP's) om te zetten in een duurzaamheids meerjaren plan (DMOP). Het DMOP stelde de gemeenteraad in 2022 vast. Met huurders en gebruikers van gemeentelijk vastgoed is gesproken over aanpak duurzaamheid. Gekozen is om dit uit te voeren op de natuurlijke momenten.

Gemeentelijke sportaccommodaties en bouwhallen

Inleiding

De sportaccommodaties maken deel uit van programma 3: Toerisme + Recreatie. De gemeente wil een gevarieerd aanbod aan sportactiviteiten ondersteunen. Hierbij legt de gemeente de verantwoordelijkheid voor het dagelijks beheer en onderhoud van de accommodaties zoveel mogelijk bij de gebruikers (lees: verenigingen) neer.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'sportaccommodaties' is het volgende kaderstellend:

- De gemeentelijke beleidsvisie in de nota 'sport en bewegen' (2011).
- Voor het onderhoud werken we met een conditiemeting op basis van de Nen2767.
- De sportaccommodaties moeten voldoen aan de wettelijke eisen.

Financiële resultaten 2022

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Klein onderhoud	56.586	62.171	-5.585	2022
Incidenteel budget achterstallig onderhoud sportaccommodaties	218.000	192.297	25.703	2022
Kredieten				
nvt				

Voorziening	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening onderhoud gebouwen VTBC	267.177	179.370	377.375	69.171

Onderhoud sportaccommodaties en bouwhallen 2022

De gemeente verwerkte de onderhoudskosten in het meerjarig onderhoudsplan van de gemeentelijke gebouwen. Het groot onderhoud van de bouwhallen beleggen we valt onder budget MJOP.

In 2022 stelde de raad een krediet van 850.000 beschikbaar voor de voetbalvelden van S.V. Budel.

Onderhoud & vervanging Tractie

Inleiding

Tot slot is ook "tractie" (rollend materieel gemeentewerf) een onderdeel van de gemeentelijke kapitaalgoederen. De tractie gebruiken we voor onderhoud aan het openbare groen, sport, riool, openbare gebouwen, evenementen enz.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'tractie' is het volgende kaderstellend:

- Tractiemiddelen moeten betrouwbaar in de bedrijfsvoering en veilig te zijn.
- Tractie moet voldoen aan de wettelijke eisen

Financiële resultaten 2022

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Onderhoud	31.607	29.660	1.947	2022
Vervanging/lease	30.449	33.881	-3.432	2022
Kredieten				

Onderhoud tractie 2022

Het huidige onderhoudsbudget was toereikend voor dagelijks onderhoud.

De levensduur van het aanvullend materieel zoals kipkar, houtversnipperaar, 2-wielige tuinbouwfrees, rolbezem, signaalwagen, Rioned wagen, fietspad zoutstrooier zijn door goed onderhoud verlengd.

In 2022 hebben we het straatvegen uitbesteed aan een externe aannemer, aangezien de levensloop van onze eigen veegwagen ten einde liep. We evalueren nog of we deze samenwerking voortzetten, of dat we weer een eigen wagen aanschaffen.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Ontwikkelingen

Evaluatie uitbesteding veegwerkzaamheden.

Paragraaf Grondbeleid

Deze paragraaf bevat een beknopte weergave van het door de gemeente gevoerde grondbeleid, zoals vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2016 - 2020. Daarnaast wordt gerapporteerd over de voortgang van de gemeentelijke grondexploitaties en particuliere plannen.

De opzet van deze paragraaf is gebaseerd op het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)¹ en bevat een verantwoording van de gemeentelijke grondexploitaties en particuliere plannen. De boekwaarde van de projecten is eveneens volgens de voorschriften van het BBV verwerkt in de balans.

Grondbeleid

Nota Grondbeleid

In de nota Grondbeleid Gemeente Cranendonck 2016-2020 zijn de beleidskaders en uitgangspunten vastgelegd voor het beheer en de ontwikkeling van onroerend goed, gericht op het uiteindelijk realiseren van beleidsdoelstellingen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, economie, etc.

Op 5 oktober 2021 is er een aanvulling gekomen op het grondbeleid door vaststelling van de notitie "Grondverwerving als oplossing voor versnelling woningbouwopgaaft" en een jaarlijks krediet beschikbaar te stellen voor grondaankopen ten behoeve van woningbouwontwikkelingen en bedrijventerreinen. Door het beschikbaar stellen van een krediet voor grondaankopen kan de gemeente naast het voeren van faciliterend grondbeleid ook actieve grondpolitiek toepassen. Het krediet wat door de raad beschikbaar is gesteld bedraagt € 2.000.000. Via actieve grondpolitiek kan de gemeente optimaler sturen op de realisatie van publieke doelen, met name omdat de gemeente als eigenaar sturing kan geven aan het inhoudelijke programma, fasering, inspraak van burgers, kostenverhaal c.q. winstrealisering en de algehele kwaliteit van de planontwikkeling. Er kan sturing worden gegeven aan de (kwalitatieve) invulling van de behoefte en de snelheid van de ontwikkeling.

Actualisatie grondexploitaties

Jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd. Over het geprognoseerde financiële resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties wordt gerapporteerd door middel van deze paragraaf.

Projecten

De grondexploitaties c.q. plannen zijn onderverdeeld in:

- Gemeentelijke grondexploitaties:
Er is sprake van een door de raad vastgestelde grondexploitatie. De gemeente is eigenaar van de grond. De boekwaarde van deze projecten wordt op de balans verantwoord in de categorie 'In exploitatie genomen (bouw)gronden'.
- Toekomstige gemeentelijke grondexploitaties:
De gemeente is eigenaar van de grond, er is nog geen grondexploitatie vastgesteld. De boekwaarde van de grond wordt verantwoord onder de categorie 'Materiële Vaste Activa'. De plankosten worden, maximaal 5 jaar, tot het moment van vaststelling van de grondexploitatie gerubriceerd onder de categorie 'Immateriële vaste activa'. Plankosten ouder dan 5 jaar worden

¹ Art. 16, besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten

afgeboekt indien blijkt dat er na het verstrijken van deze termijn geen grondexploitatie is vastgesteld. Er zijn momenteel geen plannen die dicht tegen deze termijn van 5 jaar aan zitten.

- Particuliere plannen:

De rol van de gemeente heeft betrekking op de procedure voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan. Het eigendom van de grond is in particuliere handen. De gemeentelijke (plan)kosten worden door middel van een exploitatieplan of een anterieure overeenkomst in rekening gebracht bij de initiatiefnemer van het betreffende plan. De boekwaarde wordt op de balans verantwoord als kortlopende vordering indien er sprake is van een ondertekende anterieure overeenkomst.

Winst- en verliesneming.

Volgens de richtlijnen van de BBV treffen wij een (verlies)voorziening voor een gemeentelijke grondexploitatie die een geprognosticeerd tekort laat zien. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de betreffende grondexploitatie wordt de hoogte van de voorziening herijkt. Deze voorziening wordt, als een waarde correctie, in mindering gebracht op de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie. Bijstellingen van de voorziening worden verrekend met de reserve Grondexploitaties. Winst wordt er tussentijds genomen indien hier sprake van is volgens de Percentage of completion (POC) methode zoals voorgeschreven in het Bbv. Bij de jaarrekening 2021 zijn we in de paragraaf grondbeleid dieper op deze methode ingegaan. In de eerstvolgende herziening van de nota grondbeleid zal deze nota aangepast worden op de voorschriften vanuit het BBV voor wat betreft het tussentijds nemen van winst. In het boekjaar 2022 is er geen sprake van tussentijdse winstnemingen.

Realisatie

Verloop boekwaarde gemeentelijke grondexploitaties

Als we naar de boekwaarde van de grondexploitaties kijken per 1-1-2022 zien we dat we in totaal €1.035.652 meer opbrengsten hebben ontvangen dan er kosten zijn. In 2022 loopt dit bedrag nog verder op doordat we €938.842 aan ontvangsten hebben tegenover €576.517 aan uitgaven. Na aftrek van de genomen tussentijdse winst voor een bedrag van €272.121 blijft er een boekwaarde van €1.035.652 over. Het risicoprofiel voor de grondexploitaties is daardoor zeer laag.

Verloop boekwaarde gemeentelijke grondexploitaties					
Naam	Boekwaarde 1-1-2022	Gerealiseerde kosten 2022	Gerealiseerde opbrengsten 2022	Tussentijdse winstneming 2022	Boekwaarde 31-12-2022
Budel Noord 2007	351.643	414.009	0	0	765.652
Airpark Brabant fase II/IIb	-5.281.672	0	41.649	0	-5.323.321
Baronie van Cranendonck	3.270.406	544.746	22.122	0	3.793.030
Rubenslaan 1	0	69.891	0	0	69.891
Neerlanden	623.971	127.021	294.555	0	456.437
Totaal	-1.035.652	1.155.667	358.326	0	-238.311

Toelichting per complex

Budel Noord

Voor Budel Noord was reeds een voorziening gevormd van €795.330. Deze blijft ongewijzigd. Alle kavels zijn verkocht. Afgelopen jaar zijn de werkzaamheden opgepakt rondom het woonrijpmaken. Deze werkzaamheden worden in 2023 afgerond. In 2024 kan deze grondexploitatie worden afgesloten.

Airpark Brabant fase II/IIb

Airpark Brabant fase II is een gemeentelijke grondexploitatie. Alle gronden in fase II zijn inmiddels verkocht. Vandaar dat Airpark fase II in 2018 is uitgebreid met Airpark fase IIb. Inmiddels heeft ook de provincie groen licht gegeven voor de ontwikkeling van deze volgende fase. De ontwikkeling van fase IIb is inmiddels gestart. Gronden moeten verworven worden en het bestemmingsplan en onderzoeken moeten nog opgestart worden. De grondexploitatie Airpark fase II/IIb heeft een boekwaarde van €5.323.321 positief. Eerder zijn er al tussentijdse winsten genomen voor een bedrag van €1.922.000. De toekomstig nog te maken kosten komen uit op een bedrag van €6.856.000. De toekomstig te ontvangen grondopbrengsten zijn begroot op €3.744.000. Daarmee sluit de grondexploitatie met een positief saldo van €4.134.000 op het einde van de looptijd per 31-12-2031. Dit positief saldo is inclusief tussentijdse winstnemingen.

Baronie van Cranendonck

Voor het plan Baronie van Cranendonck geldt dat er in 2020 door de gemeenteraad een grondexploitatiebegroting is vastgesteld. Vanaf het boekjaar 2020 is dit project een grondexploitatie en worden kosten niet meer als verlies genomen ten laste van de algemene reserve grondexploitatie maar worden deze kosten in de grondexploitatie meegenomen. De kosten van baronie die gemaakt zijn in de boekjaren 2016 t&m 2019 zijn ten laste gekomen van de reserve grondexploitatie. Deze kosten bedroegen in totaal € 871.375. Conform het besluit begroting en verantwoording mogen we deze kosten niet meenemen in de grondexploitatie van de Baronie. Deze kosten zullen we dus extra comptabel moeten bijhouden. In onderstaande tabel is te zien dat er een resultaat einde looptijd is berekend van €88.495 positief. Als we rekening houden met de reeds gemaakt kosten van € 871.375 welke ten laste van de reserve zijn genomen bedraagt het extra comptabele resultaat € 782.880 negatief. In het boekjaar 2021 gingen we nog uit van een negatief resultaat extra comptabel van €104.635. Dat betekent dat het resultaat met een bedrag van €678.245 is verslechterd. Dat heeft met een aantal oorzaken te maken:

- Aan de kosten kant hebben we het percentage inflatie verhoogd van 2% naar 4% als gevolg van een sterke stijging van materiaalkosten en uurlonen. De zorgt voor €125.000 aan hoger kosten.
- De plankosten zijn in 2022 met €268.000 overschreden. Het gaat hier om kosten voor het maken van het bestemmingsplan, interne uren en inhuur externe deskundigheid.
- Er bleken geen kosten voor tijdelijk beheer te zijn begroot. Deze kosten zijn nu begroot voor de resterende looptijd wat leidt tot een extra kostenpost van €368.000.

Rubenslaan 1

Dit betreft het voormalige bibliotheekgebouw. Dit gebouw is gekocht door de gemeente met als doel deze locatie te transformeren naar sociale huurappartementen. We zijn gestart met de planologische procedure om de bouw van deze appartementen mogelijk te maken. Het pand moet nadat de bestemming is gewijzigd gesloopt worden en er moet nog een bodemsanering gaan plaats vinden omdat er een verontreiniging is geconstateerd. Met Wocom is overeenstemming over de verkoop van de grond zodat Wocom hier twaalf sociale huurappartementen kan gaan bouwen.

Neerlanden

Voor het project Neerlanden is gekozen om de gronden uit te geven via marktselectie. Inmiddels zijn de overeenkomsten getekend met de winnende partij en zijn de financiële afspraken verwerkt in de grondexploitatie. Tegen het bestemmingsplan was beroep ingesteld. Inmiddels is er een uitspraak gedaan door de Raad van State waardoor het project Neerlanden nu eindelijk van start kan gaan. In 2023 zal gestart worden met bouwrijpmaken en de verkoop van de 1e fase waarin de bouw van circa 65 woningen mogelijk gemaakt gaat worden. De vergunning daarvoor ligt inmiddels bij de gemeente en zal naar verwachting in Q2 2023 afgegeven gaan worden. Het projectresultaat einde looptijd komt uit op een bedrag van € 2.977.000. Het totaaloverzicht voor wat betreft de projectresultaten voor de grondexploitaties is weergegeven in onderstaande tabel:

Resultaat einde looptijd gemeentelijke grondexploitaties							
	Naam	Boekwaarde 31-12-2022	Toekomstig nog te maken kosten	Toekomstig nog te realiseren opbrengsten	Resultaat einde looptijd	Reeds tussentijds genomen winst t&m 2022	Totaal project resultaat = resultaat einde looptijd + reeds tussentijds genomen winst
	Budel Noord 2007	765.652	45.585	0	811.236	0	811.236
	Airpark Brabant fase II/IIb	-5.323.321	6.855.659	3.744.182	-2.211.844	1.921.778	-4.133.622
	Baronie van Cranendonck	3.793.030	2.198.762	6.080.287	-88.495	0	-88.495
	Rubenslaan 1	69.891	174.595	244.486	0	0	
	Neerlanden	456.437	4.139.603	7.572.943	-2.976.903	0	-2.976.903
	Totaal	-238.311	13.414.204	17.641.898	-4.466.005	1.921.778	-6.387.784

Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen dat het becijferde resultaat is gebaseerd op voorcalculatorische en dus nog niet geheel gerealiseerde, (exploitatie)resultaten die, gaande de exploitatieperiode nog aan verandering onderhevig kunnen zijn. Daarnaast is het behalen van dit resultaat afhankelijk van de algemene (economische) verwachtingen in combinaties met de risico's.

Overzicht grondaankopen

In oktober 2021 is door de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld van €2.000.000 voor het doen van grondaankopen in het kader van actieve grondpolitiek. De hoogte van dit krediet wordt jaarlijks bij de begroting vastgesteld. In de vastgestelde beleidsnotitie is te lezen dat nadat een uitgave ten laste van dit krediet achteraf is verantwoord via een raadsvoorstel, tussentijdse rapportage of jaarrekening het beschikbaar gestelde budget weer vrijvalt. In 2022 is de locatie Rubenslaan 1 (voormalige bibliotheek) aangekocht voor een bedrag van €44.437.

Financiële positie

De financiële positie bestaat uit de boekwaarde van de gemeentelijke grondexploitaties en de reserves en risico's die samenhangen met de exploitatie van (bouw)grond.

Reserve Ruimtelijke Kwaliteit

De gemeenteraad heeft in december 2018 de Nota fonds ruimtelijke kwaliteit vastgesteld. De voeding vindt plaats vanuit particuliere plannen waar een bijdrage wordt gevraagd voor het fonds ruimtelijke kwaliteit en door een bijdrage vanuit de gemeentelijke grondexploitaties op basis van een bijdrage per m² verkochte grond als het gaat om bedrijventerreinen en een bijdrage per typologie woning als het gaat om woningbouwplannen. De mutatie van deze reserve is weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop reserve Fonds Ruimtelijke kwaliteit		
Stand per 1-1-2022		3.328.231
Stortingen vanuit complexen	0	
Stortingen vanuit anterieure overeenkomsten	72.322	
Onttrekking 2022	-11.718	
<i>Totaal mutaties 2022</i>		60.604
Stand per 31-12-2022		3.388.835

Omdat het Bbv voorschrijft dat er vanuit de grondexploitaties geen kosten mogen worden genomen voor fondsvorming wordt de berekende mutatie aan het Fonds Ruimtelijke kwaliteit jaarlijks genomen bij de jaarrekening door een uitname uit de reserve grondexploitatie ten behoeve van de reserve Fonds Ruimtelijke kwaliteit. In 2022 is dit bedrag €0.

Door de raad is vanuit de reserve fonds ruimtelijke kwaliteit een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld voor het project de Ark. Dit bedrag is tot op heden nog niet besteed in afwachting van de verdere planvorming en realisatie van dit project. Het is de verwachting dat dit bedrag in 2023 en 2024 besteed gaat worden aan de inrichting van de openbare ruimte en enkele aanpassing bij de school om de bouw van de woningen mogelijk te maken.

Voorziening Nadelige grondexploitaties

Volgens de richtlijnen van de BBV moet een voorziening worden getroffen voor gemeentelijke grondexploitaties die een voorgerecalculeerd tekort laten zien. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de gemeentelijke grondexploitatie wordt de hoogte van de voorziening herijkt. De voorziening wordt in mindering gebracht op de balanspost 'Onderhanden werk inzake grondexploitaties'.

Bijstellingen van de hoogte van de voorziening geschiedt middels verrekening met de reserve grondexploitatie.

Specificatie voorziening Nadelige grondexploitaties		
Stand per 1-1-2022		795.330
Benodigd per 31-12-2022		
- Budel Noord 2007	795.330	
Aanvulling t.l.v. reserve grondexploitaties		0
Stand 31-12-2022		795.330

Risico's grondexploitaties

Aan het exploiteren van (bouw)grond zijn risico's verbonden. Zeker gelet op de lange looptijden, de relatief hoge voorinvesteringen en omvangrijke geprognoseerde verkoopopbrengsten bij gemeentelijke grondexploitaties, moet rekening gehouden worden met een reëel risico.

Voor de kwantificering van de risico's wordt onderscheid gemaakt in algemene (exploitatie)risico's en project specifieke risico's. Voor het complex Baronie is de risico inschatting, uitgaande van een 'slecht weer scenario' (dit wil zeggen een verslechtering van het geprognoseerd resultaat of het niet (geheel) kunnen verhalen van de door de gemeente Cranendonck gemaakte kosten), berekend op een bedrag van €214.000. Voor Budel Noord hoeven we geen risicoreserve op te nemen omdat nagenoeg alle werkzaamheden zijn afgerond. Voor de locatie Rubenslaan 1 hebben we te maken met een bodemverontreiniging en sloop. Voor deze locatie nemen we daarom een bedrag op aan risicoreserve van €50.000. Voor de complexen Neerlanden en Airpark zijn de geprognoseerde resultaten dusdanig dat risico's opgevangen kunnen worden binnen het resultaat van de grondexploitatie.

In de vermogenspositie is rekening gehouden met een risicobedrag van € 200.000 voor reeds gestarte initiatieven (het niet geheel kunnen verhalen van de door de gemeente gemaakte kosten) en € 150.000 (algemeen voorbereidingsbudget) voor nieuwe initiatieven welke uiteindelijk niet doorgaan; totaal een risicobedrag van € 350.000. Het totale bedrag voor risico's komt daarmee uit op een bedrag van €350.000 plus € 264.000 = € 614.000

Risico's in relatie tot reserve grondexploitatie

Het uitgangspunt voor het bepalen van de minimumhoogte van de reserve grondexploitaties is dat er voldoende financiële buffer aanwezig moet blijven voor een verantwoorde continuering van de bedrijfsvoering. Hierbij is de minimumhoogte berekend op €614.000 gebaseerd op de risico's.

De huidige omvang van de reserve ad €546.000 is onvoldoende om de bestaande risico's af te dekken. Als we naar de huidige gemeentelijke grondexploitaties kijken dan zien we dat het risicoprofiel is toegenomen. De bovengrens bedraagt anderhalf maal de omvang van de noodzakelijke ondergrens en gezien de omvang van de risico's bepaald op een bedrag van $1,5 * €614.000 = €921.000$.

Reserve grondexploitaties

De reserve grondexploitaties is ingesteld om de resultaten van de lopende complexen en de ongedekte voorbereidingskredieten op te vangen. Elk jaar wordt op basis van de stand van de noodzakelijke reservepositie bepaald hoe hoog het bedrag is dat overgeheveld kan/moet worden naar/van de gemeentelijke algemene reserve.

Overzicht verloop reserve Grondexploitaties		
Stand per 1-1-2022		546.000
Bij:	Inflatiecorrectie	-
	Tussentijdse winstneming Airpark fase II en IIb	0
	Winstnemingen particuliere plannen	0
Af:	Verlies nemen particuliere plannen (afname)	-21.895
	Vennootschapsbelasting	0
	Storting vanuit de reserve in het fonds voor ruimtelijke kwaliteit	0
Stand 31-12-2022		524.105

Weerstandvermogen

Op grond van het BBV bepaalt het weerstandvermogen de mate waarin middelen vrijgemaakt kunnen worden om naast het afdekken van tekorten ook substantiële tegenvallers en risico's op te vangen (zonder aanpassing van beleid).

Voor het bepalen van het weerstandvermogen zijn drie zaken van belang:

1. De uiteindelijke resultaten van de grondexploitaties en particuliere plannen;
2. De risico's van/rondom grondexploitaties;
3. De stand en ontwikkeling van de reserve grondexploitatie.

Specificatie weerstandvermogen		
Reserve grondexploitaties per 31-12-2022		921.000
Bij:	Nog te realiseren resultaat positieve projecten	
	- Gemeentelijke grondexploitaties:	
	Airpark II/IIb	2.212.000
	Baronie van Cranendonck	88.000
	Neerlanden	2.977.000
<i>Subtotaal</i>		5.277.000
Af:	Risico's dekking en verlies	-614.000
	Risico minder winst	-344.000
<i>Subtotaal</i>		-958.000
Totaal weerstandvermogen per 31-12-2022		5.240.000

Het risico minder winst van € 344.000 vloeit voort uit de risico analyse van de grondexploitaties Neerlanden en Airpark waarbij naar scenario's wordt gekeken als mogelijk hogere inflatie van kosten (8%), stijging van rente naar 2,5% en 10% lagere grondprijzen in combinatie met een inschatting van de kans van optreden.

Er kan worden geconcludeerd dat de bijgestelde reserve grondexploitatie en de geprognosticeerde positieve resultaten van de grondexploitaties ruimschoots de risico's afdekken.

Paragraaf subsidies

De gemeente levert een financiële bijdrage aan diverse instellingen en verenigingen in de vorm van subsidies. De subsidies zijn verwerkt in de programma's van de programmabegroting 2021. In totaal gaat het om een bedrag van circa € 3 miljoen. In deze paragraaf subsidies is het totaalbeeld van de subsidies opgenomen.

Soorten subsidies

Subsidie is 'de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen en diensten' (artikel 4:21 van de Awb).

De Awb eist dat gemeenten de grondslag voor het verstrekken van subsidie vastleggen in een algemeen verbindend voorschrift (= subsidieverordening), dat door de raad is vastgesteld. Hierop zijn vier uitzonderingen mogelijk:

1. Subsidies die worden verleend in afwachting van de totstandkoming van een wettelijk voorschrift. Het wettelijk voorschrift moet dan binnen een jaar tot stand zijn gekomen;
2. Subsidieregelingen die door de Europese Unie zijn vastgesteld;
3. Indien de begroting de subsidieontvanger specifiek vermeldt en het bedrag aangeeft waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld (subsidieverstrekking op basis van een begrotingspost);
4. Eenmalige subsidies, mits deze voor ten hoogste vier jaren wordt verstrekt.

Bij bovenstaande uitzonderingen blijft gelden dat de procedure voor subsidieverstrekking moet voldoen aan de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht. Ook is het uitgangspunt dat de subsidie moet worden verstrekt voor een doel dat bijdraagt aan de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Er zijn diverse soorten subsidies, elk met eigen kaders en richtlijnen:

1. Stimuleringssubsidies: een eenmalige subsidie voor een activiteit/activiteiten met een eenmalig of experimenteel karakter; of een eenmalige subsidie voor activiteiten waarvan het college heeft aangegeven dat ze die wil stimuleren.
2. Budgetsubsidies: een subsidie voor activiteiten die bij voortduring dan wel periodiek (één jaar of langer) plaatsvinden en die op grondslag van meetbare activiteiten wordt verleend aan (professionele) organisaties, waarbij een uitvoeringsovereenkomst met de organisatie kan worden gesloten.
3. Accommodatiesubsidie: een subsidie die bijdraagt aan de kosten van een accommodatie.
4. Activiteitensubsidie: een subsidie voor activiteiten die bijdragen aan gemeentelijke beleidsdoelen en bij voortduring dan wel periodiek (één jaar of langer) plaatsvinden waarmee de gemeente aangeeft het aanbod van bepaalde activiteiten door een organisatie van belang te vinden.
5. Ontwikkeling gemeenschapsinitiatieven: de facilitering van gemeenschappen bij het registreren, realiseren dan wel in stand houden van hun eigen fysieke, sociale en mentale leefomgeving. Binnen de heelheid van deze gemeenschap is aandacht en ontwikkelingsruimte voor ieder die, ongeacht zijn fysieke en mentale mogelijkheden, geaardheid, culturele afkomst, achtergrond en geloofsovertuiging, op een positieve wijze hier deel van uit willen maken en een bijdrage willen leveren.

Beleid

Het beleid met betrekking tot subsidies is vastgelegd in het subsidiebeleid, de subsidieverordening van de gemeente Cranendonck (vastgesteld 2021) en bijbehorende nadere subsidieregels 2018. De nadere regels zijn voor ontwikkeling gemeenschapsinitiatieven en huisvesting accommodaties zijn vastgesteld. Voor de andere onderwerpen zijn we hier mee bezig.

Het subsidiebeleid geeft weer welke uitgangspunten de gemeente hanteert bij de toepassing van het instrument subsidie. Deze uitgangspunten vormen het kader voor de uitwerking van de subsidieverordening en de subsidieregels.

In de subsidieverordening staat de procedure van aanvraag, verlening, verantwoording en vaststelling van subsidies inclusief hieraan gekoppelde voorwaarden. Ook zijn er de administratieve verplichtingen (termijnen, te overleggen bewijsstukken, etc.) in opgenomen. Basis voor de verordening zijn de bepalingen zoals opgenomen in de Algemene wet bestuursrecht.

In de nadere regels, aangepast in 2018, wordt aangegeven hoe de hoogte van de subsidie wordt berekend en aan welke eisen en verplichtingen een aanvrager moet voldoen.

De gemeente streeft voor de diverse beleidsterreinen specifieke doelstellingen na. Subsidie wordt ingezet als middel om bepaalde maatschappelijke doelstellingen te behalen, bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen te stimuleren.

De doelstellingen zijn uitgewerkt en vastgelegd in diverse beleidsplannen. Daarnaast wordt aangesloten op de strategische visie. De volgende algemene doelstellingen kunnen worden genoemd:

Wonen en leven

De gemeente biedt de mogelijkheid om burgers in elke kern samen te laten komen. Hierdoor versterken we de sociale cohesie. Onze burgers wonen in een omgeving waarbij ze tevreden zijn over het beheer van de openbare ruimte.

Kunst en cultuur

De gemeente biedt haar inwoners de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan (lokale) kunst- en culturele activiteiten. Onderdeel hiervan is het behoud van de eigen identiteit van Cranendonck.

Sport

De gemeente biedt haar inwoners, met speciale aandacht voor jeugd en mensen met een beperking, de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegactiviteiten.

Zorg

De gemeente stimuleert dat inwoners, van jong tot oud, zich kunnen ontplooiën en verantwoordelijkheid nemen. Inwoners doen mee in de samenleving.

Subsidieplafond

De gemeente Cranendonck werkt met een subsidieplafond. Dit subsidiebudget is het bedrag dat gedurende een subsidiejaar ten hoogste beschikbaar is voor verstrekking van basis- en stimuleringssubsidies. Het subsidiebudget kent een plafond dat voor 2022 wordt vastgesteld op € 503.121,76, dit is het plafond van 2021 verhoogd met een index van 2%. Jaarlijks is maximaal € 15.000 binnen het totale subsidiebudget beschikbaar voor stimuleringssubsidies. Bij een subsidieplafond worden subsidies verstrekt zolang er middelen beschikbaar zijn. Als het budget op is, wordt een subsidieverzoek in principe afgewezen. Voor de manier waarop de middelen worden verdeeld, worden nadere regels gesteld. In Cranendonck worden aanvragen behandeld op volgorde van binnenkomst.

Vanwege de huidige manier van subsidiëren, op basis van maatschappelijke doelstellingen, ondernemen verenigingen extra activiteiten om aan meer maatschappelijke doelstelling een bijdrage te kunnen leveren en daarmee meer subsidie ontvangen. Hiermee lijkt het subsidiebeleid een gewenst effect te behalen namelijk de bijdrage aan de doelstellingen van gemeentelijk beleid.

Financieel overzicht subsidies

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidiebedragen zoals die zijn verleend voor 2022. Organisaties die meer dan € 2.000 subsidie ontvangen, moeten voor 1 juni 2023 een vaststellingsaanvraag indienen. De subsidies over 2022 moeten uiterlijk 31 december 2023 vastgesteld zijn.

		Begroot	Toegekend
Basissubsidies	Beleidssterrein: kunst & cultuur	72.925	70.750
	Beleidssterrein: zorg	61.000	59.700
	Beleidssterrein: wonen & leven	18.675	17.400
	Beleidssterrein: sport: - maatschappelijke doelen		55.170
	- accommodatiesubsidie	341.148	276.119
Stimulerings-subsidies	12 aanvragen stimuleringsubsidies in 2021 (8x toekenningen, 3x afwijzingen en 1x ingetrokken)	<u>15.000</u>	<u>7.273</u>
	Totaal subsidiebudget	508.748	486.412
Budgetsubsidies	AK Smeltkroes	14.215	14.215
	Stichting Europese Jeugdsportdagen	3.184	4.000
	De Klimroos	24.345	9.605
	RICK }		130.064
	Stichting Muziekactiviteiten Grensland }	138.128	23.414
	Stichting Cordaad-Welzijn	413.694	413.694
	Lumens Groep	378.608	378.608
	Radio Horizon (PULSAR)	12.106	12.390
	Stichting Carrousel	6.324	2.852
	GGzE	93.804	108.640
	Stichting Leergeld Weert en omstreken }	49.900	39.000
	Stichting De Boodschappenmand (VW) }		1.350
	Stichting Voedselbank Weert en omstreken }		2.100
	Stichting Combinatie Jeugdzorg	401.920	383.336
	DigiTaalhuis	<u>24.500</u>	<u>20.000</u>
		1.560.728	1.543.268
Andere regelingen	Bijdragen:		
	- Bibliotheken Budel en Maarheeze	381.774	381.774
	- GGD	738.383	716.751
	- Exploitatievergoeding de Smeltkroes	32.334	30.512
	- Gemeenschapshuizen:		
	* de Reinder, Budel-Schoot	30.721	30.721
	* de Schakel, Budel-Dorplein	3.010	3.010
Totaal subsidies		3.255.698	3.192.448

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, is minder subsidie toegekend dan is begroot. Dit betekent overigens niet dat deze middelen echt over zijn; bijvoorbeeld een restant bij product kinderp participatie voor Stichting Leergeld is ingezet voor meer (particuliere) kinderp participatie.

Budgetsubsidies

Budgetsubsidies vallen alleen onder de werking van het subsidiebeleid voor zover het gaat om de toepassing van aanvraag- en afhandeltermijnen. Inhoudelijk wordt per budgetgesubsidieerde instelling de subsidie bepaald. Er zijn geen algemeen geldende criteria voor deze instellingen (bijvoorbeeld voor het berekenen van de subsidie), zodat ook geen sprake is van een algemeen geldend subsidieplafond voor budgetsubsidies.

Te ontvangen subsidies

In de loop van 2016 is begonnen met het structureel actief zoeken naar subsidiemogelijkheden voor gemeentelijke projecten-activiteiten door middel van de inzet van een subsidioloog. Hier worden positieve resultaten mee geboekt, waardoor er meer middelen beschikbaar komen voor bepaalde projecten en ontwikkelingen binnen onze gemeente. Voor 2021 is deze werkwijze voortgezet.

Paragraaf Corona

Algemeen Inleiding

De bijzondere omstandigheden door het corona virus hadden begin 2022 nog impact op het dagelijks leven van de samenleving en de economie. Diverse sectoren waren verplicht gesloten, inwoners werd opgeroepen zoveel mogelijk thuis te blijven, leerlingen volgen thuisonderwijs en thuiswerken was de norm. Op veel terreinen en in de economie zullen de gevolgen in grote mate onzeker zijn en zullen ook na de crisis nog na-ijlen.

In deze paragraaf geven wij inzicht in de financiële gevolgen van de corona crisis in 2022 voor de gemeente Cranendonck.

Corona algemene baten en lasten

De gemeente Cranendonck ontvangt extra middelen van het Rijk om de extra kosten als gevolg van corona en de lagere inkomsten door corona op te kunnen vangen.

Onderstaande tabel geeft een totaalbeeld van de zijn de corona inkomsten via de algemene uitkering en corona-gerelateerde kosten van 2022.

	Jaarrekening 2022
Overgeheveld budget naar 2022; algemeen	178.351
Overgeheveld budget naar 2022; TONK	81.657
Totaal geormerkt voor 2022	260.008
Inkomsten corona 2022 algemene uitkering:	
continuïteit zorg; meerkosten WMO en jeugd	21.000
inkomstenderving corona 2020	35.000
Totaal inkomsten 2022	56.000
Besteding:	
<u>Extra kosten als gevolg van corona</u>	
Extra communicatie werkzaamheden	15.997
Digitaal vergaderen raad	1.636
Overige kosten; eenmalige subsidie de Borgh	18.421
afrekening meerkosten 2021 wmo en jeugd	-5.876
Meerkosten jeugd	3.228
Meerkosten WMO	17.772
<u>VMOC regeling</u>	
VMOC regeling	24.600
Totaal besteed 2022	75.778
Raad 7 juni 2022: VRBZO nog oormerken voor 2023 en 2024	33.062
Voorstel: storten in reeve tegemoetkoming energie maatschappelijke organisaties	207.168

Uit vorenstaande tabel blijkt dat van het geormerkte bedrag van voor 2022 nog circa € 207.000 resteert. Voorgesteld wordt om met dit bedrag een tijdelijke reserve "tegemoetkoming energie maatschappelijke organisaties" te vormen. Deze reserve is bedoeld om maatschappelijke organisaties die in acute problemen komen door de hoge energieprijzen tegemoet te komen.

In de jaarrekening 2022 zijn de financiële gevolgen van corona in het boekjaar 2022 verwerkt.

Ondanks corona liep een groot aantal processen door, uitkeringen zijn tijdig verstrekt, projecten in de openbare ruimten zijn voortvarend opgepakt en processen rondom de P&C-cyclus zijn geheel volgens planning doorlopen. Vooral projecten waarbij onze burgers een rol spelen zijn begin 2022 nog tijdelijk stopgezet. In 2022 konden het merendeel van de evenementen en de kermissen doorgaan. De hele coronaperiode heeft wel veel overleg gevraagd tussen organisaties en gemeente om goede afspraken te maken. Dit heeft een beroep gedaan op de flexibiliteit van bestuur en medewerkers.

Hoofdstuk 3 Jaarrekening 2022

Staat van baten en lasten inclusief toelichting

Financieel resultaat

Het resultaat over 2022 bedraagt € 3.966.000 voordelig. Na de Burap 2022 en de verwerking van de septembercirculaire 2022 verwachtten wij een resultaat van € 261.000 nadelig. Het saldo van de jaarrekening is hiermee voordeliger dan begroot tot een bedrag van € 4.227.000. Per programma is het volgende beeld van de afwijkingen te zien:

Totale programmakosten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2021	Primitief 2022	Wijziging 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Afwijking 2022
Lasten						
Wonen en Leven	-11.753.848	-12.612.771	-1.829.382	-14.442.153	-13.077.406	1.364.747
Werk en economie	-2.296.110	-3.651.458	-102.427	-3.753.885	-2.521.506	1.232.379
Recreatie en toerisme	-2.508.564	-2.333.594	-346.469	-2.680.063	-2.548.390	131.673
Sociaal domein	-22.908.842	-22.516.158	-2.829.973	-25.346.131	-24.636.360	709.771
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	-6.006.337	-7.318.406	-36.884	-7.355.290	-7.095.404	259.886
Overhead	-7.837.901	-7.038.712	-1.552.916	-8.591.628	-9.006.397	-414.769
Totaal Lasten	-53.311.603	-55.471.099	-6.698.051	-62.169.150	-58.885.463	3.283.687
Baten						
Wonen en Leven	6.414.209	6.079.689	575.367	6.655.056	6.984.051	328.995
Werk en economie	2.170.788	2.947.077	20.000	2.967.077	2.079.932	-887.145
Recreatie en toerisme	969.187	679.235	83.193	762.428	986.023	223.595
Sociaal domein	5.107.059	3.855.665	409.240	4.264.905	4.304.445	39.540
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	42.145.364	41.394.677	5.106.000	46.500.677	47.653.005	1.152.328
Totaal Baten	56.806.606	54.956.343	6.193.800	61.150.143	62.007.457	857.314
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	3.495.003	-514.756	-504.251	-1.019.007	3.121.994	4.141.001
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-1.243.746	-80.000	-1.318.475	-1.398.475	-1.419.716	-21.241
Onttrekkingen reserves	959.987	717.671	1.438.286	2.155.957	2.264.027	108.070
Bestemming per saldo	-283.759	637.671	119.811	757.482	844.311	86.829
Vennootschapsbelasting						
Gerealiseerd resultaat	3.211.244	122.915	-384.440	-261.525	3.966.304	4.227.829

Gecomprimeerd per programma geeft dit het volgende beeld:

Afwijkingen per programma (x 1.000)	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	afwijking saldo
Wonen en Leven	1.365	329	-57	1.637
Werk en economie	1.232	-887	-8	337
Recreatie en toerisme	132	224	4	359
Sociaal domein	710	40	18	767
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen inclusief overhead	-155	1.152	130	1.127
Totaal	3.284	857	87	4.228

In 2022 is per saldo € 87.000 minder uit de reserves onttrokken dan in de bijgestelde raming 2022 (burap 2021) is opgenomen.

Het financiële verloop van het jaar 2022 basis van begrote cijfers

In de programmabegroting 2022 werd een voordelig resultaat voorzien van € 123.000. Door vaststelling van de burap 2022 en overige raadsvoorstellen verwachtten wij een nadelig resultaat van € 261.000.

Deze mutaties lichten we als volgt toe:

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Bedrag	Totaal
Primitieve begroting 2022		123
Begrotingsbehandeling (raad 2-11-2021)		-590
Septembercirculaire 2021		893
S.V. Budel; kleedlokalen (raad 5-10-2021)		2
Geen 100% dekking afvalstoffenheffing (raad 14-12-2021)		-112
Doorontwikkeling griffie (raad 8-2-2022)		-30
Mutaties burap (raad 27-09-2022):		
• Per saldo netto voordelige algemene uitkering(meicirculaire 2022)	255	
• Per saldo hogere uitkering faciliteitenbesluit	267	
• Hogere ozb opbrengst	318	
• Lagere opbrengsten omgevingsvergunningen	-100	
• Jeugdconsulenten; extra inhuur	-200	
• Verhoging P-budget	-600	
• Resultaat Burap 2022 GRSA2	-620	
• Overig	-23	
Totaal burap		-703
Septembercirculaire 2022 (raad 1-11-2022)		156
Totaal van de bijgestelde begroting 2022		-261

Financiële analyse op hoofdlijnen jaarrekening 2022

Financieel resultaat 2022

Het voordelige resultaat van de jaarrekening 2022 is hoger dan het verwachte bijgestelde begrote resultaat. Het voordelige resultaat dat de gemeente in 2022 heeft behaald bedraagt € 3.966.000.

Totale programmakosten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2021	Primitief 2022	Wijziging 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Afwijking 2022
Lasten						
Wonen en Leven	-11.753.848	-12.612.771	-1.829.382	-14.442.153	-13.077.406	1.364.747
Werk en economie	-2.296.110	-3.651.458	-102.427	-3.753.885	-2.521.506	1.232.379
Recreatie en toerisme	-2.508.564	-2.333.594	-346.469	-2.680.063	-2.548.390	131.673
Sociaal domein	-22.947.396	-22.516.158	-2.829.973	-25.346.131	-24.636.360	709.771
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	-6.006.337	-7.318.406	-36.884	-7.355.290	-7.095.404	259.886
Overhead	-7.837.901	-7.038.712	-1.552.916	-8.591.628	-9.006.397	-414.769
Totaal Lasten	-53.350.156	-55.471.099	-6.698.051	-62.169.150	-58.885.463	3.283.687
Baten						
Wonen en Leven	6.414.209	6.079.689	575.367	6.655.056	6.984.051	328.995
Werk en economie	2.170.788	2.947.077	20.000	2.967.077	2.079.932	-887.145
Recreatie en toerisme	969.187	679.235	83.193	762.428	986.023	223.595
Sociaal domein	5.145.613	3.855.665	409.240	4.264.905	4.304.445	39.540
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	42.145.364	41.394.677	5.106.000	46.500.677	47.653.005	1.152.328
Totaal Baten	56.845.160	54.956.343	6.193.800	61.150.143	62.007.457	857.314
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	3.495.003	-514.756	-504.251	-1.019.007	3.121.994	4.141.001
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-1.243.746	-80.000	-1.318.475	-1.398.475	-1.419.716	-21.241
Onttrekkingen reserves	959.987	717.671	1.438.286	2.155.957	2.264.027	108.070
Bestemming per saldo	-283.759	637.671	119.811	757.482	844.311	86.829
Vennootschapsbelasting						
Gerealiseerd resultaat	3.211.244	122.915	-384.440	-261.525	3.966.304	4.227.829

Analyse totstandkoming resultaat 2022

De jaarrekening laat een totale omzet zien van € 62 miljoen en sluit met een voordelig saldo van € 3.966.000. In de bijgestelde raming gingen we nog uit van een verwacht nadelig saldo van

€ 261.000. Het definitieve resultaat is € 4.227.000 gunstiger dan verwacht. In de onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen ten opzichte van het verwachte resultaat van de bijgestelde begroting weergegeven welke (nagenoeg) geheel incidenteel van karakter zijn.

prog		bedrag	bedrag
	1. Voordeel P-budget		816.000
div	- salarissen en inhuur	343.000	
1	- niet-beïnvloedbare kosten bestuur en raad	51.000	
5	- secundaire arbeidsvoorwaarden (opleidingen, reiskosten etc.)	244.000	
5	- hogere doorberekening aan projecten, grexen, particuliere plannen en oekraïne	178.000	
5	2 Niet benutte loon-en prijscompensatie		706.000
	3. Hogere leges		605.000
1	- omgevingsvergunningen (netto voordeel)	432.000	
1	- verkeer en vervoer; kabels en leidingen	127.000	
1	- bestemmingsplannen (netto-voordeel)	20.000	
5	- secretarieleges	26.000	
	4. per saldo voordeel sociaal domein		394.000
4	- Werk en inkomen	212.000	
4	- WMO	271.000	
4	- Jeugd	-100.000	
4	- Onderwijs	11.000	
	5. Economie		266.000
2	- Economische ontwikkeling	138.000	
2	- Metalot	50.000	
2	- Kansen over Grenzen, Groote Heide, MRE etc.	54.000	
2	- subsidie OP zuid	24.000	
1	6. per saldo voordeel afval		255.000
	7. Voordeel kapitaallasten		250.000
div	- lagere afschrijvingen	196.000	
div	- lagere rentekosten	54.000	
div	8. niet benutte gelden corona (zie paragraaf corona)		207.000
1	9. Afrekeningen SPUK sport		50.000
1	10. afrekeningen TVS regeling		170.000
	11. Algemene uitkering		231.000
5	- hogere algemene uitkering (basis decembercirculaire)	49.000	
5	- niet benutte geormerkte budgetten o.a. Wet Open Overheid, Dienstverlening toeslagenaffaire	182.000	
1	12. Onderhoud gemeenschapshuizen		150.000
1, 5	13. Niet benutte gelden masterplan verkeer, lbor en digitale agenda		166.000
1	14. Voordeel milieubeheer		90.000
5	15. extra werkbudget asielopvang niet benut		68.000
3	16. lagere exploitatielasten binnen en buitensport		66.000
5	17. Voorziening bovenwettelijk verlof		-98.000
5	18. Voorziening claim Attero		-309.000
div	19. Afwijkingen < € 40.000 (toelichting > € 20.000 toegelicht bij programma's)		144.000
	Totaal		4.227.000

Begrotingsrechtmatigheid

Hieronder een overzicht van de lasten per programma over 2022 in het kader van de begrotingsrechtmatigheid:

Afwijkingen per programma (x 1.000)	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	afwijking saldo
Wonen en Leven	1.365	329	-57	1.637
Werk en economie	1.232	-887	-8	337
Recreatie en toerisme	132	224	4	359
Sociaal domein	710	40	18	767
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen inclusief overhead	-155	1.152	130	1.127
Totaal	3.284	857	87	4.228

De verantwoorde lasten passen binnen het kader van de begrotingsrechtmatigheid. Hieronder volgt een toelichting op de onder- en overschrijdingen.

Programma 1

Wonen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
P budget Voor een toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	48			48
Woonwagens Vanwege de moeizame onderhandelingen is dit geld nog niet uitgegeven maar is dringend nodig om de onderhoudstoestand in 2023 in beeld te krijgen. Voorgesteld wordt daarom om dit bedrag via de resultaatbestemming over te hevelen.	I	40			40
Ruimtelijke ordening: Extra RO Personeel: Vanwege de krappe arbeidsmarkt is het niet gelukt extra RO personeel aan te trekken. Vanwege de grote werkvoorraad kan het aantrekken van extra personeel wel zorgen voor het wegwerken van deze werkvoorraad. Voorgesteld wordt om dit bedrag via de resultaatbestemming 2022 over te hevelen.	I	100			100
Bestemmingplannen Er zijn hogere kosten voor de inhuur van personeel. Door de hogere inhuur zijn meer leges bestemmingsplannen gerealiseerd.	I	-73	93		20

Bijdrageregelingen Er ontstaat een voordeel door het grote aantal behandelde initiatieven in 2022. De hogere inkomsten worden toegevoegd aan de reserve ruimtelijke kwaliteit en de reserve landschapsversterking	I		53	-53	0
Leges omgevingsvergunningen Er zijn meer omgevingsvergunningen behandeld ten opzichte van de verwachting. Bovendien zijn er twee zonneparken vergund waarvoor zeer veel leges binnen zijn gekomen wat vooraf niet inschat was.	I		476		476
Kosten omgevingsvergunningen Er zijn dit jaar meer kosten gemaakt voor inhuur van personeel (50k) en advieskosten (15k). Hierdoor was het mogelijk meer vergunningaanvragen te behandelen.	I	-65			-65
Overige afwijkingen	I	72	12		84
					0
Totaal		122	634	-53	703
Verkeer & Vervoer	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Ingeleend personeel overige: Gereserveerd budget voor inhuur externe advisering opstellen nieuw Masterplan Verkeer. Uitvoering project doorgeschoven naar 2023. Projectoverheveling is aangevraagd.	I	86			86
Legesopbrengsten: Het betreft vergoedingen van Nutsbedrijven voor werkzaamheden aan kabels en leidingen. De nutsbedrijven voerden in 2022 meerdere saneringswerkzaamheden uit aan de water en gasleidingen. Ook werden de werkzaamheden voor de glasvezelkabels in de woonkernen uitgevoerd. Voorafgaand aan een jaar zijn de projecten die de Nutsbedrijven gaan uitvoeren niet allemaal bij de gemeente bekend.	I		127		127

Onderhoud asfaltwegen: Meerkosten diverse klein onderhoud beheer wegen. Redenen hiervoor waren aanvullend onderhoud verhardingen door wortelopdruk, prijsindexaties en brandstofvergoedingen.	I	-38			-38
Glasvezel buitengebied: Begeleiding glasvezeltraject woonkernen. Uitgaven externe begeleiding Glasvezelproject worden gecompenseerd via de legesopbrengsten Zie hierboven..	I	-22			-22
Schadevergoedingen: Vergoedingen schade aan gemeentelijke eigendommen. Ontvangen schadevergoedingen voor schadeherstel brugleuning en bomen openbaar groen en openbare verlichting			76		76
Diverse kleine posten beheer wegen. Totaal positief resultaat diverse kleine beheerposten.	I	21			21
Kapitaallasten. Lagere kapitaallasten dan begroot door het achterblijven van investeringen in 2021 (restant kredieten 2021, het betreft onder meer woonstraten kern Budel, uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer en verbetering smalle wegen).	I	130			130
Overige afwijkingen	I	30	4		34
Totaal		207	207	0	414
Leefbaarheid	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Gemeenschapshuis De Smeltkroes is teruggenomen door gemeente, hierdoor hogere onderhouds- en beheerkosten	I	-40			-40
Kapitaallasten gemeenschapshuizen Lagere kapitaallasten omdat de gemeenschapshuizen Schakel en Schaapskooi niet zijn gerealiseerd	I	104			104
Onderhoudskosten gemeenschapshuizen Het in 2021 overgehevelde budget voor onderhoud is in 2022 niet benut.	I	150			150

Huuropbrengsten Lagere huren i.v.m. kwijtschelding huur in coronaperiode de Borgh en lagere huur Schakel omdat nog niet is gerealiseerd.					-40	-40
Overige afwijkingen	I	32	-15			17
						0
Totaal		246	-55	0		191
Openbare Ruimte	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves		Saldo afwijking
Openbaar groen. Vanuit de stelpost prijscompensatie is in 2022 een indexatie van 4,1% toegekend. Dit bedrag was niet nodig aangezien er in 2022 is gewerkt met vaste prijzafspraken.	I	31				31
Speelvoorzieningen inspecteren en onderhouden we volgens wettelijke regelgeving.	I	13				13
Overige afwijkingen	I	-5				-5
Riolering vGRP						
Salarissen riool-afval-Duurzaamheid. Vacatureruimte is eind 2022 ingevuld waardoor budget niet volledig is bested.	I	76				76
Vrijvervalriolering: het verschil wordt veroorzaakt doordat er tijdelijk minder kosten zijn gemaakt voor rioolinspectie en bijbehorend preventief klein onderhoud.	I	155				155
Mechanische riolering Door inzet eigen personeel is beperkt gebruik gemaakt van inhuur.	I	29				29
Riolering algemeen: de voorbereidende werkzaamheden onderhoud sloten vraagt i.v.m. milieukundige begeleiding meer tijd.	I	74				74
Onderzoekskosten Eind 2022 startten we met opstellen van structuurplan Stedelijk water. (SSW) Hierdoor is het budget nog niet besteed.	I	96				96
Als gevolg van voornoemde lagere lasten is er ook een lagere dekking voor derving BTW noodzakelijk.	I	70				70

Rioolheffing: de baten van de rioolheffing waren hoger dan begroot. De baten zijn op voorhand niet exact in te schatten omdat deze mede afhangen van het drinkwaterverbruik.	I		74		74
Overige posten riolering	I	-6	-10		-16
Voorziening riolering Het resultaat op het product riolering is in werkelijkheid 618k voordeliger dan begroot. Er vindt daarom geen onttrekking, maar een storting aan de voorziening plaats. Het totale saldo van riool komt hiermee op nul (gesloten financiering).	I	-229	-388		-617
<u>Afval</u>					
Afval, verwerkings- en inzamelkosten. Lager aanbod van afval zowel op de huishoudelijke routes als op de milieustraat. Dit is een landelijke trend, waarschijnlijk doordat mensen weer op kantoor zijn gaan werken en minder thuis zaten dan gedurende de coronaperiode.	I	126			126
Afval, facilitaire dienstverlening. Kosten voor externe inhuur van advies zijn lager uitgevallen.	I	22			22
Afval, inkomsten milieustraat. Lagere inkomsten op de milieustraat.	I		-26		-26
Afval, teruggave tariefzakken. Er zijn minder tariefzakken teruggebracht dan verwacht.	I	22			22
In december 2021 heeft de raad besloten om de tarieven afvalstoffenheffing voor 2022 niet 100% kostendekkend te maken. Uit de analyse van de jaarrekening blijkt dat door de lagere kosten een kostendekkendheidspercentage van meer dan 100% wordt bereikt. De verwachte onttrekking aan de algemene reserve is in 2022 niet noodzakelijk.	I	66	46		112
Milieu, salarissen. Een medewerker is doorbelast naar het product duurzaamheid.	I	48			48

Milieu, Odzob. In 2022 is een onderschrijding op het totale milieubudget. We verwachten in 2023 een overschrijding op dit budget, dit door recente financiële ontwikkelingen bij de ODZOB. Vandaar dat is verzocht om dit bedrag over te hevelen naar 2023.	I	36			36
Overige geringe afwijkingen	I	144	-152		-8
					0
					0
Totaal		768	-456	0	312
Duurzaamheid	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Structureel budget Duurzaamheid. Voor beleidsontwikkeling Water Natuur Klimaat was 50.000 euro gereserveerd. Deze functie is de tweede helft van het jaar vacant geweest waardoor er maar zeer beperkt invulling is gegeven aan het ontwikkelen van beleid. De functie is reeds ingevuld waardoor dit in 2023 wél kan plaatsvinden, hiervoor is een budgetoverheveling aangevraagd.	I	50			50
Overschrijding regulier budget Duurzaamheid. Per november 2021 is voorzien in verdere ondersteuning door de werving van een Projectondersteuner Duurzaamheid en communicatie. Deze ontwikkeling is niet meegenomen in begroting 2022 maar uiteraard wel gerapporteerd in Burap 2022. Vanaf 2023 is er, conform de begroting, budget vrijgemaakt om personeelskosten Duurzaamheid structureel te dekken.	I	-29			-29
Totaal		21	0	0	21
Overige afwijkingen			-1	-3	-4
Totaal structureel					
Totaal incidenteel		1364	329	-56	1637
Totaal programma		1.364	329	-56	1.637

Programma 2

Economie	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Economisch stimuleringsbeleid					
Metalot: De samenwerking in Metalot heeft niet geleid tot extra investeringen, projecten, initiatieven of aanvragen voor andere kosten vanuit het werkbudget (50k) voor Metalot.	I	50	0	0	50
Salarissen: Beleidsmedewerker economie is medio 2022 uit dienst getreden en in 2022 niet vervangen.	I	53	0	0	53
Economische ontwikkeling en Economische visie Cranendonck: In 2022 ontstaat er een voordeel doordat er activiteiten voor de uitvoering van de Economische Visie uitgesteld zijn. Oorzaken voor uitstel zijn bijvoorbeeld de coronacrisis, verkiezingen en het achterblijven van initiatieven die bijdragen aan het bereiken van de doelen o.a. vanuit samenwerking tussen ondernemers.	I	138	0	0	138
Kansen over Grenzen: De samenwerkingspartners hebben besloten geen bijdrage te doen voor 2022.	I	25			25
Subsidie deelname OPZuid deelname in als partner in project OPZuid bedrijfsgeboeuwen en subsidie inkomsten te besteden ten gunste van verduurzaming van bedrijfsgebouwen in Cranendonck	I		24		24
Overige geringe afwijkingen:	I	29	-5	0	24
Totaal		295	19	0	314
Ondernemen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Zakelijke rechten en gronden					
De meeropbrengsten worden voornamelijk veroorzaakt door de inhaalslag in de rechten van opstal.	I		41		41

Overige geringe afwijkingen:	1	2	9		11
					0
Grondexploitaties					0
Voor een uitgebreide toelichting op de grondexploitaties verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.	1	935	-956	-8	-29
Totaal		937	-906	-8	23
Totaal structureel		0	0	0	0
Totaal incidenteel		1.232	-887	-8	337
Totaal programma		1.232	-887	-8	337

Programma 3

Sport	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Subsidie sportverenigingen/TVS Vanwege corona is gebruik gemaakt van de compensatieregeling Tegemoetkoming Sportaccommodaties (TVS-regeling). De hogere baten zijn veroorzaakt door de ontvangst van de Rijksbijdrage van de regeling. De middelen TVS-regling zijn doorbetaald aan de huurders van de sportaccommodaties voor kwijtschelding van de huren. Deze kwijtschelding van de huren heeft vervolgens geleid lagere accommodaties, wat een voordeel opleverde.	1	49	145		194
Spuk-IJz De ontvangen Rijksmiddelen van de SPUK IJz (coronagerelateerd) zijn in 2022 doorbetaald aan Zuiderpoort zwembad.	1	-54	54		0

Subsidie SPUK Sport: In het kader van de subsidie SPUK Sport (BTW compensatie) is voor 2022 een toekenning ontvangen van € 145k (begroot was € 67k). Naar aanleiding van de definitieve SISA-verantwoording 2022 wordt aanvullend € 93k aangevraagd. Terug te ontvangen BTW die niet is toe te rekenen aan specifieke activiteiten (denk aan mengpercentage BTW) wordt hier als (niet begrote) bate verantwoord.	I	0	50	0	50
Subsidie SPUK Sportakkoord In het kader van de subsidie sportakkoord is in 2022 een (niet begroot) bedrag van 38k ontvangen. De totale uitgaven binnen product bedragen 4k. De overige bestedingen van 34k inzake subsidieverlening vrijwilligerscentrale 2022 zijn verantwoord binnen programma 4 WMO	I	4	38		42
Subsidies cluster sport Vanwege de kwijtschelding door de TVS regeling zijn er lagere accommodatiesubsidies vastgesteld.	I	42			42
Huren binnen- en buitensport-accommodaties: door Corona en diverse lopende pilots minder huurinkomsten	I		-66		-66
Exploitatielasten binnen en buitensport De totale exploitatielasten van de binnen- en buitensport zijn lager dan geraamd.	I	66			66
Overige sportaccommodaties	I	-13	6		-7
Totaal		94	227	0	321
Cultuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
					0
Totaal		0	0	0	0
Toerisme en evenementen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking

Recreatieve routestructuren vormen een belangrijke basisvoorziening. In de begroting 2022 was incidenteel budget beschikbaar voor het verbeteren van de recreatieve routes. De bewegwijzering van de fietsknooppunten is in 2022 aangepast. Hiervoor is een deel van dit budget ingezet. Een verbeterplan voor de wandelroutes wordt echter pas in 2023 opgesteld, waarbij de input van inwoners en betrokken partijen wordt meegenomen. De uitvoerende werkzaamheden vinden najaar 2023 plaats (na het recreatief seizoen). Voorgesteld wordt daarom om het resterende budget via de resultaatbestemming 2022 over te hevelen.	I	26			26
Overige geringe afwijkingen	I	12	-4	4	12
Totaal		38	-4	4	38
Totaal structureel		0	0	0	0
Totaal incidenteel		132	223	4	359
Totaal programma		132	223	4	359

Programma 4

Werk & Inkomen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
<p>Uitkeringsgerechtigden</p> <p>De bruto uitgaven op de BUIG uitkeringen valt positief uit, enerzijds door een geringe afname van het totale klantenbestand, waaronder een gestage daling van het aantal IOAW klanten ivm het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. En anderzijds door de hogere positieve herberekening van de loonheffing van bijstandsklanten (-60), Daarnaast zijn de baten dit jaar incidenteel hoger dan geraamd door 2 hoge terugvorderingen aan bijstand (+63).</p>	I	48	42		90

Inburgering: De ontvangen middelen vanuit het Rijk voor de Wet Inburgering 2021 worden overgeheveld naar 2023 omdat de middelen bestemd voor uitvoering en regie op het inburgeringsproces van nieuwkomers, het inzetten van participatie en leerroutes, nog volop ingezet worden in 2023.	I	-41	33		-8
Bijzondere Bijstand De kosten voor bijzondere bijstand op een aantal kostensoorten is toegenomen. Dit betreft o.a. bewindvoering, kinderopvang en inrichtingskosten statushouders. Deze laatste is een lening, die (gedeeltelijk) bij debiteurenbatens terugkomt. Het negatieve resultaat wordt veroorzaakt door de energietoeslag 2022. Doordat de beschikbare Rijksmiddelen niet volledig zijn meegenomen in de begroting (-€ 30.000) en vanwege groot bereik en daarbij behorende kosten (overschrijding van € 67.000) is er een tekort ontstaan van € 97.000 .	I	-125	52		-73
TONK Voor een toelichting verwijzen we naar de paragraaf corona.	I	81			81
TOZO Dit betreffen de aflossingen op de verstrekte TOZO bedrijfskapitalen welke verplicht is gestart op 1-7-2022.	I		23		23
Leefgeld Oekrainers Het betaalde leefgeld aan de Oekraïense vluchtelingen ontvangen we terug via het Rijk.	I	-129	129		0

Participatiebudget Het budget voor reïntegratiemaatwerktrajecten is overgeboekt naar post incidentele bijdrage Sociale Werkvoorziening De Risse. Verder zijn er minder individuele reïntegratietrajecten ingekocht. De focus ligt op inzet Loonkostensubsidie en bijbehorende begeleiding door Werk.Kom	I	128	18		146
Schuldhelpverlening: De verwachte toename van schuldhelpverleningstrajecten heeft niet plaatsgevonden. Mogelijke oorzaak zijn inkomensondersteunende rijksmaatregelen en inzet vroegsignalering.	I	48			48
Overige geringe afwijkingen	I	31	8		39
Totaal		41	305	0	346
Maatschappelijke ondersteuning	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
P-budget Het structurele inhuurbudget voor het sociaal domein was niet toereikend (-43k). Deze overschrijding wordt opgevangen door het niet gebruiken van het incidentele inhuurbudget (zie jeugd). Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel P-budget.	I	-15			-15
subsidies en bijdragen (incl mantelzorg) Uitgaven t.b.v. Lumens vallen lager uit dan begroot. Daarnaast is niet volledige bedrag aan mantelzorg uitgegeven.	I	67			67
Algemene/overige bijdragen Door uitstel invoering beschermd wonen en regionale uitrol aanpak Dak- en thuisloosheid zijn de middelen nog niet uitgegeven.	I	70			70
Cliëntondersteuning	I	169			169

Het incidentele deel van het budget (voor koplopersproject doorontwikkeling OCO) is in 2022 voor een klein gedeelte benut omdat dit project doorloopt tot in 2024					
Vitale gemeenschappen					
Het voordeel wordt met name veroorzaakt doordat minder is ingehuurd dan verwacht.	I	31			31
Woningaanpassingen er is een grillig verloop van jaarlijkse gerealiseerde kosten op deze post. Dit jaar is er bijvoorbeeld één woningaanpassing geweest met kosten > € 100.000	I	-59			-59
Huishoudelijke hulp Groei in uitgaven op basis van historische gegevens is hoger dan geraamd. vanaf begroting 2023 reeds meerjarig bijgesteld.	I	-38			-38
Overige geringe afwijkingen	I	31	-16		15
Totaal		256	-16	0	240
Jeugd	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
P-budget Mede door de krapte op de arbeidsmarkt is incidentele extra budget voor personeel (meicirculaire 2022) niet benut (€ 200.000). Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel P-budget.	I	234			234
Aanpak huiselijk geweld In Q4 2022 is de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling opgepakt door trainingen sociaal team en opleiden/certificeren aandachtfunctionarissen. Dit wordt in 2023 verder uitgerold. De daarvoor ontvangen DUVO gelden zijn in 2022 daarom gedeeltelijk besteed.	I	47			47
Uitvoeringskosten Jeugd	I	67			67

Het voordeel ontstaat enerzijds doordat niet alle projecten binnen de regio (samen voor jeugd) zijn opgepakt. Anderzijds is de subsidie van de Combinatie Jeugdzorg niet volledig benut.					
Individuele voorzieningen jeugd laat een tekort zien waardoor het uiteindelijke resultaat op Jeugd een vertekend beeld geeft. Dit is te verklaren door een stijgende lijn in de inzet van Spoed Eisende Zorg.	I	-212			-212
Overige geringe afwijkingen		-1	14		13
Totaal		135	14	0	149
Onderwijs	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Leerlingenvervoer hogere kosten openbaar vervoervergoedingen en eigen vervoervergoedingen (kilometervergoeding auto) (16k). meerkosten van het aangepast vervoer (taxivervoer). (19k)	I	-41	6		-35
Gymonderwijs basisonderwijs Vanuit 2021 hebben de scholen minder gedeclareerd dan verwacht. Dit is veroorzaakt door de in 2021 geldende coronamaatregelen. Daarnaast geven scholen voor 2022 aan dat ze gebruik hebben gemaakt van andere (niet-gemeentelijke) ruimtes omdat er te weinig ruimte is. Deze kosten hebben ze niet gedeclareerd.	I	32			32
NPO onderwijs Omdat het om een doeluitkering met een terugbetaalverplichting reserveren we het niet bestede deel van deze middelen.	I	119	-119		0
Inrichting school Oekraïne De kosten voor de inrichting van de school zijn gedeclareerd bij het Rijk	I	-42	42		0

Lokaal onderwijsbeleid Omdat het om een doeluitkering met een terugbetaalverplichting reserveren we het niet bestede deel van deze middelen.	I	186	-186		0
Overige afwijkingen	I	22	-5	18	35
					0
Totaal		276	-262	18	32
Totaal structureel		0	0	0	0
Totaal incidenteel		708	41	18	767
Totaal programma		708	41	18	767

Programma 5

Algemeen bestuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Overige geringe afwijkingen	I	5			5
Totaal		5	0	0	5
Dagelijks bestuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	118	-15		103
De vergader- en representatiekosten zijn hoger dan de raming	I	-21			-21
Overige geringe afwijkingen (cursussen, congressen, studie)	I	-9			-9
Totaal		88	-15	0	73
Openbare orde	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	97			97
Opvang vluchtelingen Oekraïne De kosten voor de opvang Oekraïense vluchtelingen (O.a. realisatie opvanglocatie, beveiliging en tolk) zijn binnen dit ondedeel verantwoord. Deze kosten worden via een Rijksbijdrage terugontvangen.	I	-672	672		0
Naleving corona toegansbewijzen	I	-54	54		0
Overige afwijkingen	I	2	12		14
Totaal		-627	738	0	111

Burgerdiensten/ dienstverlening	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
<p>Secretarieleges: Deze baten zijn hoger, omdat er meer gezondheidsverklaringen zijn aangevraagd wat resulteert in meer rijbewijsaanvragen. Daarnaast is de paspoort dip in 2023/2024 voorbij. Burgers willen wachttijden voorkomen en vervangen tijdig hun reisdocument.</p>	I	-7	33		26
Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	-30			-30
<p>Verkiezingen De lagere kosten voor verkiezingen worden hoofdzakelijk veroorzaakt doordat een extra bijdrage i.v.m. het organiseren van verkiezingen in coronatijd niet geheel benut is.</p>	I	29			29
Overige afwijkingen	I	19	10		29
Totaal		11	43	0	54
Algemene dekking	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
<p>Niet benutte loon- en prijscompensatie De onderschrijding kan als volgt worden verklaard: - Cranendonck heeft nog een vast energiecontract tot 1-1-2024; - prijsafspraken met leveranciers en zorgaanbieders hebben in 2022 over het algemeen niet geleid tot extra verhogingen - verbonden partijen vingen het merendeel van hun prijsstijgingen op binnen hun exploitatie/reserves.</p> <p>De in de Burap 2022 extra ontvangen bijdrage voor inflatie is daarom in 2022 niet nodig.</p>	I	707			707

<p>Algemene uitkering De algemene uitkering is 49k hoger dan de raming o.b.v. de septembercirculaire 2022. Dit is lager dan de verwachte stijging 529k zoals opgenomen in de raadsinformatiebrief van de decembercirculaire 2022. Dit wordt veroorzaakt doordat de waarde van de maatstaf WOZ waarden naar boven is bijgesteld. Voor 2021 en 2022 heeft dit een nadelig effect op de algemene uitkering. Op het mogelijke meerjarige nadelige effect komen we terug in de raadsinformatiebrief van meicirculaire 2023 .</p> <p>Verder ontstaat er voordeel doordat voor diverse beleidsvelden (o.a. Wet Open overheid, versterking antidiscriminatievoorziening, toeslagenaffaire) gelden zijn geormerkt die in 2022 niet zijn benut.</p>	I	182	49	231
Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget	I	-128		-128
Corona Voorhet definitieve overzicht van de uitgaven en inkomsten van corona 2022 verwijzen wij naar de paragraaf corona.	I	228		228
Onroerende zaakbelasting De opbrengst van de ozb is ten opzichte van de bijgestelde raming hoger	I		32	32
Bespaarde rente Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting onder bedrijfsvoering kapitaallasten	I	287	-238	49
Hogere doorrekening aan projecten, grexen en particuliere plannen en Oekraïne	I		178	178
Opvang asielzoekers Het voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat het extra werkbudget van 2022 niet is benut.	I	-132	223	91

Voorziening bovenwettelijk verlof Volgens de regelgeving zijn we vanaf 2022 verplicht om een voorziening te treffen voor het niet opgenomen wettelijke verlof	I	-98			-98
Voorziening claim Attero. Op 17 maart 2023 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan in de zaak over de minderlevering van restafval in de jaren 2015 tot en met januari 2017. Door de uitspraak zijn de Brabantse gemeenten en gewesten gehouden de naheffing, vermeerderd met BTW en wettelijke rente te betalen. Vooruitlopend hierop is een voorziening getroffen voor het voorlopige bedrag wat betrekking heeft op onze gemeente.	I	-309			-309
Overige afwijkingen	I	-91	9	55	-27
					0
Totaal		646	253	55	954
Bedrijfsvoering	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Kapitaallasten Dit nadeel wordt veroorzaakt door:					
1. hogere toerekening rente aan reserves (-49k) 2. lagere toerekening rente aan producten (-126k) 3. lagere externe rentekosten doordat een gedeelte van de geplande investeringen later zijn uitgevoerd (o.a. schaapskooi, Schakel, centruplan Budel) (54k)	I	-121			-121
Overige afwijkingen	I	-4	8		4
Totaal		-125	8	0	-117
Overhead	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Voor een Toelichting verwijzen wij naar het P-budget en programma 6 overhead	I	-351	103		-248

Ondernemingsraad Dit voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat minder adviezen zijn gevraagd dan in de raming is opgenomen	I	26			26
Communicatie De overschrijding wordt veroorzaakt doordat meer is ingehuurd vanwege: 1. corona (17k) 2. doorontwikkeling website, etc.	I	- 60			-60
Dienstverlening Op dit product zijn diverse aspecten van dienstverlening verzameld.	I	52	18		70
Gemeentehuis Advieskosten zijn gebruikt voor het kaart brengen van de kosten van het MJIP.	I	- 73	2	74	3
					0
Overige afwijkingen	I	- 8	2	1	-5
Totaal		- 414	125	75	- 214
Totaal		- 416	1.152	130	- 866
Totaal strcutureel					
Totaal incidenteel		- 416	1.152	130	- 866

Algemene dekkingsmiddelen

Hier wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen bestaande uit:

1. Lokale heffingen; waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is.
2. Algemene uitkering;
3. Dividend;
4. Saldo van de financieringsfunctie; betreft het renteresultaat.
5. Overige algemene dekkingsmiddelen; betreft onder andere boetes en bespaarde rente.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Werkelijk 2022
Lokale heffingen *	6.089
Algemene uitkering	39.306
Dividend	11
Saldo van de financieringsfunctie	-34
Overige algemene dekkingsmiddelen **	287

* Betreft Ozb en Toeristenbelasting

** Betreft de bespaarde rente

Balans inclusief toelichting

Balans per 31 december 2022

ACTIVA	Ultimo 2022	Ultimo 2021
VASTE ACTIVA		
Immateriele vaste activa	600	359
Kosten van onderzoek en ontwikkeling		1
Bijdragen in activa van derden	600	358
Materiële vaste activa	53.404	52.425
Investerings met een economisch nut	24.331	24.453
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	18.037	18.179
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut In erfpacht	11.036	9.793
Financiële vaste activa	2.063	1.883
Kapitaalverstrekking aan:		
- deelnemingen	39	39
Leningen aan:		
- woningbouw corporaties		
- deelnemingen		
Overige langlopende leningen	2.024	1.844
Overige uitzettingen met een looptijd >= 1 jr.		
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	-1.034	3.451
Grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	-238	3.451
Verliesvoorzieningen	-795	
Voorraad gereed product en handelsgoederen		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	7.444	8.873
Vorderingen op openbare lichamen	5.504	4.222
Rekening courant Rijk		2.139
Rekening courant verhouding met niet-financiële instellingen	240	202
Overige vorderingen	2.033	2.310
Voorzieningen dub debiteuren(F)	-333	
Uitzettingen in 's Rijksschatkist met een looptijd van < jaar		
Liquide middelen	2	598
Kassaldi	2	6
Banksaldi		592
Overlopende activa	5.910	3.846
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Rijk		
- Overige Nederlandse overheidslichamen	845	
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.065	3.846
TOTAAL ACTIVA	68.389	71.435

PASSIVA	Ultimo 2022	Ultimo 2021
VASTE PASSIVA		
<u>Eigen vermogen</u>	29.242	26.119
Algemene reserves	14.799	12.778
Bestemmingsreserves	10.476	10.130
Gerealiseerde resultaat	3.966	3.211
<u>Voorzieningen</u>	3.744	3.476
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	457	88
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.576	1.906
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen	1.711	1.482
<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar</u>	26.217	28.386
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en andere financiële instellingen	26.206	28.376
- Openbare lichamen		
Waarborgsommen	10	10
VLOTTENDE PASSIVA		
<u>Netto vlottende schuld met rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	5.661	4.100
Crediteuren	2.584	
Overige schulden	3.077	4.100
<u>Overlopende passiva</u>	3.525	9.354
De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	2.187	2.804
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.091	1.123
Herrubricering voorraad bouwgrondexploitatie met positieve boekwaarde	247	5.428
TOTAAL PASSIVA	68.389	71.435

Toelichting op de balans

Inleiding

De jaarrekening 2022 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Uitgangspunten voor de waardering van de activa zijn de vastgestelde uitgangspunten in de Financiële verordening Cranendonck 2020.

Alle vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. In deze jaarrekening zijn de inkomsten verwerkt tot en met de decembercirculaire.

Tot slot heeft er een wijziging van de waarderingsgrondslagen als gevolg van de wijzigingen in het BBV plaatsgevonden. De wijzigingen hebben betrekking op de niet in exploitatie genomen gronden alsmede op de presentatie van de bijdragen aan activa in eigendom van derden. De effecten hiervan zijn onder de betreffende balansposten toegelicht.

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de balans een toelichting gegeven. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000,-.

Vaste activa

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen. Deze worden onderscheiden in immateriële, materiële en financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- de kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- bijdragen aan activa en eigendom van derden.

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert;
- de uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn betrouwbaar vast te stellen.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- de bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.
- op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten afsluiten geldleningen		
Kosten onderzoek en ontwikkeling	1	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	358	600
Totaal	359	600

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende 2022:

	31-12-2021	Inv.	Herrubricering	Afschrijving	31-12-2022
Kosten onderzoek en ontw. Bep. Actief	1	0	0	1	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	358	273	0	31	600
Totaal	359	273	0	31	600

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen worden geactiveerd, uitgezonderd kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde.

Afschrijving

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in financiële verordening. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire afschrijvingsmethode met uitzondering van activa waar (gelijkblijvende) opbrengsten mee worden gerealiseerd. Voor deze activa geldt de annuïtaire afschrijvingsmethode.

Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Duurzame waardevermindering van vaste activa

Afwaardering van bedrijfseconomisch vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde. Lagere taxatiewaarden dan de boekwaarden van onroerende zaken zijn hierbij als duurzame waardedaling in aanmerking genomen. Afwaardering van maatschappelijk vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde en er ten opzichte van de huidige functie geen (bestuurlijke) intentie is voor duurzame exploitatie.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

De post materiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Investerings met economisch nut	24.453	24.277
Investerings met ec. nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	18.180	18.019
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	9.793	11.108
Totaal	52.426	53.403

	31-12-2021 Inv.	Desinv.	Herrubr.	Reguliere Afschr.	31-12-2022	
Investerings met een economisch nut						
Gronden en terreinen	1.222	0	44	0	59	1.119
Woonruimten	190	0		0	22	167
Bedrijfsgebouwen	22.122	910	0	0	794	22.238
Vervoermiddelen	0			0		0
Machines, apparaten en installaties	370	0	0	0	93	277
Overige materiële vaste activa	549	1	0	0	75	476
Subtotaal	24.453	911	44	0	1.044	24.277
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven						
Bedrijfsgebouwen	61	0	0	0	7	54
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	18.119	811	0	-375	589	17.965
Subtotaal	18.180	811	0	-375	596	18.019
Investerings met een maatschappelijk nut						
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	9.743	2.402	971	305	484	10.994
Overige materiële vaste activa	50	0	0	71	7	114
Subtotaal	9.793	2.402	971	376	491	11.108
Totaal	52.426	4.124	1.016	0	2.131	53.403

Er zijn voor Materiële vaste activa 2022 de volgende investeringen gedaan:

Strategische gronden	-44.437
Centrumplan Budel	190.884
Vervangen houten brug in het Cranendonckse Bosch	20.167
Herinrichting Stationsstraat Maarheeze	73.485
Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2022	12.500
Uitvoeringsprogramma wegen 2022	651.462
GVVP 2021	-97.000
GVVP 2019	40.838
GVVP 2018	61.502
Infrastructurele verbetering smalle wegen 2021	445.181
Samen naar de A2	2.980
Natuur en cultuurpoort op Baronie Cranendonck	-5.059
Randweg Zuid	906
Fietspaden 2022	32.742
Aankoop inventaris Smeltkroes	1.454
Project de Schaapskooi	894.770
Herontwikkeling de Borgh	15.204
V-GRP (Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2022	124.247
V-GRP (Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2021	192.071
V-GRP (Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2020	494.761
Totaal investeringen Materiële vaste activa	3.108.659

Financiële vaste activa

Het BBV kent de volgende soorten financiële vaste activa:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- overige langlopende geldleningen;
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Participatie in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan:		
Deelnemingen	39	39
Totaal kapitaalverstrekkingen	39	39
Leningen aan:		
Overige verbonden partijen	1.844	2.024
Totaal leningen u/g	1.844	2.024
Totaal financiële vaste activa	1.883	2.063

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022:

	31-12-2021	Vermeerdering	aflossing/ Vermindering	31-12-2022
Aandelen Brabant Water N.V.	1			1
Aandelen BNG	38			38
Overige verstrekte geldleningen	73	119	3	189
Verstrekte leningen particulieren ivm zonnepanelen	1.174	293	164	1.302
Verstrekte geldlening inrichting De Borgh	500		29	471
Verstrekte geldlening Stimuleringsfonds	97		35	63
Totaal financiële vaste activa	1.883	412	231	2.063

Vlottende activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa

Voorraden

In de balans worden onder de voorraden afzonderlijk opgenomen:

- grond- en hulpstoffen;
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie;
- gereed product en handelsgoederen;
- vooruitbetalingen.

De grond en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen de lagere marktwaarde gewaardeerd.

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.246	-238
Gereed product en handelsgoederen		
Voorziening nadelige grondexploitaties	-795	-795
Totaal Voorraden	3.451	-1.033

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van maart 2023 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Het college hanteert de volgende algemene uitgangspunten ten aanzien van haar schattingen:

- rentepercentage bedraagt 2%;
- kostenindexatie bedraagt 4%;
- opbrengstenindexatie bedraagt 1%.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de voorraden gedurende het jaar 2022:

Bouwgrond in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2021	Kosten 2022	Opbrengsten 2022	Winst- neming	Boekwaarde 31-12-2022
Airpark Brabant	-5.282	0	-41	0	-5.323
Budel Noord 2007	352	414	0	0	766
Neerlanden II	624	127	-295	0	456
Baronie	3.270	545	-22	0	3.793
Rubenslaan 1 Budel	0	70	0	0	70
Totaal	-1.036	1.156	-358	0	-238

Aan de in exploitatie genomen bouwgronden wordt rente toegerekend.

<u>Voorziening nadelige grondexploitaties per 1-1-2022</u>	-795
Storting in 2021 tlv AR grondexploitatie	0
Onttrekkingen 2021	0
Subtotaal	-795
<u>Benodigde voorziening per 31-12-2022</u>	
Budel-Noord 2007	795
Subtotaal	795
Aanvulling t.l.v. reserve grondexploitaties (bijstorten)	0
Balanspost nadelige grondexploitaties per 31-12-2022	-795

Het totaaloverzicht voor wat betreft de verwachte resultaten voor de grondexploitaties is weergegeven in onderstaande tabel:

Bouwgrond in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2022	ntn kosten	ntn opbrengsten	Eindwaarde
Airpark Brabant	-5.323	6.856	3.744	-2.212
Budel Noord 2007	766	46	0	812
Neerlanden II	456	4.140	7.573	-2.977
Baronie	3.793	2.199	6.080	-89
Rubenslaan 1 Budel	70	175	244	0
Totaal	-238	13.414	17.642	-4.466

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt bepaald aan de hand van individuele beoordelingen van de openstaande posten.

De post uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	4.222	5.504
Rekening courant Rijk	2.139	0
Rekening courant niet financiële instellingen	202	240
Overige vorderingen	2.310	
Overige uitzettingen	0	2
Totaal	8.873	7.444

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2022
Kassaldo	6	2
Banksaldi	592	
Totaal	598	2

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	845
Overige nog te ontvangen bedragen	1.841	2.461
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.005	2.604
Totaal	3.846	5.910

Vaste passiva

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de vaste passiva een toelichting gegeven.

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000,-.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2022:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Reserves, gespecificeerd naar:		
- Algemene reserve	12.778	14.799
- Bestemmingsreserves	10.130	10.476
Resultaat na bestemming	3.211	3.966
	26.119	29.241

Naam Reserve	31-12-2021	Toename	Afname	31-12-2022
Algemene Reserve	12.778	2.706	685	14.799
Resultaat	3.211	3.966	3.211	3.966
Totaal Algemene Reserves	15.989	6.672	3.896	18.765
Bestemmingsreserves	10.130	1.925	1.578	10.476

De onttrekkingen aan de Reserves, hebben betrekking op:

Reserve dekking kapitaallasten	120
Reserve duurzaamheid	34
Reserve eigen risico organisatie/ww rechten	55
Reserve verduurzaming gebouwen	75
Reserve overgehevelde budgetten	1.246
Reserve landschapsversterking	15
Reserve Grondexploitaties	22
Reserve ruimtelijke kwaliteit	12
Totaal aan onttrekkingen	1.578

De toevoegingen aan de Reserves, hebben betrekking op:

Reserve duurzaamheid	187
Reserve overgehevelde budgetten	1.136
Reserve landschapsversterking	60
Reserve Grondexploitaties	-31
Reserve ruimtelijke kwaliteit	72
Reserve MJOP sport	250
Reserve landschapsversterking	250
Totaal aan toevoegingen	1.925

De afname van de algemene reserve heeft betrekking op:

Organisatievisie	-230
Garantstelling de Borgh	-16
<u>Raadsbesluit jaarrekening 2020, punt 5a:</u>	
ontwikkelas Randweg-Oost en Fabriekstraat	-24
Projectleider ondermijning	-16
<u>Raadsbesluit jaarrekening 2020, punt 5b:</u>	
Sociaal domein	-200
inzet planbegeleiding RO initiatieven 2021	-100
inzet planbegeleiding RO initiatieven 2022	-100
	-686

Voor nadere specificaties per reserve verwijzen we naar de bijlage Reserves en Voorzieningen.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorzieningen gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

De post voorzieningen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	88	457		
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.904	1.576		
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	1.482	1.711		
	3.476	3.744		
Naam Voorziening	31-12-2021	Toename	Afname	31-12-2022
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	88	407	38	457
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.904	1.302	1.630	1.576
investeringen waarvoor een heffing wordt geheven	1.482	229	0	1.711
Totaal Voorzieningen	3.476	1.938	1.668	3.744

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen gedurende het jaar 2022:

De toevoegingen die betrekking hebben op Voorzieningen ter egalisering van kosten:	
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	283
Voorziening onderhoud groen	47
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen VTBC (excl. BTW)	179
Voorziening onderhoud wegen	765
Voorziening straatverlichting	28
Voorziening 2bconnect	0
Totaal toevoegingen Voorzieningen ter egalisering van kosten	<u>1.302</u>

De toevoegingen die betrekking hebben op Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:	
Voorziening claim Attero	309
Voorziening salarissen vtbc	98
Totaal toevoegingen aan Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	<u>407</u>

De toevoeging die betrekking hebben op Voorzieningen voor investeringen waarvoor een heffing wordt geheven:	
Voorziening riolering	229
Voorziening afvalstoffenheffing	0
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen waarvoor een heffing wordt geheven	<u>229</u>

Totaal toevoegingen aan Voorzieningen **1.938**

De onttrekkingen die betrekking hebben op Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:	
Voorziening salarissen vtbc	-38
Voorziening voormalig bestuur en personeel	0
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	<u>-38</u>

De onttrekkingen die betrekking hebben op Voorzieningen voor investeringen waarvoor een heffing wordt geheven:	
Voorziening riolering	0
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen waarvoor een heffing wordt geheven	0

De onttrekkingen die betrekking hebben op Voorzieningen ter egalisering van kosten:	
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	-186
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen VTBC (excl. BTW)	-377
Voorziening onderhoud groen	-58
Voorziening onderhoud wegen	-960
Voorziening straatverlichting	-28
Voorziening 2bconnect	-20
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen ter egalisering van kosten	<u>-1.630</u>

Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen **-1.668**

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	28.376	26.207
Waarborgsommen	10	10
Totaal vaste schulden	<u>28.386</u>	<u>26.217</u>

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2022:

	31-12-2021	Vermeerdering	Verminderen	31-12-2022
Geldleningen	28.376	0	2.169	26.207
(Betaalde) waarborgsommen	10	0	0	10
Totaal vaste schulden	28.386	0	2.169	26.217

De rentelast over de langlopende leningen bedraagt in 2022 € 352.217.

Vlottende passiva

Algemeen

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De post netto-vlottende schulden wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2021	31-12-2022
Crediteuren		2.584
Overige schulden	4.100	3.077
	4.100	5.661

Schatkistbankieren

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dit is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor de gemeente Cranendonck is dat voor 2022 € 1.109.420 (2% van het begrotingstotaal).

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2022 heeft geen overschrijding plaats gevonden van het drempelbedrag.

Schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen van 2022 is geweest:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1109,42			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	107	102	92	79
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.003	1.007	1.018	1.031
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	55.471			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	55.471			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1109,42			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	9.607	9.306	8.427	7.260
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	107	102	92	79

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

Boekwaarde Boekwaarde
31-12-2021 31-12-2022

De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	2.804	2.187
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.122	1.091
Faciliterend grondbeleid	5.428	247
	9.354	3.525

Specificatie en verloopoverzicht van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen:

	saldo 31/12/21	ontvangen bedragen	vrij gevallen bedragen	Terugbetaling/ herrubricering	saldo 31/12/22
Vooruitontvangen uitkering toeslagenaffaire	16	0	0		16
Subsidie verkeerslawaaï (SISA)	71	45	-18		98
Subsidie sanering varkenshouderijen	0	75	-11		64
Middelen tbv controle coronatoegangsbewijzen	54	80	-57	-54	23
SU NP onderwijs	78	91	-53		116
SU Onderwijsroute	0	18	-	-	18
Samen mee naar de A2	6		-6		0
Maatregelen overlastgevende asielzoekers	68	150	-173		45
COA / Maatschappelijke begeleiding	406		-60	-346	0
Onderwijs asielzoekers	0		-49	346	297
OAB/3f	270	468	-269		470
Ministerie Sociale Zaken Bbz	410		-61		350
Voorschotten TOZO	450		-450		0
Specifieke Uitkering verlagen energierekening	0	395	-248		146
SU Wet Inburgering	0	289			289
Subsidie MIRT	974	-	-834		140
Subsidie herinrichting kruising van Hout straat		115			115
Diversen	0				-
Totaal	2.804	1.725	-2.288	-54	2.187

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen

De borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Borgstellingen 31-12-2021	Borgstellingen 31-12-2022
Door WSW geborgde leningen aan woningbouworganisaties:		
WoCom		33.713
Wonen Limburg		3.207
Stichting Vestia		4
Totaal toegerekend bedrag	36.884	36.924

Alle geborgde leningen afgesloten vóór 1 augustus 2021 vallen onder het toen geldende regime: elke lening wordt toegerekend aan een individuele gemeente. Alle geborgde leningen afgesloten vanaf 1 augustus 2021 vallen onder het regime van de nieuwe achtervangovereenkomsten. In het regime vanaf 1 augustus 2021 wordt de achtervangpositie voor leningen toegerekend aan gemeenten naar rato van de marktwaarde van het DAEB-bezit dat corporaties in de gemeenten hebben.

Overige verleende garantstellingen:

Coöperatieve vereniging Cranendonck	219	208
Florius	68	65
ABP	3	0
ING	261	216
Westland Utrecht Bank	8	2
Rabobank Weerterland en Cranendonck	33	33
Rabobank De Kempen	1	1
Totaal overige verleende garantstellingen	593	525

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Ter voldoening aan het gestelde in de verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet geven wij hieronder een opsomming van de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor de komende jaren is gebonden. Alleen bedragen hoger dan € 50.000 zijn opgenomen in de tabel.

Leverancier	Contract	Verplichting 2023
Colijn Beton- en Waterbouw B.V.	Gladheidsbestrijding	80.300
Remondis	Inzameling huishoudelijk afval	985.000
Raadsheren	Brandverzekering	116.462
VebeGo Groen Participatie B.V.	Onderhoud openbaar groen	789.192
		1.970.954

Weigering aanvraag omgevingsvergunning supermarkt Budel

De Raad van State heeft in oktober 2021 uitspraken gedaan inzake bestemmingsplan 'Kom Budel en Kom Maarheeze Herziening supermarkten en parkeren' en de omgevingsvergunning voor het bouwen van de supermarkt.

De uitkomst is dat het bestemmingsplan rechtskracht behoudt en daarmee ook onherroepelijk is. De omgevingsvergunning is door de Raad van State vernietigd. In lijn met deze uitspraak heeft het College een nieuwe beslissing op bezwaar moeten nemen, waarbij de aangevraagde omgevingsvergunning is geweigerd. Hiertegen is door initiatiefnemer rechtstreeks beroep ingesteld bij de Raad van State. Deze zaak loopt nog.

In het verleden heeft de initiatiefnemer reeds een schadeclaim voor het niet tijdig kunnen exploiteren van een supermarkt neergelegd bij de gemeente van circa 2,2 miljoen euro. Recentelijk heeft de initiatiefnemer de schadeclaim aangepast en is in de gelegenheid gesteld deze claim nader te onderbouwen. Deze – niet nader onderbouwde claim – bestaat uit schade ten gevolge van onrechtmatig handelen en planschade. Wij merken hierbij op dat de schadeclaim géén vaststaand gegeven is en dat het de vraag is of de rechter dit schadebedrag zal toekennen.

Rapportage WNT

De WNT is van toepassing op gemeente Cranendonck. Het voor gemeente Cranendonck toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	P. Bemelmans	E. Jacobs
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	90.673	112.151
Beloningen betaalbaar op termijn	15.426	20.164
<i>Subtotaal</i>	<i>106.099</i>	<i>132.315</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	106.099	132.315
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021		
bedragen x € 1	P. Bemelmans	E. Jacobs
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	15/07 – 31/012
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	83.481	49.780
Beloningen betaalbaar op termijn	14.942	8.472
<i>Subtotaal</i>	<i>98.423</i>	<i>58.252</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	97.342
Bezoldiging	98.423	58.252

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	J. Schellevis	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	
Kalenderjaar	2022	2021
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	N.v.t.	01-01 – 31-07
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	N.v.t.	7
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	N.v.t.	1.110
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	N.v.t.	€ 199
Maxima op basis van de normbedragen per maand	N.v.t.	€ 160.400
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 160.400	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	N.v.t.	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	N.v.t.	€ 127.506
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 127.506	

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	N.v.t.	€ 127.506
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Cranendonck.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Cranendonck.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.800. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Cranendonck.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.800 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Cranendonck.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Cranendonck.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Cranendonck.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bijlagen

reserve	Algemene Reserve (AR)
---------	-----------------------

soort reserve	Algemene reserve
budgethouder	Directeur/gemeentesecretaris.
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Opvangen van jaarrekeningtekorten en het afdekken van risico's in algemene zin, waarvoor geen bestemmingreserves of voorzieningen zijn gevormd.
voeding uit	De voeding van deze reserve geschiedt door positieve programmarekening saldi aan deze reserve toe te voegen.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	12.778.594	12.778.594	14.814.700	14.814.700	14.664.700
resultaat 2020					
storting vanuit reserve overheveling					
Budgetoverheveling omgevingswet					
Jaarrekening 2021 toevoegen resultaat aan AR	2.674.775	2.674.775			
Raadsbesluit Jaarrekening 2021: vrijval reserve grondexploitatie	31.475	31.475			
Totaal toevoegingen	2.706.250	2.706.250	-	-	-
Organisatievisie	229.998-	229.998-			
Garantstelling de Borgh		15.600-			
Frictiekosten GRSa2					
Verwacht nadelig begroting 2020-2023 t/m raad 03-03-2020 raadsbesluit jaarrek.19 punt 4 naar grondexploitatie					
resultaat 2019					
raadsbesluit jaarrek.19 punt 7 naar reserve duurzaamheid					
raadsbesluit jaarrek.19 punt 8 laaggeletterdheid/Geo/AVG					
Omgevingsplan				150.000-	150.000-
<u>Raadsbesluit jaarrekening 2020, punt 5a:</u>					
ontwikkelas Randweg-Oost en Fabriekstraat	24.203-	24.203-			
Masterplan kansen over grenzen					
Uitvoeringskosten TOZO					
projectleider ondemijning	15.943-	15.943-			
<u>Raadsbesluit jaarrekening 2020, punt 5b:</u>					
sociaal domein, overheveling vanuit jaarrekening 2020	200.000-	200.000-			
inzet planbegeleiding RO initiatieven 2021	100.000-	100.000-			
inzet planbegeleiding RO initiatieven 2022	100.000-	100.000-			
communicatie, beheersing effecten AZC					
opstartkosten buurtpreventieteams					
Extra investering digitaal werken					
opvang van ziekte binnen P-budget					
MVA opboeking		336			
Totaal onttrekkingen	670.144-	685.408-	-	150.000-	150.000-
Stand reserve per 31-12-	14.814.700	14.799.436	14.814.700	14.664.700	14.514.700

Toelichting					
Geoormerkt voor de Borgh			15.600	15.600	15.600
Maximale garantstelling rb 25-9-2018					

reserve	791012 Reserve Randweg
---------	------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Opvangen van grote fluctuaties in de reguliere bedrijfsvoering als gevolg van uitgaven in het kader van de voorbereiding/ontwikkeling van een eventuele randweg.
voeding uit	Resultaatbepaling bij eventuele positieve jaarresultaten.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	1.582.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
Verbetermogelijkheden randweg zuid					
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	1.582.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677

reserve	Reserve dekking kapitaallasten
---------	--------------------------------

soort reserve	Bestemmingreserve
budgethouder	Afdelingshoofden
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Overeenkomstig de voorschriften BBV de beschikking over de reserves te verantwoorden.
voeding uit	Eventuele stortingen van de onttrekkingen uit reserves die voor de dekking van kapitaallasten van diverse investeringen ter beschikking gesteld zijn.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	1.168.603	1.217.286	1.050.854	927.015	805.645
Verbetermogelijkheden randweg zuid					
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
Aankoop stationstraat 50 Maarheeze (7810005)	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-
Harrie Derckx complex (7530017)	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-
Extra lasten voetbalveld Budel (7531002)	1.733-	1.733-	1.733-	1.733-	1.733-
Duur. Energiemaat. gemeentehuis (7001056)	47.297-	47.297-	47.297-	47.297-	47.297-
Onderwijs asielzoekers basisschool (7621000)	26.625-	26.625-	26.625-	26.625-	26.625-
Onderwijs asielzoekers voortgezet onderwijs (7641000)	18.750-	18.750-	18.750-	18.750-	18.750-
Onderwijs asielzoekers basisschool	-	6.090-	6.090-	6.090-	6.090-
Vervanging turnvloer(7530023)	2.469-	2.469-	2.469-		
Verbetermogelijkheden randweg zuid (721083)	4.100-	289-	4.100-	4.100-	4.100-
Totaal onttrekkingen	117.749-	120.028-	123.839-	121.370-	121.370-
Stand reserve per 31-12-	1.050.854	1.097.258	927.015	805.645	684.275

reserve	791092 Reserve eigen risico organisatie/ww rechten
---------	--

soort reserve Bestemmingsreserve

budgethouder

wenselijk minimum bedrag Geen ondergrens

wenselijk maximum bedrag Geen bovengrens

doel van de reserve

voeding uit Voorziening voormalig bestuur en personeel

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	608.858	608.858	553.485	553.485	553.485
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
Betaalde transitievergoedingen	55.372-	55.372-			
Totaal onttrekkingen	55.372-	55.372-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	553.485	553.485	553.485	553.485	553.485

reserve	Reserve aanleg glasvezel
---------	--------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve _____
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid _____
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens _____
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens _____
doel van de reserve	Honderd procent verglazing van de gemeente te komen, waarbij deze reserve het mogelijk maakt om kosten en opbrengsten met elkaar in verhouding te laten. _____
voeding uit	Enerzijds door de vergoeding van de glasvezel exploitant en anderzijds de vergoeding in de degeneratiekosten in de reserve te storten.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	13.367	13.367	13.367	13.367	13.367
toevoeging 31/12/2020					
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
Overheveling Glasvezel Cranendonck					
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	13.367	13.367	13.367	13.367	13.367

reserve	Reserve Duurzaamheid
---------	----------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	

voeding uit

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	184.791	184.791	337.791	187.791	187.791
Meicirculaire 2022: middelen uitvoeringskosten Klimaatakkoord.	187.000	187.000			
Totaal toevoegingen	187.000	187.000	-	-	-
onttrekkingen warmtetransitie(klimaatakkoord) opstellen wijkuitvoeringsplannen Burap: niet uitgeven jaar later Dekking (extra) inzet medewerker Duurzaamheid 2022	150.000- 150.000 34.000-	34.000-	150.000-		
Totaal onttrekkingen	34.000-	34.000-	150.000-	-	-
Stand reserve per 31-12-	337.791	337.791	187.791	187.791	187.791

reserve	Reserve verduurzaming gebouwen
---------	--------------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	

voeding uit

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	858.761	858.761	784.230	754.964	717.295
saldo verkoop 3 panden					
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
DMJOP 22-11-2022	74.531-	74.531-	29.266-	37.669-	44.908-
Totaal onttrekkingen	74.531-	74.531-	29.266-	37.669-	44.908-
Stand reserve per 31-12-	784.230	784.230	754.964	717.295	672.387

reserve	Reserve overgehevelde budgetten
soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Alle afdelingshoofden
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Voorkomen dat middelen van lopende projecten opnieuw vrijgemaakt dienen te worden.
voeding uit	Middelen die via de bestuursrapportages of via de resultaatbepaling bij de programmarekening aangegeven zijn.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	713.594	713.594	604.325	215.000	-
Jaarrekening 2021: oormerken bedragen (uit AR)	536.469	536.469			
Raadsbesluit omgevingswet december 2022		600.000			
Totaal toevoegingen	536.469	1.136.469	-	-	-
Tonk					
Afronden reserve naar 0	4.325-		4.325-		
Reserve corona	178.351-	178.351-	-		
reserve TONK corona	81.657-	81.657-	-		
Omgevingswet	280.472-	280.472-	385.000-	215.000-	
Koploper cliëntondersteuning	150.000-	150.000-	-		
Natura 2000 (pachtbeleid)	-				
omgevingswet					
economische visie	18.790-	18.790-	-		
metalot	-				
uitvoering sportakkoord	-				
cultuureducatie met kwaliteit					
WMO clientervaringsonderzoek					
DIT coördinator					
Budgetoverhevelingen jaarrekening 2021 punt 7a:					
economische visie	-63.000	63.000-	-		
preventie dak en thuisloosheid	-32.000	32.000-			
hoofdlijnenakkoord midelen GGZ	-21.469	21.469-			
aanpak huiselijk geweld/kindermishandling	-52.000	52.000-			
gemeenschapshuizen	-150.000	150.000-			
binnen en buiten spprt accomodaties	-218.000	218.000-			
Totaal onttrekkingen	1.250.063-	1.245.738-	389.325-	215.000-	-
Stand reserve per 31-12-	-	604.325	215.000	-	-

reserve	Reserve natuurcompensatie DIC
---------	-------------------------------

soort reserve Bestemmingsreserve _____

budgethouder Afdelingshoofd Beleid _____

wenselijk minimum bedrag Geen ondergrens _____

wenselijk maximum bedrag Geen bovengrens _____

doel van de reserve Voorzien in de natuurcompensatie voor het DIC.

voeding uit Storting van een deel van die middelen die via verkoop van het Maarheezerbos/Hoenderbos zijn verkregen.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	657.932	657.932	657.932	657.932	657.932
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
Natuurcompensatie					
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	657.932	657.932	657.932	657.932	657.932

reserve	Reserve landschapversterking
soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	De ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied te verbeteren en/of te versterken waaronder het gebiedsgericht stimuleren van de Groen Blauwe Diensten.
voeding uit	Storting van een deel van de middelen die via verkoop van het Maarheezerbos /Hoenderbos zijn verkregen.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	401.882	386.557	386.882	371.882	371.882
storting, stika regeling		60.394			
Totaal toevoegingen	-	60.394	-	-	-
Stika regeling (raadsbesluit 18 dec 2018) herinrichting Blake Beemd	15.000-	15.000-	15.000-		
Totaal onttrekkingen	15.000-	15.000-	15.000-	-	-
Stand reserve per 31-12-	386.882	431.951	371.882	371.882	371.882

reserve	Reserve grondexploitatie
----------------	---------------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Gekoppeld aan een ondergrens welke blijkt uit paragraaf Grondbeleid
wenselijk maximum bedrag	Anderhalf maal de omvang van de noodzakelijke ondergrens/buffer
doel van de reserve	Onvoorziene risico's in de gemeentelijke grondexploitatie opvangen met betrekking tot het kunnen voldoen van aanvullende kosten buiten de gevoteerde middelen om.
voeding uit	Gerealiseerde winsten op bouwgrondexploitatie of indien noodzakelijk aanvulling vanuit de algemene reserve.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	379.140	577.475	317.665	287.665	287.665
winstnemen Airpark raadsbesluit jaarrekening 2019 punt 4 van AR Jaarrekening 2021: overhevelen naar algemene reserve	31.475-	31.475-			
Totaal toevoegingen	31.475-	31.475-	-	-	-
Verliesnemen DIC Verliesnemen Nieuwstraat 55 Verlies nemen grex Jumbo 2022 Aanslag VPB nota grondbeleid Bijdrage per m2 verkochte bouwgrond	30.000-	21.895- - -	30.000-		
Totaal onttrekkingen	30.000-	21.895-	30.000-	-	-
Stand reserve per 31-12-	317.665	524.105	287.665	287.665	287.665

reserve	Reserve ruimtelijke kwaliteit
---------	-------------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Uitgaven af te dekken die niet in het betreffende plan vallen maar die wel ten gunste van het plan komen.
voeding uit	Gerealiseerde verkopen van grond en de daaraan gekoppelde tarieven overeenkomstig de paragraaf Grondbeleid.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	3.328.231	3.328.231	3.208.231	3.088.231	3.168.231
Bijdrage per m2 verkochte bouwgrond Bijdrage op basis van anterieure overeenkomst (incl. BURAP 2021)	80.000	72.322	80.000	80.000	80.000
Totaal toevoegingen	80.000	72.322	80.000	80.000	80.000
Basisschool Wereldwijzer	200.000-	11.718-	200.000-		
Totaal onttrekkingen	200.000-	11.718-	200.000-	-	-
Stand reserve per 31-12-	3.208.231	3.388.835	3.088.231	3.168.231	3.248.231

voorziening	Reserve MJOP Sport
-------------	--------------------

soort voorziening	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Een reserve MJOP (sport) op te zetten en hiervoor incidenteel in de begroting 2022 een bedrag van 250.000 euro op te nemen.
voeding uit	

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	-	-	250.000	452.000	832.000
Storting 2022	250.000	250.000			
Totaal toevoegingen	250.000	250.000	250.000	452.000	832.000
Onttrekking			48.000-	72.000-	44.000-
Totaal onttrekkingen	-	-	48.000-	72.000-	44.000-
Stand reserve per 31-12-	250.000	250.000	452.000	832.000	1.620.000

voorziening	Reserve IHP (Integraal Huisvestings Plan)
soort voorziening	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Een reserve IHP op te zetten en hiervoor incidenteel in de begroting 2022 een bedrag van 250.000 euro op te nemen.
voeding uit	

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	-	-	250.000	15.000	
Storting 2022	250.000	250.000			
Totaal toevoegingen	250.000	250.000	-	-	
Raadsbesluit nota van wijzigingen begroting 2023 1-11-2022			235.000-		
Totaal onttrekkingen	-	-	235.000-	-	-
Stand reserve per 31-12-	250.000	250.000	15.000	15.000	-

voorziening	Voorziening riolering
--------------------	------------------------------

soort voorziening	Waarvoor een heffing wordt geheven
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Naast het alloceren van gelden verkregen via heffingen van burgers tot doel om fluctuaties in de tariefstelling tot een minimum te beperken.
voeding uit	Door stortingen of onttrekkingen op basis van eventuele positieve of negatieve jaarresultaten bij het product riolering.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	1.108.397	1.482.418	1.711.110	1.418.416	1.159.224
Storting: resultaat 2019 Storting resultaat 2021		228.692			
Totaal toevoegingen	-	228.692	-	-	-
Onttrekking mutatie 2e burap	292.694- 95.000-		292.694-	259.192-	259.192-
Totaal onttrekkingen	387.694-	-	292.694-	259.192-	259.192-
Stand reserve per 31-12-	720.703	1.711.110	1.418.416	1.159.224	900.032

voorziening	Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen
-------------	---

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	676.532	657.802	754.276	571.834	593.422
Storting conform MJOP Schadevergoeding	282.730	282.730	282.730	282.730	282.730
Totaal toevoegingen	282.730	282.730	282.730	282.730	282.730
Onttrekking conform MJOP	386.783-	186.256-	465.172-	261.142-	347.016-
Totaal onttrekkingen	386.783-	186.256-	465.172-	261.142-	347.016-
Stand reserve per 31-12-	572.479	754.276	571.834	593.422	529.136

voorziening	Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen VTBC
-------------	--

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	267.177	267.177	69.171	114.549	204.046
Storting conform MJOP	179.370	179.370	179.370	179.370	179.370
Totaal toevoegingen	179.370	179.370	179.370	179.370	179.370
Onttrekking binnensport	275.379-	335.600-	133.992-	89.873-	375.142-
Onttrekking buitensport		41.775-			
Totaal onttrekkingen	275.379-	377.375-	133.992-	89.873-	375.142-
Stand reserve per 31-12-	171.168	69.171	114.549	204.046	8.275

voorziening	Voorziening salarissen VTBC
-------------	-----------------------------

soort voorziening Ter egalisering van kosten _____

budgethouder Afdelingshoofd Beheer _____

wenselijk minimum bedrag Geen ondergrens _____

wenselijk maximum bedrag Geen bovengrens _____

doel van de voorziening Aanvulling salarissen voormalig personeel inzake privatesering Zuiderpoort _____

voeding uit Eenmalige storting in 2018 _____

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	95.718	87.607	49.371	0-	0-
Storting					
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
Onttrekking	71.247-	38.236-	35.624-		
Vrijval restant voorziening			13.747-		
Totaal onttrekkingen	71.247-	38.236-	49.371-	-	-
Stand reserve per 31-12-	24.471	49.371	0-	0-	0-

voorziening	Voorziening onderhoud wegen
-------------	-----------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget voor het wegennet.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	699.984	699.984	505.036	505.036	505.036
Storting conform notitie beheer openbare ruimte 2021-2025/ beheerplan wegen 2021-2025	765.085	765.085	765.085	765.085	765.085
Totaal toevoegingen	765.085	765.085	765.085	765.085	765.085
Storting conform notitie beheer openbare ruimte 2021-2025/ beheerplan weeen 2021-2025	765.085-	960.033-	765.085-	765.085-	765.085-
Totaal onttrekkingen	765.085-	960.033-	765.085-	765.085-	765.085-
Stand reserve per 31-12-	699.984	505.036	505.036	505.036	505.036

voorziening	Voorziening 2bconnect
-------------	-----------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Burgers en Bedrijven
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Voor het behouden en verbeteren van biodiversiteit op bedrijventerreinen.

voeding uit

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	20.259	20.259	0	0	0
Storting					
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
Onttrekking Vrijval ivm opheffen voorziening	20.259-	20.259-			
Totaal onttrekkingen	20.259-	20.259-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	0	0	0	0	0

voorziening	Voorziening straatverlichting
-------------	-------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget voor de straatverlichting.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het onderhoudsplan straatverlichting

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	211.976	211.976	211.955	211.955	211.955
Storting 2019	27.941	27.941	27.941	27.941	27.941
Totaal toevoegingen	27.941	27.941	27.941	27.941	27.941
Onttrekking	27.941-	27.962-	27.941-	27.941-	27.941-
Totaal onttrekkingen	27.941-	27.962-	27.941-	27.941-	27.941-
Stand reserve per 31-12-	211.976	211.955	211.955	211.955	211.955

voorziening	Voorziening onderhoud groen
-------------	-----------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget voor groen
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het plan Beheer openbare ruimte

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	47.283	47.283	36.278	36.278	36.278
Storting 2019	47.283	47.283	47.283	47.283	47.283
Totaal toevoegingen	47.283	47.283	47.283	47.283	47.283
Onttrekking	47.283-	58.288-	47.283-	47.283-	47.283-
Totaal onttrekkingen	47.283-	58.288-	47.283-	47.283-	47.283-
Stand reserve per 31-12-	47.283	36.278	36.278	36.278	36.278

voorziening	Voorziening claim Attero
-------------	--------------------------

soort voorziening Voor verplichtingen, verliezen en risico's

budgethouder

wenselijk minimum bedrag

wenselijk maximum bedrag

doel van de voorziening Op 17 maart 2023 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan in de zaak over de minderlevering van restafval in de jaren 2015 tot en met januari 2017. Door de uitspraak zijn de Brabantse gemeenten en gewesten gehouden de naheffing te betalen.

voeding uit

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	-	-	309.240	-	-
Storting 2022	-	309.240	-	-	-
Totaal toevoegingen	-	309.240	-	-	-
Onttrekking	-	-	309.240-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	309.240-	-	-
Stand reserve per 31-12-	-	309.240	-	-	-

voorziening	Voorziening verlofsparen
-------------	--------------------------

soort voorziening Voor verplichtingen, verliezen en risico's

budgethouder

wenselijk minimum bedrag Geen ondergrens

wenselijk maximum bedrag Geen bovengrens

doel van de voorziening Verlofsparen conform nieuwe CAO 2022

voeding uit

	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	-	-	98.000	98.000	98.000
Storting 2022	-	98.000	-	-	-
Totaal toevoegingen	-	98.000	-	-	-
Onttrekking	-	-			
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	-	98.000	98.000	98.000	98.000

Bijlage 2: Overzicht investeringen

Grootboeknummer	Omschrijving	Beschikbaar	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Toelichting
700118	Inrichting gemeentehuis/ werf	42.091	-	42.091	Nee	
721062	Woonstraten kern Budel uitvoering 2019	250.503	188.871	61.632	Nee	Het project is toegevoegd aan integraal project Centrumplan Budel en loopt nog.
721074	Parkeervoorziening Bravo College	28.107	-	28.107	Nee	Er moet nog een kleine infrastructurele aanpassing verwerkt worden.
721079	Herinrichting Stationsstraat Maarheeze	211.421	73.485	137.936	Ja	Project is afgerond.
721080	GVVP 2018	63.371	61.502	1.869	Ja	Project is afgerond.
721081	GVVP 2019	266.057	40.838	225.219	Nee	Een aantal projecten uit het GVVP 2019 lopen nog door en worden in 2023 uitgevoerd.
721083	Randweg Zuid Budel	114.319	906	113.413	Nee	Projecten zijn vertraagd vanwege aankoop gronden.
721084	Koenraadweg, Hugten, Hugterweg	86.593	-	86.593	Nee	Uitvoering verbetering fietspad Hugten staat gepland in de periode 2023-2024.
721085	Samen naar de A2	541.002	2.980	538.022	Nee	Uitvoering staat gepland in 2024-2025. Dit vanwege bezwaar bestemmingsplan en verwerven gronden.
721090	Centrumplan Budel openbaar groen	610.000	-	610.000	Nee	Project is onderdeel van Centrumplan Budel.
721091	Centrumplan parkeervoorziening	200.000	2.013	197.987	Nee	Project is onderdeel van Centrumplan Budel.
731002	Natuur en cultuurpoort op Baronie Cranendonck	130.076	-5.059	135.135	Nee	Project loopt t/m 2023 en ligt op schema.
755002	Landschappelijk herinrichten Blake Beemd	94.478	0	94.478	Nee	Krediet is bestemd voor het opwaarderen van de Blake Beemd en het realiseren van een recreatieve verbinding tussen de Blake Beemd en de Baronie van Cranendonck.
756005	Aanplant bomen Cranendoncklaan/Gr Hornelaan	10.080	0	10.080	Nee	Project heeft vertraging opgelopen door het aantreffen van vervuilde grond. Wordt nog afgerond binnen het budget.
758002	Nieuwbouw De Schakel	1.599.549	0	1.599.549	Nee	De gemeenschap overweegt of zij aan de slag wil met dit vraagstuk en hoe zij dit wil vormgeven. De gemeenschap bepaalt de voortgang.
758003	Project de Schaapskooi	1.384.560	894.770	489.790	Nee	De Cranehoeve is in december 2022 aangekocht.
763005	Herontwikkeling de Borgh	667.799	15.204	652.595	Nee	Er is nog geen definitieve beschikking van de Belastingdienst ontvangen.
772251	vGRP 2020	2.227.687	494.761	1.732.926	Nee	Werkzaamheden in voorbereiding, uitvoering in 2023.
70030000	Strategische gronden: minnelijke verwerving actief grondbeleid	1.955.563	-44.437	2.000.000	Nee	In 2021 is de locatie Rubenslaan 1 (voormalige bibliotheek) aangekocht voor een bedrag van €44.437. Deze aankoop is in 2022 ingebracht in de grondexploitatie.
70040001	Verplaatsen fietsstalling	19.663	-	19.663	Nee	
70040002	Vervanging zonnepanelen gemeentehuis 2021	16.455	-	16.455	Nee	
72010001	Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2021	485.871	-97.000	582.871	Nee	Projecten lopen nog door in 2023 en 2024.

72010002	Woonstraten Budel (D. van Baarstraat) 2021	440.000	-	440.000	Nee	Het project is toegevoegd aan integraal project Centrumplan Budel en loopt nog.
72010003	Infrastructurele verbetering smalle wegen 2021	442.003	445.181	-3.178	Ja	Door prijsindexaties en brandstofvergoedingen is het geraamde krediet overschreden.
72010004	Vervangen houten brug in het Cranendonckse Bosch	21.452	20.167	1.285	Ja	Project is afgerond.
72010006	Fietspaden 2022	300.000	32.742	267.258	Nee	Onderzoek heeft plaatsgevonden. In 2023 en 2024 gaat uitvoering plaatsvinden.
72010007	Uitvoeringsprogramma wegen 2022	995.000	651.462	343.538	Nee	De onderdelen voor de openbare verlichting en het groen staan gepland in 2023.
72010008	Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer	305.000	12.500	292.500	Nee	Projecten lopen nog door in 2023 en 2024.
76010000	Aankoop inventaris Smeltkroes	1.497	1.454	43	Ja	
77020001	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2021	914.787	192.071	722.716	Nee	Werkzaamheden in voorbereiding, uitvoering in 2023.
77020002	GRP 2022	1.207.000	124.247	1.082.753	Nee	Werkzaamheden in voorbereiding, uitvoering in 2023
Totaal		15.631.984	3.108.659	12.523.326		

Bijlage 3: Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (begroot of werkelijk > € 50.000,-) met invloed op het rekeningssaldo (exclusief baten en lasten ten laste en/of ten gunste van reserves)

(bedragen x € 1.000)

Baten		
Programma	Omschrijving	Werkelijk
Wonen en leven	Leges omgevingsvergunningen	+ 332
Wonen en leven	Leges i.v.m. werkzaamheden kabels en leidingen	+ 127
Subtotaal		+ 459
Lasten		
Programma	Omschrijving	Werkelijk
Wonen en leven	Per saldo voordeel afval	+ 255
Wonen en leven	Lagere kosten onderhoud gemeenschapshuizen	+ 150
Wonen en leven	Niet benutte gelden ibor en digitale agenda	+ 76
Wonen en leven	Lagere kosten milieubeheer	+ 90
Wonen en leven	Pilot Burgerparticipatie (begroting 2022)	-51
Werk en economie	Lagere kosten economische ontwikkeling	+ 138
Werk en economie	Niet benodigd budget Metalot	+ 50
Werk en economie	Lagere kosten Kansen over Grenzen, Grootte Heide MRE	+ 54
Recreatie en toerisme	Voordeel afrekeningen spuk sport en TVS regelingen	+ 220
Recreatie en toerisme	Lagere kosten binnen en buiten sport	+ 66
Sociaal Domein	Bijstandsverlening per saldo voordeel	+ 212
Sociaal Domein	Per saldo voordeel WMO	+ 271
Sociaal Domein	Per saldo nadeel Jeugd	-100
Sociaal Domein	Bijdrage leslokalen BIVAK (begroting 2022)	-75
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Niet benutte loon en prijscompensatie	+ 706
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Voorziening bovenwettelijk verlof	-98
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Niet benutte gelden corona	+ 207
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Niet benutte geoormerkte budgetten (o.a. Wet Open Overheid, dienstverlening toeslagenaffaire)	+ 182
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Per saldo voordeel kapitaallasten	+ 250
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Extra werkbudget asielopvang niet benut	+ 68
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Voorziening claim Attero	-309
Alle programma's	Overige afwijkingen	+ 146
Subtotaal		+ 2.008
Totaal		+ 2.467

Bijlage 4: SISA verantwoordingsinformatie

In 2006 is de SISA (Single Information Single Audit) geïntroduceerd. Kort samengevat komt het erop neer dat voor een aantal regelingen ingaande het verantwoordingsjaar 2006 niet meer middels een afzonderlijk document met accountantsverklaring verantwoording wordt afgelegd aan het Ministerie maar dat dit als onderdeel van de programmarekening gaat gebeuren. In een bijlage bij de programmarekening dient de gemeente de verantwoordingsinformatie op te nemen over de diverse ontvangen specifieke uitkeringen.

De doelstelling van SISA is de verantwoordings- en controlelasten voor de gemeente te verminderen. Onderstaand is een toelichting per uitkering opgenomen. Het bestedingsbegrip is voor alle uitkering vanaf 2011 op baten en lasten stelsel.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A8	Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten i.v.m. het treffen van maatregelen [...] criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2021 en 2022 Gemeenten	Besteding (jaar T) uitvoering projectplan - zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding uitvoering projectplan (t/m jaar T) - inclusief uitvoering door derden	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Toelichting op projecten die afwijken van voorlopige toekenning	Project afgerond (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> Indicator: A8/01 € 68.332	Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> Indicator: A8/02 € 150.000	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A8/03 Ja	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A8/04 Ja	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A8/05 Ja	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A8/06 Ja
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/01 050639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	<i>Aard controle R</i> Indicator: A12B/02 € 32.620	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/03 Ja	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/04 € 32.620	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/05 Ja	
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R</i> Indicator: A13/01 € 24.508	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A13/02 Ja	<i>Aard controle R</i> Indicator: A13/03 € 32.620	<i>Aard controle R</i> Indicator: A13/04 € 57.128	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A13/05 Ja	
JenV	A15	Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten in verband met het treffen van maatregelen ter vermindering van overlast en criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2022 en 2023 Gemeenten	Besteding (jaar T) - zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding uitvoering projectplan (t/m jaar T) - inclusief uitvoering door derden	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Toelichting op projecten die afwijken van voorlopige toekenning	Project afgerond (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R</i> Indicator: A15/01 1 € 104.585	<i>Aard controle R</i> Indicator: A15/02 € 104.585	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A15/03 Ja	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A15/04 Nee	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A15/05 Ja	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A15/06 Ja
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
7								

JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: A16/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/06</i>
			€ 307.400	€ 185.339	€ 0	€ 341.181	€ 0	€ 65.660
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: A16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11</i>	
			€ 0	€ 67.410	€ 966.990	€ 966.990	Nee	

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			0	19	0	0	Ja	Ja
		Eindverantwoording (Ja/Nee)		Reeks 1	Reeks 1			
				Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)			
				Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle R Indicator: B2/08	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09			
		Nee						
		Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	
		Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	
		Aard controle R Indicator: B2/10	Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	
		Aard controle R Indicator: B2/16	Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19	Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21	
		€ 0	€ 7.220	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	Totaal	
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling		
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen			
		Aard controle R Indicator: B2/22	Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle R Indicator: B2/24	Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26		
		€ 12.000	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 12.000		

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten <i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten <i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			254	€ 84.106	€ 0	360	€ 107.957	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten <i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>			
			349	€ 56.259	€ 0			
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, voerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energierekening tot gevolg. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>	
1.900	813	0	186	428	391			
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>				
			€ 0	Nee				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	Correctie besteding (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>
				€ 243.044	€ 20.254	€ 5.432	€ 0	€ 270.314
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/07</i>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/09</i>	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>
1								
2								
100								

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 52.704	€ 0	€ 0	€ 0	€ 49.700	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09				
1								
2								
10								
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D19/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03			
			€ 42.750	€ 42.750	Nee			
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Vgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 2021/274532	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			100					
	Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12		
1 2021/274532	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
2								
100								

lenW	E32B	Incidentele specifieke uitkering Smartwayz	Hieronder per regel één provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/01	Aard controle R Indicator: E32B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/04		
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 0	€ 0	Nee		
			2					
			10					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 2.880.951	€ 66.791	€ 222.659	€ 0	€ 50.872	€ 8.665
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 48.781	€ 0	€ 0	€ 207.953	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 1.146	€ 27.746	€ 0	€ 0	€ 6.984
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	Besteding vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 14.581	€ 2.273
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.078	€ 185
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 8.031	€ 372
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.045	€ 175
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 25.735	€ 3.005
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0			
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
€ 0			€ 0			Ja	
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04		
€ 0			€ 0			Ja	
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
€ 0			€ 0			Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie			
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02			
			€ 145.527	€ 286.268			
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten
Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03		Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
1	SPUKSPRT22208	€ 286.268	€ 137.962	€ 77.561	€ 70.745		
2							
100							

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1042201/2005848	€ 37.717	€ 1.563	€ 90.890	€ 0	€ 92.453
			2					
			3					
			4					
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1042201/2005848	Nee				
			2					
			3					
			4					
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikingsnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T)	Totale definitieve exploitatietekort	Totale cumulatieve besteding	Eindverantwoording	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05</i>	
			1 SPUKIJZ21-22214	€ 54.230	€ 54.230	€ 54.230	Ja	
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11</i>
			1 Zuiderpoort	Nov + dec 2021	€ 23.116	€ 23.116	€ 23.116	€ 23.116
			2 Zuiderpoort	jan-22	€ 31.114	€ 31.114	€ 31.114	€ 31.114
			50					
LNV	L6	Regeling specifieke uitkering uitvoering Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	Besteding (jaar T-1 +T-2)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			<i>Aard controle R Indicator: L6/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: L6/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: L6/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L6/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L6/05</i>	
			€ 13.284	€ 11.427	€ 24.711	Nee	RSSV220004	

Bijlage 5: Overzicht over te hevelen budgetten 2022

€ 706.000	<p>Onder uitputting loon- en prijscompensatie</p> <p>Onderbouwing <i>Wij verwachten dat de loon- en prijsstijgingen in 2023 meer financiële impact op de stelpost loon- en prijsstijgingen hebben. Voor 2023 bepalen onder andere leveranciers en zorgaanbieders opnieuw hun tarieven. De verwachting is dat loon- en prijsstijgingen vanaf 2023 (gedeeltelijk) worden doorbelast in de (zorg)tarieven. Verder loopt de cao gemeente op 1 januari 2023 af. Als de energieprijzen in 2024 op het huidige niveau blijven heeft dit vanaf 2024 financiële gevolgen.</i></p>
€ 157.000	<p>Jeugdconsulenten</p> <p>Onderbouwing <i>Door veel verloop, structuurveranderingen en tijdelijke- en langdurige uitval is de werkdruk bij Jeugd erg opgelopen. Door de opgelopen werkdruk is de aandacht voor de basis en de processen naar de achtergrond verdwenen wat weer effect heeft op de kwaliteit. Er moet tijdelijk een tandje bij om enerzijds de achterstand in te halen (uitvoering/kwantiteit) en anderzijds tijd te creëren voor aandacht voor de basis en de processen (kwaliteit). Hiervoor vragen we om een gedeelte van het budget dat bij de meicirculaire 2022 hiervoor beschikbaar (200k) is gesteld over te hevelen om deze te investeren in bovengenoemde.</i></p>
€ 100.000	<p>Extra personeel Ruimtelijke Ordening</p> <p>Onderbouwing <i>Wegens krappe arbeidsmarkt in 2022 niet kunnen inzetten. Er is wel een noodzaak voor extra personeel. Gezien de inwerkingtreding van de omgevingswet wordt geprobeerd zoveel mogelijk aanvragers nog te bedienen voor 1-1-24. Hiervoor is extra extra personeel nodig. Daarom graag overhevelen naar 2023.</i></p>
€ 150.000	<p>Gemeenschapshuizen</p> <p>Onderbouwing <i>Lopende het proces om te komen tot een visie op gemeenschapshuizen is het noodzakelijk om werkzaamheden uit te voeren om verantwoord en veilig gebruik te kunnen blijven maken van deze accommodaties. We hebben nog geen inzet hoeven plegen op calamiteiten, maar de verwachting is deze middelen in 2023 ingezet gaan worden om excessen, overlast en calamiteiten te voorkomen. Deze inzet is nodig voor de veiligheid in de panden en voor het project 'dak dicht'. Hiervoor vragen we om het bedrag van 150k over te hevelen om deze te investeren in bovengenoemde.</i></p>
€ 361.000	<p>Energietoeslag</p> <p>Onderbouwing <i>Om huishoudens nog beter te ondersteunen in 2022 wordt gemeenten de mogelijkheid geboden om van de middelen voor 2023 al € 500 uit te keren in 2022. Gemeenten hebben onder de huidige wetgeving de tijd om de toeslag tot 1 juli 2023 uit te keren. De verdeling van het resterende bedrag voor 2023 zal in de meicirculaire 2023 bekend gemaakt worden. Voor Cranendonck betekent dit in 2022 een aanvulling van € 361.000. Deze middelen zijn in de decembercirculaire 2022 verwerkt.</i></p>

€ 129.363	<p>Project clientondersteuning</p> <p>Onderbouwing <i>Het project is in juni 2022 gestart met een doorlooptijd van 2 jaar. Naar verwachting worden de meeste kosten in 2023 gemaakt en zullen er in de eerste helft van 2024 ook nog kosten gemaakt worden.</i></p>
€ 26.991	<p>Jeugdbescherming en Jeugdreclassering</p> <p>Onderbouwing <i>We ontvingen in 2021 eenmalig een bedrag van €52.000 aan DUVO gelden van de gemeente Eindhoven. Dit zijn rijksmiddelen voor aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2020/2021. Dit bedrag is regionaal niet besteed in 2021 en daarom doorgestort naar individuele gemeenten. Hiervan resteert nog €26.991. In 2023 willen we deze middelen (verder) inzetten voor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Lokale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling</i> • <i>Dekking van mogelijke extra financiële impuls transformatie Jeugdbescherming Brabant.</i>
€ 42.709	<p>Beschermd wonen, decentralisatie. Verdeling regionale middelen door Eindhoven vastgelegd in Overeenkomst Verdeling Reserve middelen Hoofdlijnenakkoord GGZ 2020, versie 21 september 2021.</p> <p>Onderbouwing <i>Decentralisering Beschermd Wonen is uitgesteld tot 2024. Voorbereidingen voor het lokaal inrichten van Beschermd Wonen in regionale samenwerking vertragen hierdoor. Uitgaven zullen voornamelijk bij implementatie gedaan worden (niet eerder dan eind 2023 of pas in 2024 naar verwachting).</i></p>
€ 32.000	<p>Preventie dak- en thuisloosheid (brede aanpak dak- en thuisloosheid)</p> <p>Onderbouwing Middelen zijn geormerkt voor dak- en thuisloosheid. College heeft op 8 maart 2022 € 8.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van een regionaal plan van aanpak. Overige middelen geormerkt houden t.b.v. kosten die naar verwachting 2023-2024 nog gemaakt gaan worden.</p>
€ 90.000	<p>Masterplan Verkeer</p> <p>Onderbouwing <i>Budget is door raad beschikbaar gesteld voor opstellen Masterplan verkeer. We zijn eerst in gesprek gegaan met de raad (info avond in maart) over hoe dit aan te pakken. Om die reden wordt het project in 2023 opgestart en kunnen de middelen dan worden ingezet.</i></p>
€ 25.500	<p>Recreatieve routes</p> <p>Onderbouwing <i>In 2022 heeft de raad een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de recreatieve routes. Het gaat hierbij met name om bewegwijzering van fiets- en wandelroutes. Het fietsknooppuntennetwerk is in 2022 aangepast. Dit bleek meer tijd te vergen dan ingeschat. Hierdoor hebben we het verbeteren van de wandelroutes pas later kunnen opstarten. Daarbij hebben we gekozen voor een aanpak om inwoners en partijen te betrekken, wat meer tijd kost maar ook meer heeft opgeleverd aan wensen en ideeën. Het verbeterplan voor de wandelroutes wordt momenteel uitgewerkt en de werkzaamheden in het veld worden eind dit jaar uitgevoerd (na het recreatief seizoen). Hiervoor dient het restant budget te worden</i></p>

	<p>overgeheveld (in de begroting 2023 is hiervoor geen budget voorzien). De recreatieve routestructuren vormen een belangrijke basisvoorziening die op orde moet worden gebracht. Dit is benoemd in zowel het vorige raadprogramma als de lopende raadsagenda.</p>
€ 47.420	<p>Budget Beleidsontwikkeling Natuur, Water, Klimaat. Genoemd in begroting <u>2022</u> op p.29</p> <p>Onderbouwing Wegens een vacature op de functie Klimaat is er in 2022 geen invulling gegeven aan de onderstaande taken. Nu de vacature is ingevuld en de opgave nog altijd aanwezig is verzoeken wij om het budget over te hevelen naar 2023.</p> <p>Het buitengebied is het toneel van grote maatschappelijke veranderingen. Op schaarse grond moeten we de negatieve gevolgen van klimaatverandering tegengaan. In dit kader heeft de provincie het doel gesteld om 2027 het NatuurNetwerk Brabant gereed te hebben en is Waterschap de Dommel bezig met projecten om aanhoudende droogte tegen te gaan. Tegelijkertijd moet in datzelfde buitengebied voldoende ruimte zijn voor de landbouwsector die in transitie is, en de opgaven in het kader van de energietransitie. Deze ontwikkelingen vragen om visie en beleid vanuit de gemeente Cranendonck om het maatschappelijke belang en de belangen van onze inwoners en ondernemers zo goed mogelijk te dienen. Voor beleidsontwikkeling op dit thema reserveren we in 2022 € 50.000.</p>
€ 31.513	<p>Overdracht woonwagencentra</p> <p>Onderbouwing Overdracht loopt nog en er is nog budget nodig voor de verdere afhandeling van de overdracht.</p>
€ 37.847	<p>Opleidingsbudget</p> <p>Onderbouwing Vanuit de organisatieontwikkeling heeft het jaar 2022 voornamelijk in het teken gestaan van de herijking van de organisatiestructuur. De aandacht voor persoonlijke en teamontwikkeling heeft hierdoor op een lager pitje gestaan. In 2023 starten we met de nieuwe teams, hierbij zal juist extra aandacht nodig zijn voor persoonlijke en teamontwikkeling, onder andere door te starten met het opzetten van een leer- en ontwikkelprogramma. Daarnaast ontstaat door deze extra middelen ook de mogelijkheid voor de teammanagers om extra te investeren in de teams en de teamleden.</p>
€ 1.937.343	Totaal

Bijlage 6: Kerngegevens jaarrekening 2022

A: Sociale structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2021	Werkelijke gegevens 31-12-2022
Aantal inwoners	20.943	20.652
waarvan:		
inwoners 0 - 19 jaar	3.976	3.726
inwoners 20 - 64 jaar	11.777	11.803
inwoners 65 - 74 jaar	2.919	2.876
inwoners 75 - 84 jaar	1.744	1.744
85 jaar en ouder	527	503
Aantal mannen	10.681	10.438
Aantal vrouwen	10.262	10.214
Aantal leerl. basisonderwijs scholen Cranendonck	1.471*	1.478
Aantal leerl. voortgezet onderwijs (dependance Budel)	343*	405
*stand per 1 oktober		
Participatiewet(PW)	220	207
Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ)	5	1
De Inkomensvoorziening voor Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers (IOAW)	15	11
De Inkomensvoorziening voor Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen (IOAZ)	4	3
Aantal voorzieningen Jeugdzaken	456	470
Aantal vervoersvoorzieningen WMO	510	552
Aantal rolstoelvoorzieningen WMO	200	184
Aantal woonvoorzieningen WMO	180	240
Aantal voorzieningen:huishoudelijke hulp WMO	510	460

B: Fysieke structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2021	Werkelijke gegevens 31-12-2022
Oppervlakte gemeente in hectare totaal woonruimten waarvan: aantal woningen aantal bijzondere wooneenheden aantal woonwagens	7.814 9.578 9.103 445 30	7.814 9.588 9.113 445 30
Lengte van wegen: wegen buiten de bebouwde kom in km wegen binnen de bebouwde kom in km semi- en onverharde wegen, fiets- en voetpaden in km	127 124 73	125 126 73
Aantal m ² openbaar groen: Oppervlakte bossen en natuur in hectare	599.000 310	599.000 310

C: Financiële structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2021	Werkelijke gegevens 31-12-2022
Gewone uitgaven*		
- absoluut	53.312.000	58.885.000
- per inwoner	2.578	2.851
Gewone inkomsten*		
- absoluut	56.807.000	62.007.000
- per inwoner	2.747	3.002
Opbrengst belastingen en rechten		
- absoluut	11.551.000	12.393.000
- per inwoner	558	600
Algemene uitkering Gemeentefonds		
- absoluut	34.548.982	39.305.966
- per inwoner	1.670	1.903
Eigen financieringsmiddelen		
- absoluut	22.908.000	25.275.000
- per inwoner	1.108	1.224
Vaste schuld		
- absoluut	28.376.000	26.206.000
- per inwoner	1.372	1.269

* *Uitgaven/Inkomsten algemene dienst voor resultatenbestemming.*

Bijlage 7: Baten en Lasten per taakveld

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2022 na wijziging	Baten begroting 2022 na wijziging	Lasten werkelijk 2022	Baten werkelijk 2022	Programma
0. Bestuur en ondersteuning						
0.1	Bestuur	1.439	15	1.347	-	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.2	Burgerzaken	1.597	218	1.586	262	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	158	-	160	-	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.4	Overhead	8.592	-20	9.006	104	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.5	Treasury	-73	245	-240	20	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.61	OZB woningen	77	3.370	86	3.397	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.62	OZB niet-woningen	-	2.435	-	2.440	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.64	Belastingen overig	13	55	7	37	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	183	39.257	12	39.306	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.8	Overige baten en lasten	1.817	613	1.235	792	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
0.10	Mutaties reserves	1.398	2.156	1.420	2.264	Wonen en leven/Werk en economie/Recreatie en toerisme/Sociaal Domein/Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
1. Veiligheid						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.367	82	1.358	91	Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
1.2	Openbare orde en veiligheid	651	24	598	82	Wonen en leven/bestuur en algemene dekkingsmiddelen
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1	Verkeer en vervoer	3.328	122	3.156	329	Wonen en leven
2.5	Openbaar vervoer	3	-	3	-	Wonen en leven
3. Economie						
3.1	Economische ontwikkeling	884	-	596	24	Werk en economie
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	483	483	-	-	Werk en economie
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	19	20	11	15	Werk en economie
3.4	Economische promotie	336	284	298	301	Recreatie en toerisme/bestuur en algemene dekkingsmiddelen

4. Onderwijs						
4.1	Openbaar basisonderwijs	166	-	134	-	Sociaal domein
4.2	Onderwijshuisvesting	868	4	897	-	Sociaal domein
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.314	579	996	278	Sociaal domein
5. Sport, cultuur en recreatie						
5.1	Sportbeleid en activering	535	67	497	355	Recreatie en toerisme
5.2	Sportaccommodaties	1.436	625	1.379	565	Recreatie en toerisme
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	759	55	646	16	Wonen en leven/Recreatie en toerisme
5.4	Musea	2	-	4	-	Wonen en leven/Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
5.5	Cultureel erfgoed	45	-	44	-	Wonen en leven
5.6	Media	399	-	400	-	Wonen en leven
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.648	2	1.609	2	Wonen en leven/Recreatie en toerisme
6. Sociaal domein						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.005	110	2.660	1.037	Wonen en leven/Sociaal Domein/ Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
6.2	Wijkteams	2.165	21	1.609	21	Sociaal domein
6.3	Inkomensregelingen	6.769	3.535	6.852	3.787	Sociaal domein
6.4	Begeleide participatie	2.149	-	2.160	-	Sociaal domein
6.5	Arbeidsparticipatie	479	-	351	18	Sociaal domein
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	776	5	814	5	Sociaal domein
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.921	100	3.944	84	Sociaal domein
6.72	Maatwerkdienstverlening 18	4.054	-	4.240	-	Sociaal domein
6.82	Geëscaleerde zorg -18	508	-	491	-	Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu						
7.1	Volksgezondheid	787	-	731	-	Sociaal domein
7.2	Riolering	2.015	2.510	1.749	2.186	Wonen en leven
7.3	Afval	2.421	2.948	2.185	2.968	Wonen en leven
7.4	Milieubeheer	978	170	746	30	Wonen en leven/Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	123	53	128	42	Wonen en leven
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1	Ruimtelijke ordening	819	166	1.112	708	Wonen en leven/Werk en economie
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.205	2.204	1.323	1.323	Werk en economie
8.3	Wonen en bouwen	1.951	791	1.911	1.328	Wonen en leven/Werk en economie

BIJLAGE JAARREKENING 2022: MONITOR SOCIAAL DOMEIN

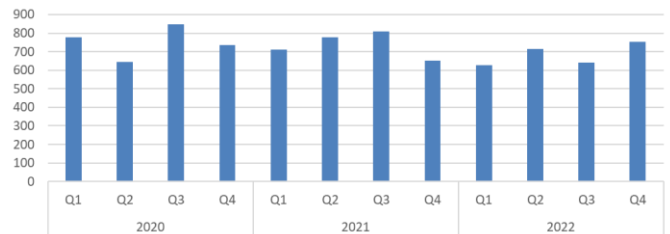
HULPVRAGEN

In 2022 zijn er 2.738 hulpvragen geregistreerd bij 1.658 unieke cliënten, ca. 200 hulpvragen minder dan in 2021 bij een ongeveer gelijk aantal unieke cliënten (8% van het totaal aantal inwoners), zie figuur 1. Vergeleken met 2021 is het aantal hulpvragen m.b.t. Jeugd ongeveer hetzelfde gebleven; het aantal hulpvragen Wmo ligt ca. 50 lager.

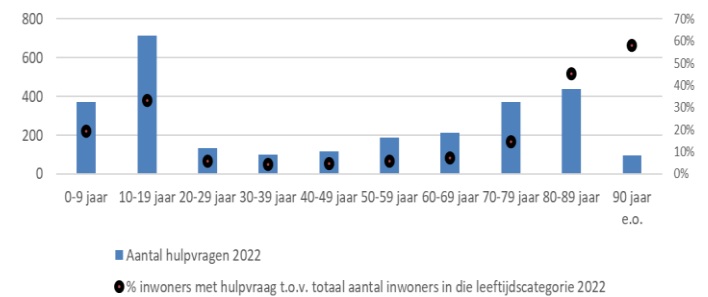
Net als in eerdere jaren leven in 2022 leven relatief gezien de meeste hulpvragen bij inwoners van 80 jaar en ouder, gevolgd door een relatief hoog aandeel van 10-19 jarigen (figuur 2). Het % 80-plussers met een hulpvraag is ten opzichte van 2020 gedaald, terwijl het % jeugdigen met een hulpvraag is gestegen (figuur 3).

Vanuit Budel-Schoot waren er in 2022, ook net als vorige jaren, relatief gezien meer inwoners met een hulpvraag t.o.v. het totaal aantal inwoners dan in de andere kernen. Budel-Schoot heeft vergeleken met de andere kernen het hoogste % 60-plussers. Verder laten cijfers van CBS en Waarstaatjegemeente zien dat Budel-Schoot vergeleken met de andere kernen het hoogste % sociale huurwoningen heeft, het hoogste % huishoudens met een laag inkomen, het hoogste % personen met een bijstandsuitkering en het hoogste % personen met een WW uitkering.

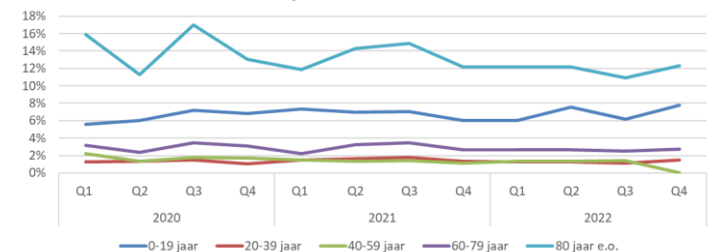
Figuur 1: Totaal aantal hulpvragen per kwartaal

Figuur 2: Aantal hulpvragen per leeftijdscategorie

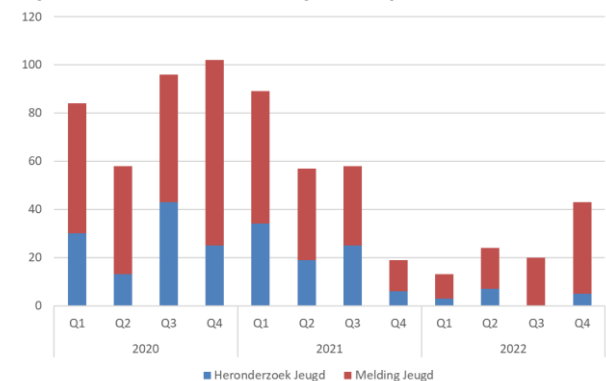
Figuur 3: % inwoners met een hulpvraag t.o.v. totaal aantal inwoners in die leeftijdscategorie

JEUGD

In 2022 zijn in totaal 100 aanmeldingen geregistreerd bij 94 unieke jeugdigen, waarvan 85 nieuwe meldingen en 15 heronderzoeken (figuur 4). Om te voorkomen dat het hogere aantal hulpvragen en crisisgevallen vanaf eind 2021 zou leiden tot een toename van de wachtlijst, zijn hulpvragen voor zover mogelijk ambtshalve beslist. Dit verklaart het lagere aantal meldingen en heronderzoeken in 2022. Vanaf het derde kwartaal 2022 is dit weer genormaliseerd en zien we in het vierde kwartaal het aantal geregistreerde meldingen weer toenemen.

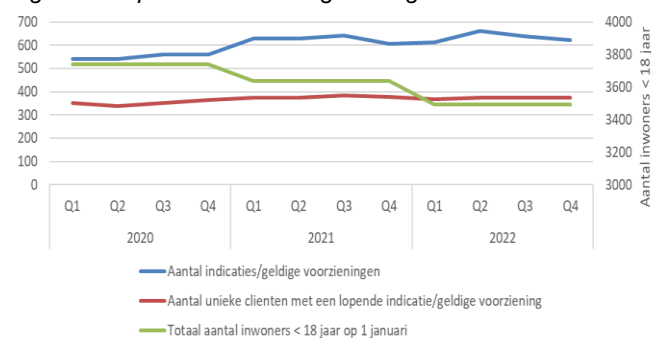
Figuur 4: Aantal aanmeldingen Jeugd

Het grote aantal aanmeldingen eind 2020/begin 2021, de aannamestop bij JBB en WSG en de toename van de complexiteit/urgentie van casussen zorgden begin 2022 voor een toename van de wachttijd van (minder urgente) casussen. Ook de wachtlijsten bij aanbieders zorgden ervoor dat casussen langer bij het team bleven 'hangen', wat ten koste ging van de wachttijd voor nieuwe meldingen met minder urgentie. Sinds juli 2022 zijn we 'bij' met de wachtlijst. De ergste coronagolf met toename van complexiteit van problemen is voorbij, de 'naweeën' zijn ook nu nog wel merkbaar. De verwachting is dat we, vanwege wisseling en ziekte van medewerkers eind 2022, in 2023 extra moeten inzetten op de capaciteit om een toename van de wachttijd te voorkomen. In tussentijd wordt dan het ambtshalve beschikken weer ingezet om langere wachttijden te voorkomen.

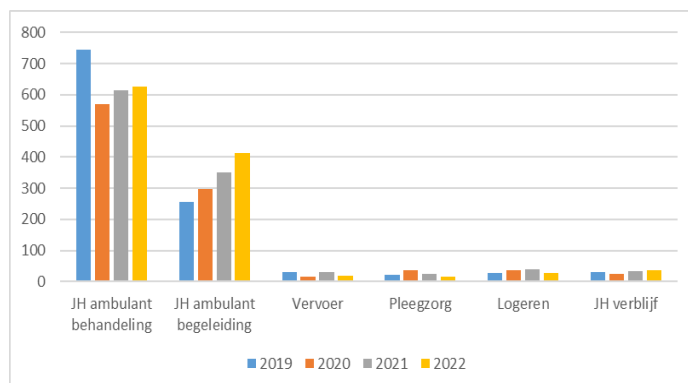
In 2022 liepen er 1.239 voorzieningen bij 517 unieke jeugdigen (figuur 5). Daarvan zijn er 762 voorzieningen in 2022 nieuw gestart (bij 395 unieke jeugdigen). Per maand bekeken, ligt het gemiddelde aantal lopende voorzieningen per jeugdige op 1,5. Het percentage jeugdigen met een voorziening is ten opzichte van 2019 gestegen van 13 naar 14%.

Figuur 5: Lopende voorzieningen Jeugd^d

Vanaf 2019 zien we bij Jeugd vooral een stijging van het gebruik van maatwerkvoorzieningen (=ambulante begeleiding) (figuur 6). Kijken we meer specifiek naar de verschillende producten die hieronder vallen, dan zien we een toename van vooral de specialistische GGZ producten en een afname van de reguliere, minder zware ambulante producten. Dit is enerzijds het gevolg van corona (toename complexiteit van problematiek). Anderzijds komt dit door de wachtlijsten bij aanbieders waardoor achterstallige hulp verleend moet worden en dus zwaardere zorg en gedurende langere tijd zorg nodig is.

Figuur 6: Lopende voorzieningen Jeugd per productgroep

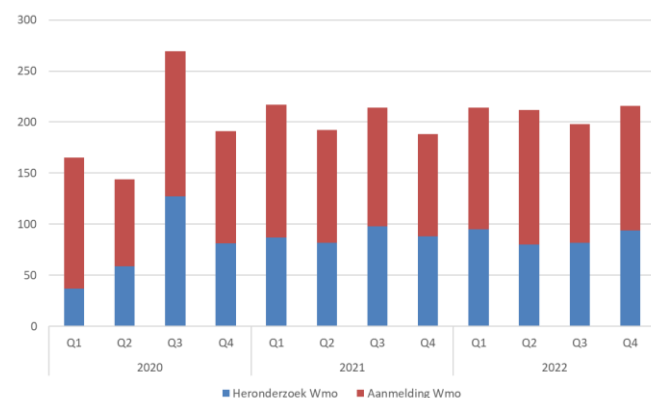

WMO

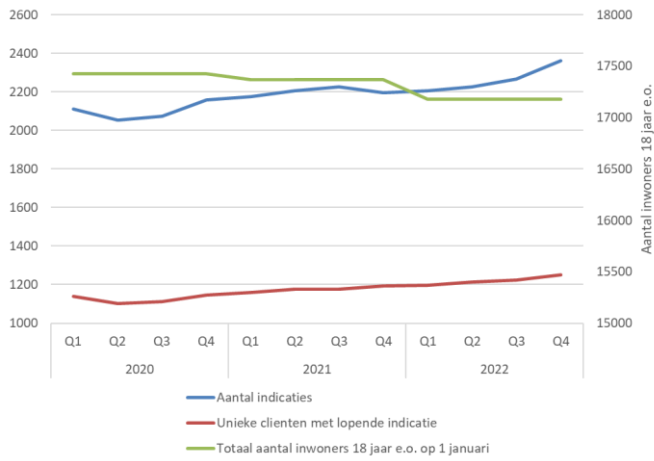
In 2022 werden 840 Wmo meldingen geregistreerd: 351 heronderzoeken en 498 nieuwe meldingen bij in totaal 691 unieke cliënten (figuur 7). Het aantal unieke cliënten is bijna 30 hoger dan in 2021 (een vergelijkbare stijging als tussen 2020 en 2021); het totaal aantal aanmeldingen is vergelijkbaar.

Ook voor Wmo (m.n. huishoudelijke hulp) zijn meer ambtshalve beschikkingen afgegeven om tijdswinst te behalen en daarmee de werkdruk omlaag te brengen.

Figuur 7: Aantal aanmeldingen Wmo

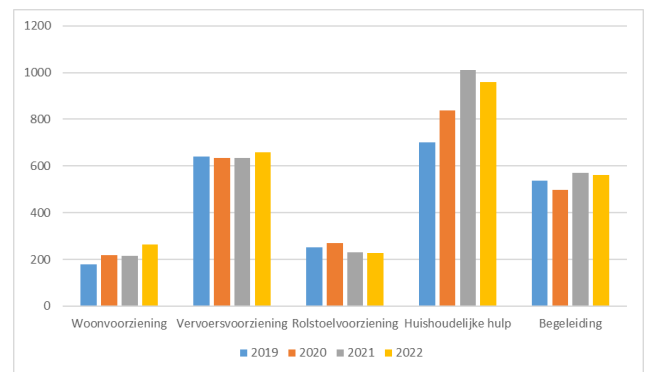
Figuur 8: Lopende voorzieningen Wmo

Vanaf 2019 zien we een toename van het totaal aantal lopende voorzieningen. Deze toename wordt vooral veroorzaakt door een toename van huishoudelijke hulp als gevolg van het abonnementsstarief (figuur 9). Daarnaast zien we het afgelopen jaar het aantal woonvoorzieningen toenemen. Naast vergrijzing komt dit doordat mensen langer thuis blijven wonen, omdat er geen geschikte, maar vooral betaalbare woningen beschikbaar zijn en dus meer woningaanpassingen nodig zijn. Naar verwachting zal deze stijging zich ook in 2023 doorzetten en zullen we hier extra op moeten inzetten.

In 2022 lopen er 3.048 voorzieningen bij 1.381 unieke cliënten (figuur 8), dit is inclusief de GPK/GPP voorzieningen. Daarvan zijn er 1.157 voorzieningen in 2022 nieuw gestart (bij 727 unieke cliënten). Per maand bekeken, ligt het gemiddeld aantal voorzieningen per client op 1,8. Vergeleken met 2021 liepen er minder voorzieningen; het aantal unieke cliënten is iets gestegen (2021: 3.554 voorzieningen bij 1.343 unieke cliënten).

Figuur 9: Lopende Wmo voorzieningen per productgroep

Bijlage 9: Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABdK	Actief Bodembeheer de Kempen
AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
AO	Administratieve Organisatie
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Reserve
ARCOR	Algemene randvoorwaarden Cranendonckse Openbare Ruimte
ARG	Algemene Reserve Grondexploitatie
AU	Algemene Uitkering
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBT	Bedrijventerreinen Benchmark Tool
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004
BCF	BTW Compensatie Fonds
BdK	Bibliotheek De Kempen
BDU	Brede doeluitkering
BIBOB	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIG	Baseline Informatieveiligheid Gemeenten
BIO	Buitengebied In Ontwikkeling
BIO	Ensia/Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Overheid
BIVAK	BRAVO! College voor innovatief vakmanschap
BIZOB	Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost Brabant
BKP	Beeldkwaliteitplan
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOM	Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij
BO-MIRT	Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
Bor	Besluit Omgevingsrecht
BOV	Budelse Ondernemers Vereniging
BOVO	Bovenwijkse Voorzieningen
BTPL	Basisteamprogrammaleider
BRK	Basisregistratie Kadaster
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
BvC	Baronie van Cranendonck
BVL	Brabants VerkeersveiligheidLabel
BW/MO	Beschermde Wonen en Maatschappelijke Opvang
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAR/UWO	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling/Uitwerkingsovereenkomst
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CEO	Cliëntervaringsonderzoek
Cer	Compensatie eigen risico

CISO	Coördinator informatieveiligheid
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CRM	Customer Relationship Management
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Wegen- en Waterbouw
CRZ	Collectief Randweg Zuid
CMK	Cultuurreductie met kwaliteit
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DDS	Datadistributiesysteem
DIC	Duurzaam Industrierrein Cranendonck
DIV	Documentatie en Informatie Voorziening
DKD	Digitaal Klantdossier
DLO	Dienst Landbouwkundig Onderzoek
DMS	Document Management Systeem
DO	Definitief Ontwerp
DSP	Dorpssteunpunt
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVC	Dement Vriendelijk Cranendonck
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EB	Eigen Bijdrage
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
FG	Functionaris gegevensbescherming
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FMI	Funciemengingsindex
Fup	Fauna uittreed plaatsen
FVW	Financiële verhoudingswet
GALM	Groninger Actief Leven Model
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie voor persoonsgegevens
GBKN	Grootschalige Basiskaart van Nederland
GEO	Geografisch
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheid Dienst
GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur
Ggz	Geestelijke gezondheidszorg
GGzE	Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en de Kempen
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GI	Gecertificeerde Instelling
GMSD	Gemeentelijke Monitoring Sociaal Domein
CPB	Centraal Planbureau
GPvE	Globaal Programma van Eisen
GRSA2	Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkende A2-gemeenten
GREX	Grondexploitatie
GTK	Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader
GVOP	Gemeentelijke Voorzieningen voor Officiële Publicaties
GVL	Gemeenschappelijke Vluchtelingen Locatie
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan

HbH	Hulp bij Huishouden
HKZ	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector
HNG	Hypotheekfonds Nederlandse Gemeenten
HNW	Het Nieuwe Werken
HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
HRM	Human Resources Management
HvC	Hof van Cranendonck
I&A	Informatievoorziening & Automatisering
IBOR	Integraal Beheerkwaliteitsplan Openbare Ruimte
IBP	Interbestuurlijk programma
IC	Interne Controle
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
iDOP	ntegraal dorpontwikkelingsplan
IGO	Integrale Gebiedsontwikkeling
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOK	Intentieovereenkomst
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
ITV	Intensivering Toezicht Veehouderijen
JB/JR	Jeugdbescherming/Jeugdreclassering
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
JuZa	Juridische Zaken
KCA	Klein Chemisch Afval
KCC	Klant Contact Centrum
KIT	Kempen Interventieteam
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KZC	Kindzorgcentrum
LAA	Landelijk Aanpak Adreskwaliteit
LAP3	Landelijk Afvalbeheerplan 3
LGB	Lokaal Gezondheidsbeleid
LIA	Langetermijn agenda
LISA	Landelijk informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LNV	Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
LOG	Landbouwontwikkelingsgebied
LTA	Lange Termijn Agenda
LVO	Limburg Voortgezet Onderwijs
MBvO	Meer Bewegen voor Ouderen
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs
MER	Milieueffect Rapportage
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MJOP	Meerjarig onderhoudsprogramma
MKB	Midden en klein bedrijf
MKOB	Meldkamer Oost Brabant
MO	Maatschappelijke Ondersteuning
MPG	MeerjarenPrognose Grondexploitaties
MRE	Metropoolregio Eindhoven
MT	Managementteam
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NIMBY	Not in my back yard

NPK	Nota Publiekrechtelijke Kaders
NPR	Nederlandse Praktijk Richtlijn
NPS	Net Promoter Score
NRS	Netto Retraction Score
NUP	Nationaal Uitvoering Programma
NWW'er	Niet Werkende Werkzoekende
NZA	Nederlandse Zorgautoriteit
OCC	Ondernemersvereniging Cranendonck
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
OGB	Onderlinge gemeentelijke bosbrandverzekering
OHBA	Onderwijs huisvesting basisonderwijs asielzoekerskinderen
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
OZB	Onroerende Zaak Belastingen
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
P&C	Planning & Control
P-budget	Personeelsbudget
PGB	Persoonsgebonden Budget
PIMS	Personeelsinformatie Managementsysteem
PIJOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Juridische zaken, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
PIP	Persoonlijk Inburgerings Plan
PIT	Peelland interventieteam
PMD	Plastic, metaal en drankenkartons
PMO	Platform Maatschappelijke Ondersteuning
POH	Praktijkondersteuner huisarts
Poc	Percentage of completion
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RES	Regionale Energie Strategie
R&T	Recreatie & Toerisme
RHCE	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
RIB	Raadsinformatiebrief
RICK	Regionaal Instituut Cultuur- en Kunsteducatie
RIEC	Regionaal informatie- en expertisecentrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMA	Record Management Applicatie
RO	Ruimtelijke ordening
ROC	Regionaal opleidingscentrum
ROK	Regionaal Operationeel Kader
ROVL	Richtlijn openbare verlichting
RPvE	Ruimtelijk Programma van Eisen
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
RUP	Regionaal UitvoeringsProgramma
RvIG	Rijksdienst voor identiteitsgegevens
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
SD	Sociaal Domein
SGDK	Samenwerking Grensgebied De Kempen
SISA	Single information, Single audit
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SRE	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
SSC	Shared Service Center
Stika	Stimuleringskader landschappen

SVB-BGT	Samenwerkingsverband Van Bronhouders – Basisregistratie Grootchalige Topografie
SW	Sociale Werkplaats
SWI	Samenwerking Werk en Inkomen
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TRK	Team Ruimtelijke Kwaliteit
UVV	Uitvoeringsprogramma Verkeer & Vervoer
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VCC	Vrijwilligerscentrale Cranendonck
v-GRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VR	Veiligheidsregio
VRBZO	Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
VTA	Visual Tree Assessment
VTBC	Vrijtijdsbedrijf Cranendonck
VVE	Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie
VTH	Vergunningen Toezicht en Handhaving
VvC	Vereniging van Contracten
VVTV	Voorwaardelijke Vergunning Tot Verblijf
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
W&I	Werk & Inkomen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAC	Wmo Adviesraad Cranendonck
WAS	Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen
Wbb	Wet bodembescherming
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
Wet OKE	Wet Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie
WEW	Stichting Waarborgfonds Eigen Woningbouw
WGA	Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten
WGS	Wet Gemeentelijke Schuldhulp
WHVZ	Wet Hygiëne en Veiligheid Zwemgelegenheden
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WKO	Warmte-Koude-Opslagsysteem
WKPB	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
WKR	Werkkostenregeling
Wlz	Wet Langdurige Zorg
WML	Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelastingen
Wro	Wet Ruimtelijke Ordening
WSJG	Waar Staat Je Gemeente
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WTI	Werkgroep Tegengaan Identiteitsgegevens
WV	Woonvoorzieningen
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
Wvr	Wet Veiligheidsregio's
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
WWV	Wet Werkloosheidsvoorziening
ZLTO	Zuidelijke land- en tuinbouworganisatie
ZZP	Zelfstandigen zonder personeel
